

06.05.2019

Kokousaika 06.05.2019 16:00 - 16:59

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Vapaavuori, Jan
Sinnemäki, Anni

pormestari
apulaispormestari
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
esteellinen: 324 §, 330 §

Hernberg, Kaisa
Honkasalo, Veronika
Koulumies, Terhi
Ohisalo, Maria
Pakarinen, Pia
Raatikainen, Mika
Rantala, Marcus
Rydman, Wille
Sazonov, Daniel
Sevander, Tomi
Hamid, Jasmin
Taipale, Kaarin
Vuorjoki, Anna

apulaispormestari

varajäsen
varajäsen
varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Arajärvi, Pentti

kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Sarvilinna, Sami
Aho, Mikko
Jolkkonen, Juha

kansliapäällikkö
kaupunkiympäristön toimialajohtaja
sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Pohjolainen, Liisa

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Enroos, Asta
Kivelä, Liisa

va. henkilöstöjohtaja
viestintäjohtaja

Kuusjärvi, Päivi
Peltonen, Antti

saapui 16:08, poissa: 293 - 316 §
vs. kaupunginlakimies
vs. hallintojohtaja

06.05.2019

	Saxholm, Tuula	rahoitusjohtaja
	von Bruun, Santtu	esteellinen: 324 §, 330 §
	Linden, Timo	vs. elinkeinojohtaja
	Snellman, Johanna	vs. kaupunginsihteeri
	Björksten, Jenni	tiedottaja
		hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja		
	Jan Vapaavuori	pormestari
		293 - 331 §
Esittelijät		
	Jan Vapaavuori	pormestari
		293 §, 327 §
	Sami Sarvilinna	kansliapäällikkö
		294 - 326 §, 328 - 331 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Jenni Björksten	hallintoasiantuntija
		293 - 331 §

06.05.2019

§	Asia	
293	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
294	Asia/2	V 22.5.2019, Marjaniemen Vanamotie 13:n asemakaavan muuttaminen (nro 12436)
295	Asia/3	V 22.5.2019, Munkkiniemen Hollantilaisentie 11:n asemakaavan muuttaminen (nro 12519)
296	Asia/4	V 22.5.2019, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite Pysäytä ilmastomuutos -kampanjan käynnistämisestä Helsingissä
297	Asia/5	V 22.5.2019, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite selvitystyön käynnistämiseksi kasvavien liikennehuuhkien vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin
298	Asia/6	V 22.5.2019, Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite koskien ilmastovaiikutusten arvioinnin käyttöönottoa päätöksenteossa
299	Asia/7	V 22.5.2019, Valtuutettu Seija Muurisen aloite Helsingin liittymisestä Terve Kunta -verkostoon
300	Asia/8	F 22.5.2019, Den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen om ökning av antalet personalbostäder
300	Asia/8	V 22.5.2019, Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite palvelussuhdesuntojen lisäämiseksi
301	Asia/9	V 22.5.2019 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite kaupungin matkaohjeistuksen päivittämiseksi
302	Asia/10	V 22.5.2019, Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hulevesissä
303	Asia/11	V 22.5.2019, Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä kaupunkiympäristössä
304	Asia/12	V 22.5.2019, Valtuutettu Juhani Strandénin aloite raitiovaunulipun säilyttämisestä tulevassa vyöhykemallissa
305	Asia/13	V 22.5.2019, Valtuutettu Emma Karin aloite Vartiosaaren virkistyskäytön kehittämisestä
306	Asia/14	V 22.5.2019, Valtuutettu Emma Karin aloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta
307	Asia/15	V 22.5.2019, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite pääkaupunkiseudun

06.05.2019

		luontoalueiden saavutettavuudesta julkisella liikenteellä
308	Asia/16	V 22.5.2019, Valtuutettu Pentti Arajärven aloite Lapinlahden sairaala-alueen säilyttämisestä yleishyödyllisessä käytössä
309	Asia/17	V 22.5.2018, Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite kulttuuriratikasta Kontulaan
310	Asia/18	V 22.5.2019, Valtuutettu Seija Muurisen aloite ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hankkeesta
311	Asia/19	V 22.5.2019, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämisestä vammaispalvelujen piirissä
312	Asia/20	V 22.5.2019, Valtuutettu Mari Holopaisen aloite neuvolapalvelujen yhteydessä äideille tarjottavasta fysioterapiasta
313	Asia/21	V 22.5.2019, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite huume yliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamisesta
314	Asia/22	V 22.5.2019, Valtuutettu Abdirahim Husseinin aloite palvelujen järjestämisestä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi
315	Asia/23	V 22.5.2019, Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkihanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi
316	Asia/24	V 22.5.2019, Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite itsemurhien ehkäisyohjelmasta
317	Asia/25	V 22.5.2019, Tehtaankadun ala-asteen perusrparannuksen hanke-suunnitelma
318	Asia/26	V 22.5.2019, Valtuutettu Atte Harjanteen aloite Vanhankaupunginkosken padon purkamisen kannattavuudesta ja suunnittelusta
319	Asia/27	V 22.5.2019, Valtuutettu Pia Kopran aloite Hietaniemen rannan rauhoittamisesta festivaaleilta
320	Asia/28	V 22.5.2019, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite koulujen seksuaalikasvatuksen kehittämisestä
321	Asia/29	Luottamushenkilöiden virkamattojen periaatteet
322	Asia/30	Kutsu kuutoskaupunkien luottamushenkilöjohdon tapaamiseen 6.-7.6.2019, Oulun kaupunki
323	Asia/31	Kaupunkiympäristön toimialan maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuuden maankäyttöjohtajan virkaan ottaminen

06.05.2019

324	Asia/32	Tertiääri- ja primäärilainojen myöntäminen erälle asuntotuotannon hankkeille
325	Asia/33	Maankäyttösopimuksen ja kiinteistönkaupan esisopimuksen tekeminen Asunto Oy Helsingin Orapihlajantie 24 kanssa liittyen asemakaavanmuutokseen nro 12501 (Etelä-Haaga, Orapihlajatie ja Paatsamatie alue)
326	Asia/34	Valtuutettu Petra Malinin toivomusponsi koulu- ja päiväkotitilojen riittävydestä merkittävien asuntokaavojen yhteydessä
327	Asia/35	Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020–2022 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet
328	Asia/36	Henkilöstöraportti 2018
329	Asia/37	Valtuutettu Leo Straniuksen toivomusponsi olennaisista ilmasto- ja ympäristömittareista AM-ohjelman seurantaraportissa
330	Asia/38	Valtuutettu Silvia Modigin toivomusponsi peruskorjauksiin varautumisesta kaupungin omassa ARA-kannassa
331	Asia/39	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

§ 293

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Veronika Honkasalon ja Daniel Sazonovin sekä varatarkastajiksi Kaarin Taipaleen ja Jasmin Hamidin.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta valita varatarkastajiksi Nasima Razmyarin sijasta Kaarin Taipaleen ja Sanna Vesikansan sijasta Jasmin Hamidin.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Veronika Honkasalon ja Daniel Sazonovin sekä varatarkastajiksi Nasima Razmyarin ja Sanna Vesikansan.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.05.2019

Asia/2

§ 294

V 22.5.2019, Marjaniemen Vanamotie 13:n asemakaavan muuttaminen (nro 12436)

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 45. kaupunginosan (Vartiokylä) korttelin 45016 tontin 27 sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 17.1.2017 päivätyn piirustuksen numero 12436 mukaisena ja asemakaavaselvityksestä ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12436 kartta, päivätty 17.1.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12436 selvitys, päivätty 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolku. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Muutosalueeseen kuuluu Vanamotie 13 tontin lisäksi maastoportaiksi rakennettu Horsmapolku. Tontilla sijaitseva, käytöstä jo poistettu seurakuntatalorakennus on valmistunut vuonna 1975.

Uutta pientalojen asuntokerrosalaa on 1 025 k-m² ja nykyinen väljästi rakennettu puistomainen tontti muuttuu naapurustonsa mukaisesti pientalojen alueeksi. Tontille johtava yleinen jalankulun reitti (Horsmapolku) liitetään tonttiin, jolloin reitti muuttuu käyttönsä osalta tontin sisäiseksi.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen sekä edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Voimassa olevassa asemakaavassa (v. 2003) tontti on kirkon ja seurakunnallisten rakennusten korttelialuetta (YK). Tonttitehokkuus on $e=0,25$. Horsmanpolku on jalankululle varattua katualuetta.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Tontti on seurakuntayhtymän omistuksessa. Helsingin kaupunki omistaa katualueet. Kaavaratkaisu on tehty maanomistajan hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavan muutosehdotus on pidetty julkisesti nähtävillä 27.1.–27.2.2017. Kaavaehdotuksesta ei tehty muistutuksia.

Lausunnot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaavaehdotuksesta saatiin Helen Sähköverkko Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), pelastuslautakunnan ja yleisten töiden lautakunnan lausunnot.

HSY:n mukaan kaavamuuotos ei aiheuta yleisen vesihuollon lisärakentamista. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tonteilla 45016/43 ja 45016/44 on mahdollisuus liittyä vesihuoltoon tontin 45016/42 kautta.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta ja niiden referaatit sekä niihin annetut vastineet ovat vuorovaikutusraportissa.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Kaavaehdotusta ei ole muutettu, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Kaavamuuotukseen liittyvä maankäyttösopimus on allekirjoitettu 19.3.2019.

Päätösehdotus on kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelun tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12436 kartta, päivätty 17.1.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12436 selostus, päivätty 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Maankäyttösopimus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Helsingin seudun ym-
päristöpalvelut -kun-
tayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunta
Pelastuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 30.01.2019 § 5

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Päätös

Tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-45-16-10 omistajan Helsingin seu-
rakuntayhtymän kanssa liitteen 3 mukaisen sopimuksen ja esisopimuk-
sen.

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiin-
teistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen ja esiso-
pimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauk-
sia ja tarkennuksia.

(MA145-3)

Päätöksen perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Sopimuksen kohde

Tontilla on voimassa asemakaava nro 10835, joka on tullut voimaan 5.12.2003. Siinä tontti on merkitty kuulumaan kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeseen (YK). Tontin rakennusoikeus on 974 k-m². Kuntatietojärjestelmän mukaan tontilla sijaitsee vuonna 1975 valmistunut 366 k-m²:n laajuinen seurakuntatalo.

Asemakaavan muutos

Tontilla on vireillä asemakaavan muutosehdotus nro 12436. Sen mukaan tontin käyttötarkoitukseksi tulee erillispientalojen korttelialue (AO). Rakennusoikeutta tulee 1 025 k-m².

Maankäytösopimus

Asemakaavan muutos korottaa tontin 91-5-93-5 arvoa merkittävästi, joten tonttiyksikkö on käynyt maanomistajan kanssa kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 3 oleva sopimus, jonka mukaan maanomistaja suorittaa kaupungille 265 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Korvaus on maksettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamispäivästä maksupäivään kaksi prosenttia vuodessa.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115 §) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäytösopimuksen hyväksymisestä ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisarvoon saakka.

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Asemakaavoitus 29.11.2017

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Hankenumero 4386_2, karttaruutu 676504

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Asemakaavoituspalvelu on tarkistanut 17.1.2017 päivättyä 45. kaupunginosan (Vartiokylä) korttelin 45016 tontin 27 sekä katualueiden asemakaavan muutosehdotusta nro 12436.

Asemakaavoituspalvelu toteaa, ettei kaavaehdotukseen ole tehty muutoksia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Uutta pientalojen asuntokerrosalaa on 1 025 k-m².

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että nykyinen väljästi rakennettu puistomainen tontti muuttuu naapurustonsa mukaisesti pientalojen alueeksi. Tontille johtava yleinen jalankulun reitti (Horsmapolku) liitetään tonttiin ja siten reitti muuttuu käyttönsä osalta tontin sisäiseksi.

Tontti on seurakuntayhtymän omistuksessa. Helsingin kaupunki omistaa katualueet. Kaavaratkaisu on tehty maanomistajan hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaavaehdotuksen hyväksymistä. Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä ja siitä saatiin lausunnot. Kaavaehdotukseen ei tehty muutoksia.

Muistutuksia ei esitetty.

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin uuden yleiskaavan tavoitteiden mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Muutosalueeseen kuuluu Vanamotie 13 tontin lisäksi maastoportaiksi rakennettu Horsmapolku. Tontilla sijaitseva, käytöstä jo poistettu seurakuntatalorakennus on valmistunut vuonna 1975.

Voimassa olevassa asemakaavassa (v. 2003) tontti on kirkon ja seurakunnallisten rakennusten korttelialuetta (YK). Tonttitehokkuus on e=0,25. Horsmanpolku on jalankululle varattua katualuetta.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaihana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaihana saaduista kannanotoista, mielipiteistä ja lausunnoista sekä vastineet niihin.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 17.1.2017 asettaa kaavaehdotuksen nähtävillä ja sen jälkeen kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 27.1.–27.2.2017.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta ei tehty muistutuksia.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- pelastuslautakunta
- yleisten töiden lautakunta

HSY:n mukaan kaavamuuotos ei aiheuta yleisen vesihuollon lisärakentamista. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tonteilla 45016/43 ja 45016/44 on mahdollisuus liittyä vesihuoltoon tontin 45016/42 kautta.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa

Kiinteistöviraston tonttiosasto on ilmoittanut, että yksityiselle maanomistajalle aiheutuu kaavamuuoksen johdosta kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän maapoliittisen päätöksen mukaista merkittävää hyötyä, joten tonttiosasto käy mainitun päätöksen mukaiset neuvottelut maanomistajan kanssa. Maankäyttösopimuksen tulee olla allekirjoitettu ennen kuin kaavamuuotos esitellään kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportti on liitteenä.

Kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta.

Kaavaehdotusta ei ole muutettu. Kaavakartan nimiö on vaihdettu.

06.05.2019

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäytösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 23.11.2017 § 55

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Hankennumero 4386_2

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12436 pohjakartan kaupunginosassa 45 Vartiokylä. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kaupunkimittausosasto on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12436
Kaupunginosa: 45 Vartiokylä
Kartoituksen työnumero: 45/2016
Pohjakartta valmistunut: 24.10.2016
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten

valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat - palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 21.03.2017 § 33

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa Vanamotie 13:n asema-
kaavaehdotukseen nro 12436.

Esittelijä

pelastuskomentaja vs.
Jorma Lilja

Lisätiedot

Pulmu Waitinen, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31237
pulmu.waitinen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 14.03.2017 § 91

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraava-
van lausunnon:

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa
Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapol-
kua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientaloraken-
taminen tontille. Seurakuntatalon toiminta on loppunut ja rakennus pu-
retaan.

Tontille johtava yleinen jalankulkureitti Horsmapolku liitetään tonttiin ja
reitti muuttuu käyttönsä osalta tontin sisäiseksi, koska tontilla ollut julki-
nen toiminta on lakannut. Reitillä on olemassa olevat maastoportaat.
Vanamotieltä johtaa jatkossakin Itäkeskuksen suuntaan julkisena jalan-
kulkuyhteytenä Osmonportaat.

Vanamotie 13 tonttia pienennetään kaakkoiskulmassa siten, että jo rakennettu ajoyhteys Vanamotie 16 tontille mahtuu jatkossa kaupungin hallinnoimalle katualueelle.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Esittelijä

vs. kaupunginarkkitehti
Jussi Luomanen

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.01.2017 § 6

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Ksv:n hankenumero 4386_2, karttaruutu 676504

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti

- asettaa 17.1.2017 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12436 julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti. Asemakaavan muutos koskee 45. kaupunginosan korttelin 45016 tonttia 27 sekä katualueita.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilta: kohdassa Päätöksenteko

www.hel.fi/ksv

- että kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa kaupunkisuunnitteluviraston tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä

- kehottaa kaupunkisuunnitteluvirastoa laskuttamaan hakijalta Kustannukset-liitteen mukaiset asemakaavan laatimis- ja käsittelykustannukset asemakaavan hyväksymisen jälkeen

Samalla lautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- asemakaavan muutosehdotuksen nro 12436 hyväksymistä, mikäli ehdotuksesta ei tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisia muistutuksia eivätkä ehdotuksesta annetut lausunnot anna aiheutta asian käsittelemiselle uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnassa.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi
Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37129
jussi.jaaska(a)hel.fi
Peik Salonen, insinööri, puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 6.9.2016

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1259-00/16 koskien Vartiokylän (45.ko) asemakaavan muutosta, Vanamotie 13:sta. Määräaika on 7.9.2016 mennessä.

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Muutosalueen tontti on yksityisomistuksessa, paitsi Horsmapolku, joka on kaupungin omistuksessa. Horsmapolulla on puiset portaat. Seurakunnan toiminnan lakkaamisen ja tontin käyttötarkoituksen muutoksen jälkeen Horsmapolku menettää aikaisemman merkityksensä julkisena reittinä. Näin ollen polku on tarkoituksenmukaista liittää kaavamuuotuksessa uuteen asuintonttiin. Vanamotieltä johtaa jatkossakin Itäkeskukseen suuntaan julkisena jalankulkuyhteytenä Osmonportaat.

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

nina.mouhu(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 15.8.2016

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 4.8.2016

Kaupunkisuunnitteluvirastoon on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Käytöstä poistettua Marjanien seurakuntataloa suunnitellaan purettavaksi ja tontin muuttamista erillispientalojen alueeksi ympäröivän alueen tapaan.

Muutosalueen tontti on yksityisomistuksessa. Horsmapolun alue on kaupungin omistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan hakemuksesta. Voimassa olevassa asemakaavassa (2003) alue on merkitty kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeksi. Yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty pientalovaltaiseksi alueeksi. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (2015) alue on merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi A4.

Kaupunginmuseo on antanut kannanoton seurakuntatalon purkuasiaan 16.9.2015, jossa totesi mm. seuraavaa: Marjanien seurakuntatalo, Vanamotie 13, on valmistunut vuonna 1975 ja sen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Leo Tenhunen Ky. Matala lautavuorattu rakennus maastoutuu tontille siten, että se on ympäristössään lähes huomaamaton. Tasakattoinen rakennus on julkisivuiltaan melko umpinainen. Lomalaudoitetut julkisivut on maalattu vihreäksi. Sisätiloissa keskusaulan ympärille on sijoitettu sali, päiväkerhotilat, keittiö ja toimistohuone. Lasiset väliseinät jakavat tiloja. Huonetiloissa on matalat yläikkunat, saleihin tuo valoa korkeat, lattiasta kattoon ulottuvat ikkunat. Rakennuksessa on seurakunnan tilojen lisäksi asunto. Rakennus on hyvin säilyttänyt autenttisuutensa niin sisätiloiltaan kuin ulkoasultaankin. Rakennus edustaa aikakaudelleen melko tyypillistä julkisten tilojen suunnittelua. Se on sijoitettu tontille siten, että sisäänkäynti muodostaa kadunpäätteen.

Kaupunginmuseo arvioi, ettei rakennuksen kulttuurihistoriallinen, rakennustaiteellinen ja/tai kaupunkikuvallinen arvo ole niin merkittävä, että se edellyttäisi suojelumerkintää.

Edellä mainittuun viitaten kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

06.05.2019

Asia/2

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

Asia/3

§ 295

V 22.5.2019, Munkkiniemen Hollantilaisentie 11:n asemakaavan muuttaminen (nro 12519)

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30010 tontin 1 asemakaavan muutoksen 11.12.2018 päivätyn piirustuksen numero 12519 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12519 kartta, päivätty 11.12.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12519 selostus, päivätty 11.12.2018, päivitetty Kylk:n 11.12.2018 päätöksen mukaiseksi
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 11.12.2018 ja asukastilaisuuden muistio 13.3.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Muistutuksen tekijä

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

Asia/3

- Liite 1
- Liite 2
- Liite 3
- Liite 4

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne-
-kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee vuonna 1918 valmistunutta Eliel Saari-
sen suunnittelemaa rakennusta (nk. valtion koulutustalo), joka on nykyisin valtion omistuksessa. Rakennus on ollut toimitilakäytössä, mutta on nykyisin pääosin tyhjiään. Rakennus ja sen lähiympäristö on suojeltu voimassa olevassa asemakaavassa.

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa Munkkiniemen koulutustalon muuttaminen pääosin asumiseen siten, että rakennuksen ympäristön, ulkoasun ja merkittävimpien sisätilojen rakennustaiteelliset ja kulttuurihistorialliset arvot säilyvät korjaus- ja muutostöiden yhteydessä. Suojelumääräyksiä on tarkennettu ja täydennetty erityisesti suojeltavien sisätilojen osalta rakennuksen käyttötarkoituksen muuttuessa ja sen siirtyessä yksityisomistukseen. Rakennuksen muuttaminen asumiseen turvaa rakennuksen täysimittaisen käytön, käytön kautta jatkuvan huollon ja rakennuksen säilymisen alueella.

Uutta asuntokerrosalaa tulee 5 650 k-m², noin 45 asuntoon, lisäten asukasmäärää noin 100–150:lla. Nykyiset ravintolatilat säilyvät toimitilakäytössä ja toimitilan osuus kokonaisrakennusoikeudesta on 350 k-m². Alueen tonttitehokkuus on e=0,90.

Uuden käyttötarkoituksen vaatimat autopaikat on sijoitettu pihan puolelle maan alle siten, että korttelin sisäpiha-alue säilyy vihreänä ja avoimena.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen sekä edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Kaavamuutosalue sijaitsee Vanhan Munkkiniemen eteläosassa. Valtion koulutustalo on Eliel Saarisen viimeisiä Suomeen toteutuneita rakennushankkeita. Alun perin pensionaatiksi suunniteltu rakennus on saman kadun varrelle rakennettujen Hollantilaisentien rivitalojen ohella Saarisen ainoat konkreettiset toimeksiannot, jotka seurasivat hänen vuonna 1915 valmistuneesta Munkkiniemi-Haaga kaupunkisuunnitelmastaan.

Alueella voimassa oleva asemakaava on tullut voimaan vuonna 1994, ja alue on siinä merkitty opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytetään (YO/s). Rakennus on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr-1. Lisäksi rakennus on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/85) nojalla. Asetuksen mukainen suojelu kattaa koko rakennuksen sisä- ja ulkotiloihin (kaavamerkintä sv). Päätös on voimassa, kunnes rakennuksesta on rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla tehty päätös, joka on saanut lainvoiman. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on laittanut vireille rakennuksen suojelua koskevan asian (Laki rakennusperinnön suojelemisesta LaRS, luku 1, 5 §).

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hake-
muksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja vuorovai-
kutussuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavan muutosehdotus on pidetty julkisesti nähtävillä 21.9.–
22.10.2018. Kaavaehdotuksesta tehtiin yksi muistutus.

Muistutus

Muistutuksessa vastustetaan autohallin ajoliittymän sijoittamista Kade-
tintielle.

Lausunnot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaavaehdotuksesta saatiin Helen Sähköverkko Oy:n, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) ja museoviraston lausunnot.

Museovirasto katsoo kaavaratkaisu turvaavan hyvin rakennuksen, sen keskeisten sisätilojen ja pihapiirin ominaispiirteiden säilymisen. Museovirasto toteaa lausunnossaan, että suojelumääräysten sisältö on huolella laadittu mukaan lukien mm. suojelun yksityiskohtaisen kohdentamisen, korjaustavan ohjaamisen ja museoviranomaisen kuulemisen. Huomautukset kohdistuvat tornisalongin muuttamiseen asuinkäyttöön sekä uusien parvekkeiden rakentamisen määrään.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta ja niiden referaatit sekä niihin annetut vastineet ovat vuorovaikutusraportissa.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin. Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen toiseksi viimeisessä luvussa. Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Kaavamuutokseen liittyvä maankäyttösopimus on allekirjoitettu 18.4.2019.

Päätösehdotus on kaupunkiympäristölautakunnan tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12519 kartta, päivätty 11.12.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12519 selostus, päivätty 11.12.2018, päivitetty Kylk:n 11.12.2018 päätöksen mukaiseksi
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 11.12.2018 ja asukastilaisuuden muistio 13.3.2018

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta

06.05.2019

Asia/3

- 2 Ilmakuva
3 Maankäyttösopimus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Muistutuksen tekijä

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne-
-kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristö-
palvelut -kuntayhtymä
Museovirasto, kulttuuriympäristön
suojelu

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 01.03.2019 § 15

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Munkkiniemi, Hollantilaisentie 11

Päätös

Tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-30-10-1 (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) omistajan Suomen valtion, jota edustaa Senaatti-kiinteistöt (Y-tunnus 1503388-4) kanssa liitteen 3 mukaisen maankäyttösopimuksen.

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiinteistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(MA130-9)

Päätöksen perustelut

Sopimuksen kohde

Sopimus koskee Munkkiniemen kaupunginosassa osoitteessa Hollantilaisentie 11 sijaitsevaa rakennettua tonttia 30010/1. Voimassa olevassa asemakaavassa tontti on merkitty opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YO/s), jolla ympäristö säilytetään. Tontilla sijaitsee vuonna 1918 valmistunut Eliel Saarisen suunnitelma rakennus, joka on suojeltu sr-1 merkinnällä.

Asemakaavan muutosehdotus

Tontilla on vireillä asemakaavan muutosehdotus nro 12519, joka mahdollistaa rakennuksen muuttamisen pääosin asumiseen siten, että rakennuksen ympäristön, ulkoasun ja merkittävimpien sisätilojen rakennustaiteelliset ja kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Muutoksessa on osoitettu asuntokerrosalaa 5 650 k-m² ja toimitilaa 350 k-m².

Maankäyttösopimus

Kaavamuutos korottaa tontin arvoa merkittävästi, joten maanomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän maapoliittisen päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 3 oleva sopimus.

Sopimuksessa maanomistaja sitoutuu suorittamaan kaupungille 1 289 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin. Korvaus on maksettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan

sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä kaavan lainvoimaistumispäivään saakka kahdella prosentilla vuodessa.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115§) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäyttösopimuksen hyväksymisestä ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisarvoon saakka.

Lisätiedot

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36451

kirsi.federley(a)hel.fi

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201

tom.qvisen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.12.2018 § 634

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Hankenumero 0740_54

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 11.12.2018 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12519 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30010 tonttia 1.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloajana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Sörnäistenkatu 1, sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijaa kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:
 - o Senaatti-kiinteistöt: 6 000 euroa

Käsittely

11.12.2018 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Minna Koskinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Minna Koskinen, arkkitehti, puhelin: 310 37469
minna.koskinen(a)hel.fi
Eeva Väistö, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37353
eeva.vaisto(a)hel.fi
Sakari Mentu, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37217
sakari.mentu(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 20.08.2018 § 29

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12519 pohjakartan kaupunginosassa 30 Munkkiniemi. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12519
Kaupunginosa: 30 Munkkiniemi
Kartoituksen työnumero: 5/2018
Pohjakartta valmistunut: 25.1.2018
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

Asia/3

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31967
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

§ 296

V 22.5.2019, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite Pysäytä ilmastomuutos -kampanjan käynnistämisestä Helsingissä

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki käynnistää ilmastomuutoksesta kampanjan, jonka tavoitteena on kertoa kaupunkilaisille, miten jokainen voi toimia ilmastomuutosta hidastavasti. Kampanja tukisi kaupunkilaisia näissä pyrkimyksissä. Kampanja keskittyisi nimenomaan pieniin arkipäivän valintoihin kouluissa ja työpaikoilla. Kampanjan toteutukseen käytettävä mainostoimisto valittaisiin kilpailutuksen ja ideoiden perusteella.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ilmastomuutos on aikamme suurin ja vakavin kysymys. Kaupunkien merkitys suurten globaalien haasteiden ratkaisijoina kasvaa. Ilmastomuutoksen torjuntaan vakavasti ja kunnianhimoisesti suh-

tautuvat kaupungit voivat innovaatioillaan ja esimerkillään vaikuttaa omaa osuuttaan olennaisesti merkittävämmällä tavalla ihmiskunnan tulevaisuuteen. Tässä kehityksessä Helsinki haluaa toimia ensimmäisten joukossa. Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n raportin mukaan ilmaston lämpenemisen rajoittaminen 1,5 asteeseen on vielä mahdollista, mutta se vaatii kauaskantoisia ja ennennäkemättömiä muutoksia.

Valtuustoaloite Pysäytä ilmastonmuutos -kampanjasta on lähtökohtaisesti hyvä ja kannatettava. Kaupunkiympäristön toimiala valmistelee parhaillaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa määriteltujen periaatteiden mukaista viestintäsuunnitelmaa. Viestintäsuunnitelman osana pohditaan viestinnän tyyliä, ydinviestejä, keskeisiä viestinnän kanavia ja viestintätoimia lähivuosille. Suunnitelmassa on tunnistettu valtuustokaudelle viisi viestinnän pääkohderyhmää: kaikki helsinkiläiset (yleisellä tasolla), kohdennetusti nuoret, taloyhtiöt, yritykset ja kaupungin omat työntekijät.

Valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa on tavoitteena kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja ja viestiä niistä tekijöiden vertaisryhmille. Viestin tulee olla niin inspiroiva, että se kannustaa tekoihin sekä asukkaiden arjessa että työelämässä. Tarkoituksena on, että eri sidosryhmät ja kaupunkilaiset saadaan viestimään myös itse arjen teoistaan, jolloin viesti voimaannuttaa toimimaan.

Osana viestintäsuunnitelman valmistelua on pohdittu kaupunkilaisille suunnattua kampanjaa ilmastonmuutoksesta. Ilmastonmuutosviestintää ja kampanjoita on ollut viime aikoina runsaasti. Kaupunki on osallistunut muun muassa HSY:n Ilmastoinfon Ilmastotreenei-kampanjaan ja järjestänyt Oodissa yleisötilaisuuden Sitran Kestävä arki -kampanjan puitteissa. Kokemusten perusteella pohditaan, mikä on tehokkain keino viestiä ilmastoasioista. Kyseessä voisi olla joko yleisempi kampanja asukkaille tai kohdennetumpi kohderyhmäviestintä.

Oodissa sijaitsevassa kaupunkiympäristön toimialan Brygga-osallisuustilassa järjestetään ilmastoaiheinen vuorovaikutteinen näyttely ja aiheeseen liittyviä tilaisuuksia. Toukokuusta syyskuun loppuun kestävä osallistava kokonaisuus kannustaa kävijöitä konkreettisiin tekoihin hiilineutraalimman elämäntavan hyväksi.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin sitoutuminen YK:n kestävä kehityksen kaupunkitasoiseen raportointiin tuo kaupungin etenemisen Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttamisessa konkreettiselle tasolle. Raportoinnista tehdään selkeää ja helposti lähestyttävää, jotta kaupunkilaiset voivat entistä paremmin seurata Helsingin toimenpiteitä kestävässä kehityksessä.

Aloitteessa esitetyt kampanjan tavoitteet tulevat kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan huomioon otetuiksi edellä mainituilla toimenpiteillä. Yksityiskohdista, mukaan lukien se, järjestetäänkö mahdollinen kampanja, päätetään myöhemmin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 104

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloite Ilmastonmuutos-kampanjasta on lähtökohtaisesti hyvä ja kannatettava. Kaupunkiympäristön toimiala on parhaillaan valmistelussa yhdessä kaupungin viestinnän kanssa Hiilineutraali Helsinki 2035-toimenpideohjelmassa määriteltyjen periaatteiden mukaista viestintäsuunnitelmaa. Viestintäsuunnitelman osana pohditaan viestinnän tyyliä, ydinviestejä, keskeisiä viestinnän kanavia ja viestintätoimia lähivuosille. Suunnitelmassa on tunnistettu valtuustokaudelle viisi viestinnän pääkohderyhmää: kaikki helsinkiläiset (yleisellä tasolla), kohdennusti nuoret, taloyhtiöt, yritykset ja kaupungin omat työntekijät.

Valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa on tavoitteena kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja ja viestiä niistä tekijöiden vertaisryhmille. Viestin tulee olla

06.05.2019

niin inspiroiva, että se kannustaa tekoihin sekä asukkaiden arjessa, että työelämässä. Tarkoituksena on, että saamme eri sidosryhmät ja kaupunkilaiset viestimään myös itse arjen teoistaan, jolloin viesti voimaannuttaa toimimaan.

Osana viestintäsuunnitelman valmistelua on pohdittu kaupunkilaisille suunnattua kampanjaa ilmastonmuutoksesta. Kampanjan kärkiviestiä, kanavia, ajankohtaa sekä kustannusten suhdetta hyötyihin on kuitenkin vielä tarkennettava. Ilmastonmuutosviestintää ja kampanjoita on jo ollut viime aikoina runsaasti. Kaupunki on ollut mukana mm. HSY:n Ilmastoinfon Ilmastotreeni-kampanjassa, sekä järjestänyt Oodissa yleisötilaisuuden yhdessä Sitran Kestävä arki -kampanjaan liittyen. Saatujen kokemusten perusteella pohditaan, mikä olisi tehokkain keino viedä viestiä eteenpäin. Tämä voi olla joko yleisempi kampanja asukkaille, tai kohdennetumpaa viestintää eri kohderyhmille.

Toukokuussa kaupunkiympäristön osallisuustila Bryggaan Oodin kirjastoon on tulossa ilmastoaiheinen vuorovaikutteinen näyttely sekä aiheeseen liittyviä tilaisuuksia. Toukokuusta syyskuun loppuun kestävä osallistava näyttely kannustaa kävijät tekemään konkreettisia tekoja hiili-neutraalimman elämäntavan eteen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Mira Jarkko, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64317
mira.jarkko(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

Asia/5

§ 297

V 22.5.2019, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite selvitystyön käynnistämiseksi kasvavien liikenneuhkien vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 20 muuta valtuutettua esittävät selvitystyön käynnistämistä kasvavien liikenneuhkien vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunki haluaa tarjota yrityksille houkuttelevan ja kilpailukykyisen toimintaympäristön, jotta yritykset haluavat sijaita Helsingissä. Yritysten asiakkaiden, jakeluliikenteen ja työntekijöiden sujuvat liikenneyhteydet kaikilla kulkumuodoilla ovat keskeinen osa hyvää toimintaympäristöä, ja vaikuttavat olennaisesti yritysten sijoittautumispäätöksiin.

Kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) mukaan Helsingin tulee olla Suomen paras kaupunki yrityksille. Kaupunkistrate-

gian tavoitteena on, että yksityisen sektorin työpaikkamäärä kasvaa pitkällä aikavälillä vähintään yhtä nopeasti kuin asukasluku, ja että Helsingin kuntakohtainen yhteisöveron jako-osuus nousee yli 30 prosentin tasolle valtuustokaudella.

Yhteisöveron osuus kaupungin kaikista verotuloista oli 22 prosenttia vuonna 2018. Helsingin yhteisöverokertymä kaksinkertaistui vuosina 2012–2018. Yritysten arjen sujuvuudesta ja toimintaympäristöstä huolehtiminen on kaupungin talouden kannalta tärkeää.

Kaupungin teettämässä tuhannen helsinkiläisen yrityksen puhelinhaastattelututkimuksessa selvitettiin yritysten näkemyksiä Helsingin elinkeinopolitiikasta ja kaupungista sijaintipaikkana. Tutkimuksessa liikenteeseen liittyvät asiat korostuivat syinä, jotka vähensivät yritysten halukkuutta suositella Helsinkiä sijaintipaikaksi oman toimialan yrityksille. Tutkimuksen vastaukset kerättiin vuodenvaihteessa 2018–2019.

Liikenteeseen liittyvät syyt, kuten liikenne- ja kulkuyhteydet, liikenne-ruuhkat, liikenteen sujuvuus ja tietyt, autoilun vaikeus tai sen rajoittaminen sekä pysäköintiongelmien nousu, nousivat esille joka kolmannessa vastauksessa. Osuus oli noussut vuonna 2016 toteutettuun edelliseen tutkimukseen verrattuna, jolloin liikenteeseen liittyvien syiden osuus oli 23 prosenttia.

Kävelykeskustan merkittävän laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytysten selvitystyön yhteydessä tehdyissä yrityshaastatteluissa kartoitettiin eri kokoisten yritysten näkemyksiä esimerkiksi keskustan saavutettavuudesta ja liikenteen sujuvuudesta. Ydinkeskustan ja kantakaupungin yritykset pitivät erityisen tärkeänä, että yksityisautoilun ja tavaraliikenteen edellytyksiä ei jatkossa heikennetä. Haastattelut toteutettiin kesällä 2018.

Liikenteen sujuvuuteen liittyvät haasteet johtuvat yhtäältä katutöiden ja rakennushankkeiden aiheuttamista väliaikaisista liikennejärjestelyistä sekä toisaalta seudun kasvusta ja kasvun aiheuttamasta liikennemäärien lisääntymisestä. Helsingin seutu on Suomen valtakunnallisten ja kansainvälisten yhteyksien solmukohta. Seudun väestö jatkaa tulevaisuudessaan kasvuaan noin 1,4 prosentin vuosivauhdilla. Vuonna 2030 seudun asukasluku on arvion mukaan noin 1,6–1,7 miljoonaa väestöennusteesta riippuen. Seudun jatkuva väestönkasvu aiheuttaa haasteita kestäväälle maankäytölle, asumiselle ja liikennejärjestelmälle. Väestön kasvaessa seudun liikenneväylien kapasiteetti ei lisäännä samassa suhteessa, mikä aiheuttaa liikenteen ruuhkautumista.

Seudullisissa ja Helsingin sisäisissä liikennehankkeissa on tärkeä ottaa huomioon yritysten tarpeet osana kokonaistarkastelua. Monelle yritykselle hyvä saavutettavuus henkilöautolla ja kohtuullisella etäisyydellä

sijaitsevien pysäköintipaikkojen määrä ovat keskeisiä toimintaedellytyksiä, etenkin jos työntekijöiden ja asiakkaiden auton käyttö on välttämätöntä. Myös toimivat jakelu- ja huoltoliikenneyhteydet sekä niiden vaatimat pysäköintipaikat ovat yritysten toiminnan kannalta tärkeitä.

Hyvä saavutettavuus on paitsi usean yrityksen myös Helsingin kanta-kaupungin kehityksen edellytys. Keskustan elinvoimaisuuden, viihtyisyyden ja toiminnallisuuden kannalta on tärkeää huolehtia keskustan ja kantakaupungin saavutettavuudesta henkilöauto- ja tavaraliikenteen osalta erityisesti säteittäisten pääväylien kautta.

Liikennejärjestelmän kehittäminen, katujen kunnallistekniikan ylläpito ja parantaminen, rakennushankkeet sekä tulevaisuuden teknologioiden mahdollistaminen vaikuttavat tulevaisuudessa tilapäisesti liikenteen sujuvuuteen. Vaikutukset aiheuttavat paikallisesti haittaa niin kävelijöille, pyöräliikenteelle kuin moottoriajoneuvoilla kulkeville.

Katutöihin liittyvien haittojen hallintaa ja ketterämpiä toimintatapoja kehitetään parhaillaan hankkeessa, jonka tavoitteena on tuottaa systemisiä ja kulttuurisia muutoksia kaupungin katutöiden koko prosessiin ohjelmoinnista toteutukseen ja viestintään. Tarkoituksena on muun muassa kehittää urakoihin liittyviä hankintamenettelyjä ja vaikuttaa urakoitsijoiden työsuunnitteluun, nostaa liikennejärjestelyjen laatutasoa sekä lisätä valvonnan vaikuttavuutta ja parantaa yhteisellä työmaalla toimivien vuoropuhelua.

Hankkeen yhtenä osakokonaisuutena on Aalto-yliopiston toteuttama tutkimushanke, jossa selvitetään katuhankkeiden nykytila ja taloudelliset vaikutukset asukkaiden ja yritysten näkökulmasta. Tutkimushankkeessa kehitetään Helsingin oma toimintamalli, jota kokeillaan kahdessa katukohteessa.

Kaupungin toimenpiteet katutöiden haittojen vähentämiseksi näkyvät jo esimerkiksi Hämeentien uudistuksen yhteydessä. Mechelininkadun peruskorjauksesta saadun palautteen perusteella Hämeentien varrella toimiville yrityksille suunnattuun viestintään ja tiedottamiseen on kiinnitetty entistä paremmin huomiota. Työmaa-aikaiset järjestelyt saattavat kuitenkin aiheuttaa tulojen menetyksiä ja kustannuksia yrityksille. Mahdollisia negatiivisia vaikutuksia tulee pyrkiä lieventämään esimerkiksi työmaan välittömässä läheisyydessä toimivien yritysten näkyvyyteen liittyvillä ratkaisulla.

Kaupunginhallituksen (30.5.2016, 541 §) päätöksen mukaisesti kaupungin valmistelussa olevista suunnitelmista tulee laatia riittävän aikaisessa vaiheessa yritysvaikutusten arviointi, jonka tavoitteena on arvioida suunnitelmien vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin sekä lieventää hankkeiden mahdollisia negatiivisia vaikutuksia.

Kaupungilla on aiemmista selvityksistä ja muista tietolähteistä kerättyä kattavasti tietoa liikenteen kehityksestä, sujuvuudesta, keskeisimmistä ongelmakohdista, yritysten sijoittumisesta ja saavutettavuudesta sekä kaupunkilogistiikan toimivuudesta. Tutkimusten perusteella yritykset pitävät erittäin tärkeänä, että kaupunki huolehtii liikenteen sujuvuudesta kaikilla liikkumismuodoilla.

Kaupunginhallitus toteaa, että koska uusi selvitys ei toisi merkittävää uutta tietoa edellä mainituista asioista, aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin. Liikenteen sujuvuus on kuitenkin keskeinen edellytys yritysten sujuvan arjen sekä Helsingin työpaikkojen ja kaupungin verotulojen turvaamiseksi. Selvityksen sijaan on tärkeä toteuttaa toimenpiteitä, joilla yritysten kokemiin liikenneongelmiin puututaan. Valtuustoa-loitteessa esille nostetut haasteet heikentävät kaupungin mainetta ja houkuttelevuutta yritysten sijaintipaikkana.

Aiheesta on pyydetty lausunnot Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä, Helsingin seudun kauppakamarilta ja Helsingin yrittäjiltä. Saadut lausunnot ovat liitteenä (liitteet 2 ja 3).

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osaston sekä talous- ja suunnitteluosaston yhteistyönä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Nygård Mia Aloite Kvsto 10102018 8
- 2 Lausunto 4.3.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- 3 Lausunto 1.3.2019, Helsingin seudun kauppakamari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 74

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkirakenne, yritysten sijoittuminen ja liikenne

Kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa otetaan mahdollisimman hyvin huomioon sekä yrittäjien tarpeet että yritysten erilaiset sijaintitarpeet. Helsingissä toteutettavilla maankäytön ja liikenteen investointihankkeilla pyritään saavuttamaan ja toteuttamaan kaupunkistrategiasa (2017–2021) ja toimenpideohjelmissa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä.

Yritykselle houkutteleva sijainti riippuu yrityksen toimialasta ja toiminnan luonteesta. Keskustasijainti houkuttelee yrityksiä, joille tärkeää on toisten yritysten ja asiakkaiden läheinen sijainti sekä hyvät joukkoliikenneyhteydet. Nämä yritykset hyötyvät keskustasijainnista ja ovat valmiita maksamaan keskustan tuomista eduista. Keskustan suosiota ylläpitävät myös hyvät liikenneyhteydet ja palvelutarjonta, laadukas imago sekä hyvin ylläpidetty kiinteistökanta. Helsingin ydinkeskusta on pääkaupunkiseudun houkuttelevin ja kallein toimisto-osamarkkina-alue. Kuljetusriippuvaiset ja halvempaa maanhintaa hakevat yritykset sijoittuvat puolestaan pääsääntöisesti kauemmaksi keskustasta, johon heidän tilaa ja joustavia henkilöauto- ja kuljetusliikenneyhteyksiä vaativien toimintonsa on mahdollista sijoittaa.

Maankäytöllä ja kaupunkirakenteella on vaikutusta kulkutavan valintaan. Mitä tiiviimpi ja toiminnoiltaan sekoittuneempi kaupunkirakenne on, sitä todennäköisemmin palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa kävellen asukkaiden näkökulmasta. Toisaalta myös mitä tiiviimpi kaupunkirakenne on, sitä helpompaa alueelle on järjestää tehokas ja toimiva joukkoliikenne, jolloin henkilöauton tarve pienenee. Pyöräliikenteen olosuhteiden parantaminen edistää kestävästä liikkumisesta kaikenlaisessa ympäristössä.

Eri osissa Helsinkiä liikkumistottumukset poikkeavat toisistaan. Esi-kaupunkialueiden asukkaiden matkoista autolla tehdään noin 42 % ja kantakaupungissa noin 23 %. Pääosa autolla tehdyistä matkoista liittyy vapaa-aikaan (HLT2016). Kaupan asioinnin osalta tiedetään eri selvitysten perusteella, että asiakkaiden kulkutapajakauma keskustan myymälöihin ja keskustan ulkopuolisiin kaupan alueisiin on hyvin erilainen. Helsingin keskustassa myymälöissä asioivat liikkuvat pääasiassa joukkoliikenteellä. Henkilöautolla keskustassa asioi noin 10 %. Keskustan ulkopuolella sijaitsevilla kaupakeskuksissa asioidaan useammin

henkilöautolla. (Esim. Kauppakeskukset osana kestävästä kulutuksesta ja kaupunkirakennetta, KOKKKA –loppuraportti, Aalto-yliopisto 2010).

Helsingin niemen ylittävistä matkoista noin 70 % kuljetaan joukkoliikenteellä. Autoliikenne on viimeisten vuosien aikana vähentynyt niemen rajalla ja kantakaupungin rajalla. Kaupungin rajalla ja poikittaisliikenteessä autoliikenteen määrä sen sijaan on lisääntynyt.

Helsingin ja samalla koko seudun suurin työpaikkakeskittymä on Helsingin keskusta sekä kantakaupungin alue. Helsingin kantakaupungin alueella oli vuonna 2016 noin 230 00 työpaikkaa ja Helsingin esikaupunkialueilla noin 128 00 työpaikkaa. Helsingissä on noin 60 000 työpaikkaa enemmän kuin Espoossa, Vantaalla ja kehyskunnissa yhteensä. Keskustan ulkopuolella suurimmat työpaikkakeskittymät Helsingissä ovat Pitäjänmäki ja Herttoniemi. Tämän lisäksi Helsingissä on useita pienempiä työpaikka-alueita, jotka vastaavat yritysten erilaisiin sijoittumistarpeisiin.

Liikenne- ja katusuunnittelupalvelussa tehtyjen saavutettavuusanalyysien perusteella sekä väestön että työpaikkojen saavutettavuus autolla paranee vuoteen 2030 mennessä kaikilla Helsingin pienalueilla suunniteltujen maankäytön ja investointihankkeiden toteuduttua. Auto on analyysien mukaan tänä päivänä sekä tulevaisuudessa kaikista kilpailukykyisin kulkumuoto saavutettavuudeltaan Helsingissä. Saavutettavuus on tässä analyysissä arvioitu siten, että kuinka monta asukasta tai yritystä saavuttaa puolesta tunnissa joko omalla autolla tai joukkoliikenteellä alueittain.

Katutila palvelee myös kunnallistekniikkaa

Katutila palvelee liikkujien ohella myös kunnallistekniikkaa. Katujen alla sijaitsee merkittävä määrä vesi- ja viemärijohtoja, kaukolämpöputkia sekä tele- ja sähkökaapeleita. Kaupunkimaisessa ympäristössä niin kadun pinnalla tehtävät työt kuin kadun alla kunnallistekniikkaan liittyvät huolto-, ylläpito- ja laajennustyöt vaikuttavat vapaana olevan katutilan määrään. Etenkin vanhassa kantakaupungissa kadun alla oleva kunnallistekniikka on tullut peruskorjausikään. Katutyöt aiheuttavat tilapäistä haittaa liikkujille.

Kaupungin käynnissä olevista aluekehityshankkeista toimitilarakentamisen ja työpaikkojen kannalta erityisen merkittäviä ovat Keski-Pasila, Kalasatama ja Jätkäsaari. Nämä kantakaupungin laajentumisalueet vahvistavat entisestään alueen merkitystä myös työpaikkojen sijaintialueena. Catellan Helsingin toimistokysyntää tulevaisuudessa kartoittavan selvityksen (2016) mukaan suurin kysyntä toimistojen osalta keskittyy jatkossakin ydinkeskustaan, sen välittömään läheisyyteen ja esimerkiksi Pasila-Vallila-Kalasadama-akselille. Isojen toimistokohteiden

toteuttamisen yhteydessä pysäköinti on perinteisesti ollut yksi tärkeimmistä kilpailutekijöistä. Viime vuosina toimistorakentaminen on kuitenkin keskittynyt sijainteihin, joissa on hyvät julkisen liikenteen yhteydet. Erityisesti raskaan raideliikenteen asemien läheisyydessä sijaitsevat kohteet ovat houkutelleet toimitilasijoittajia ja yrityksiä.

Kunnallistekniikkaa on rakennettu merkittävästi edellä mainittuihin aluekehitysalueille, jotka liittyvät kantakaupungin liikenneverkkoon. Muita katutöihin liittyviä syitä ovat mm. kantakaupungin katujen peruskorjaukset, joiden yhteydessä myös päivitetään katujen liikennejärjestelyt nykyisten tavoitteiden mukaisiksi. Myös teknologian kehittyminen teettää jatkossa katutöitä, lähitulevaisuudessa liittyen mm. 5G-verkon laajentamiseen.

Helsingissä on yli kymmenen vuotta ollut käytössä yhteinen kunnallistekninen työmaa -sopimusohjauksellinen yhteisrakentamisprosessi, jonka avulla yhdistetään eri toimijoihin liittyviä katutyöt samanaikaisiksi. Tämä on vähentänyt eri operaattoreiden teettämien erillisten katutöiden haittoja kaikelle liikenteelle. Liikenne- ja katutöiden viestintää parannetaan paraikaa. Viestinnällä on merkittävä vaikutus koettuun saavutettavuuteen. Viestinnän avulla liikkujille annetaan mahdollisuus vaikuttaa omaan matkaansa, joko sopivampaan reittiin tai kulkutapaan vaihtamalla. Tällöin myös reitille jäävä liikenne sujuu paremmin. Lisäksi yhteistyönä Aalto yliopiston kanssa on käynnissä laaja katuhankkeiden ohjelmointiin, suunnitteluun ja toteutukseen tähtäävä kehitysprojekti.

Autoliikenteen sujuvuus

Helsingin autoliikenteen sujuvuuden kehitystä on tutkittu vuosien 2010–2017 välisenä aikana. Nykyisin tilastollisesti luotettavaa sujuvuustietoa ostetaan kaupungille vuosittain kaupallisilta tiedontuottajilta. Autoliikenteen sujuvuus oli vuonna 2017 koko kaupungin tasolla parempi kuin edellisinä tutkimusjakson ajankohtina. Merkittävimmin autoliikenteen sujuvuus parani pohjoisessa ja läntisessä suurpiirissä Kehä I:n remontin valmistumisen johdosta. Sen sijaan autoliikenteen sujuvuus heikkeni edellisvuosiin verrattuna eteläisessä suurpiirissä. Tähän ovat vaikuttaneet laajat katutyömaat mm. Mechelininkadulla, Reijolankadulla, Mannerheimintiellä ja Nordenskiöldinkadulla. Autoliikenteen osalta aamuliikenteen sujuvuus on ollut heikointa keskisessä suurpiirissä koko tutkimusjakson ajan 2010–2017. Sielläkin liikenteen sujuvuudessa on kuitenkin havaittavissa pientä paranemista vuosien varrella.

Kansainvälisessä ruuhkaisuusvertailussa (2017) Helsingissä liikenne oli sujuvampaa kuin Tukholmassa, Tallinnassa, Oslolla tai Pietarissa. Sen sijaan Kööpenhaminassa, Tampereella ja Turussa autoliikenne sujui paremmin kuin Helsingissä.

Helsingin yhteisöverokertymä ja yritysten näkemyksiä liikenteeseen liittyen

Helsingissä yhteisövero tuottaa noin kymmenen prosenttia kaupungin kaikista tuloista. Yhteisöverokertymä oli 528 miljoonaa euroa vuonna 2017. Valtaosa yhteisöverosta kertyy pieneltä yritysjoukolta: 25 eniten yhteisöveroa maksanutta yritystä kerrytti puolet Helsingin koko yhteisöverokertymästä vuonna 2017.

Helsingin kaupunki on tutkinut yritysten näkemyksiä elinkeinopolitiikan onnistumisesta haastattelututkimusten avulla vuonna 2016 ja 2018 (vielä julkaisematon tutkimus). Molempina vuosina kaupungin sisäisten liikenneyhteyksien parantaminen koettiin tärkeimmäksi yksittäiseksi toimenpiteeksi, jolla kaupunki voi edistää yritysten kehitystä ja kasvua. Samalla kuitenkin koettiin, että liikenne- ja kulkuyhteydet, liikenne- ja kulkuyhteydet, liikenteen sujuvuus ja tietyt, autoilun vaikeus tai sen rajoittaminen sekä pysäköintiongelmien vähensivät halukkuutta suositella Helsinkiä sijaintipaikkana oman toimialan yrityksille. Koettu haitta oli kasvanut tuoreemmassa kyselyssä. Kysyttäessä miksi yritys suosittelisi sijaintipaikkaa oman toimialan yrityksille oli vastauksena toimivat liikenne- ja kulkuyhteydet sekä julkinen liikenne. Yrityksien joukossa on siis sekä niitä, jotka kokevat liikenteeseen liittyvät asiat ongelmana, että niitä, joiden mielestä ne vahvistavat Helsingin houkuttelevuutta.

Yrittäjän oma tai työntekijöiden asuinpaikka sekä suuri asiakaspohja ja laajat markkinat mainittiin molempien vuosien puhelinhaastattelututkimuksen vastaajien toimesta selvästi tärkeimmiksi syiksi sille, että yritys sijaitsee Helsingissä. Kaupungin tavoitteena on tarjota yrityksille houkutteleva ja kilpailukykyinen toimintaympäristö, jotta yritykset haluavat sijaita Helsingissä. Yritysten asiakkaiden ja työntekijöiden sujuvat liikenneyhteydet kaikilla kulkumuodoilla ovat yksi keskeinen osa hyvää toimintaympäristöä.

Helsingin kaupungilla on otettu käyttöön yritysvaikutusten arviointi (kh 30.5.2016) osana valmistelu- ja päätöksentekoprosessia. Yritysvaikutusten arvioinnista on annettu ohjeistus, jonka perusteella jo suunnitelluvaiheessa kaavahankkeiden ja liikennehankkeiden vaikutuksia arvioidaan niiden vaikutusalueella oleviin yrityksiin. Lisäksi merkittävistä investointi- ja rakentamishankkeista tehdään laajojen taloudellisten vaikutusten arviointia.

Yhteenveto

Tehtyjen selvitysten ja olemassa olevan tiedon pohjalta tiedetään jo hyvin paljon liikenteen kehityksestä, sujuvuudesta, keskeisimmistä ongelmakohdista sekä yritysten sijoittumisesta ja saavutettavuudesta. Uusi selvitys ei toisi merkittävää uutta tietoa näistä asioista.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liikennejärjestelmän kehittäminen, katujen kunnallistekniikan ylläpito ja parantaminen sekä tulevaisuuden teknologioiden mahdollistaminen tulevat myös tulevaisuudessa ruuhkauttamaan tilapäisesti liikennettä. Nämä aiheuttavat paikallisesti haittaa niin kävelijöille, pyöräliikenteelle kuin moottorivälineillä kulkeville verrattuna tavoitetilanteeseen. Katutöihin liittyvien haittojen hallintaa ja ketterämpiä toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Myös viestintään ja tiedottamiseen kiinnitetään entistä paremmin huomiota. Kun kaupunkia rakennetaan siten, että liikkujalla on mahdollisuus valita miten liikkuu, vähentää se haittojen vaikutusta liikkujiin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Pätynen, liikenneinsinööri: 310 37110
anna.patynen(a)hel.fi
Elina Luukkonen, yleiskaava-suunnittelija, puhelin: 310 37073
elina.luukkonen(a)hel.fi

06.05.2019

Asia/6

§ 298

V 22.5.2019, Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite koskien ilmasto-vaikutusten arvioinnin käyttöönottoa päätöksenteossa

HEL 2018-011681 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Peltokorven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Peltokorpi ja 46 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin tulee ottaa päätöksenteossa käyttöön ilmastovaikutusten arviointi. Aloitteessa viitataan ilmastonmuutoksen vaikutuksista laadittuihin raportteihin, kuvattuihin riskeihin ja vaikutuksiin sekä niiden aiheuttamaan kansalaiskeskusteluun ja huoleen. Valtioiden toimet ilmastonmuutoksen suhteen kuvataan riittämättömiksi. Aloitteessa todetaan myös muun muassa, että:

"Kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaan "Helsinki ottaa vastuunsa ilmastonmuutoksen torjunnassa vakavasti ja torjuu ilmastonmuutosta kunnianhimoisesti. Helsinki asettaa tavoitteeksi 60 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2030 ja aikaistaa hiilineutraalisuustavoitteen vuodesta 2050 vuoteen 2035."

Kaupunkien merkitys kestäväen kehityksen ja hyvinvoinnin rakentamisessa on erittäin tärkeä. Kaupunkien on kannettava vastuuta nykyistä enemmän myös ilmastonmuutoksen torjunnassa. Puheiden sijaan on ryhdyttävä määrätietoisesti tekoihin. Useimmilla poliittisilla päätöksillä on myös ilmastonmuutosta hillitseviä tai kiihdyttäviä vaikutuksia, mutta nämä vaikutukset jäävät vielä liian usein huomaamatta."

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa samalla, että kaupunkien rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa ja sen vaikutuksiin varustautumisessa on globaalisti merkittävä. Kaupunkien merkitys on yleisesti tunnustettu kansainvälisellä tasolla monissa yhteyksissä, sopimuksissa ja aloitteissa, joihin Helsinki myös osallistuu aktiivisena vaikuttajana.

Helsinki seuraa omassa toiminnassaan ilmastotoimenpiteitä Hiilineutraali Helsinki 2035 (HNH) -ohjelmassa kuvatuilla menettelyillä ja vuotuisella Ympäristöraportilla. Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että "Hiilineutraali Helsinki -2035 toimenpideohjelmassa on kiinnitetty huomiota vaikutusten arvioinnin tarpeellisuuteen. Ohjelmaan sisältyvää toimenpidettä "Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalun kehittäminen" on aloitettu jo tekemään yhdessä Suomen ympäristökeskuksen, Ympäristöministeriön ja kuutoskaupunkien kanssa. Esiselvitys valmistuu kesäkuussa 2019. Vaikutusarviointi kytketään osaksi valmisteilla olevaa toimenpideohjelman seurantatyökalua."

Sään ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit Helsingissä on arvioitu vuonna 2017 yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen kanssa. Raportissa esitetään sää- ja ilmatoriskiarvio koko kaupungin tasolla.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut selvitti vuonna 2015 pääkaupunki-seudun asukkaiden ja yhteisöjen sosiaalista haavoittuvuutta tulville ja helteille. Tuloksena saatua aineistoa on mahdollista päivittää uusilla indikaattoreilla ja skenaarioilla.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että päätöksenteon valmisteluun Helsingissä kuuluu olennaisena osana huolellinen ratkaisun vaikutusten, mukaan lukien ilmastovaikutusten, arviointi tarvittavassa laajuudessa. Asiaan kiinnitetään huomiota asiantuntijoiden ja valmistelijoiden koulutuksessa niin kaupunkiyhteisellä kuin toimialojen tasolla kaupunkistrategian 2017-2021 tavoitteen "Päätöksentekomalleja ja palveluprosesseja tehostetaan ja byrokratiaa kevennetään" mukaisesti.

Esittelijä

06.05.2019

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 103

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 299

V 22.5.2019, Valtuutettu Seija Muurisen aloite Helsingin liittymisestä Terve Kunta -verkostoon

HEL 2018-011971 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite Seija Muurinen, Helsingin liittyminen Terve Kunta -verkostoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seija Muurinen ja neljätoista muuta allekirjoittajaa esittävät aloitteessaan, että Helsinki liittyisi Terve Kunta -verkoston koordinoimaan Terve Kunta -verkostoon.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Terve Kunta -verkoston toiminnan tavoitteena on väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, sairauksien ehkäisy sekä aihepiirin tiedon tuottaminen ja välittäminen. Verkosto toteuttaa WHO:n European Healthy Cities -verkoston (jatkossa HCN-verkosto) tavoitteita ja toimikautena on valtuustokausien mukaiset neljä vuotta. Verkoston määritellyt pääteemat vuosille 2017–2020 ovat kuntien tukeminen sote- ja

maakuntaudistuksessa sekä kuntalain ja terveydenhuoltolain mukaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen veloitteiden toimeenpano, erityisesti ennakoarvioinnin käyttöönotossa ja hyvinvointikertomuksen valmistelussa. Verkosto järjestää vuosittain verkostopäiviä ja kaikille avoimia seminaareja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallista yhteistyötä edistään Kuntaliiton Kunta hyvinvoinnin edistäjänä -verkostohankkeella, johon Helsinki liittyi keväällä 2018. Hanke tukee kuntia kunnan hyvinvointirolissa, hyvinvointijohtamisen kehittämisessä, hyvien käytäntöjen edistämässä, hyvinvointiennakoinnissa sekä ennakoarviointikäytäntöjen kehittämisessä. Hanke vahvistaa kansallista monitasoista vuoropuhelua eri keskeisten toimijoiden välillä ja mahdollistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn nostamisen kansallisella tasolla näkyväksi.

Lisäksi Helsinki on käynnistänyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehitystyön Espoon ja Vantaan kaupunkien kanssa. Helsingin johdolla järjestettiin alkuvuodesta yhteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seminaari yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi. Lisäksi tavoitteena on asettaa yhteinen pääkaupunkiseudun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoite väestön hyvinvoinnin ja terveyden kohentamiseksi.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan (14.5.2018 §350) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän yhdeksi tehtäväksi on määriteltävä kansainvälisen yhteistyön edistäminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä on kokouksessaan 4.2.2019 päättänyt esittää Helsingin kaupungin liittymistä suoraan WHO:n HCN-verkoston uuteen kauteen vuosille 2019-2024. Helsinki hakee HCN-verkoston kevään 2019 aikana. Liittyminen suoraan HCN-verkoston ei edellytä liittymistä Terve Kunta -verkoston.

Terve Kunta -verkoston nykyisellä ohjelmakaudella ei tällä hetkellä ole sellaisia osioita, jotka suoraan tukisivat Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Helsingin kaupungin mahdollinen suora yhteistyö HCN -verkoston kanssa edistää ja tuo uusia kansainvälisiä näkökulmia eriarvoisuuden kaventamistyöhön muiden suurten Euroopan kaupunkien kanssa. Lisäksi yhteistyö pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien kanssa sekä Kuntaliiton verkostohanke edistää jo tällä hetkellä laaja-alaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista sekä vahvistaa näyttöön perustuvien käytäntöjen kehittämistä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

06.05.2019

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite Seija Muurinen, Helsingin liittyminen Terve Kunta -verkostoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 300

F 22.5.2019, Den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen om ökning av antalet personalbostäder

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade bordlägga ärendet.

Behandling

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt bordlägga ärendet på förslag av Pia Pakarinen.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Helena Wendorf, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen föreslår stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Martina Harms-Aalto och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utreda möjligheterna att öka antalet personalbostäder. Personalbostäderna skulle kunna utnyttjas i syfte att locka arbetskraft till branscher som lider av brist på arbetskraft, såsom dagvård, hemvård och småbarnspedagogik (lärare/pedagoger). Det konstateras i motionen att löneförhöjningarna år 2019 inte är tillräckliga för att locka arbetskraft till Helsingfors, där boendekostnaderna är högre än utanför Helsingfors.

Stadsstyrelsen konstaterar att staden har sammanlagt 2 653 personalbostäder och 6,9 % av alla anställda bor i dessa. Största delen av personalbostäderna, ca 1 600, är i social- och hälsovårdspersonalens bruk och ca 500 bostäder i fostrans- och utbildningssektorns bruk.

Enligt stadsstyrelsens beslut om principerna om personalbostäder används personalbostäderna som stöd för rekryteringen och i syfte att trygga serviceverksamheten. Personalbostad beviljas för en bestämd tid (5+1+1 år) för att möjliggöra bostadscirkulation.

Uthyrningen av personalbostäder hör till stadsmiljösektorns enhet bostadsuthyrning, som har meddelat att tillgången till lediga personalbostäder har varit bra och att det har varit möjligt att tillgodose efterfrågan på personalbostäder.

På grunderna ovan är det inte behövt att öka antalet personalbostäder.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Helena Wendorf, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Bilagor

1 Harms-Aalto Martina Motion Kvsto 14112018 3

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

§ 300

V 22.5.2019, Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite palvelussuhdeasuntojen lisäämiseksi

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Pia Pakarisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Helena Wendorf, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Martina Harms-Aallon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Martina Harms-Aalto ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuutta palvelussuhdeasuntojen lisäämiseksi. Palvelussuhdeasuntoja voisi käyttää työvoiman houkuttelemiseksi työvoimapulasta kärsivillä aloilla, kuten esimerkiksi päivähoito, kotihoito sekä varhaiskasvatuksen opettajat/ pedagogit. Esi-tyksessä todetaan, että vuoden 2019 palkankorotukset eivät riitä houkuttelemaan työvoimaa Helsinkiin, jossa on kalliimmat asumiskustannukset kuin Helsingin ulkopuolella.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungilla on palvelussuhdeasuntoja yhteensä 2 653 kappaletta ja niissä asuu henkilöstöstä 6,9 %. Palvelussuhdeasunnoista valtaosa, noin 1 600 asuntoa on sosiaali- ja ter-

veystoimialan henkilöstön käytössä ja noin 500 asuntoa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käytössä.

Kaupunginhallituksen palvelussuhdeasuntoperiaatteita koskevan päätöksen mukaan palvelussuhdeasuntoja käytetään rekrytoinnin tukena ja palvelutoiminnan turvaamiseksi. Palvelussuhdeasunto myönnetään määräajaksi (5 + 1 + 1 vuotta) asuntojen kierron mahdollistamiseksi.

Palvelussuhdeasuntojen vuokraamistoimintaa hoitaa kaupunkiympäristön toimialan asuntovuokrausyksikkö, jonka ilmoituksen mukaan palvelussuhdeasuntoja on ollut hyvin tarjolla ja asuntojen kysyntään on pystytty vastaamaan.

Edellä mainittuun viitaten palvelussuhdeasuntojen lisäämiseen ei ole tarvetta.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Helena Wendorf, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Liitteet

1 Harms-Aalto Martina Motion Kvsto 14112018 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 301

V 22.5.2019 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite kaupungin matkaohjeistuksen päivittämiseksi

HEL 2019-000648 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Kuutamo, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite 16.1.2019 kaupungin matkustusohjeistuksen päivittämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki selvittää mahdollisuuden kompensoida lentomatkustamisesta aiheutetut päästöt sekä täydentää matkustusohjeistustaan niin, että se kannustaa käyttämään virkamatkojen yhteydessä myös vähäpäästöisiä tai päästöttömiä matkustustapoja.

Helsingin kaupungin uusittavana olevaan matkustusohjeeseen lisätään ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen. Työmatkalla tulee toteuttaa Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennysohjelmaa mm. lentomatkustamisessa.

Työmatkan kokonaiskustannuksia arvioitaessa otetaan huomioon matkakustannukset, saavutettava työajan säästö ja ympäristövaikutukset. Työmatka tulee uuden ohjeistuksen mukaan tehdä ympäristöä mahdol-

lisimman vähän kuormittavalla tavalla hiilineutraaliustavoitteet huomioon ottaen.

Kotimaan työmatka tulee pääsääntöisesti tehdä muulla tavoin kuin lentäen. Helsingin sisäisillä työmatkoilla tulee ensisijaisesti käyttää julkista liikennettä tai polkupyörää. Lisäksi matkustamisen vaihtoehtona tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää etäyhteyksiä.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että kaupunginkanslian tulee matkustuspalveluiden kilpailuttamisen yhteydessä ottaa huomioon lentomatkustamisesta aiheutuneiden päästöjen kompensoiminen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Kuutamo, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite 16.1.2019 kaupungin matkustusohjeistuksen päivittämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.05.2019

Asia/10

§ 302

V 22.5.2019, Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hulevesissä

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hulevesissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 44 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin pitää yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa alkaa aktiivisemmin torjua mikromuovin päätymistä luontoon. Mikromuovin ja kaupunkipölyn irtoaminen renkaista ja katu-päällysteistä voidaan vaikuttaa mm. materiaalivalinnoilla. Pitää selvittää onko muovijäämien kulkeutumista luontoon hulevesien kautta mahdollista ennaltaehkäistä myös muilla keinoin tai onko hulevesiä mahdollista puhdistaa mikromuovista.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupunginhallituksen 21.5.2018 § 361 hyväksymän hulevesiohjelman keskeisenä tavoitteena on hulevesistä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen ja poistaminen. Tämä tapahtuu edistämällä luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien suunnittelua ja käyttöönottoa sekä

hyödyntämällä kaupunkivihreää hulevesien käsittelyssä ja johtamisessa. Luonnonmukaiset hulevesien käsittelyjärjestelmät puhdistavat hulevesiä ja parantavat huleveden laatua ennen huleveden vesistöön johtamista.

Hulevesiohjelma sisältää prioriteettijärjestyksen, jonka mukaan hulevedet tulee ensisijaisesti käsitellä ja hyödyntää syntypaikallaan. Jos maaperän laatu ja muut olosuhteet sallivat, hulevedet imeytetään tonteilla tai yleisillä alueilla. Mikäli hulevesiä ei voida imeyttää niin mahdollisuuksien mukaan huleveden virtaamaa hidastetaan tai viivytetään tontilla tai yleisellä alueella ennen sen pois johtamista. Tällöin poisjohdettavien hulevesien määrä vähenee ja samalla hulevesistä aiheutuvat haitat pienenevät. Lisäksi pohjaveden pinta pysyy riittävän korkeana

Kaavoituksen työkaluksi on kehitetty niin kutsuttu viherkerroin. Viherkerroin saadaan sitä varten laaditusta laskentakaavasta, jossa määritetään, paljonko tontin pinta-alasta tulee olla viherpintaa, kuten kasvillisuutta, puita ja muita istutuksia, tai sopivia rakenteita, kuten viherkattoa. Tontin viherpinnan avulla hyödynnetään tontilla syntyviä hulevesiä mahdollisimman paljon, jotta tarve hulevesien poisjohtamiselle olisi mahdollisimman vähäinen. Tällä hetkellä viherkerroin on ollut mukana osassa asemakaavoista. Tavoitteena on saada se yleisesti käyttöön.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu -palvelun vastuulla on hulevesiohjelman toimenpiteet, joiden avulla kehitetään katu ympäristön hulevesien hallintakeinoja ja rakenteita. Tutkitaan erilaisia imeytysrakenteita ja katuvihreän hyödyntämistä hulevesien hallinnassa. Katuvihreän, esimerkiksi vettä suodattavien viherpainanteiden suunnittelemista katu ympäristöön rajoittaa katutilan mitoitus. Katutilan mitoituksen suurentaminen liittyy suurempaan kokonaisuuteen eli tonttien ja yleisten alueiden rakentamisen periaatteisiin ja tavoitteisiin.

Lumilogistiikkaselvityksissä on todettu tarve katutilan leventämiseksi, jos kadun varsia käytetään lumen varastointiin. Tarve tilapäiselle lumen varastoinnille kadun varsilla on suuri, koska lumen kuljettaminen vastaanotto paikoille ei ole taloudellisesti eikä kuljetuksista syntyvien päästöjen vuoksi toivottavaa. Lumen käsittely ja varastointi voidaan yhdistää katu ympäristön hulevesien hallintaan. Erilaisten kokeilujen ja pilottihankkeiden avulla pyritään löytämään nykyiseen katutilaan soveltuvia ratkaisuja. Lumen paikallinen käsittely vähentää tarvetta lumenkaatoon mereen ja samalla lumen sisältämien haitta-aineiden, kuten mikromuovin, leviäminen ympäristöön vähenee.

Pääkaupunkiseudun yhteistyö

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on omat hulevesiohjelmansa, joiden seurantaan on perustettu hulevesiryhmät. Kaupunkien hulevesi-

ryhmät kokoontuvat säännöllisesti edistäen yhteisiä hulevesihankkeita ja hulevesien hallinnan kehittämistä. Mikromuoviasia on esillä seuraavassa pääkaupunkiseudun hulevesiryhmien kokouksessa keväällä 2019.

Helsinki tekee yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Mikromuovin lähteet ja mikromuovin esiintyvyys hulevesissä tulee kartoittaa. Kun mikromuovin lähteet ovat riittävästi selvillä, tulee selvittää mahdollisuudet vähentää mikromuovikuormitusta esimerkiksi materiaalivalinnoilla.

Parhailtaan on meneillään Smart & Clean -säätön rahoittama hanke uusista hulevesien hallinnan ratkaisuista, johon Helsinki, Espoo, Vantaa ja Lahti osallistuvat. Hankkeessa Espoo tutkii biohiilisuodatusta hulevesien hallinnassa ja Helsinki niin kutsutun suodatusarkun käyttöä katuhulevesien puhdistamisessa. HSY osallistui hankkeeseen selvittämällä mahdollisuutta johtaa sekaviemäriverkoston ylivuotoja viivytysai-
liöön. Näin välttyttäisiin mereen johtamiselta.

Hulevesiarkut

Jatkossa Mechelininkadun hulevesiä johdetaan maahan upotettuun hulevesiarkkuun, jossa on hulevesiä puhdistavaa suodatusmateriaalia. Ympäristöpalvelut seuraa arkun suodatusmateriaalin puhdistustehoa. Myös mikromuovien määrää tutkitaan. Tuloksia on käytettävissä keväällä 2019.

Kokeen tarkoituksena on selvittää, voidaanko arkkuja käyttää yleisem-
minkin eri paikoissa kustannustehokkaana hulevesien puhdistamisjär-
jestelmänä. Arkussa on mahdollista testata myös erilaisia suodatusma-
teriaaleja, kuten biohiiltä.

Itämerihaaste

Helsingin ja Turun Itämeri-toimenpideohjelmaan 2019–2023 on kirjattu kaksi mikromuovia koskevaa toimenpidettä, joita sekä Helsinki että Turku edistävät.

Ensimmäisenä toimenpiteenä on selvittää mikromuovien lähteitä ja esiintymistä vesistöissä. Tekonurmikenttien ja muiden liikuntapaikkojen aiheuttama mikromuovikuormitus selvitetään. Samalla kehitetään vaihtoehtoisia materiaaleja roskaantumista aiheuttaville rakenteille sekä selvitetään, kehitetään ja kokeillaan esimerkiksi liikenteen aiheuttamien mikromuovipäästöjen vähentämismenetelmiä. Helsingissä toimenpiteis-
tä vastaavat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapaikat ja ulkoilu-
palvelut sekä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut.

Lisäksi jatketaan selvityksiä vesistöjen ja sedimenttien mikroroskaantumisesta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, yliopistojen, vesilaitosten ja vesiensuojeluyhdistysten kanssa vastuutahona ympäristöpalvelut.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma

Helsingin kaupunki laati yhdessä HSY:n kanssa vuonna 2017 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelman vuosille 2017–2026. Suunnitelma sisältää kantakaupungin sekaviemäröntialueen hulevesien hallinnan kehittämishankkeen, jonka mukaan HSY laatii yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa selvityksen keinoista ja mahdollisuuksista vähentää sekaviemäriverkostoon johdettavan huleveden määrää. Selvityksen tekeminen käynnistyy lähiaikoina ja mikromuoviasia otetaan tässä yhteydessä esille.

Kun kantakaupungin viemäriverkostoa eriytetään, yhtenä vaihtoehtona tarkastellaan hulevesien käsittelymahdollisuuksia viheralueita hyödyntäen. Tarkastelu voidaan toteuttaa kantakaupungin katujen ja puistojen peruskorjausten suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. HSY on velvoitettu viemäroinnissa hulevesien ja jätevesien eriyttämiseen, koska uudistetussa vesihuoltolaissa hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin kiellettiin. Tällä hetkellä kantakaupungin hulevedet johdetaan sekaviesiviemäriin jättevedenpuhdistamolle, jossa puhdistusprosessissa voidaan merkittävästi poistaa mikromuoveja. Viemäriverkoston eriyttämisen seurauksena hulevesiä johdetaan enemmän suoraan vesistöihin ja tämä tulee ottaa huomioon suunnitelmissa. Hulevesien hallinta kantakaupungissa ei kuitenkaan ole pelkkää viemäroinnin eriyttämistä, vaan hulevesien hallintaa tulee tarkastella kokonaisuutena huomioon ottaen myös huleveden laatu ja siinä olevat haitta-aineet.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hulevesissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.12.2018 § 637

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin hulevesiohjelma

Kaupunginhallituksen 29.5.2018 hyväksymän Helsingin kaupungin hulevesiohjelman keskeiseksi tavoitteeksi on kirjattu, että hulevesistä aiheutuvat haitat on ehkäisty ja poistettu. Tämä tapahtuu edistämällä luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien suunnittelua ja käyttöönottoa sekä hyödyntämällä kaupunkivihreää hulevesien käsittelyssä ja johtamisessa. Luonnonmukaiset hulevesien käsittelyjärjestelmät puhdistavat hulevesiä ja parantavat huleveden laatua ennen huleveden vesistöön johtamista.

Hulevesiohjelma sisältää prioriteettijärjestyksen, jonka mukaan hulevedet tulee ensisijaisesti hyödyntää ja käsitellä syntypaikallaan. Prioriteettijärjestyksen mukaan ensin selvitetään mahdollisuudet imeyttää ja viivyttaa hulevesiä niiden syntypaikalla. Jos imeytys ja viivytys ovat mahdollisia, suunnitellaan ja rakennetaan paikallisia hulevesien hallinnan ratkaisuja. Tällöin poisjohdettavien hulevesien määrä vähenee ja samalla hulevesistä aiheutuvat haitat pienenevät. Lisäksi pohjaveden pinta pysyy riittävän korkeana.

Kaavoituksen työkaluksi on kehitetty niin kutsuttu viherkerroin. Viherkerroin saadaan sitä varten laaditusta laskentakaavasta, jossa määritetään, paljonko tontin pinta-alasta tulee olla viherpintaa, kuten kasvillisuutta, puita ja muita istutuksia, tai sopivia rakenteita, kuten viherkattoa. Tontin viherpinnan avulla hyödynnetään tontilla syntyviä hulevesiä mahdollisimman paljon, jotta tarve hulevesien poisjohtamiselle olisi mahdollisimman vähäinen. Tällä hetkellä viherkerroin on ollut mukana osassa asemakaavoista. Tavoitteena on saada se yleisesti käyttöön.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu -palvelun vastuulla on hulevesiohjelman toimenpiteitä. Niiden avulla kehitetään katu ympäristön hulevesien hallintakeinoja ja rakenteita: tutkitaan erilai-

sia imeytysrakenteita ja katuvihreän hyödyntämistä hulevesien hallinnassa. Katuvihreän, esimerkiksi vettä suodattavien viherpainanteiden suunnittelemista katuympäristöön rajoittaa tällä hetkellä omalta osaltaan katutilan mitoitus. Katutilan mitoituksen suurentaminen taas liittyy isompaan kokonaisuuteen eli tonttien ja yleisten alueiden rakentamisen periaatteisiin ja tavoitteisiin.

Lumilogistiikkaselvityksissä on todettu tarve katutilan leventämiseksi, jos kadun varsia käytetään lumen varastointiin. Tarve tilapäiselle lumen varastoinnille kadun varsilla on suuri, koska lumen kuljettaminen vastaanottoaikoille ei ole taloudellisesti eikä kuljetuksista syntyvien päästöjen takia toivottavaa. Lumen käsittely ja varastointi voidaan yhdistää katuympäristön hulevesien hallintaan. Erilaisten kokeilujen ja pilottihankkeiden avulla pyritään löytämään myös nykyiseen katutilaan soveltuvia ratkaisuja. Lumen paikallinen käsittely vähentää tarvetta lumenkaatoon mereen ja samalla lumen sisältämien haitta-aineiden, kuten mikromuovin, leviäminen ympäristöön vähenee.

Hulevesiohjelman yhtenä toimenpiteenä on huleveden laadun seurantaohjelman laatiminen ja seurannan toteuttaminen. Seurantaohjelman tulee olla valmis vuonna 2019, ja sen laatimisesta vastaa kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut. Ohjelman laatimisen yhteydessä selvitetään mahdollisuus mikromuovien seurantaan.

Pääkaupunkiseudun yhteistyö

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on omat hulevesiohjelmansa, joiden seurantaan on perustettu hulevesiryhmät. Kaupunkien hulevesiryhmät kokoontuvat säännöllisesti edistäen yhteisiä hulevesihankkeita ja hulevesien hallinnan kehittämistä. Mikromuoviasia on esillä seuraavassa pääkaupunkiseudun hulevesiryhmien kokouksessa keväällä 2019.

Helsinki tekee yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Mikromuovin lähteet ja mikromuovin esiintyvyys hulevesissä pitää kartoittaa. Kun mikromuovin lähteet ovat riittävästi selvillä, tulee selvittää mahdollisuudet vähentää mikromuovikuormitusta esimerkiksi materiaalivalinnoilla.

Parhailaan on meneillään Smart & Clean -säätöön rahoittama hanke uusista hulevesien hallinnan ratkaisuksista, johon Helsinki, Espoo, Vantaa ja Lahti osallistuvat. Hankkeessa Espoo tutkii biohiilisuodatusta hulevesien hallinnassa ja Helsinki niin kutsutun suodatusarkun käyttöä katuhulevesien puhdistamisessa. HSY osallistui hankkeeseen selvittämällä mahdollisuutta johtaa sekaviemäriverkoston ylivuotoja viivytysai-
liöön. Näin välttyttäisiin mereen johtamiselta.

Hulevesiarkut

Jatkossa Mechelininkadun hulevesiä johdetaan maahan upotettuun hulevesiarkkuun, jossa on hulevesiä puhdistavaa suodatusmateriaalia. Ympäristöpalvelut seuraa arkun suodatusmateriaalin puhdistustehoa. Myös mikromuovien määrää tutkitaan. Tuloksia on käytettävissä jo keväällä 2019.

Tämän kokeen tarkoitus on selvittää, voidaanko arkkuja käyttää yleisemminkin eri paikoissa kustannustehokkaana hulevesien puhdistamisjärjestelmänä. Arkussa on mahdollista testata myös erilaisia suodatusmateriaaleja, kuten biohiiltä.

Itämerihaaste

Helsingin ja Turun Itämeri-toimenpideohjelmaan 2019 - 2023 on kirjattu kaksi mikromuovia koskevaa toimenpidettä, joita sekä Helsinki että Turku edistävät.

Ensimmäisenä toimenpiteenä on selvittää mikromuovien lähteitä ja esiintymistä vesistöissä. Tekonurmikenttien ja muiden liikuntapaikkojen aiheuttama mikromuovikuormitus selvitetään. Samalla kehitetään vaihtoehtoisia materiaaleja roskaantumista aiheuttaville rakenteille sekä selvitetään, kehitetään ja kokeillaan esimerkiksi liikenteen aiheuttamien mikromuovipäästöjen vähentämismenetelmiä. Helsingissä toimenpiteistä vastaavat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapaikat ja ulkoilu- ja palvelut sekä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut.

Lisäksi jatketaan selvityksiä vesistöjen ja sedimenttien mikroroskaantumisen yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, yliopistojen, vesilaitosten ja vesiensuojeluyhdistysten kanssa vastuutahona ympäristöpalvelut.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma

Helsingin kaupunki laati yhdessä HSY:n kanssa vuonna 2017 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelman vuosille 2017 - 2026. Suunnitelma sisältää kantakaupungin sekaviemäröintialueen hulevesien hallinnan kehittämishankkeen, jonka mukaan HSY laatii yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa selvityksen keinoista ja mahdollisuuksista vähentää sekaviemäriverkostoon johdettavan huleveden määrää. Selvityksen tekeminen käynnistyy lähiaikoina.

Helsinki nostaa esille selvityksen tekemisessä mikromuoviasian. Kun kantakaupungin viemäriverkostoa eriytetään, yhtenä vaihtoehtona tarkastellaan hulevesien käsittelymahdollisuuksia viheralueita hyödyntäen. Tarkastelu voidaan toteuttaa kantakaupungin katujen ja puistojen

06.05.2019

peruskorjausten suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. HSY on velvoitettu viemäröinnissä hulevesien ja jätevesien eriyttämiseen, koska uudistetussa vesihuoltolaissa hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin kiellettiin. Tällä hetkellä kantakaupungin hulevedet johdetaan sekavesiviemärissä jätevedenpuhdistamolle, jossa puhdistusprosessissa voidaan merkittävästi poistaa mikromuoveja. Viemäriverkoston eriyttämisen seurauksena hulevesiä johdetaan enemmän suoraan vesistöihin ja tämä tulee ottaa huomioon suunnitelmissa. Hulevesien hallinta kantakaupungissa ei kuitenkaan ole pelkkää viemäröinnin eriyttämistä, vaan hulevesien hallintaa tulee tarkastella kokonaisuutena huomioon ottaen myös huleveden laatu ja siinä olevat haitta-aineet.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Riikka Äärelä, maisema-arkkitehti: 310 21234
riikka.aarela(a)hel.fi
Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi
Taru Sihvonen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38434
taru.sihvonen(a)hel.fi
Sonja-Maria Ignatius, projektisuunnittelija, puhelin: 310 32043
sonjamarie.ignatius(a)hel.fi

§ 303

V 22.5.2019, Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä kaupunkiympäristössä

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mai Kivelän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mai Kivelä ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteissaan, että kaupunki tekee selvityksen ja sen pohjalta toimenpideohjelman terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi kaupungin palveluissa ja kaupunkilaisten arjessa.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että Helsingillä on oma luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma (LUMO-ohjelma), jota päivitetään parhaillaan yhteistyössä asukkaiden kanssa. LUMO-ohjelma on tärkeimpiä työkaluja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Helsingissä. Sen tavoitteena on edistää laaja-alaisesti luonnon monimuotoisuuden säilymistä kaupungissa. Toimenpiteet on tarkoitettu huomioitaviksi muun muassa maankäytön suunnittelussa, viheralueiden suunnittelussa ja hoidossa, tiedotuksessa ja viestinnässä, asukasyhteistyössä ja ympäristökasva-

tuksessa. Aloitteessa esitetty ehdotus selvityksen ja toimenpideohjelman terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi on luontevaa esittää osaksi LUMO -ohjelmaa yhtenä sen mahdollisista toimenpiteistä seuraavalla ohjelmakaudella.

Helsinki–vihreä merellinen kaupunki

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 todetaan, että Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Asukkaiden kosketusta monimuotoiseen luontoon pyritään turvaamaan muun muassa edistämällä viheralueveroston saavutettavuutta ja parantamalla viheralueiden ekologista laatua erilaisin keinoin, kaupunkiviljelyä edistämällä ja tarjoamalla kaupunkilaisille erilaisia luontopalveluja.

Kaupunkilaisten mahdollisuudet kosketuksesta luontoon ovat Helsingissä pääosin hyvät. Viheralueet peittävät noin 40–45 % kaupungin maapinta-alasta. Helsingille tunnusomainen piirre on viheralueiden luonnonläheisyys: luonnonmukaisten viheralueiden, erityisesti metsien ja luonnonrantojen, osuus kaikista viheralueista on suuri. Kaupungissa on yli 200 kilometriä rantaviivaa ja laaja saaristo käsittäen yli 300 saarta ja luotoa. Monissa puistoissa on hyödynnetty alkuperäisen luonnon elementtejä osana rakennettua ympäristöä muun muassa säilyttämällä jaloja lehtipuita, niitty laikkuja, lampia, kosteikkoja, kallioita ja tiheitä pensaikkoja. Valtaosa viheralueista on julkisessa käytössä ja kaupungin omistuksessa.

LUMO-ohjelma

Luonnon monimuotoisuutta on edistetty monin eri keinoin edellisen ohjelmakauden aikana vuosina 2008–2017. Ohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä suurin osa, noin 80 % on toteutunut. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja suunnitelmallinen lisääminen, erityisesti metsäisillä alueilla ja arvokkailla luontokohteilla, on keskeinen luonnonhoidon tavoite ja kirjattu myös luonnonhoidon linjauksiin.

Viher- ja virkistysverkoston saavutettavuus

Helsingin yleiskaavan 2016 laadinnan yhteydessä tehtiin laaja katsaus kaupungin viher- ja virkistysalueiden tilaan (VISTRA I) ja muodostettiin tämän pohjalta Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA II). Molemmissa töissä korostetaan tarvetta säilyttää verkostomainen viherrakenne ja ominaispiirteet osana kestävä ja tiivistyvää kaupunkia. Myös kaupunkien viheralueiden terveyttä edistävät vaikutukset, erityisesti luontoliikunnan hyödyt hyvinvoinnille, nousevat esille.

Yhtenä tärkeänä VISTRA:n kehittämistoimenpiteenä nostettiin esille tarve kehittää työkalu viheralueiden saavutettavuuden mittaamiseen. Hyvä saavutettavuus ja monimuotoisten viheralueiden tarjonta asukkaiden lähiympäristössä on edellytys luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutuksille. Mitä lähempänä luonto ja lähivirkistysalue ovat, sitä todennäköisemmin alueita käytetään. Suurimpia esteitä ovat liian pitkä etäisyys, ulkoilureittien ja muiden ulkoilua tukevien palvelurakenteiden puute sekä tiedon puute itselle sopivista kohteista. Viheralueiden saavutettavuusmittarin kehittämistyö käynnistyi syksyllä 2018, ja työn ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2019. Viheralueiden saavutettavuutta mittaamalla voidaan tunnistaa ja edelleen turvata riittävä viheralueverkosto ja alueiden saavutettavuus maankäytön suunnittelussa.

Hiljattain päättyneessä, EU-rahoitteisessa NATTOURS -hankkeessa tuotettiin Helsingin luontoalueiden saavutettavuustietoa. Selvitysten mukaan Helsingissä lähes kaikilla asukkailla, asuinpaikasta riippumatta, on lähivirkistysalue alle 300 metrin päässä kotoa. Kaupunkilaisista noin 40 % lähimetsä sijaitsee alle 300 metrin päässä kotoa. Reilu 40 % varhaiskasvatuksen toimipaikoista sijaitsee alle 300 metrin päässä metsästä. Sopivana etäisyytenä lähipuistoon tai -virkistysalueelle on pidetty useissa kaupungeissa 150–500 metriä tai 5–10 minuutin kävelymatkaa kaupungin ja viheralueen koosta ja muista tekijöistä riippuen.

Metsä- ja puustoinen verkosto kaupunkisuunnittelussa

Kaupunkiluonto säilyy monimuotoisena, kun erilliset luontoalueet ovat riittävän kytkeytyneitä toisiinsa. Maankäytön suunnittelussa pyritään turvaamaan sini- ja viherverkostojen rakenne, kytkeytyneisyys ja ekologinen laatu. Kaupunkiympäristön toimialan ohje metsä- ja puustoisien verkoston huomioon ottamiseksi suunnittelussa valmistuu alkuvuodesta 2019. Päämääränä on turvata verkoston monimuotoisuudeltaan merkittävät osat ja kehittää niiden välisiä yhteyksiä erilaisin keinoin. Asiantuntevalla suunnittelulla yhteydet voivat toimia sekä terveyttä edistävinä, monimuotoisina virkistysyhteyksinä että ekologisina yhteyksinä.

Kaupunkiviljely

Kosketus kaupunkiluontoon ja ihmisten kannalta hyödyllisiin mikrobeihin tapahtuu konkreettisesti omatoimisen viljelyn kautta. Helsinki edistää kaupunkiviljelyä. Urbanissa ympäristössä, kuten kerrostalojen katoilla, sisäpihoilla ja väliaikaisilla joutomailla, voidaan kokea luontoyhteyttä esimerkiksi viljelemällä ja kasvattamalla syötäviä kasveja. Kaupunkiviljely on mahdollista tonttien lisäksi muun muassa viljelypalsta-alueilla, siirtolapuutarhapalstoilla ja kaupungin vuokraamalla muilla, kaupunkiviljelyyn sopivilla alueilla. Vuonna 2014 laadittiin kaupungin ja

Dodo ry:n yhteistyönä opas kaupunkiviljelystä nimeltään ”Viljellään kaupungissa”.

Luontopalvelut kaupungissa

Kaupunki pyrkii tarjoamaan asukkaille tietoa ja palveluita luonnossa liikkumiseen muun muassa rakentamalla ja ylläpitämällä reittejä ja luontopolkuja sekä tiedottamalla ja järjestämällä ilmaisia luontoretkiä ja puistokävelyitä. Retkiä on järjestetty 1980-luvun puolivälistä lähtien, ja niihin osallistuu tuhansia ihmisiä vuosittain. Arvokkaista luontokohteista on tehty mobiilipohjainen opas, jossa esitellään kymmenen merkittävintä luontokohdetta Helsingissä. Luontopalvelutarjontaa kehitetään yhteistyössä asukkaiden, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Kaupunki myös kouluttaa opettajia ja ammattikasvattajia ymmärtämään luonnon terveyshyödyt sekä laatii aiheeseen liittyvää, Helsinki-painotteista oppimateriaalia.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 22.01.2019 § 33

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta kannattaa aloitteessa esille tuotua ehdotusta selvityksen ja toimenpideohjelman laatimisesta terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi kaupungin palveluissa ja kaupunkilaisten arjessa. Työ on luontevaa esittää osaksi Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa (LUMO) yhtenä sen mahdollisista toimenpiteistä seuraavalla ohjelmakaudella.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017 - 2020 todetaan, että Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Asukkaiden kosketusta monimuotoiseen luontoon pyritään turvaamaan muun muassa edistämällä viheralueverkoston saavutettavuutta ja parantamalla viheralueiden ekologista laatua erilaisin keinoin, kaupunkiviljelyä edistämällä ja tarjoamalla kaupunkilaisille erilaisia luontopalveluja.

Helsinki - vihreä ja merellinen kaupunki

Kaikenikäisten kaupunkilaisten mahdollisuudet kosketukseen luontoon ovat Helsingissä pääosin hyvät. Viheralueet peittävät noin 40 - 45 % kaupungin maapinta-alasta. Helsingille tunnusomainen piirre on viheralueiden luonnonläheisyys: luonnonmukaisten viheralueiden, erityisesti metsien ja luonnonrantojen, osuus kaikista viheralueista on suuri. Kaupungissa on yli 200 kilometriä rantaviivaa ja laaja saaristo käsittäen yli 300 saarta ja luotoa. Monissa puistoissa on hyödynnetty alkuperäisen luonnon elementtejä osana rakennettua ympäristöä muun muassa säilyttämällä jaloja lehtipuita, niitty laikkuja, lampia, kosteikkoja, kallioita ja tiheitä pensaikkoja. Valtaosa viheralueista on julkisessa käytössä ja kaupungin omistuksessa.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma

Helsingillä on oma luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma, jota päivitetään parhaillaan yhteistyössä asukkaiden kanssa. Toimintaohjelma on yksi tärkeimpiä työkaluja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Helsingissä. Toimenpideohjelman tavoitteena on edistää laaja-alaisesti luonnon monimuotoisuuden säilymistä kaupungissa erilaisin toimenpitein. Toimenpiteet on tarkoitettu huomioitaviksi muun muassa maankäytön suunnittelussa, viheralueiden suunnittelussa ja hoidossa, tiedotuksessa ja viestinnässä, asukas-yhteistyössä ja ympäristökasvatuksessa. Aloitteessa esitetty ehdotus selvityksen ja toimenpideohjelman terveyttä edistävän luontokosketuksen ja moni-

muotoisen luonnon lisäämiseksi esitetään yhdeksi mahdolliseksi toimenpiteeksi päivitettävään LUMO-ohjelmaan.

Luonnon monimuotoisuutta on edistetty monin eri keinoin edellisen ohjelmakauden aikana vuosina 2008 - 2017. Ohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä suurin osa, noin 80 % on toteutunut. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja suunnitelmallinen lisääminen, erityisesti metsäisillä alueilla ja arvokkailla luontokohteilla, on keskeinen luonnonhoidon tavoite ja kirjattu myös luonnonhoidon linjauksiin.

Viher- ja virkistysverkoston saavutettavuus

Helsingin yleiskaavan 2016 laadinnan yhteydessä tehtiin laaja katsaus kaupungin viher- ja virkistysalueiden tilaan (VISTRA I) ja muodostettiin tämän pohjalta Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA II). Molemmissa töissä korostetaan tarvetta säilyttää verkostomainen viherrakenne ja ominaispiirteet osana kestävä ja tiivistyvää kaupunkia. Myös kaupunkien viheralueiden terveyttä edistävät vaikutukset, erityisesti luontoliikunnan hyödyt hyvinvoinnille, nousevat esille.

Yhtenä tärkeänä VISTRA:n kehittämistoimenpiteenä nostettiin esille tarve kehittää työkalu viheralueiden saavutettavuuden mittaamiseen. Hyvä saavutettavuus ja monimuotoisten viheralueiden tarjonta asukkaiden lähiympäristössä on edellytys luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutuksille. Mitä lähempänä luonto ja lähivirkistysalue ovat, sitä todennäköisemmin alueita käytetään. Suurimpia esteitä ovat liian pitkä etäisyys, ulkoilureittien ja muiden ulkoilua tukevien palvelurakenteiden puute sekä tiedon puute itselle sopivista kohteista. Viheralueiden saavutettavuusmittarin kehittämistyö käynnistyi syksyllä 2018, ja työn ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2019. Viheralueiden saavutettavuutta mittaamalla voidaan tunnistaa ja edelleen turvata riittävä viheralueverkosto ja alueiden saavutettavuus maankäytön suunnittelussa.

Hiljattain päättyneessä, EU-rahoitteisessa NATTOURS-hankkeessa tuotettiin Helsingin luontoalueiden saavutettavuustietoa. Selvitysten mukaan Helsingissä lähes kaikilla asukkailla, asuinpaikasta riippumatta, on lähivirkistysalue alle 300 metrin päässä kotoa. Kaupunkilaisista noin 40 % lähimetsä sijaitsee alle 300 metrin päässä kotoa. Reilu 40 % varhaiskasvatuksen toimipaikoista sijaitsee alle 300 metrin päässä metsästä. Sopivana etäisyytenä lähipuistoon tai -virkistysalueelle on pidetty useissa kaupungeissa 150 - 500 metriä tai 5 - 10 minuutin kävelymatkaa kaupungin ja viheralueen koosta ja muista tekijöistä riippuen.

Metsä- ja puustoinen verkosto kaupunkisuunnittelussa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaupunkiluonto säilyy monimuotoisena, kun erilliset luontoalueet ovat riittävän kytkeytyneitä toisiinsa. Maankäytön suunnittelussa pyritään turvaamaan sini- ja viherverkostojen rakenne, kytkeytyneisyys ja ekologinen laatu. Kaupunkiympäristön toimialan ohje metsä- ja puustoisien verkoston huomioon ottamiseksi suunnittelussa valmistuu alkuvuodesta 2019. Päämääränä on turvata verkoston monimuotoisuudeltaan merkittävät osat ja kehittää niiden välisiä yhteyksiä erilaisin keinoin. Asiantuntevalla suunnittelulla yhteydet voivat toimia sekä terveyttä edistävinä, monimuotoisina virkistysyhteyksinä että ekologisina yhteyksinä.

Kaupunkiviljely

Kosketus kaupunkiluontoon ja ihmisten kannalta hyödyllisiin mikrobeihin tapahtuu konkreettisesti omatoimisen viljelyn kautta. Helsinki edistää kaupunkiviljelyä. Urbanissa ympäristössä, kuten kerrostalojen katoilla, sisäpihoilla ja väliaikaisilla joutomailla, voidaan kokea luontoyhteyttä esimerkiksi viljelemällä ja kasvattamalla syötäviä kasveja. Kaupunkiviljely on mahdollista tonttien lisäksi muun muassa viljelypalsta-alueilla, siirtolapuutarhapalstoilla ja kaupungin vuokraamalla muilla, kaupunkiviljelyyn sopivilla alueilla. Vuonna 2014 laadittiin kaupungin ja Dodo ry:n yhteistyönä opas kaupunkiviljelystä nimeltään ”Viljellään kaupungissa”.

Luontopalvelut kaupungissa

Kaupunki pyrkii tarjoamaan asukkaille tietoa ja palveluita luonnossa liikkumiseen muun muassa rakentamalla ja ylläpitämällä reittejä ja luontopolkuja sekä tiedottamalla ja järjestämällä ilmaisia luontoretkiä ja puistokävelyitä. Retkiä on järjestetty 1980-luvun puolivälistä lähtien, ja niihin osallistuu tuhansia ihmisiä vuosittain. Arvokkaista luontokohteista on tehty mobiilipohjainen opas, jossa esitellään kymmenen merkittävintä luontokohdetta Helsingissä. Luontopalvelutarjontaa kehitetään yhteistyössä asukkaiden, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Kaupunki myös kouluttaa opettajia ja ammattikasvattajia ymmärtämään luonnon terveyshyödyt sekä laatii aiheeseen liittyvää, Helsinki-painotteista opimateriaalia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi
Kaisa Pajanen, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 31521
kaisa.pajanen(a)hel.fi
Kaarina Heikkonen, kaupunkiekologi, puhelin: +358 9 310 31581
kaarina.heikkonen(a)hel.fi

06.05.2019

Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Elina Nummi, projektipäällikkö, puhelin: 310 38475
elina.nummi(a)hel.fi

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 304

V 22.5.2019, Valtuutettu Juhani Strandénin aloite raitiovaunulipun säilyttämisestä tulevassa vyöhykemallissa

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Juhani Strandénin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Juhani Strandén ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että raitiovaunulippu säilytettäisiin uudessa vyöhykejärjestelmässä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä sekä hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. HSL:n hallitus päätti 10.12.2013 vyöhykekaarten ja lippulajien välisistä hintasuhteista uudessa vyöhykemallissa ja 16.6.2015 erityisryhmien alennuslipuista ja vapaalipuista. Alennus- ja vapaalippujen myöntämisperusteita selkeytettiin ja yhtenäistettiin koko HSL-alueella.

Vyöhykeuudistus otettiin käyttöön 27.4.2019. Erillinen raitiolippu on poistunut lippuvalikoimasta vyöhykeuudistuksen myötä.

HSL myöntää alennushintaista matkustusoikeutta asiakasryhmille, joita ovat lapset, koululaiset, opiskelijat, invalidit sekä eläkeläiset, joilla on Kelan maksama eläke tai takuueläke. Vyöhykeuudistuksen myötä kaikki 70 vuotta täyttäneet voivat ostaa arvolipun ja HSL-sovelluksessa ostettavan kertalipun 50 % alennettuun hintaan kaikissa liikennevälineissä klo 9-14 välisenä aikana.

Pienituloisten taloudellinen tukeminen on tarkoituksenmukaista hoitaa sosiaalitoimen kautta. Kelan myöntämä perustoimeentulotuki sisältää joukkoliikennelipun kustannuksen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Juhani Strandénin aloite
- 2 HSL:n lausunto 15.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 73

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän.

Päätökset lippulajeista ja lippujen hinnoista kuuluvat myös HSL:n toimivaltaan.

HSL on valmistellut uutta taksa- ja lippujärjestelmäänsä samanaikaisesti matkakorttijärjestelmän uudistamishankkeen kanssa. Valmistelu on tapahtunut vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL on ennen päätöksentekoaan pyytänyt kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Uutta tariffi-järjestelmää valmistellessaan HSL on pyrkinyt yhtenäiseen ja koko seudulla samoilla periaatteilla toimivaan lippujärjestelmään. HSL:n tavoitteena on ottaa uudet vyöhykkeet ja hinnoittelu käyttöön kevään 2019 aikana.

Nykytariffissa käytössä oleva raitiovaunulippu on ainoastaan raitiovaunuissa kelpaava lippu. Raitiovaunulipun voi ostaa matkakortilla 1,70 eurolla tai automaattista 2,50 eurolla. Normaali kaikissa joukkoliikennevälineissä kelpaava Helsingin sisäinen aikuisten kertalippu maksaa 2,20 euroa matkakortilla ostettuna. Alennuksiin oikeutetut matkustajaryhmät saavat matkakortilla ostettavan arvolipun samaan hintaan tai halvemmalla kuin raitiovaunulipun. Alennusryhmään 1 kuuluvat matkustajat saavat ostaa arvolipun 1,70 eurolla eli samaan hintaan kuin raitiovaunulipun. Alennusryhmän 2 (opiskelijat, Kelan maksamaa täyttä tai osittaista takuueläkettä saavat henkilöt) matkustajat saavat arvolipun 1,10 eurolla.

Uudessa tariffijärjestelmässä AB -vyöhykkeen matkakortin normaalin arvolipun hinta on aikuisilta 2,80 euroa. Kelan maksamaa eläkettä saavilta sekä liikuntarajoitteisilta lipun hinta on 1,40 euroa eli pienituloisimmat eläkeläiset saavat myös uudessa järjestelmässä tuntuvan alennuksen. Lisäksi kaikkien yli 70 -vuotiaiden lipun hinta on 1,40 euroa klo 09.00-14.00 tehtävillä matkoilla.

Joukkoliikennejärjestelmä linjastoineen muodostaa kokonaisuuden, jossa yhteen liikennevälineeseen kelpoisuudeltaan tai hinnaltaan sidottu lippulaji ei ole järkevästi perusteltavissa. Tulevaisuudessa raitiotiejärjestelmä tulee lisäksi laajenemaan alueellisesti pitkälle kantakaupungin ulkopuolelle. Raide-Jokerin, kaupunkibulevardien sekä Laajasalon ja Viikin-Malmin pikaraitiotieiden myötä raitiovaunulla tehtyjen matkojen keskipituudet ja tämän seurauksena liikennöintikustannukset tulevat kasvamaan nykyisestä. Tällöin raitiovaunun muita liikennemuotoja halvempi hinnoittelu olisi entistä epätarkoituksenmukaisempaa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 305

V 22.5.2019, Valtuutettu Emma Karin aloite Vartiosaaren virkistyskäytön kehittämisestä

HEL 2018-012501 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Emma Kari ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että tilanteen muututtua korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen Helsinki ryhtyy toimiin Vartiosaaren virkistyspalveluiden kehittämiseksi ja saaren kulkuyhteyksien parantamiseksi. Samalla Vartiosaaren virkistyskäytön edistäminen tulisi ottaa osaksi Helsingin merellistä strategiaa.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että korkein hallinto-oikeus hylkäsi 8.11.2018 Helsingin kaupungin valituslupahakemuksen Vartiosaaren osayleiskaavaa koskeneesta Helsingin hallinto-oikeuden osayleiskaavan kumoamispäätöksestä sekä Helsingin kaupungin valituksen Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä kumota Helsingin uusi yleiskaava Vartiosaaren ja Ramsin-

niemen osalta. Helsingin yleiskaava 2016 on tullut voimaan 5.12.2018. Yleiskaava 2016:sta kumotuilla alueilla jää voimaan vuoden 2002 yleiskaava.

Vuoden 2002 yleiskaavassa Vartiosaari on merkitty selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla. Näin ollen Vartiosaari on edelleen kaavoittamaton alue, jonka maankäyttö tulee ratkaista yleiskaavatasoisella suunnittelulla. Marraskuussa 2017 kaupunginvaltuusto päätti, että Vartiosaaren kaavoitus keskeytetään meneillään olevan valtuustokauden 2018–2021 ajaksi.

Edellinen asiaa koskeva valtuustoaloite, valtuutettu Emma Karin aloite Vartiosaaren virkistyskäytön kehittämistä, käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 13.6.2018 § 191.

Vartiosaaren maankäytön tilanne on ollut epäselvä pitkään ja sen vuoksi saarta ei ole kehitetty virkistysalueena. Periaatteena on, että selvitysalueeksi merkittyihin alueisiin ei osoiteta investointeja. Näin ollen kaupungin ylläpitämiä virkistyspalveluja ei Vartiosaarella ole.

Vartiosaaren laajat kunnostustoimenpiteet edellyttäisivät investointeja. Tällä tavoin olisi mahdollista järjestää nykyistä laajempaa virkistyskäyttöä, joka ei kuitenkaan sido saaren tulevia pitkän tähtäimen maankäytön ratkaisuja.

Vartiosaaren virkistyskäyttö edellyttäisi ylläpitoa ja ylläpitovastuun määrittämistä. Vartiosaari ei tällä hetkellä kuulu Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan ulkoilupalveluiden eikä kaupunkiympäristön toimialan jatkuvan ylläpidon piiriin. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut voisi ottaa saaren ylläpidon piiriin, mikä edellyttäisi rahoituksen uudelleen kohdentamista.

Vartiosaaren kehittäminen virkistystoimintaan edellyttäisi suunnittelua. Alueelle tulisi laatia ensin virkistyskäyttöä ohjaava hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa tarkastellaan muun muassa metsiä ja avoimia alueita, reitistöä ja yhteyksiä saareen, palveluita, kasvillisuuden kehittämissuunnitelma, ulkoilu- ja virkistystoimintoja sekä saaren huollon järjestämistä. Suunnitelman valmistuttua voitaisiin arvioida, toteutetaanko Vartiosaaren virkistyskäyttö osana Helsingin merellisen strategian toimitaohjelmaa. Mikäli alueen maankäytössä tapahtuu muutoksia, tulee virkistyskäytön lähtökohdat arvioida uudelleen.

Ratkaisu siitä, ryhdytäänkö aloitteessa tarkoitettuihin kehittämistoimenpiteisiin, on tarkoituksenmukaista tehdä osana merellisen strategian toimeenpanoa sekä kaupunkiympäristön ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialojen tavanomaista toiminnan ja talouden suunnittelua

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Emma Karin valtuustoaloite Vartiosaaren virkistyskäytön kehittämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.03.2019 § 116

HEL 2018-012501 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta viittaa 13.2.2018 antamaansa lausuntoon Vartiosaaren virkistyskäytön kehittämisestä ja saaren avaamisesta laajempaan käyttöön. Samalla lautakunta toteaa, että tilanne on muuttunut aiempaan verrattuna siten, että korkein hallinto-oikeus hylkäsi 8.11.2018 Helsingin valituslupahakemuksen Vartiosaaren osayleiskaavaa koskeneesta Helsingin hallinto-oikeuden osayleiskaavan kumoamispäätöksestä sekä Helsingin valituksen Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä kumota Helsingin uusi yleiskaava Vartiosaaren ja Ramsinien osalta. Helsingin yleiskaava 2016 on tullut voimaan 5.12.2018. Yleiskaava 2016:sta kumotuilla alueilla jää voimaan vuoden 2002 yleiskaava.

Vuoden 2002 yleiskaavassa Vartiosaari on merkitty selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla. Näin ollen Vartiosaari on edelleen kaavoittamaton alue, jonka maankäyttö tulee ratkaista yleiskaavatasoisella suunnittelulla. Marraskuussa 2017

kaupunginvaltuusto päätti, että Vartiosaaren kaavoitus keskeytetään meneillään olevan valtuustokauden 2018 - 2021 ajaksi.

Vartiosaaren maankäytön tilanne on ollut epäselvä pitkään ja sen vuoksi saarta ei ole kehitetty virkistysalueena. Periaatteena on, että selvitysalueeksi merkittyihin alueisiin ei osoiteta investointeja. Näin ol-
len kaupungin ylläpitämiä virkistyspalveluja ei Vartiosaaressa ole.

Vartiosaaren laajat kunnostustoimenpiteet edellyttäisivät erillisrahoitus-
ta. Tällä tavoin olisi mahdollista järjestää nykyistä laajempaa virkistys-
käyttöä, joka ei kuitenkaan sido saaren tulevia pitkän tähtäimen maan-
käytön ratkaisuja.

Vartiosaaren virkistyskäyttö edellyttää ylläpitoa ja ylläpitovastuun mää-
rittämistä. Vartiosaari ei tällä hetkellä kuulu Helsingin kaupungin kult-
tuuri- ja vapaa-ajan toimialan ulkoilupalveluiden eikä kaupunkiympäris-
tön toimialan jatkuvan ylläpidon piiriin. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja
vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut voisi ottaa saaren ylläpidon piiriin,
mikäli liikuntapalveluiden käyttötalouden budjettia nostettaisiin tältä
osin.

Vartiosaaren kehittäminen virkistystoimintaan edellyttää suunnittelua.
Alueelle tulee laatia ensin virkistyskäyttöä ohjaava hoito- ja kehittämis-
suunnitelma, jossa tarkastellaan muun muassa metsiä ja avoimia aluei-
ta, reitistöä ja yhteyksiä saareen, palveluita, kasvillisuuden kehittämis-
periaatteita, ulkoilu- ja virkistystoimintoja sekä saaren huollon järjestä-
mistä. Suunnitelman valmistuttua arvioidaan, toteutetaanko Vartiosaa-
ren virkistyskäyttö osana Helsingin merellisen strategian toimintaohjel-
maa. Mikäli alueen maankäytössä tapahtuu muutoksia, tulee virkistys-
käytön lähtökohdat arvioida uudelleen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Niina Strengell, maisema-arkkitehti: 310 37072
niina.strengell(a)hel.fi

§ 306

V 22.5.2019, Valtuutettu Emma Karin aloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Emma Karin valtuustoaloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Emma Kari ja 23 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki ryhtyy toimiin kartoittaakseen ne avoimet alueet, jotka on mahdollista muuttaa niityiksi. Tavoitteena on kasvattaa niittyjen määrää ja lisätä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan kaupunkitila ja maisemasuunnittelu -palvelu ja ympäristöpalvelut käynnistävät Helsingin niittyverkoston kehittämishankkeen vuoden 2020 aikana.

Helsingin niittyverkostosta on laadittu maisema-arkkitehtuurin diplomi-työ Aalto-yliopistoon 2017, joka on lunastettu kaupungin käyttöön. Työssä selvitettiin Helsingin niittyverkoston ekologisia, maisemallisia ja kulttuurisia ominaispiirteitä sekä kytkeytyneisyyttä paikkatieto- ja kartta-aineistojen avulla. Työssä tutkittiin niittyverkoston merkitystä osana

kaupungin viherrakennetta ja ihmisen elinympäristöä sekä niittyjen merkitystä ekosysteemipalvelujen tuottajana. Työn tuloksena on hahmottunut kokonaiskuva Helsingin niittyverkostosta, niittyverkoston runko ja tärkeimmät aluekokonaisuudet. Helsingistä on tunnistettu 12 alueellisesti merkittävää niittyverkostokokonaisuutta mantereen alueelta ja kaksi saaristosta.

Ensi vuonna käynnistyvässä kehittämishankkeessa hyödynnetään diplomityön tuottamaa aineistoa Helsingin niittyverkostosta ja työstehtään sen pohjalta paikkatietoaineistoa kaupungin omaan paikkatietopalveluun. Niittyihin liittyvä tieto kootaan yhteen, lisätään niittyjen suunnittelun ja ylläpidon ohjeistusta sekä tietoa niittyjen merkityksestä. Tavoitteena on selkeyttää kokonaiskuva Helsingin niittyverkostosta, verkoston säilymisen edellytyksistä ja keinoista sen kehittämiseksi. Alue-suunnitelmien yhteydessä tarkastellaan vesialueista muodostuvan sini-verkoston ja metsä- ja puustoisien verkoston ohella myös niittyverkostoa. Alueellisen niittyverkoston tarkastelu tuottaa tietoa niittyverkoston keskeisistä osista ja yhteyksistä sekä yhteyksien puutteista ja ongelmakohdista sekä tuo lähtötietoa maankäytön suunnitteluun ja avointen alueiden ylläpidon kehittämiseen. Lisäksi kartoitetaan uusia, niityiksi muutettavia alueita. Tarvittaessa voidaan myös muuttaa hoitoa, jolloin saadaan lisättyä niittyjen määrää.

Aiemmat toimet

Avointen alueiden kartoitustyötä on tehty kaupungin toimesta useaan otteeseen 1990-luvulta lähtien. Kaupungin tavoitteena on ollut kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuuden lisääminen, avointen alueiden säilyttäminen, niittyjen lisääminen, kulttuurimaisemien vaaliminen ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien parantaminen. Hoidon piiriin otettujen niittyjen pinta-ala on kasvanut vuosittain. Monimuotoisuudeltaan arvokkaimmat keto- ja niittyalueet on tunnistettu, niille on laadittu hoitosuunnitelmat ja niiden säännöllinen hoito on aloitettu.

Kaupungin tiivistyessä osa olemassa olevista niittyalueista tulee häviämään rakentamisen myötä, mutta uusia niittyalueita voidaan luoda sopiviin kohteisiin viherrakentamisen keinoin. Tiivistyvä kaupunki asettaa viherverkostolle kasvavia vaatimuksia käytettävyyden ja käytön kestävyys suhteen, mikä vaikuttaa niittyjen määrän lisäämiseen. Verkostotarkastelulla voidaan tunnistaa kaupunkialueen avoimet alueet ja niiden muodostama niittyverkosto, verkoston merkittävät osat sekä niittyjen väliset toimivat ja kehitettävät yhteydet.

Niittyjen nykytila

Kaupunki on lisännyt avointen, niitymäisten alueiden määrä 1990-luvun alusta alkaen. Tuolloin hoidon piirissä olevien niittyjen pinta-ala oli

noin 100 hehtaaria. Umpeenkasvaneita entisiä peltoja ja laidunalueita, villiintyneitä pihapiirejä, pensoittuneita rantaniittyjä ja vähäkäyttöisiä nurmialueita kartoitettiin ja otettiin hoidon piiriin. Vuosina 2005 - 2006 tehtiin uusi avointen alueiden kartoitus, jonka myötä saatiin niittyjen määrää edelleen lisättyä ja niiden ylläpitoa kehitettyä. Niityt lisättiin kaupungin yleisten alueiden rekisteriin, vuosittainen hoito määriteltiin ja ylläpidon tilauksiin sisällytettiin niittyjen säännöllinen hoito. Ilman säännöllistä, vuosittain toteutettavaa niittoa, ihmisen luomat niittyalueet eivät säily. Luonnonarvoiltaan merkittävälle arvoniityille laadittiin kohdekohtaiset hoitosuunnitelmat.

Helsingin kaupungin yleisten alueiden rekisterin mukaan niittymäisiä, kaupungin omistuksessa olevia alueita on Helsingissä noin 645 hehtaaria, joista noin 360 hehtaaria sisältää eri tavoin hoidettuja niittyalueita. Hoidon piirissä olevista niityistä suurin osa on vanhoja peltoja, jotka on viljelytoiminnan loputtua pidetty avoimena niittämällä tai vesomalla. Ne ovat luokiteltu maisemaniityiksi. Lisäksi niityiksi luokiteltuja erilaisia avoimia ja puoliavoimia ruoho- ja heinävaltaisia alueita on noin 270 hehtaaria. Hoidon piirissä olevien, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurihistorian kannalta arvokkaiden niittyjen pinta-ala on 33 hehtaaria. Kohteita on yhteensä 32. Arvoniityt täyttävät uhanalaisten perinnebiotooppien kriteerit lukuun ottamatta joillakin kohteilla olevia metsäisiä, kuluneita tai rehevöityneitä alueita. Arvoniityillä esiintyy myös uhanalaisia lajeja. Osalla kaupungin peltoalueista kasvatetaan monivuotisia nurmikasveja ja ne niitetään kerran vuodessa, jolloin ne ovat käytännössä maisemaniittyjä.

Helsingin yleiskaavan yhteydessä laaditussa Kestävä viherrakenne -selvityksessä esitettiin viheralueiden suuntaa-antavia tunnuslukuja korkean elinympäristöjaottelun mukaisesti. Helsingin niittyjen pinta-ala oli selvityksen mukaan noin 700 hehtaaria ja avonurmien 413 hehtaaria. Selvityksessä avonurmiksi luokiteltiin kokonaan tai lähes kokonaan puuttomat alueet, jotka on nurmetettu. Luvuissa ei ole mukana Östersundomin aluetta.

Hoidon piirissä olevien niittymäisten alueiden lisäksi kaupungissa on luonnostaan avoimena pysyviä luonnonniittyjä, joiden määrää ei tarkkaan tunneta. Luonnonniittyihin sisältyy muun muassa kosteita ranta- ja tulvaniittyjä, kuivia kallioketoja sekä merenrantaniittyjä. Suojelualueilla hoidon piirissä on esimerkiksi Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueella sijaitseva laaja, noin 20 hehtaarin suuruinen merenrantaniitty, jota hoidetaan laiduntamalla ja niittämällä. Helsingissä on lisäksi 16 kappaletta, yhteensä 5,2 hehtaaria, luontaisesti syntyneitä merenrantaniittyjä, jotka täyttävät luonnonsuojelulain 29 § mukaisen luontotyypin kriteerit. Kohteet ovat ELY-keskuksen päätöksellä rajattu, jolloin

niitä ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu.

Niittyverkosto osana uhanalaisten luontotyyppien suojelua

Niityt ovat uhanalaisimpia luontotyyppisiä, ja niiden vaalimisella Helsingissä on valtakunnallista merkitystä. 18.12.2018 julkaistiin uuden valtakunnallisen luontotyyppi-arvioinnin tulokset, joiden mukaan kaikki perinnebiotooppien luontotyyppit ovat Suomessa uhanalaisia.

Vuosina 2017 ja 2018 ympäristöpalvelut kartoitti Helsingin uhanalaisia luontotyyppisiä. Kartoituksessa on tähän mennessä rajattu 66 perinnebiotooppikohtetta, joiden yhteispinta-ala on 16,1 hehtaaria. Helsingin perinnebiotooppikohteet ovat tyypillisesti pienialaisia ja hajallaan kaupunkirakenteessa. Osa näistä kohteista on hoidon piirissä ja niille on laadittu kohdekohtainen hoitosuunnitelma (arvoniityt). Tavoitteena on, että hoitosuunnitelma tehdään tulevaisuudessa myös niille kohteille, jotka vaativat säännöllistä niittoa tai laidunnusta. Samalla käynnistetään niittyjen kunnostus- ja hoitotoimet.

Kartoitustyön tuloksena on selvinnyt, että monet Helsingin saariston merenrantaniityt ovat kasvistoltaan rikkaita, monimuotoisia ja melko hyvin säilyneitä runsaasta virkistyskäytöstä huolimatta. Suurin uhka kohdistuu Itämeren hiekkarannat -luontotyyppiin kuuluville ranta-alueille, joiden kasvillisuus heikkenee ja häviää vähitellen kovan kulutuksen myötä. Kohteiden arvokkaan kasvillisuuden säilymistä voidaan parantaa kulkua ohjaamalla, vieraskasvien, kuten kurturuusukasvustojen, poistotoimilla ja tiedottamalla luontoarvoista.

Niittyverkoston kehittäminen on perusteltua, koska kaupungissa jo on edustava arvoniittyverkosto. Arvoniittyjen hoito on tuottanut hyviä tuloksia ja niittyjen kasvillisuus on monipuolistunut sekä useiden kohteiden pinta-alaa on kasvanut.

Rakentamisen keinot uusniittyjen aikaansaamiseksi

Uusniityt sekä rakentamisen ja niittymäisten istutusten seurauksena syntyneet tekoniityt täydentävät hyvin niittyverkostoa mutteivät korvaa perinnebiotooppeja.

Helsingin kaupungin kaivumaiden hyödyntämisen kehittämisohjelman mukaisesti kierrätysmaita pyritään hyödyntämään kaikissa rakentamiskohteissa. Kaupunkiin on rakennettu useita puistoalueita, joissa puistojen keskeisinä elementteinä ovat erilaiset luonnonmukaiset niittyalueet, esimerkkeinä Alakivenpuisto ja Ida Aalberginpuisto. Niittyjen kasvillisuus on peräisin kohteeseen siirrettyjen pintamaiden siemenpankista sekä täydentävistä kylvöistä ja istutuksista. Kasvillisuus koostuu pää-

osin luonnonkasveista ja niitä täydentävistä koristekasveista. Itä-Helsingin laajin ja merkittävin hoidettu niittykohde on entiselle kaatopaikalle ja maantäyttöalueelle rakentunut Vuosaarenhuippu. Laaja, luontoarvoiltaan rikas, erilaisia niitty- ja pensaikkoalueita sisältävä virkistysalue on kokonaan ihmisen rakentama ja ylläpitämä. Kierrätysmaita voidaan hyödyntää myös kadunrakennuskohteissa, jolloin ravinnepöytä maita hyödynnettäessä luodaan niittymäisiä piennarniittyalueita nurmikoiden sijaan.

Uusia niittyjen perustamiseen sopivia kohteita ovat myös muun muassa rakennusten ja rakenteiden katot, joissa olosuhteet ovat usein suotuisat erilaisille kuiville ja paahteisuutta suosiville keto- ja niittukasveille. Luonnonmukaisten hulevesiaiheiden suunnittelussa voidaan hyödyntää kosteikko- ja rantakasveja, joilla luodaan tulvaniittyjen kaltaisia biotooppeja. Purojen varsilla niittymäiset suojavyöhykkeet estävät ravinnepöytä maita. Varsinkin korkeat ruohovartist kasvit yhdessä rantapuuston kanssa varjostavat puroa ja antavat suojaa kalanpoikasille ja muulle puroeliöstölle. Niityillä voi olla myös puu- ja pensasryhmiä monimuotoisuuden lisäämiseksi. Hakamaat ja niittymäiset reunavyöhykkeet avoimen ja metsäisen alueen rajalla ovat usein monimuotoisuudeltaan parhaita alueita

Ylläpidon keinot niittyjen monipuolistamiseksi

Niittyjen, erityisesti ihmisen työn tuloksena syntyneiden perinnebiotooppien, säilyminen ja monimuotoisuuden ylläpitäminen vaatii hoitoa. Niittyjen hoitoa on ohjeistettu muun muassa laatimalla Helsingin kaupungin luonnonhoidon työohje niityille ja maisemapelloille. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on tärkeässä roolissa niittyjä hoidettaessa. Työohjeessa opastetaan muun muassa arvokohteiden tunnistamiseen ja hoitoon, eläimistön huomioimiseen suunnittelussa ja hoitotöissä, haitallisten vieraskasvien torjuntaan niityillä sekä muinaisjäänösten, kuten linnoituslaitteiden, kasvillisuuden hoitoon.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Emma Karin valtuustoaloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 100

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin niittyverkoston kehittämishanke käynnistyy kaupunkiympäristön toimialalla vuoden 2020 aikana.

Helsingin kaupunkistrategiassa linjataan kaupungin tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Huomattava osa Helsingin eliölajiston, erityisesti selkärangattomien ja putkilokasvien monimuotoisuudesta keskittyy avoimiin ja puoliavoimiin kulttuuriympäristöihin. Aloitteessa edellytetään, että kaupunki kartoittaa ne avoimet alueet, jotka on mahdollista muuttaa niityiksi ja siten lisätä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta.

Avointen alueiden kartoitustyötä on tehty kaupungin toimesta useaan otteeseen 1990-luvulta lähtien. Kaupungin tavoitteena on ollut kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuuden lisääminen, avointen alueiden säilyttäminen, niittyjen lisääminen, kulttuurimaisemien vaaliminen ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien parantaminen. Hoidon piiriin otettujen niittyjen pinta-ala on kasvanut vuosittain. Monimuotoisuudeltaan arvokkaimmat keto- ja niittyalueet on tunnistettu, niille on laadittu hoitosuunnitelmat ja niiden säännöllinen hoito on aloitettu.

Kaupungin tiivistyessä osa olemassa olevista niittyalueista tulee häviämään rakentamisen tieltä, mutta uusia niittyalueita voidaan luoda sopiviin kohteisiin viherrakentamisen keinoin. Tiivistyvä kaupunki asettaa viherverkostolle kasvavia vaatimuksia käytettävyyden ja käytön kestävyys suhteen, mikä vaikuttaa niittyjen määrän lisäämiseen. Verkostotarkastelulla voidaan tunnistaa kaupunkialueen avoimet alueet ja niiden muodostama niittyverkosto, verkoston merkittävät osat sekä niittyjen väliset toimivat ja kehitettävät yhteydet.

Helsingin niittyjen nykytila

Kaupunki on tietoisesti lisännyt avointen, niittymäisten alueiden määrä 1990-luvun alusta alkaen. Silloin hoidon piirissä olevien niittyjen pinta-ala oli noin 100 hehtaaria. Umpeenkasvaneita entisiä peltoja ja laidun-alueita, villiintyneitä pihapiirejä, pensoittuneita rantaniittyjä ja vähäkäyttöisiä nurmialueita kartoitettiin ja otettiin hoidon piiriin. Vuosina 2005 - 2006 tehtiin uusi avointen alueiden kartoitus, jonka myötä saatiin niittyjen määrää edelleen lisättyä ja niiden ylläpitoa kehitettyä. Niityt lisättiin kaupungin yleisten alueiden rekisteriin, vuosittainen hoito määriteltiin ja ylläpidon tilauksiin sisällytettiin niittyjen säännöllinen hoito. Ilman säännöllistä, vuosittain toteutettavaa niittoa, ihmisen luomat niittyalueet eivät säily. Luonnonarvoiltaan merkittävälle niittyalueille, niin sanotuille arvo- niityille, laadittiin kohdekohtaiset hoitosuunnitelmat.

Helsingin kaupungin yleisten alueiden rekisterin mukaan niittymäisiä, kaupungin omistuksessa olevia alueita on Helsingissä noin 645 hehtaaria. Reilu 360 hehtaaria sisältää eri tavoin hoidettuja niittyalueita. Hoidon piirissä olevista niityistä suurin osa on vanhoja peltoja, mitkä on viljelytoiminnan loputtua pidetty avoimena niittämällä tai vesomalla. Ne on luokiteltu maisemaniityiksi. Lisäksi niityiksi luokiteltuja erilaisia avoimia ja puoliavoimia ruoho- ja heinävaltaisia alueita on noin 270 hehtaaria. Hoidon piirissä olevien, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurihistorian kannalta arvokkaiden niittyjen pinta-ala on 33 hehtaaria. Kohteita on yhteensä 32. Arvoniityt täyttävät uhanalaisten perinnebiotooppien kriteerit lukuun ottamatta joillakin kohteilla olevia metsäisiä, kuluneita tai rehevöityneitä alueita. Arvoniityillä esiintyy myös uhanalaisia lajeja. Osalla kaupungin peltoalueista kasvatetaan monivuotisia nurmikasveja ja ne niitetään kerran vuodessa, jolloin ne ovat käytännössä maisemaniittyjä.

Helsingin yleiskaavan yhteydessä laaditussa Kestävä viherrakenne -selvityksessä esitettiin viheralueiden suuntaa-antavia tunnuslukuja kärkeän elinympäristöjaottelun mukaan. Helsingin niittyjen pinta-ala oli selvityksen mukaan noin 700 hehtaaria ja avonurmien 413 hehtaaria. Selvityksessä avonurmiksi luokiteltiin kokonaan tai lähes kokonaan puuttomat alueet, jotka on nurmetettu. Luvuissa ei ole mukana Östersundomin aluetta.

Hoidon piirissä olevien niittymäisten alueiden lisäksi kaupungissa on luonnostaan avoimena pysyviä luonnonniittyjä, joiden määrää ei tarkkaan tunneta. Luonnonniityihin sisältyy muun muassa kosteita ranta- ja tulvaniittyjä, kuivia kallioketoja sekä merenrantaniittyjä. Suojelualueilla hoidon piirissä on esimerkiksi Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueella sijaitseva laaja, noin 20 hehtaarin suuruinen merenrantaniitty, jota hoidetaan laiduntamalla ja niittämällä. Helsingissä on lisäksi

si 16 kappaletta, yhteensä 5,2 hehtaaria, luontaisesti syntyneitä merenrantaniittyjä, jotka täyttävät luonnonsuojelulain 29 § mukaisen luontotyypin kriteerit. Kohteet on ELY-keskuksen päätöksellä rajattu, jolloin niitä ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu.

Helsingin niittyverkosto osana uhanalaisten luontotyyppien suojelua

Niityt ovat uhanalaisimpia luontotyyppisiä, ja niiden vaalimisella Helsingissä on valtakunnallista merkitystä. 18.12.2018 julkaistiin uuden valtakunnallisen luontotyyppi-arvioinnin tulokset, joiden mukaan kaikki perinnebiotooppien luontotyypit ovat Suomessa uhanalaisia.

Vuosina 2017 ja 2018 ympäristöpalvelut kartoitti Helsingin uhanalaisia luontotyyppisiä. Kartoituksessa on tähän mennessä rajattu 66 perinnebiotooppikohtetta, joiden yhteispinta-ala on 16,1 hehtaaria. Helsingin perinnebiotooppikohteet ovat tyypillisesti pienialaisia ja hajallaan kaupunkirakenteessa. Osa näistä kohteista on hoidon piirissä ja niille on laadittu kohdekohtainen hoitosuunnitelma (arvoniityt). Tavoitteena on, että hoitosuunnitelma tehdään tulevaisuudessa myös niille kohteille, jotka vaativat säännöllistä niittoa tai laidunnusta. Samalla käynnistetään niittyjen kunnostus- ja hoitotoimet.

Kartoitustyön tulosten perusteella on selvinnyt, että monet Helsingin saariston merenrantaniityt ovat kasvistoltaan rikkaita, monimuotoisia ja melko hyvin säilyneitä runsaasta virkistyskäytöstä huolimatta. Suurin uhka kohdistuu Itämeren hiekkarannat -luontotyyppiin kuuluville ranta-alueille, joiden kasvillisuus heikkenee ja häviää vähitellen kovan kulutuksen myötä. Kohteiden arvokkaan kasvillisuuden säilymistä voidaan parantaa kulkua ohjaamalla, vieraskasvien, kuten kurturuusukasvustojen, poistotoimilla ja tiedottamalla luontoarvoista.

Niittyverkoston kehittämiselle on perusteita Helsingissä, koska kaupungissa jo on edustava arvoniittyverkosto. Arvoniittyjen hoito on tuottanut hyviä tuloksia: niittyjen kasvillisuus on monipuolistunut ja monien kohteiden pinta-alaa on saatu kasvatettua.

Helsingin niittyverkoston kehittäminen suunnittelussa

Niittyjen monimuotoisuutta voidaan edistää pitämällä huolta niittyjen hoidosta, säilyttämällä niittyjä ja luomalla edellytyksiä uusien niittyjen synnylle. Sen lisäksi tulee huolehtia siitä, että avoimet niittyalueet muodostavat toisiinsa kytkeytyneen niittyverkoston. Arvokkaimpien niitty-
laikkujen lisäksi tarvitaan myös niitä tukevia ja täydentäviä niittymäisiä alueita.

Helsingin niittyverkostosta on tehty maisema-arkkitehtuurin diplomityö Aalto-yliopistoon 2017. Työ on lunastettu kaupungin käyttöön. Anni Mari Anttolan laatimassa työssä selvitettiin Helsingin niittyverkoston ekologisia, maisemallisia ja kulttuurisia ominaispiirteitä sekä kytkeytyneisyyttä paikkatieto- ja kartta-aineistojen avulla. Lisäksi työssä tutkittiin niittyverkoston merkitystä osana kaupungin viherrakennetta ja ihmisen elinympäristöä sekä niittyjen merkitystä ekosysteemipalvelujen tuottajana. Työn tuloksena on hahmottunut kokonaiskuva Helsingin niittyverkostosta, niittyverkoston runko ja tärkeimmät aluekokonaisuudet. Helsingistä on tunnistettu 12 alueellisesti merkittävää niittyverkostokokonaisuutta mantereen alueelta ja kaksi saaristosta.

Kaupunkitila ja maisemasuunnittelu -palvelu käynnistää Helsingin niittyverkoston kehittämishankkeen vuoden 2020 aikana yhteistyössä ympäristöpalveluiden kanssa. Työssä hyödynnetään Anttolan diplomityön tuottamaa aineistoa Helsingin niittyverkostosta ja työstetään sen pohjalta paikkatietoaineistoa kaupungin omaan paikkatietopalveluun. Niittyihin liittyvä tieto kootaan yhteen, lisätään niittyjen suunnittelun ja ylläpidon ohjeistusta sekä tietoa niittyjen merkityksestä. Tavoitteena on selkeyttää kokonaiskuva Helsingin niittyverkostosta, verkoston säilymisen edellytyksistä ja keinoista sen kehittämiseksi. Aluesuunnitelmien yhteydessä tarkastellaan vesialueista muodostuvan siniverkoston ja metsä- ja puustoisien verkoston ohella myös niittyverkostoa. Alueellisen niittyverkoston tarkastelu tuottaa tietoa niittyverkoston keskeisistä osista ja yhteyksistä sekä yhteyksien puutteista ja ongelmakohtista sekä tuo lähtötietoa maankäytön suunnitteluun ja avointen alueiden ylläpidon kehittämiseen. Lisäksi kartoitetaan uusia, niityksi muutettavia alueita. Tarvittaessa voidaan myös muuttaa hoitoa, jolloin saadaan lisättyä niittyjen määrää.

Rakentamisen keinot uusniittyjen aikaansaamiseksi

Olemassa olevien niittyjen lisäksi uusia niittyjä syntyy uusiin puistokohteisiin, jos kohteessa on niityille sopivat olosuhteet ja niittyjen suunnittelussa hyödynnetään asiantuntemusta. Uusniityt sekä rakentamisen ja niittymäisten istutusten seurauksena syntyneet tekoniityt eivät korvaa perinnebiotooppeja, mutta täydentävät hyvin niittyverkostoa.

Helsingin kaupungin kaivumaiden hyödyntämisen kehittämissuunnitelman mukaan kierrätysmaita tulee pyrkiä hyödyntämään kaikissa rakentamiskohteissa. Helsinkiin on rakennettu useita puistoalueita, joissa puistojen keskeisinä elementteinä ovat erilaiset luonnonmukaiset niittyalueet, esimerkkeinä Alakivenpuisto ja Ida Aalberginpuisto. Niittyjen kasvillisuus on peräisin kohteeseen siirrettyjen pintamaiden siemenpankista sekä täydentävistä kylvöistä ja istutuksista. Kasvillisuus koostuu pääosin luonnonkasveista ja niitä täydentävistä koristekasveista. Itä-

Helsingin laajin ja merkittävin hoidettu niittykohde on entiselle kaato-
paikalle ja maantäyttöalueelle rakentunut Vuosaarenhuippu. Laaja,
luontoarvoiltaan rikas, erilaisia niitty- ja pensaikkoalueita sisältävä vir-
kistysalue on kokonaan ihmisen rakentama ja ylläpitämä. Kierrätysmai-
ta voidaan hyödyntää myös kadunrakennuskohteissa, jolloin ravinne-
köyhiä maita hyödynnettäessä luodaan niittymäisiä piennarniittyalueita
nurmikoiden sijaan.

Uusia niittyjen perustamiseen sopivia kohteita ovat myös muun muassa
rakennusten ja rakenteiden katot, joissa olosuhteet ovat usein suotuisat
erilaisille kuiville ja pahteisuutta suosiville keto- ja niittykasveille.
Luonnonmukaisten hulevesiaiheiden suunnittelussa voidaan hyödyntää
kosteikko- ja rantakasveja, joilla luodaan tulvaniittyjen kaltaisia bio-
tooppeja. Purojen varsilla niittymäiset suojavyöhykkeet estävät ravin-
nehuuhtoumia. Varsinkin korkeat ruohovartistet kasvit yhdessä ranta-
puuston kanssa varjostavat puroa ja antavat suojaa kalanpoikasille ja
muulle puroeliöstölle. Niityillä voi olla myös puu- ja pensasryhmiä mo-
nimuotoisuuden lisäämiseksi. Hakamaat ja niittymäiset reunavyöhyk-
keet avoimen ja metsäisen alueen rajalla ovat usein monimuotoisuudel-
taan parhaita alueita

Ylläpidon keinot niittyjen monipuolistamiseksi

Niittyjen, erityisesti ihmisen työn tuloksena syntyneiden perinnebio-
tooppien, säilyminen ja monimuotoisuuden ylläpitäminen vaatii hoitoa.
Niittyjen hoitoa on ohjeistettu muun muassa laatimalla Helsingin kau-
pungin luonnonhoidon työohje niityille ja maisemapelloille. Luonnon
monimuotoisuuden huomioiminen on tärkeässä roolissa niittyjä hoidet-
taessa. Työohjeessa opastetaan muun muassa arvokohteiden tunnis-
tamiseen ja hoitoon, eläimistön huomioimiseen suunnittelussa ja hoito-
töissä, haitallisten vieraskasvien torjuntaan niityillä sekä muinaisjään-
nösten, kuten linnoituslaitteiden, kasvillisuuden hoitoon.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi
Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi
Päivi Islander, projektipäällikkö, puhelin: 310 38649
paivi.islander(a)hel.fi

§ 307

V 22.5.2019, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite pääkaupunkiseudun luontoalueiden saavutettavuudesta julkisella liikenteellä

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuutettu Alviina Alametsä ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää keinoja pääkaupunkiseudun luontokohteiden saavutettavuuden parantamiseksi julkisella liikenteellä sekä harkitsee yhteyksien pilottikokeiluja esimerkiksi sähköbusseilla.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että osa pääkaupunkiseudun luontokohteista esim. Keskuspuisto ja monet merenrantakohteet ovat hyvin saavutettavissa nykyisellä joukkoliikenneverkostolla.

HSL järjestää pääkaupunkiseudun joukkoliikennettä pääsääntöisesti päivittäisiä liikkumistarpeita varten. Liikennöinnin kustannukset ovat suurin rajoittava tekijä tarjottavalle palvelutasolle.

Sipoonkorven nykyinen liikenne perustuu HSL:n suunnitteluohjeen mukaiseen palvelutasomääritykseen. Liikenteen lisääminen hajanaiselle alueelle ei ole taloudellisesti eikä liikenteellisesti tarkoituksenmukaista.

Nuuksiota palvelee bussilinja Espoon keskukseen, josta on vaihtoyhteys junaan Helsingin keskustan suuntaan. Vaihdollinen yhteys on nopeampi kuin suora bussilinja Helsingistä. Pohjois-Espoon ja Leppävaaran linjastosuunnitelman mukaan linjan 245 (Espoon keskus – Bemböle – Karhusuo – Nuuksionpää) vuoroväliä tihennetään syysliikenteen 2019 alussa. Lisäksi linjalla 245 ajetaan nykyisinkin lisäliikennettä loppukeväällä ja alkusyksystä.

Nuuksion Haltiaan kokeiltiin kolmena kesänä suoraa markkinaehtoista bussiyhteyttä Helsingin keskustasta. Liikenne osoittautui kannattamattomaksi ja kokeilu lopetettiin.

Aloitteessa ehdotettu pilottikokeilu sähköbusseilla ajettavasta kesän viikonloppuliikenteestä luontokohteisiin olisi kustannuksiltaan liian kallis toteutettavaksi lyhyenä kokeilukautena mm. vähäisen kysynnän, latausinfraan järjestämiskustannusten ja sähköbussien korkeiden hankintakustannusten takia. Sähköbusseja tuodaan pääsääntöisesti alueille, joissa lähipäästöttömän kaluston hyödyt ovat suurimmat.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite
- 2 HSL:n lausunto 23.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.03.2019 § 117

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmä perustuu nykyään verkostomaiseen linjastoon, jossa osa yhteyksistä toimii nopeina seudullisina runkolinjoina, joihin vaihdetaan paikallisilta joukkoliikennelinjoilta. Joukkoliikenteen runkolinjoja tullaan tulevaisuudessa seudulla toteuttamaan vielä useita. Aloitteessa esitetyt Helsingin keskustaan asti ulottuvat bussilinjat tarjoaisivat vaihdottoman matkan vain pienelle osalle pääkaupunkiseudun asukkaista, ja vaihdottomuudesta hyötyisivät vain kävelyetäisyydellä bussilinjan pysäkeistä asuvat matkustajat. Myöskään matkanopeudeltaan vaihdoton yhteys ei aina olisi kilpailukykyinen nykyisen järjestelmän kanssa.

Esimerkkinä pääkaupunkiseudun luontokohteiden saavutettavuudesta joukkoliikenteellä voidaan pitää Nuuksion Haltian luontokeskusta. Sinne on matkaa linnuntietä Helsingin keskustasta 25 km. Nykyisellä joukkoliikenneyhteydellä matkaan kuluu 50 minuuttia, joten reitin matkanopeus on 30 km/h. Näinkin nopea matkanteko on mahdollinen, koska junalla taittuu matkasta valtaosa eli 19 km. Aiemmin Nuuksiota palveli bussilinja, joka ajoi Helsingin keskustaan asti. Matka-aika oli tällöin huomattavasti pidempi eli 1 tunti 15 minuuttia ja matkanopeus vain 20 km/h. Nykyisin Nuuksiota palveleva bussilinja kulkee Espoon keskukseen, jossa on vaihtoyhteys junaan. Lyhyt linja mahdollistaa samalla bussiliikenteen liikennöintikustannuksella myös paremman joukkoliikennetarjonnan Nuuksion alueella.

Erityiskohteiden joukkoliikennematkustamisen kysynnän suuri vaihtelu muodostaa haasteen samankaltaisena toistuvan arkiliikkumisen mukaan viritetylle joukkoliikennejärjestelmälle. Yllättävään kysyntään vastaaminen kaikissa tilanteissa ei ole taloudellisesti järkevää eikä edes mahdollista. Eräänä vaihtoehtona voisi olla tapahtumien yhteydessä järjestetty tilausliikennetyyppinen ylimääräinen joukkoliikennepalvelu. Tällainen palvelu olisi perusjoukkoliikennettä helpommin tapauskohtaisesti räätälöitävissä tilanteen mukaan.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa bussiliikenteen järjestämisestä Helsingin seudulla. Tehtävänsä liittyen HSL suunnittelee ja päättää toimialueensa eli myös pääkaupunkiseudun virkistysalueiden bussilinjoista.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

06.05.2019

Asia/15

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 308

V 22.5.2019, Valtuutettu Pentti Arajärven aloite Lapinlahden sairaala-alueen säilyttämisestä yleishyödyllisessä käytössä

HEL 2019-000644 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pentti Arajärvi ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää vaihtoehdot säilyttää Lapinlahden sairaala ja sen ympäristö (rakennukset ja puisto) yleishyödyllisessä käytössä kansalais- ja pienyritystoiminnan sekä kansalaistapahtumien paikkana.

Kaupunkiympäristölautakunta on 11.12.2018, § 648 päättänyt kilpailun järjestämisestä Lapinlahden sairaala-alueen rakennusten myymiseksi. Päätöksen mukaan kilpailuun otetaan mukaan myös ehdotukset, joissa esitetään hankkeita jotka perustuvat vuokramalliin. Vuokraaminen voi koskea joko kaikkia tai osaa kiinteistöistä. Mahdollista on myös vuokramalli joissa vuokraaja ottaa vastuulleen kaikki tarvittavat kunnostukset ja vastaa kunnostuksista omalla rahoituksellaan. Tällöin hakijan tulee esittää uskottava ja läpinäkyvä, kilpailun sisällölliset kriteerit täyttä-

vä rahoitus- ja korjaussuunnitelma joka turvaa kiinteistön/kiinteistöjen rakennushistorialliset arvot. Samoin hakijan on esitettävä vuokrataso, jota se on valmis maksamaan. Kaupunkiympäristölautakunta on päätöksessään mahdollistanut sen, että hanke voi olla myös vuokrapohjainen ja myös yleishyödylliset toimijat voivat osallistua kilpailuun.

Lapinlahden sairaala-alueen kehittämiseksi alueen rakennuksille haetaan kilpailumenettelyn kautta uusi omistaja tai vuokralainen, jolla on kaupungin tavoitteiden mukainen visio alueen ja rakennusten käytöstä sekä tahto ja taloudelliset edellytykset kunnostaa suojellut rakennukset ja huolehtia rakennusten kunnosta myös jatkossa. Valtuustoaloitteessa esitetyt Lapinlahden sairaalan ja sitä ympäröivien rakennusten ja puiston säilyttämisen vaihtoehdot ja Lapinlahden alueelle sijoittuvat toimitamallit selvitetään kilpailumenettelyllä. Kilpailun ensimmäinen vaihe päättyy 31.5.2019.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite Arajärvi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 26.03.2019 § 159

Kaupunkiympäristölautakunta 19.03.2019 § 147

Kaupunkiympäristölautakunta 12.03.2019 § 135

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 309

**V 22.5.2018, Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite kulttuuriratikasta
Kontulaan**

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mika Raatikaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mika Raatikainen ja 18 muuta valtuutettua esittävät, että Helsingin kaupunki tukee hanketta kulttuuriratikan saamiseksi Kontulaan. Aloitteessa todetaan, että Kontulan kulttuuriratikkayhteisö on anomassa HKL:ltä vanhaa raitiovaunua Kontulaan sijoitettavaksi, tarkoituksena luoda alueelle uudenlaista kaupunkikulttuuria.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua

Aloitteen johdosta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunnot, joissa viitataan HKL:n hankkeeseen luopua liikennekäytöstä poistetuista raitiovaunuista. HKL oli ilmoittanut 14.6.2018 tarjoavansa vaunuja uusiokäyttöön, joka tukee kaupunkikulttuurin kehittymistä ja on raitioliikenteen arvon mukaista ja

sen historiaa kunnioittavaa. Lausuntojen antamisen jälkeen, 5.12.2018 § 111, HKL:n toimitusjohtaja on tehnyt päätöksen raitiovaunujen luovuttamisesta neljälle eri taholle. Kontulan kulttuuriratikkayhteisö ei ollut luovutuksen saajien joukossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 27.11.2018 § 218

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että mikäli aloitteessa esitetty kulttuuriratikkahanke toteutuu, niin kaupunki voi tukea raitiovaunun kulttuuritapahtumia hankekohtaisesti avustusjärjestelmänsä kautta.

Helsingin kaupungin liikennelaitos luopuu liikennekäyttöön soveltumattomista ja käytöstä poistetuista vanhoista raitiovaunuista. Vaunuille ei ole museointitarvetta, minkä vuoksi HKL etsii vaunuille uusia omistajia ja uutta kaupunkikulttuuria tukevaa käyttöä sen sijaan, että vaunut romutettaisiin. Hakijoiden tulee esittää vaunulle käyttötarkoitus, jonka yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä HKL arvioi. Hakijoiden pitää osoittaa, miten luovutettavasta vaunusta huolehditaan, jotta se pysyy raitioliikenteen arvon mukaisessa kunnossa ja pidemmälläkin aikajänteellä toimii raitioliikennettä ja raitioliikenteen historiaa kunnioittavasti.

Ajatus vanhentuneiden raitiovaunujen uusiokäytöstä kaupunkitilassa on kannatettava, erityisesti jos vaunut saadaan jatkossa palvelemaan asukkaiden kulttuurikäyttöä ja rikastuttamaan kaupunkikulttuuria. Aloitteesta ei kuitenkaan ilmene kenen toimesta ja millä kustannuksilla vau-

06.05.2019

nu siirrettäisiin paikalle, eikä liioin minkälaiset perustamistyöt hankkeelle tarvittaisiin tai miten vaunusta huolehdittaisiin. Raitiovaunuilla ei myöskään ole suoranaista historiallista yhteyttä Kontulan alueeseen.

Kontulan kulttuuriratikan yhteisön toimijoiksi on listattu iso joukko alueen tunnettuja kulttuuritoimijoita, joiden uudentyyppiselle raitiovaunu toisi uusia mahdollisuuksia. Samalla on otettava huomioon, että vaunun kulttuuritapahtumat tarvitsevat onnistuakseen myös vastuullisen tuottajatahon ja ylläpitäjän.

Käsittely

27.11.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: lisätään lausuntoon "lautakunta pitää kulttuuriratikan sijoittamista Kontulaan kannatettavana"

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008
ari.tolvanen(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 08.11.2018 § 153

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien valtuutettu Mika Raatikaisen aloitetta tukea Kontulan kulttuuriratikka -yhteisön hakemusta vanhan raitiovaunun sijoittamiseksi Kontulaan:

Valtuustoaloitteessa viitataan HKL:n hankkeeseen luovuttaa vanhoja, liikennekäytöstä poistettuja raitiovaunuja uusiokäyttöön hakemusten perusteella. Kontulan Kulttuuriratikka -yhteisö on yksi hakijoista.

Vaunut luovutetaan kilpailun julkistamisen yhteydessä määriteltyjen kriteerien perusteella: vaunun uuden käyttötarkoituksen tulee mm. olla kaupunkikulttuuria tukevaa ja vaunun arvon mukaista ja vaunusta tulee huolehtia niin, että se pysyy raitioliikenteen arvon mukaisessa, historiaa kunnioittavassa kunnossa.

Valinnan tekee HKL:n toimitusjohtaja viranhaltijapäätöksenä. Päätös pyritään tekemään marras-joulukuussa 2018. HKL:n johtokunta toteaa vielä, että se ei voi ottaa kantaa yhden hakijan puolesta, vaan katsoo, että viranhaltijapäätös tulee tehdä hakijakokonaisuus huomioon ottaen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi

§ 310

V 22.5.2019, Valtuutettu Seija Muurisen aloite ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hankkeesta

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 Lausunto 12.2.2019, ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanke, Vanhusneuvosto
- 3 Vanhusneuvoston_kannanotto_stadin ikaohjelmaan_19122018
- 4 Lausunto 14.2.2019, valtuutettu Muurisen aloite, Vammaisneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seija Muurinen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntalain mukaan kunnan keskeisiä tehtäviä. Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa kuntaa edistämään ja ylläpitämään väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (ns. vanhuspalvelulaki 980/2012) velvoittaa kunnan eri toimialoja

toimimaan yhteistyössä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 on huomioitu hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) ja ikääntyneet helsinkiläiset. Strategian mukaan Helsinki luo kaupunkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteet ja nostaa liikkumisen lisäämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisensä pilottihankkeeksi. Edelleen jokaisella helsinkiläisellä (nuorella, ikääntyneellä ja toimintarajoitteisella) on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Toimiva kaupunki on erityisesti ikääntyneiden sekä tukea ja apua tarvitsevien etu. Päämääränä on tavoittaa entistä aiemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, erityisesti heidät, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa. Helsinki houkuttelee aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle liikunnan ja kulttuurin pariin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamis- ja koordinoitirakenne on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.5.2018 § 350. Uusi toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja koordinoitua osana kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen seuranta. Hyvinvointia ja terveystä edistetään osana kaupungin talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua.

HYTE:n ohjaus- ja asiantuntijaryhmät sekä sihteeristö ovat aloittaneet toimintansa syksyllä 2018. HYTE-ohjausryhmän (HYTE-ohry) tehtävänä on ohjata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanoa toimialoilla ja verkostoissa sekä varmistaa, että tavoitteet ja toimenpiteet näkyvät vuosittaisissa toimialojen toimintasuunnitelmissa. HYTE-ohry on linjannut Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet valtuustokaudelle. Ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen on yksi painoalueista. Strategisesti keskeisistä teemakokonaisuuksista koostuu HYTE-verkosto, johon on koottu tehtäviltään samansuuntaisia ja -sisältöisiä monialaisia työryhmiä. Stadin ikäohjelma ja vanhusneuvosto ovat osa kaupungin HYTE-verkoston.

HYTE-ohry ohjaa Helsingin hyvinvointisuunnitelman valmistelua. HYTE-ohry on linjannut kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman pääpainopisteet hyvinvoinnin ja myös terveyden edistämiseksi sekä niihin liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja seurannan. Lainsäädäntö määrittelee, että lapsille ja nuorille sekä ikäihmisille on oltava kaupunginvaltuuston hyväksymät hyvinvointisuunnitelmat. Helsingissä kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelma sisältää nämä lainsäädännön velvoitteet. Hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja palvelujen kuvaus. Nämä on kuvattu raporteissa Helsingin tila ja kehitys 2016 sekä toimintaympäristöanalyysi 2017. Ikääntyneiden hyvinvointisuunni-

telma (Stadin ikäohjelma) tulee olemaan osa valtuustokaudelle tehtävää kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Päävastuu ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman valmistelusta ja toteuttamisesta on kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköllä. Ikääntyneet osallistuvat ohjelman valmisteluun ja osallisuus näkyy myös ohjelman toteuttamisessa ja arvioinnissa. Valmistelua on tehty ja tehdään yhteistyössä vanhusneuvoston, kaikkien kaupungin toimialojen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Stadin ikäohjelma kokoaa Helsingin kaupungin toimialat ja muut toimijat yhteen sovituissa toimenpidekokonaisuuksissa, jolloin niiden edistäminen on aiempaa koordinoitumpaa, tehokkaampaa ja asiakaslähtöisempää. Eri toimijat tuovat asiantuntemuksensa yhteisten teemojen kehittämiseen ja palvelumahdollisuudet saadaan hyödynnettyä laajasti ja monipuolisesti terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi sekä tasa-arvon edistämiseksi. Sekä asukkaat että asiantuntijat tunnistavat samoja kehittämistarpeita ohjelman toimenpidekokonaisuuksissa. Stadin ikäohjelman toteuttaminen tukee väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen tavoitetta.

Stadin ikäohjelmassa on määritelty ohjelman keskeiset tavoitteet, toimenpiteet sekä seurannan mittarit. Pää tavoitteiksi on alustavasti määritelty ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn paraneminen, ikääntyneiden asumisolojen ja kotona asumisen mahdollisuuksien vahvistuminen, palvelujen laadun parantaminen ja ikääntyneiden mahdollisuuksien lisääminen aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tiedonsaantiin. Stadin ikäohjelman toimenpiteitä toteutetaan eri toimialojen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Stadin ikäohjelman seuraavalle toimintakaudelle alustavasti suunniteltuja toimenpiteitä ovat mm. viestinnän parantaminen, kuten Seniori-Infon laajentaminen ja erilaisen digituen kehittäminen. Yli 75-vuotiaille järjestetään alueellista toimintaa yhteistyössä palvelukeskustoiminnan, liikuntapalvelujen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Toiminta kohdennetaan erityisesti alueille, joilla ei ole liikuntapalveluja tai -tiloja ja joiden sosioekonominen asema on heikko. Omaishoidon palveluja kehitetään edelleen nykyistä sujuvammiksi ja monimuotoisemmiksi. Palvelut räätälöidään omaishoitajan ja hoidettavan tarpeen mukaan. Omaishoitajien vertaistukea järjestetään myös käyttäen etäyhteyksiä. Työssäkäyvien omaisten tukimuotoja kehitetään. Kaupungissa turvataan esteettömyys asumisessa, liikkumisessa ja palvelujen käyttämisessä. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Helsingin palvelujen kehittämisessä huomioidaan muistiystävällisyys ja muut ikäihmisten erityistarpeet. Osana toimialojen täydennyskoulutusta jatketaan henkilökunnan

koulutusta muistisairaiden arjesta ja tarpeista sekä heidän kohtaamisestaan.

Kaupunginhallitus on 3.12.2018 § 790 hyväksyt liikumisohjelman kahdeksan tavoitealuetta ja mittarit ohjelman projektisuunnitelman mukaisesti sekä merkinnyt tiedoksi vuosien 2018–2021 toimenpidesuunnitelman. Liikkumisohjelma on osaltaan kytketty kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan. Ikääntyneiden liikkumisen edistämiseksi toteutetaan innovaatioprojekti Bloomberg Philanthropies -säätiön ja Harvardin yliopiston kanssa. Kaikki kaupungin toimialat ovat sitoutuneet kehittämissuunnitelmaan. Lisäksi liikkumisohjelman yhteyteen on perustettu ikääntyneiden, iäkkäiden ja soveltavan liikunnan alatyöryhmä, joka seuraavan kolmen vuoden aikana selkeyttää eri toimijoiden rooleja ja toimintaa ikäihmisten liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi, tehostaa viestintää ja vaikuttaa ikäihmisten palvelujen saavutettavuuteen. Sosiaali- ja terveystoimi on asettanut sitovaksi tavoitteekseen, että liikkumissopimuksen käyttöä kotihoidossa laajennetaan siten, että vähintään 70 prosentille säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus.

Helsinki oli mukana, osana sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa Ikääntyneiden ja omaishoidon kärkihanketta (I&O), laatimassa Uudenmaan opasta kunnille ”Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi”. Opas on tehty tueksi kunnille vanhuspalvelulain mukaisen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman laatimiseen. Työskentelyyn osallistui Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen valmisteluryhmä, joka koostuu Uudenmaan kuntien vanhuspalvelujen johtavista virkamiehistä. Opasta voivat soveltaa kaikki Suomen kunnat.

Uusi HYTE-rakenne ja HYTE-suunnitelma tekevät toiminnasta aiempaa suunnitelmallisempaa ja auttavat myös ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttamista. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutumassa. Kaupunginhallitus ei näe erillistä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta tarpeelliseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 Lausunto 12.2.2019, ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanke, Vanhusneuvosto
- 3 Vanhusneuvoston kannanotto stadin ikaohjelmaan_19122018
- 4 Lausunto 14.2.2019, valtuutettu Muurisen aloite, Vammaisneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 32

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että aloitteessa esitetty erillinen ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma ei ole sellaisenaan kannatettava.

Lisäksi lautakunta toteaa, että mikäli maakuntauudistus toteutuu ja sosiaali- ja terveystyö siirtyvät maakunnalle, on myös kulttuurin ja vapaa-ajan sektorille luotava toimivat yhteistyörakenteet maakunnan sosiaali- ja terveystyöjen ikääntyneiden palvelujen edistämisen ja kehittämisen osalta.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi kärkihanke on luoda kaupunkiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) yhteistyörakenteet. HYTE-johtamisjärjestelmä hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.5.2018. HYTE-työn virkamiesvalmistelua johtaa ohjausryhmä. Tämän ohjausryhmän työn tuloksena Helsingin kaupungille on päätetty laatia yhtenäinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämissuunnitelman. Tähän suunnitelmaan sisällytetään kaikki erilliset lakisäätteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelmat, mukaan luettuna ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma. Erillinen ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma ei tästä syystä ole sellaisenaan tarpeen.

Helsingin hyvinvointisuunnitelma kokoaa ja ohjaa kaupunkiyhteisiä tekoja kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Helsingin hyvinvointisuunnitelma on konkreettinen toimintaohjelma, joka sisältää tavoitteet, toimenpiteet, oletetut vaikutukset, seurannan sekä toimenpiteiden vastuutahot eri toimialojen ja verkostojen näkökulmasta. Uudessa suunnitelmassa HYTE-tavoitteet ja toimenpiteet ovat aiempaa näky-

vämpi osa toimialojen ja kaupunginkanslian talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua ja HYTE:ä toteutetaan niin toimialojen perustuksessa kuin monialaisissa työryhmissä kaupungin HYTE-verkostossa, joissa osassa on mukana järjestöjä ja muita kumppaneita, kuten esimerkiksi Vanhusneuvosto.

Ikääntyneiden helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen huomioidaan monilla tavoilla Helsingin kaupunkistrategiassa. Nyt valmisteltavassa valtuustokauden HYTE-suunnitelmaluonnoksessa ikäihmiset ovat yhtenä painopisteenä. Tämä HYTE-suunnitelmaluonnoksen painopiste muodostuu Stadin ikäohjelmasta, joka muodostaa kaupungin lakisääteisen suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalousta 5 §, ns. vanhuspalvelulaki).

Stadin ikäohjelmaan on nostettu useita kaupunkiyhteisiä tavoitteita ja kehittämisteemoja. Useat toimenpiteet toteutetaan kaupunkitasoisesti, eli johdetaan usean toimialan yhteistyönä. Stadin ikäohjelmaan on valittu sellaisia keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka olemassa olevan tiedon perusteella on arvioitu kaikkein vaikuttavimmiksi ja tärkeimmiksi ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä. Stadin ikäohjelman toimintakokonaisuus toimii kaupungin suunnitelmana toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä pyritään tavoitteellisuuteen ja pitkäjänteisyyteen. Työhön ja palveluihin varattavat resurssit päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa samoin kuin muut ikäihmisiin kohdistuvat resurssit.

HYTE-työssä liikkuminen on nostettu strategiakärjeksi koko kaupungissa, ja ikääntyneen väestön liikkumista parantavia toimenpiteitä toteutetaan kaupungin liikkumisohjelman avulla. Liikkumisohjelmassa ikääntyneiden ja erityistä tukea tarvitsevien liikkumisen edistämistä varten on perustettu erillinen poikkihallinnollinen työryhmä. Lisäksi liikkumisen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota myös kaupunkiyhteisen Harvard-Bloomberg-yhteistyön kautta.

Kaupunkitasoisen HYTE-johtamisrakenteen lisäksi kulttuurin ja vapaaajan toimialalla toimii muita toimialarajat ylittäviä, ikääntyneisiin keskitettyjä osaamisen kehittämisen ja tiedon jakamisen verkostoja, joilla edistetään ikääntyneiden palvelujen kehittämistä. Esimerkiksi toimiala ylläpitää liikunnan, kulttuurin ja vapaaehtoistoiminnan kokoavaa Liikkuvat-verkostoa, joka on avoin kaikille ikääntyneiden kulttuurin ja vapaaajan palveluiden kehittämisestä kiinnostuneille.

Maakuntatasoon kiinnittyvien yhteistyörakenteiden valmistelu mahdollista sote- ja maakuntauudistusta varten on ajankohtainen kysymys myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Kulttuurin ja vapaa-ajan sektorin yhteistyörakenteita on muualla Suomessa hahmoteltu useissa erilisissä, sektorispesifeissä kehittämishankkeissa, esim. KulttuuriSote-hankkeessa. Erillistä valmistelua kulttuurin ja vapaa-ajan osalta ei ole Helsingissä käynnistetty.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Marja-Liisa Komulainen, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 85506
marja-liisa.komulainen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.02.2019 § 23

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta koskevasta valtuutettu Seija Muurisen ym. valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Terveydenhuoltolaki (30.12.2010/1326) velvoittaa kuntaa edistämään ja ylläpitämään väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (28.12.2012/980) velvoittaa kunnan eri toimialoja toimimaan yhteistyössä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Helsingin kaupunkistrategiassa on huomioitu vahvasti niin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) kuin ikääntyneet helsinkiläiset. Strategian mukaan Helsinki luo kaupunkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteet ja nostaa liikkumisen lisäämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisensä pilottihankkeeksi. Edelleen jokaisella helsinkiläisellä – niin nuorella, ikääntyneellä kuin toimintarajoitteisella – on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Toimiva kaupunki on erityisesti ikääntyneiden sekä tukea ja apua tarvitsevien etu. Päämääränä on tavoittaa entistä aiemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset – erityisesti heidät, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa. Helsinki houkuttelee aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle, niin liikunnan kuin kulttuurin pariin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamis- ja koordinoitirakenne on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.5.2018. Uusi toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja koordinoitintia osana kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen seuranta. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään osana kaupungin talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua.

HYTE ohjaus- ja asiantuntijaryhmät sekä sihteeristö ovat aloittaneet toimintansa syksyllä 2018. HYTE-ohjausryhmän (HYTE-ohry) tehtävänä on ohjata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanoa toimialoilla ja verkostoissa sekä varmistaa, että tavoitteet ja toimenpiteet näkyvät vuosittaisissa toimialojen toimintasuunnitelmissa. HYTE-ohry on linjannut Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet. Ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen on yksi painoalueista. Strategisesti keskeisistä teemakokonaisuuksista koostuu HYTE-verkosto, johon on koottu tehtäviltään samansuuntaisia ja -sisältöisiä monialaisia työryhmiä. Stadin ikäohjelma ja vanhusneuvosto ovat osa kaupungin HYTE-verkosta.

HYTE-ohry ohjaa Helsingin hyvinvointisuunnitelman valmistelua. HYTE-ohry on linjannut kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman pääpainopisteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä niihin liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja seurannan. Lainsäädäntö määrittelee, että lapsille ja nuorille sekä ikäihmisille on oltava kaupunginvaltuuston hyväksymät hyvinvointisuunnitelmat. Helsingissä nyt valmisteilla oleva kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelma sisältää nämä lainsäädännön velvoitteet. Kaupunginvaltuusto käsittelee hyvinvointisuunnitelmaa keväällä 2019. Hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja palvelujen kuvaus. Nämä on kuvattu raporteissa Helsingin tila ja kehitys 2016 sekä toimintaympäristöanalyysi 2017. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma (Stadin ikäohjelma) tulee olemaan osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Se on jatkoa ensimmäiselle Stadin ikäohjelmalle, joka valmistui vuonna 2015. Päävastuu ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman valmistelusta ja toteuttamisesta on kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköllä. Valmistelua on tehty ja tehdään yhteistyössä vanhusneuvoston, kaikkien kaupungin toimialojen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Stadin ikäohjelmassa on määritelty ohjelman keskeiset tavoitteet, toimenpiteet sekä seurannan mittarit. Pääavoitteiksi on alustavasti määritelty ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn paraneminen, ikääntyneiden asumisolojen ja kotona asumisen mahdollisuuksien vahvistaminen, palvelujen laadun parantaminen ja ikääntyneiden mahdollisuuksien lisääminen aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tiedonsaantiin. Stadin ikäohjelman toimenpiteitä toteutetaan eri toimialojen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Stadin ikäohjelman seuraavalle toimintakaudelle alustavasti suunniteltuja toimenpiteitä ovat mm. viestinnän parantaminen, kuten Seniori-Infon laajentaminen ja erilaisen digituen kehittäminen. Yli 75-vuotiaille järjestetään alueellista toimintaa yhteistyössä palvelukeskustoiminnan, liikuntapalvelujen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Toiminta kohdennetaan erityisesti alueille, joilla ei ole liikuntapalveluja tai -tiloja ja joiden sosioekonominen asema on heikko. Omaishoidon palveluja kehitetään edelleen nykyistä sujuvammiksi ja monimuotoisemmiksi. Palvelut räätälöidään omaishoitajan ja hoidettavan tarpeen mukaan. Omaishoitajien vertaistukea järjestetään myös käyttäen etäyhteyksiä. Työssäkäyvien omaisten tukimuotoja kehitetään. Kaupungissa turvataan esteettömyys asumisessa, liikkumisessa ja palveluiden käyttämisessä. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Helsingin palvelujen kehittämisessä huomioidaan muistiystävällisyys ja muut ikäihmisten erityistarpeet. Osana toimialojen täydennyskoulutusta jatketaan henkilökunnan koulutusta muistisairaiden arjesta ja tarpeista sekä heidän kohtaamisestaan.

Kaupunginhallitus on 3.12.2018 hyväksyt liikumisohjelman kahdeksan tavoitealuetta ja ohjelman mittarit ohjelman projektisuunnitelman mukaisesti sekä merkinnyt tiedoksi vuosien 2018–2021 toimenpidesuunnitelman. Liikkumisohjelma on osaltaan kytketty kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan. Helsingin kaupunki on valinnut ikääntyneiden liikkumisen yhteistyökohteeksi Bloomberg Philanthropies -säätiön ja Harvardin yliopiston. Kaikki kaupungin toimialat ovat sitoutuneet kehittämishankkeen toteuttamiseen. Lisäksi liikkumisohjelman yhteyteen on perustettu ikääntyneiden, iäkkäiden ja soveltavan liikunnan alatyöryhmä, joka seuraavan kolmen vuoden aikana selkeyttää eri toimijoiden rooleja ja toimintaa ikäihmisten liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi, tehostaa viestintää ja vaikuttaa ikäihmisten palveluiden saavutettavuuteen. Sosiaali- ja terveystoimi on asettanut sitovaksi tavoitteekseen, että liikkumissopimuksen käyttöä kotihoidossa laajennetaan siten, että vähintään 70 prosentille säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus.

Helsinki oli mukana, osana sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa Ikääntyneiden ja omaishoidon kärkihanketta (I&O), laatimassa Uudenmaalla opasta kunnille ”Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi”. Opas on tehty tueksi kunnille ns. vanhuspäalvelulain mukaisen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman laatimiseen. Työskentelyyn osallistui Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen valmisteluryhmä, joka koostuu Uudenmaan kuntien vanhuspäalvelujen johtavista virkamiehistä. Opasta voivat soveltaa kaikki Suomen kunnat.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Uusi HYTE-rakenne ja HYTE-suunnitelma tekevät toiminnasta aiempaa suunnitelmallisempaa ja auttavat myös ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelman, Stadin ikäohjelman, toteuttamista. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutumassa. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei näe erillistä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta tarpeelliseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategiassa ja hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu vahvasti koko väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Stadin ikäohjelmassa näkökulmana on koko ikääntynyt väestö. Lisäksi kiinnitetään huomiota erityisesti heikoimmassa asemassa oleviin iäkkäisiin henkilöihin. Ikääntynyt väestö kokonaisuudessaan on terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin näkökulmasta erityisryhmä, vaikka ei olekaan ryhmänä yhtenäinen vaan hyvin moninainen. Ikääntyneet osallistuvat ohjelman valmisteluun ja osallisuus näkyy myös ohjelman toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Stadin ikäohjelma kokoaa Helsingin kaupungin toimialat ja muut toimijat yhteen sovitussa toimenpidekokonaisuuksissa, jolloin niiden edistäminen on aiempaa koordinoitumpaa, tehokkaampaa ja asiakaslähtöisempää. Eri toimijat tuovat asiantuntemuksensa yhteisten teemojen kehittämiseen, ja monipuoliset palvelumahdollisuudet saadaan hyödynnettyä laajasti ja monipuolisesti terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi sekä tasa-arvon edistämiseksi. Sekä asukkaat että asiantuntijat tunnistavat samoja kehittämistarpeita ohjelman toimenpidekokonaisuuksissa. Stadin ikäohjelman toteuttaminen tukee väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen tavoitetta."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Helena Soini, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46933
helena.soini(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 20

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että asia on

tärkeä, mutta asian tiimoilta on jo meneillään useita erillisiä hankkeita ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Toimialan yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana kaupungin eri toimialojen muodostamissa työryhmissä, joissa kehitetään ikäihmisten palveluita ja niiden saavutettavuutta. Näitä ovat Hyvinvoinnin ja terveyden suunnitelma HYTE, jossa tavoitteena on, että kaikki hyvinvointia ja terveyttä edistävät lakisääteiset ohjelmat kootaan yhdeksi ohjelmaksi.

Toimialalla huomioidaan ikäihmisten elinikäisen oppimisen tarpeet erityisesti Helsingin suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston palveluiden osalta. Molemmissa opistoissa ikääntyneet ovat palveluiden keskeinen käyttäjäryhmä ja opistojen palvelut parantavat laajasti ikääntyneiden kaupunkilaisten hyvinvointia.

Helsingin kaupungin suomenkielinen ja ruotsinkielinen työväenopisto tekevät monipuolista ja aktiivista työtä ikäihmisille suunnattujen palvelujen tarjoamiseksi ja kehittämiseksi. Stadin ikäohjelman tavoitteena on ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma, joka tulee sisältämään toimenpiteitä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Ohjelman tekemisessä on painotettu eri toimialojen merkitystä suunnittelussa ja toimeenpanossa, ja sen pitää läpäistä toimialojen omat tavoitteet ja toimenpiteet.

Syksyllä 2018 Helsingissä alkoi myös amerikkalaisen Bloombergin säätiön rahoittama ja johtama toimialojen välinen projekti, jonka tavoitteena on kartoittaa ikäihmisten liikkumisen ja aktiivisuuden esteitä ja pyrkiä löytämään pitkäaikaisia ratkaisuja niiden parantamiseksi. Verkostoprojektissa on mukana edustajia kaikilta toimialoilta, ja mukaan kutsutaan ikäihmisiä kokemusasiantuntijoiksi ja haastateltaviksi eri aihealueista.

Lisäksi ikääntyneiden hyvinvointiin liittyviä käynnissä olevia hankkeita ovat Muistiystävällinen Helsinki ja Liikkumisohjelma.

Ikääntyneet työväenopistojen kursseilla ja toiminnassa

Työväenopistot järjestävät kursseja ja tarjoavat opiskelumahdollisuuksia, paitsi omissa toimipisteissään, myös palvelukeskuksissa, kirjastoissa sekä kouluilla eri puolilla kaupunkia. Palvelut ovat hyvin ikäihmisten saavutettavissa. Työväenopisto toimii aktiivisesti yhteistyössä palvelukeskusten kanssa kehittäen palvelukeskuksiin monipuolista kurssi-ohjelmaa. Kurssisuunnittelussa otetaan huomioon kuntalaisilta tullut

palaute. Opistotalot tarjoavat myös paikkoja yhteisöllisyyttä tukeviin tapaamisiin ja kokoontumisiin.

Helsingin suomenkielisessä työväenopistossa ikääntyneet muodostavat lähes kolmanneksen vuotuisesta opiskelijamäärästä. Työväenopistossa opiskeli vuonna 2018 noin 30 000 henkilöä, joista noin 9 900 oli yli 65-vuotiaita. Yli 75-vuotiaiden osuus opiskelijoista oli vuonna 2018 noin 2 500. Erityisesti ikäihmisille suunnattuja kursseja järjestettiin 484, ja niissä annettiin opetusta yhteensä noin 11 500 tuntia. Näitä seniorikursseja ovat mm. tietokoneen ja älypuhelimien käyttökurssit, seniorijumppat ja erityisesti ikäihmisille suunnatut kielikurssit.

Ruotsinkielinen työväenopisto Arbis toimii myös aktiivisesti ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Arbiksessa noin 30 prosenttia kursseille osallistujista on yli 65-vuotiaita. Arbis on lisännyt päiväkurssien määrää lisääntyneen kysynnän vuoksi. Noin 75 prosenttia kursseista järjestetään 7.30–18.00 välisenä aikana. Arbis järjestää erityisesti senioreille suunnattuja kursseja mm. liikunnassa, kotitaloudessa, tietotekniikassa, musiikissa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Arbis on ruotsinkielisen senioriverkoston aktiivinen toimija. Verkosto järjestää kymmenkunta tapahtumaa vuosittain, ja suurin niistä on seniorifestivaali, joka järjestetään lokakuun alussa Arbiksessa. Verkostossa on mukana kaupungin eri ruotsinkielisiä toimijoita sekä kolmas sektori ja seurakunnat.

Työväenopiston edustaja on mukana kaupungin vanhusneuvostossa. Vanhusneuvosto pyrkii varmistamaan ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet Helsingissä. Neuvosto vaikuttaa eri toimialojen palveluiden suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäistä toiminnoista selviytymisen kannalta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että ikääntyneiden hyvinvointia vahvistetaan kaupungin kaikilla toimialoilla. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaan nykyisen koordinaation ja yhteistyön lisäksi ei tarvita erillistä ikääntyneiden ohjelmaa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Anne Seppänen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 23385
anne.seppanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 75

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset, Stadin ikäohjelma ja liikumisohjelma sisältävät aloitteessa esitetyt ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet eikä erillistä uutta ohjelmaa kannata laatia.

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset toimivat yhtenäisinä koko kaupunkia ja kaikkia toimialoja koskevinä yleisinä linjauksina esteettömyystyössä. Esteettömyyslinjaukset muodostavat kokonaiskehityksen eri toimialojen omille esteettömyyteen liittyville toteutusohjelmille ja toimialojen kesken käytävälle vuorovaikutukselle. Varsinaiset toteutustoimenpiteet ja niiden toteutusaikataulut määritellään toimialojen omissa toteutusohjelmissa ja toteutussuunnitelmissa.

Esteettömyyslinjaukset on jaettu viiteen painopistealueeseen: kaavoitus ja liikennesuunnittelu, rakennukset, yleiset alueet, asuinympäristö ja palvelut. Esteettömyyslinjaukset koskevat kaikkia toimialoja, joiden toimintaan kyseinen kokonaisuus liittyy. Kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyslinjaukset 29.10.2012.

Esteettömyyslinjaukset ovat kaikki toimialat kattavan kaupungin sisäisen esteettömyystyöryhmän tärkein työkalu. Esteettömyyslinjauksissa listattujen toimenpiteiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Raportointitapaa kehitetään parhaillaan esteettömyystyöryhmässä.

Stadin ikäohjelma

Stadin ikäohjelma on ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimista säädetyn lain mukainen toimeenpanosuunnitelma Helsingissä. Ohjelman valmistelusta vastaa kaupunginkanslian osallisuus ja neuvonta –yksikkö.

Ohjelmassa on:

- 1) arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.
- 2) määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi.
- 3) määriteltävä toimenpiteet, joilla kunta vastaa 2 kohdassa tarkoitettu-

jen tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi.
4) määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa; sekä
5) määriteltävä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa.

Kaupunkiympäristölautakunta esittää ohjelman täydentämistä siten, että siihen lisätään jatkossa esitettävät asiat ja näistä esitetään vuosille 2019, 2020 ja 2021 konkreettiset, etenevät tavoitteet, joita kaupunginhallitus, -valtuusto, toimialalautakunnat ja vanhusneuvosto voivat seurata.

Liikkumishjelma

Liikkumishjelman tavoitteena on palauttaa fyysinen aktiivisuus luonnolliseksi osaksi ihmisten jokapäiväistä elämää: lisätään kaupunkilaisten liikkumista ja vähennetään istumista.

Kaupunkistrategiasta johdettavia vaikuttavia teemoja ovat mm.:

- Lisätä kiinnostusta, tietoisuutta ja ymmärrystä liikkumisen moninaisista hyödyistä ja mahdollisuuksista.
- Edistää liikkumista nykyistä kokonaisvaltaisemmin, innovatiivisemmin ja kaupungin yhteisenä asiana.
- Kehittää kaupunkiympäristöä liikkumiseen kannustavaksi.
- Mahdollistaa pienten lasten liikunnallisten perustaidot ja –tottumukset.
- Turvata lasten ja nuorten terveys, fyysinen toimintakyky ja oppimisvalmiudet riittävällä liikkumisella.
- Kannustaa kaupungin henkilöstöä arkiaktiivisuuteen ja liiallisen istumisen vähentämiseen.
- Huomioida ikääntyneiden ja iäkkäiden eriytyneet tarpeet liikkumisen edistämässä.
- Kohdentaa toimenpiteitä erityistä tukea tarvitseviin kohderyhmiin.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

Oma asuinalue ja lähiympäristö ovat eläkeikäisten liikkumisen kannalta erityisen tärkeitä. Tärkeiden päivittäisten palvelujen tulisi olla kävelymatkan päässä. Jotta arjen asiointimatkat ja muukin kävely saadaan lisääntymään, ympäristön esteettömyydestä on huolehdittava kaikkina vuodenaikoina. Esteettämiä reittejä tarvitaan lisää. Ne ovat erityisen tärkeitä vanhemmille eläkeläisille. Esteettömyyteen kuuluvat myös hyvät opasteet, riittävä valaistus ja penkit. Talvikunnossapidossa tulisi

06.05.2019

priorisoida tietyt jalkakäytävät ja kävelytiet kuten pyöräteiden talvikunnossapidon parantamisessa on tehty.

Kävelyä ja pyöräilyä edistää se, että pyöräily ja jalankulku erotetaan toisistaan aina, kun se on mahdollista. Lähes kaikki osaavat ajaa pyörällä. Nuorempien eläkeläisten kohdalla pyöräilyn lisääminen on hyvä tavoite. Esteettömiä lähiliikuntapaikkoja, viheralueita ja kävelyreittejä tarvitaan joka puolelle kaupunkia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pirjo Tujula, esteettömyysasiamies: +358 9 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

§ 311

V 22.5.2019, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämisestä vammaispalvelujen piirissä

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sinikka Vepsä ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämisestä vammaispalvelujen piirissä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen (vammaisoikeussopimuksen) periaatteita ovat muun muassa vammaisten henkilöiden oikeus yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja syrjimättömyyteen sekä tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin.

Tavoitteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja kuten asumis-, apuväline- ja kuljetuspalveluja.

Kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat vammaispalvelut pohjautuvat lainsäädäntöön. Vammaispalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa eli vammaispalvelulaissa (380/1987) sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977).

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettulle henkilölle järjestetään kuitenkin hänen vammaisuutensa edellyttämiä palveluja ja tukitoimia ensisijaisesti vammaispalvelulain nojalla siltä osin kuin ne ovat hänen palvelutarpeeseensa nähden riittäviä ja sopivia sekä muutoinkin hänen etunsa mukaista.

Kummassakaan edellä mainitussa laissa ei ole varsinaisia ikärajoja palvelujen suhteen. Poikkeuksena on kuitenkin vammaispalvelulain säännös henkilökohtaisesta avusta, jonka mukaan henkilökohtainen apu ei ole tarkoitettu henkilölle, jonka toimintarajoitteet johtuvat pääasiassa ikääntymisestä.

Vammaispalvelulain 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle päivätoimintaa, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan päivätoiminnan olevan tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita kaikkein vaikeimmin vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista. Päivätoiminnan avulla on myös edistettävä sosiaalista vuorovaikutusta.

Vammaispalvelulain nojalla järjestettävä päivätoiminta on tarkoitettu kaikkein vaikeimmin vammaisille henkilöille, joilla ei vammansa vuoksi ole mahdollisuutta osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan.

Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään vammaispalvelulain 8 b §:n 2 momentin mukaan työkyvyttöntä henkilöä, jolla vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Tällaisella työkyvyttömällä henkilöllä on vammaispalvelulain mukaan subjektiivinen oikeus päivätoimintaan. Vammansa takia töihin kykenemätön henkilö saa siten työtä korvaavaa päivätoimintaa maksuttomasti.

Työkyvyttömyyden perusteella ennen vuotta 1965 syntyneelle henkilölle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä 65 ikävuoteen asti kansaneläkelain (568/2007) 10 §:n mukaan. Kun työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö täyttää 65 vuotta, Kela muuttaa hänelle kansaneläkelain 12 §:n mukaan maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen vanhuuseläkkeeksi ilman erillistä hakemusta.

Edellä mainitusta syystä myös vammaisen asiakkaan tilanne muuttuu, kun hän saavuttaa vanhuuseläkeiän. Tällöin hänellä ei enää ole subjektiivista oikeutta saada työtä korvaavaa vammaispalvelulain mukaista maksutonta päivätoimintaa, vaan hän asettuu samaan asemaan kuin muut vanhuuseläkkeellä olevat. Tässä tilanteessa päivätoiminnan järjestämisen perusteet muuttuvat, sillä päivätoimintaa ei enää järjestetä sen vuoksi, ettei vammaisen voi vammansa vuoksi osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan. Vanhuuseläkkeellä oleville voidaan kuitenkin järjestää ikääntyneiden päivätoimintaa, joka on harkinnanvaraista.

Koska subjektiivista oikeutta vammaispalvelulain mukaiseen päivätoimintaan ei ole enää sen jälkeen, kun vammaisen henkilö saavuttaa vanhuuseläkeiän, sosiaali- ja terveystoimi arvioi vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa saavan asiakkaan tilanteen uudelleen sen vuoden lopulla, jolloin asiakas täyttää 65 vuotta. Samalla selvitetään, täyttyvätkö asiakkaan kohdalla ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminnan kriteerit ja onko hänellä tarvetta päivätoimintaan.

Kunnan on huomioitava ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimintapalveluista annetun lain (980/2012, ns. vanhuspalvelulaki) velvoitteet selvittäessään iäkkäiden kuntalaisten palveluntarvetta. Vanhuspalvelulaki velvoittaa kunnan järjestämään iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystoimintapalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä.

Sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut (SKH) järjestää yli 65-vuotiaille vammaisille henkilöille heidän tarpeisiinsa vastaavaa päivätoimintaa. Valtaosa ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaista on eriasteista muistisairautta sairastavia ja sellaisenaan ikääntyneiden päivätoiminnan sisältö ei vastaa vammaisen ikääntyneen tarpeita. Koska ikääntyneitä vammaisia päivätoiminta-asiakkaita on vähän, on ollut tarkoituksenmukaista ostaa heidän tarpeitaan vastaavaa päivätoimintaa myös vammaisten päivätoimintayksiköistä palvelutarpeiden perusteella. Asiakkaat maksavat palvelusta samoilla kriteereillä kuin ikääntyneet päivätoiminnan asiakkaat. Kaupungin oman päivätoiminnan sisällön kehittäminen on tarpeen, jotta päivätoiminta voi vastata paremmin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin.

Vanhuspalvelulaissa ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkeikäistä väestöä ja iäkkäällä henkilöllä henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta.

lökkään henkilön käsitettä ei ole mahdollista määritellä ilman numeerista ikärajaa niin yksiselitteisesti, että tulkintaongelmilta vältyttäisiin. Hallituksen esityksessä vanhuspalvelulaiksi todetaan, että tulkinnassa on perusteltua suosia asiakasmyönteistä linjaa eikä rajanveto saa johtaa siihen, että asiakas jäisi perusteettomasti lain soveltamisen ulkopuolelle. Jos on tulkinnanvaraista, ovatko henkilön alentuneen toimintakyvyn syyinä korkeasta iästä johtuvat vai muut tekijät, hänen palveluntarpeensa selvittäminen on perusteltua käynnistää vanhuspalvelulain mukaisesti.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen (SKH) järjestämä ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminta on sosiaalihuoltolain mukaista ennaltaehkäisevää ja kuntouttamista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien 65 vuotta täyttäneiden ja alle 65-vuotiaiden muistisairaiden toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita.

Kaikille SKH:n päivätoimintaa hakeneille uusille asiakkaille tehdään yksilöllinen palvelutarpeen arviointiin perustuva päätös. Jos päätös on asiakkaalle myönteinen, se on voimassa enintään 12 kuukautta. Kuukautta ennen määräaikaikaisuuden loppua asiakkaan palveluntarve arvioidaan uudelleen.

Palvelusuunnitelmaa tehtäessä arvioidaan, voidaanko henkilön toimintakykyä parhaiten tukea vammaispalvelu- tai kehitysvammalain nojalla järjestettävällä päivätoiminnalla, ikääntyneille suunnatulla päivätoiminnalla vai jollakin muulla viriketoiminnalla tai palvelulla. Koska vammaisella asiakkaalla ei enää 65 vuotta täytettyään ole subjektiivista oikeutta päivätoimintaan, peritään päivätoiminnasta sosiaali- ja terveyslautakunnan määräämä maksu samalla tavalla kuin muiltakin vanhuuseläkeikäissä olevilta. Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta, johon asiakkaalla on subjektiivinen oikeus alle 65-vuotiaana, on maksutonta. Kyseisen lain nojalla annetusta päivätoiminnasta asiakkaat maksavat aterioista ja kuljetuksista vain, mikäli käyttävät niitä. Ikääntyneiden päivätoiminnasta peritään sosiaali- ja terveyslautakunnan 1.3.2016 tekemän päätöksen mukainen omavastuuosuus, johon sisältyy toiminta sekä ilman erityisjärjestelyjä tapahtuva kuljetus. Tästä syytä päivätoiminnasta perittävä maksu muuttuu vammaisen henkilön saavutettua vanhuuseläkeiän.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 8 §:n 2 momentti velvoittaa käsittelemään ja ratkaisemaan asiakasta koskevan asian siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu. Sosiaali- ja terveystoimiala huomioi edellä kerrotulla tavalla vammaisen asiakkaan edun arvioidessaan 65 vuotta täyttävien vammaisten palveluntarvetta.

Asiakasmäärät ja kustannukset

Työ- ja päivätoiminnan palveluja järjestetään vammaispalvelu- tai kehitysvammalain nojalla. Päivätoimintaa järjestetään myös sosiaalihuoltolain nojalla pääosin ikäihmisille.

Helsingiläisiä asiakkaita on kaupungin omissa vammaispalvelulain mukaan järjestetyssä päivätoimintapalvelussa 24 ja ostopalveluissa 164 henkilöä.

Kehitysvammalain mukaisesti järjestettävän päivätoiminnan piirissä helsingiläisiä on kaupungin omissa palveluissa 543 ja ostopalveluissa 529 henkilöä.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa päivätoimintapalveluissa asiakkaista 1 774 on kaupungin omissa palveluissa ja ostopalveluissa 457 henkilöä. Palveluseteliasiakkaiden määrä on 400 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan vammaisia henkilöitä on päivätoimintapalvelujen piirissä noin 1 224 henkilöä. Päivätoiminnan kokonaiskustannukset vammaispalvelujen osalta ovat noin 23,3 miljoonaa euroa. Kun päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisena palveluna, kunnan tulee järjestää myös siihen liittyvät kuljetukset, joiden kustannukset vuonna 2018 olivat noin 3,9 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan piirissä on noin 2 615 henkilöä. Sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan kokonaiskustannukset ovat noin 1,8 miljoonaa euroa, jossa on mukana kuljetuskustannukset 0,3 miljoonaa euroa. Sosiaalihuoltolain mukaisesta päivätoiminnasta saadut asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2018 noin 166 000 euroa.

Vuonna 2019 vammaispalvelulain ja kehitysvammalain nojalla järjestettävässä työ- ja päivätoiminnassa on 19 asiakasta, jotka ovat täyttäneet tai täyttävät 65 vuotta kuluvan vuoden aikana. Jos he kaikki jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan olisi sen kustannusvaikutus lisäystä nykyisiin menoihin 250 000 euroa vuodessa. Vuoden 2020 aikana nykyisistä työ- ja päivätoiminnan asiakkaista 65 vuotta täyttää 21 henkilöä. Jos he jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan, tämä lisäisi kustannuksia 294 000 euroa vuodessa. Yhteensä kustannukset kasvaisivat vuosien

2019–2020 aikana 544 000 euroa. Työ- ja päivätoiminnan osalta on huomioitava, että samanaikaisesti uusia nuoria tulee palvelujen piiriin, mikä voi asettaa haasteita myös päivätoimintapaikkojen riittävydelle. Kustannuksiin voi vaikuttaa palveluntuottajien hinnan korotukset, kuljetuskustannusten hinnanmuutokset sekä muutokset asiakkaiden toimintakyvyssä.

Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu

Aloitteen tekijät mainitsevat, että vanhuspalvelujen sosiaalihuoltolain perusteella myöntämät palvelut ovat vammaisen henkilön kannalta taloudellisesti epädellisempiä kuin vammaispalvelut.

Jos yli 65-vuotiaille vaikeavammaisille myönnettäisiin päivätoimintaa ilman, että heiltä perittäisiin asiakasmaksua, asiakasmaksutuottojen alenema olisi noin 5 000 euroa. Kustannusvaikutuksia olennaisempaa on kuitenkin huomioida vammaisten ja ei-vammaisten kuntalaisten yhdenvertaisuus.

Perustuslain (731/1999) 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. 2 momentti sisältää laaja-alaisen syrjintäkiellon. Kiellettyä on henkilön asettaminen muihin nähden eri asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Vastaavasti hallintolain mukaan hallinnossa on noudatettava yhdenvertaisuusperiaatetta, joka sisältää viranomaisiin kohdistuvan yleisen syrjintäkiellon eli kiellon asettaa ketään ilman hyväksyttävää perustetta eriarvoiseen asemaan esimerkiksi alkuperän, uskonnon, sukupuolen, iän, poliittisen tai yhteiskunnallisen näkemyksen, ammattiyhdistystoiminnan tai muun vastaavan syyn vuoksi. Periaate edellyttää myös päätöksenteon ja kohtelun johdonmukaisuutta.

Viranomaiselle on lainsäädännössä asetettu velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä säädetään syrjinnän kiellosta ja 10 §:ssä välittömästä syrjinnästä. Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisimmin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 11 §:n säädetään erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteista. Säännöksen 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole

06.05.2019

syrijintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia.

Säännöksen 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia. Yhdenvertaisuuslaissa todetaan kuitenkin, että 2 momenttia ei sovelleta silloin, kun kyse on julkisen vallan käytöstä ja julkisen hallintotohtävän hoidosta.

Vammaispalvelulain mukaan vammaisen henkilön subjektiivinen oikeus päivätoimintaan päättyy hänen täytettyään 65 vuotta. Jos kunta päättäisi, että vammaisen oikeus maksuttomaan päivätoimintaan jatkuisi hänen täytettyään 65 vuotta, päätöksessä olisi kyse julkisen vallan käytöstä. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n mukaan erilaisen kohtelun tulee perustua lakiin, kun kyse on julkisen vallan käyttämisestä. Asiakkaille maksuttoman päivätoiminnan järjestäminen yli 65-vuotiaille vammaisille ei ole yhdenvertaisuuslain mukaan perusteltua, sillä erilainen kohtelu ei perustuisi lakiin.

Asiakkaan hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että vammaispalvelulain subjektiivisen päivätoiminta-oikeuden päätyttyä hänen tilanteensa arvioidaan uudelleen ja asiakkaalla on mahdollisuus halutessaan jatkaa ikääntyneiden päivätoiminnassa, jos hän täyttää sen kriteerit.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite
- 2 Lausunto Sinikka Vepsän aloitteesta vammaispalveluista, Vanhusneuvosto
- 3 Lausunto 14.2.2019, Vammaisneuvosto
- 4 Lausunto, Yhdenvertaisuustoimikunta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.03.2019 § 54

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sinikka Vepsän ym. valtuustoaloitteesta helsinkiläisten 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämiseksi vammaispalveluiden piirissä:

"Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen eli vammaisoikeussopimuksen periaatteita ovat muun muassa vammaisten henkilöiden oikeus yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja syrjimättömyyteen sekä tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin.

Tavoitteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja kuten asumis-, apuväline- ja kuljetuspalveluja.

Kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat vammaispalvelut pohjautuvat lainsäädäntöön. Vammaispalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa eli vammaispalvelulaissa sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettulle henkilölle järjestetään kuitenkin hänen vammaisuutensa edellyttämiä palveluja ja tukitoimia ensisijaisesti vammaispalvelulain nojalla siltä osin kuin ne ovat hänen palvelutarpeeseensa nähden riittäviä ja sopivia sekä muutoinkin hänen etunsa mukaista.

Kummassakaan edellä mainitussa laissa ei ole varsinaisia ikärajoja palvelujen suhteen. Poikkeuksena on kuitenkin vammaispalvelulain säännös henkilökohtaisesta avusta, jonka mukaan henkilökohtainen apu ei ole tarkoitettu henkilölle, jonka toimintarajoitteet johtuvat pääasiassa ikäänymisestä.

Vammaispalvelulain 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle päivätoimintaa, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vammaispalvelulakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan päivätoiminnan olevan tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita kaikkein vaikeimmin vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista. Päivätoiminnan avulla olisi myös edistettävä sosiaalista vuorovaikutusta.

Vammaispalvelulain nojalla järjestettävä päivätoiminta on tarkoitettu kaikkein vaikeimmin vammaisille henkilöille, joilla ei vammansa vuoksi ole mahdollisuutta osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan.

Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään vammaispalvelulain 8 b §:n 2 momentin mukaan työkyvyttöntä henkilöä, jolla vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Tällaisella työkyvyttömällä henkilöllä on vammaispalvelulain mukaan subjektiivinen oikeus päivätoimintaan. Vammansa takia töihin kykenemätön henkilö saa siten työtä korvaavaa päivätoimintaa maksuttomasti.

Työkyvyttömyyden perusteella ennen vuotta 1965 syntyneelle henkilölle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä 65 ikävuoteen asti kansaneläkelain 10 §:n mukaan. Kun työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö täyttää 65 vuotta, muuttaa Kela hänelle kansaneläkelain 12 §:n mukaan maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen vanhuuseläkkeeksi ilman erillistä hakemusta.

Edellä mainitusta syystä myös vammaisen asiakkaan tilanne muuttuu, kun hän saavuttaa vanhuuseläkeiän. Tällöin hänellä ei enää ole subjektiivista oikeutta saada työtä korvaavaa vammaispalvelulain mukaista maksutonta päivätoimintaa, vaan hän asettuu samaan asemaan kuin muut vanhuuseläkkeellä olevat. Tässä tilanteessa päivätoiminnan järjestämisen perusteet muuttuvat, sillä päivätoimintaa ei enää järjestetä sen vuoksi, ettei vammaisen voi vammansa vuoksi osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan. Vanhuuseläkkeellä oleville voidaan kuitenkin järjestää ikääntyneiden päivätoimintaa, joka on harkinnanvaraista.

Koska subjektiivista oikeutta vammaispalvelulain mukaiseen päivätoimintaan ei ole enää sen jälkeen, kun vammaisen henkilö saavuttaa vanhuuseläkeiän, Helsingin sosiaali- ja terveystoimi arvioi vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa saavan asiakkaan tilanteen uudelleen sen vuoden lopulla, jolloin asiakas täyttää 65 vuotta. Samalla selvite-

tään, täyttyvätkö asiakkaan kohdalla ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminnan kriteerit ja onko hänellä tarvetta päivätoimintaan.

Kunnan on huomioitava vanhuspalvelulain (ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain) asettamat velvollisuudet selvittäessään iäkkäiden kunta-laisten palveluntarvetta. Vanhuspalvelulaki velvoittaa kunnan järjestämään iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystalvveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut (SKH) järjestää yli 65-vuotiaille vammaisille henkilöille heidän tarpeisiinsa vastaavaa päivätoimintaa. Valtaosa ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaista on eriasteista muistisairautta sairastavia ja sellaisenaan ikääntyneiden päivätoiminnan sisältö ei vastaa vammaisen ikääntyneen tarpeita. Koska ikääntyneitä vammaisia päivätoiminta-asiakkaita on vähän, on ollut tarkoituksenmukaista ostaa heidän tarpeitaan vastaavaa päivätoimintaa myös vammaisten päivätoimintayksiköistä palvelutarpeiden perusteella. Asiakkaat maksavat palvelusta samoilla kriteereillä kuin ikääntyneet päivätoiminnan asiakkaat. Kaupungin oman päivätoiminnan sisällön kehittäminen on tarpeen, jotta päivätoiminta voi vastata paremmin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin.

Vanhuspalvelulaissa ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkeikäistä väestöä ja iäkkäällä henkilöllä henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta.

lökkään henkilön käsitettä ei ole mahdollista määritellä ilman numeerista ikärajaa niin yksiselitteisesti, että tulkintaongelmilta vältyttäisiin. Hallituksen esityksessä vanhuspalvelulaiksi todetaankin, että tulkinnassa on perusteltua suosia asiakasmyönteistä linjaa eikä rajanveto saa johtaa siihen, että asiakas jäisi perusteettomasti lain soveltamisen ulkopuolelle. Esimerkiksi jos on tulkinnanvaraista, ovatko henkilön alentuneen toimintakyvyn syynä korkeasta iästä johtuvat vai muut tekijät, hänen palveluntarpeensa selvittäminen on perusteltua käynnistää vanhuspalvelulain mukaisesti.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen (SKH) järjestämä ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminta on sosiaalihuoltolain mukaista ennaltaehkäisevää ja kuntouttamista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien 65 vuotta täyttäneiden ja alle 65-vuotiaiden muistisairaiden helsinkiläisten toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita.

Kaikille SKH:n päivätoimintaa hakeneille uusille asiakkaille tehdään yksilöllinen palvelutarpeen arviointiin perustuva päätös. Jos päätös on asiakkaalle myönteinen, se on voimassa enintään 12 kuukautta, mutta kuukautta ennen määräaikaisuuden loppua asiakkaan palvelutarve arvioidaan uudelleen.

Palvelusuunnitelmaa tehtäessä arvioidaan, voidaanko henkilön toimintakykyä parhaiten tukea vammais- tai kehitysvammalain nojalla järjestettävällä päivätoiminnalla, ikääntyneille suunnatulla päivätoiminnalla vai jollakin muulla viriketoiminnalla tai palvelulla. Koska vammaisella asiakkaalla ei enää 65 vuotta täytettyään ole subjektiivista oikeutta päivätoimintaan, peritään päivätoiminnasta sosiaali- ja terveyslautakunnan määräämä maksu samalla tavalla kuin muiltakin vanhuuseläkeissä olevilta. Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta, johon asiakkaalla on subjektiivinen oikeus alle 65-vuotiaana, on maksutonta. Kyseisen lain nojalla annetusta päivätoiminnasta asiakkaat maksavat aterioista ja kuljetuksista vain, mikäli käyttävät niitä. Ikääntyneiden päivätoiminnasta peritään sosiaali- ja terveyslautakunnan 1.3.2016 tekemän päätöksen mukainen omavastuuosuus, johon sisältyy toiminta sekä ilman erityisjärjestelyjä tapahtuva kuljetus. Tästä syytä päivätoiminnasta perittävä maksu muuttuu vammaisen henkilön saavutettua vanhuuseläkeiän.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 8 §:n 2 momentti velvoittaa käsittelemään ja ratkaisemaan asiakasta koskevan asian siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala huomioi edellä kerrotulla tavalla vammaisen asiakkaan edun arvioidessaan 65 vuotta täyttävien vammaisten palvelutarvetta.

Asiakasmäärät ja kustannukset

Työ- ja päivätoiminnan palveluja järjestetään vammaispalvelu- tai kehitysvammalain nojalla. Päivätoimintaa järjestetään myös sosiaalihuoltolain nojalla pääosin ikäihmisille.

Helsingiläisiä asiakkaita on kaupungin omissa vammaispalvelulain mukaan järjestetyssä päivätoimintapalvelussa 24 ja ostopalveluissa 164 henkilöä.

Kehitysvammalain mukaisesti järjestettävän päivätoiminnan piirissä helsinkiläisiä on kaupungin omissa palveluissa 543 ja ostopalveluissa 529 henkilöä.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa päivätoimintapalveluissa asiakkaista 1 774 on kaupungin omissa palveluissa ja ostopalveluissa 457 henkilöä. Palveluseteliasiakkaiden määrä on 400 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan vammaisia henkilöitä on päivätoimintapalvelujen piirissä noin 1 224 henkilöä. Päivätoiminnan kokonaiskustannukset vammaispalveluiden osalta ovat noin 23,3 miljoonaa euroa. Kun päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisena palveluna, tulee kunnan järjestää myös siihen liittyvät kuljetukset, joiden kustannukset vuonna 2018 olivat noin 3,9 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan piirissä on noin 2 615 henkilöä. Sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan kokonaiskustannukset ovat noin 1,8 miljoonaa euroa, jossa on mukana kuljetuskustannukset 0,3 miljoonaa euroa. Sosiaalihuoltolain mukaisesta päivätoiminnasta saadut asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2018 noin 166 000 euroa.

Vuonna 2019 vammaispalvelulain ja kehitysvammalain nojalla järjestettävässä työ- ja päivätoiminnassa on 19 asiakasta, jotka ovat täyttäneet tai täyttävät 65 vuotta kuluvan vuoden aikana. Jos he kaikki jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan olisi sen kustannusvaikutus lisäystä nykyisiin menoihin 250 000 euroa/vuosi. Vuoden 2020 aikana nykyisistä työ- ja päivätoiminnan asiakkaista 65 vuotta täyttää 21 henkilöä, ja jos he jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan, lisäisi tämä kustannuksia 294 000 euroa/vuosi. Yhteensä kustannukset kasvaisivat siis vuosien 2019–2020 aikana 544 000 euroa aloitteen mukaisella toimintamallilla. Työ- ja päivätoiminnan osalta on huomioitava, että samanaikaisesti uusia nuoria tulee palveluiden piiriin, mikä voi asettaa haasteita myös päivätoimintapaikkojen riittävyydelle. Kustannuksiin voi vaikuttaa palveluntuottajien hinnan korotukset, kuljetuskustannusten hinnanmuutokset sekä muutokset asiakkaiden toimintakyvyssä.

Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu

Aloitteessa tuodaan esiin se, että vanhuspalvelujen sosiaalihuoltolain perusteella myöntämät palvelut ovat vammaisen henkilön kannalta taloudellisesti epäedullisempia kuin vammaispalvelut.

Jos yli 65-vuotiaille vaikeavammaisille myönnettäisiin päivätoiminta ilman, että heiltä perittäisiin asiakasmaksua, olisi asiakasmaksutuottojen alenema noin 5 000 euroa. Kustannusvaikutuksia olennaisempaa on kuitenkin huomioida vammaisten ja ei-vammaisten kuntalaisten yhdenvertaisuus.

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentti sisältää laaja-alaisen syrjintäkiellon. Kiellettyä on henkilön asettaminen muihin nähden eri asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Vastaavasti hallintolain mukaan hallinnossa on noudatettava yhdenvertaisuusperiaatetta, joka sisältää viranomaiseen

kohdistuvan yleisen syrjäntäkiellon eli kiellon asettaa ketään ilman hyväksyttävää perustetta eriarvoiseen asemaan esimerkiksi alkuperän, uskonnon, sukupuolen, iän, poliittisen tai yhteiskunnallisen näkemyksen, ammattiyhdistystoiminnan tai muun vastaavan syyn vuoksi. Periaate edellyttää myös päätöksenteon ja kohtelun johdonmukaisuutta.

Viranomaiselle on lainsäädännössä asetettu velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuuslain 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia.

Lain 8 §:ssä säädetään syrjinnän kiellosta ja 10 §:ssä välittömästä syrjinnästä. Syrjäntä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisimmin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Lain 11 §:n säädetään erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteista. Säännöksen 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjäntää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia.

Säännöksen 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia. Yhdenvertaisuuslaissa todetaan kuitenkin, että 2 momenttia ei sovelleta silloin, kun kyse on julkisen vallan käytöstä ja julkisen hallintotehtävän hoidosta.

Vammaispalvelulain mukaan vammaisen henkilön subjektiivinen oikeus päivätoimintaan päättyy hänen täytettyään 65 vuotta. Jos kunta päättäisi, että vammaisen oikeus maksuttomaan päivätoimintaan jatkuisi hänen täytettyään 65 vuotta, päätöksessä olisi kyse julkisen vallan käytöstä. Edellä mainitun yhdenvertaisuuslain 11 §:n mukaan erilaisen kohtelun tulee perustua lakiin, kun kyse on julkisen vallan käyttämisestä. Näin ollen asiakkaille maksuttoman päivätoiminnan järjestäminen yli 65-vuotiaille vammaisille ei ole yhdenvertaisuuslain mukaista, sillä erilainen kohtelu ei perustuisi lakiin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päivätoiminnan järjestäminen asiakkaan yksilölliset olosuhteet ja tarpeet huomioiden vaikuttaa positiivisesti asiakkaan terveyteen ja hyvinvointiin. Asiakkaan hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että vammaispal-

velulain subjektiivisen päivätoimintaoikeuden päätyttyä hänen tilanteensa arvioidaan uudelleen ja asiakkaalla on mahdollisuus halutesaan jatkaa ikääntyneiden päivätoiminnassa, jos hän täyttää sen kriteerit.

Käsittely

26.03.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Tämä asia oli esityslistalla asiana 6, mutta käsiteltiin kokouksessa viidentenä ulkopuolisten asiantuntijoiden aikataulullisista syistä. Asiana 5 ollut selvitys Helsinki Lapset SIB -vaikuttavuusinvestoinnin hankinnasta (tämän pöytäkirjan § 55) käsiteltiin asiana 6. Muut esityslistalla olleet asiat käsiteltiin esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että aloitteessa mainittu vammaispalvelujen käyttö mahdollistetaan myös yli 65-vuotiaille. Kaupunki voi aina järjestää paremmat palvelut kuin mitä laki asiasta sanoo. Vammaisille ei tässä tapauksessa tarjottaisi eri palveluja vaan he jatkaisivat palveluiden saamista vammaispalvelulain perusteella ja olisivat näin iästä riippumatta samanarvoisessa asemassa toisten vammaisten kanssa eikä heitä vertailtaisi perusteettomasti ikääntyneisiin.

Palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Asiassa tehtiin myös seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Poistetaan lausunnosta otsikko "Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu" sekä sitä seuraavat kahdeksan kappaletta ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia.

Kannattaja: jäsen Antti Vainionpää

Vastaehdotus 2:

Jäsen Antti Vainionpää: Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Jotta kaupunginvaltuutetut voisivat tehdä mahdollisimman informoidun päätöksen aloitteesta, niin lautakunta pyytää mahdollisuuksien mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun kannan aloitteesta."

Kannattaja: jäsen Ahto Apajalahti

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 8

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Esa Olavi Lehtopuro, Seija Muurinen, Laura Nordström, Matias Pajula, Hannu Tuominen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Antti Vainionpää

Tyhjä: 2

Cecilia Ehrnrooth, Mari Rantanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 3 (tyhjää 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Antti Vainionpää)

Jaa-äännet: 6

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Esa Olavi Lehtopuro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Hannu Tuominen

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Laura Nordström, Mari Rantanen, Antti Vainionpää

Tyhjä: 2

Cecilia Ehrnrooth, Sanna Vesikansa

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsenet Ahto Apajalahti ja Antti Vainionpää jättivät lausunnosta eriävät mielipiteet.

12.03.2019 Palautettiin

26.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Katja Raita, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149

katja.raita(a)hel.fi

Tuula Mohamud, erityisasiantuntija, puhelin: 310 20669

tuula.mohamud(a)hel.fi

Merja Santala, lakimies, puhelin: 310 43697

merja.santala(a)hel.fi

§ 312

V 22.5.2019, Valtuutettu Mari Holopaisen aloite neuvolapalvelujen yhteydessä äideille tarjottavasta fysioterapiasta

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Holopainen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan synnytystä ja lantionpohjan lihasten kuntoa tukevan fysioterapian ja fysioterapiaohjeistuksen tarjoamista neuvolapalvelujen yhteydessä.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ohjaus synnytyksestä toipumiseen ja äidin hyvinvointiin synnytyksen jälkeen alkaa jo raskauden aikana neuvolan perhevalmennuksessa ja perhevalmennukseen liittyvässä odottavien äitien fysioterapiaryhmässä.

Synnyttäneet äidit saavat synnytyssairaalassa ohjeet turvalliseen harjoitteluun raskaudesta ja synnytyksestä toipumiseen. Äitien toiveesta kaupungin sosiaali- ja terveystoimessa on vuonna 2018 käynnistetty

synnyttäneiden äitien fysioterapiaryhmä, jossa äidit saavat lisää ohjeita ja neuvoja sekä ryhmän antamaa tärkeää vertaistukea. Ryhmään ohjataan neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt ongelmia, esimerkiksi lantionpohjan lihasten heikkoutta. Synnyttäneiden äitien ryhmiä järjestetään kerran kuukaudessa Itäkadun perhekeskuksen, Töölön ja Malmin fysioterapiayksiköissä. Vuonna 2018 ryhmiä oli 18 ja niissä oli yhteensä 49 äitiä. Synnytyksen jälkeinen ryhmätoiminta on uutta. Tarkoitus on lisätä ryhmien määrää ja helpottaa ilmoittautumista, jotta kaikki halukkaat synnyttäneet äidit voivat osallistua. Tänä vuonna ryhmiä järjestetään jo mainittujen yksiköiden lisäksi Kallion perhekeskuksessa. Yhteensä ryhmiä tulee olemaan arviolta 43.

Jokaisessa fysioterapiayksikössä fysioterapeuteilla on perusosaamista lantionpohjan ongelmiin. Syvemmin asiaan perehtyneille fysioterapeuteille asiakkaat ohjataan Kalasataman, Malmin ja Töölön yksiköihin. Näissä yksiköissä on myös laitteet lantionpohjan ongelmien mittaamiseen ja harjoitusten ohjaukseen.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksissa sekä perhekeskuksissa on pyritty suuntaamaan terveydenedistämistoimintaa yksilövastaanotoista kevyempiin kontaktimuotoihin kuten ryhmätapaamisiin. Yksilövastaanotto pyritään kohdentamaan niille, jotka terveysongelmansa vuoksi tarvitsevat yksilöllistä hoitoa, ohjausta tai kuntoutusta. Myös ne synnyttäneet äidit, joilla on jo todettu merkittävä suorien vatsalihasten erkauma tai virtsanpidätysongelmia, voidaan terveydenhoitajan tai lääkärin kautta ohjata tarvittaessa yksilölliseen fysioterapiaan.

Ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta tiedotetaan aktiivisesti mm. neuvolakäyntien yhteydessä. Lisäksi perheentuki-verkkosivuilta löytyy linkki Terveyskylän Naistalo ja tukea synnyttäneelle äidille.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.02.2019 § 24

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Holopaisen ja yhdeksäntoista muun valtuutetun valtuustoaloitteesta neuvolapalvelujen yhteydessä äideille tarjottavasta fysioterapiasta seuraavan lausunnon:

"Esitys kohdistuu tärkeään asiaan, pienten lasten äitien hyvinvointiin. Ohjaus synnytyksestä toipumiseen ja äidin hyvinvointiin synnytyksen jälkeen alkaa jo raskauden aikana neuvolan perhevalmennuksessa ja perhevalmennukseen liittyvässä fysioterapiaryhmässä odottaville äideille.

Synnyttäneet äidit saavat synnytyssairaalassa ohjeet turvalliseen harjoitteluun raskaudesta ja synnytyksestä toipumiseen. Äitien toiveista Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimessa on vuonna 2018 käynnistetty synnyttäneiden äitien fysioterapiaryhmä, jossa äidit saavat lisää ohjeita ja neuvoja turvallisesta harjoittelusta sekä ryhmän antamaa tärkeää vertaistukea. Ryhmään ohjataan neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt ongelmia, esimerkiksi lantionpohjan lihasten heikkoutta. Synnyttäneiden äitien ryhmiä järjestetään kerran kuukaudessa Itäkadun perhekeskuksen ja Töölön ja Malmin fysioterapiayksiköissä. Vuonna 2018 ryhmiä oli 18 ja niissä oli yhteensä 49 äitiä. Synnytyksen jälkeinen ryhmätoiminta on vielä uutta toimintaa ja tarkoituksena on lisätä ryhmien määrää ja helpottaa niihin ilmoittautumista. Tänä vuonna ryhmiä tulee olemaan Itäkadun perhekeskuksessa, Töölön fysioterapiassa, Malmin fysioterapiassa ja Kallion perhekeskuksessa sen avautuessa. Vuonna 2019 ryhmiä tulee olemaan yhteensä arviolta 43.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksissa sekä perhekeskuksissa on pyritty suuntaamaan terveydenedistämistoimintaa yksilövastaanotoista kevyempiin kontaktimuotoihin, kuten ryhmätapaamisiin ja kohdentaa raskain palvelumuoto, yksilövastaanotto, niille, jotka terveysongelmansa vuoksi tarvitsevat yksilöllistä hoitoa, ohjausta tai kuntoutusta. Myös ne synnyttäneet äidit, joilla on jo todettu merkittävä suorien vatsalihasten erkauma tai virtsanpidätysongelmia, voidaan terveydenhoitajan tai lääkärin kautta ohjata tarvittaessa yksilölliseen fysioterapiaan.

Lantionpohjan ongelmiin perehtyneitä fysioterapeutteja on Helsingin kaupungin fysioterapiassa useita. Jokaisessa fysioterapiayksikössä on fysioterapeuteilla perusosaaminen lantionpohjan ongelmiin. Syvemmin asiaan perehtyneet fysioterapeutit työskentelevät tällä hetkellä Kalasataman, Malmin ja Töölön yksiköissä, joihin osataan ohjata neuvonta- ja ajanvarausnumerosta potilaat, jotka palvelua tarvitsevat. Näissä yksiköissä on myös laitteet lantionpohjan ongelmien mittaamiseen ja harjoitusten ohjaukseen.

Valtuutetun aloite antaa aiheen kehittää synnyttäneiden äitien ryhmätoimintaa edelleen. Ryhmät käynnistyivät vuonna 2018 ja ryhmään on ohjattu neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt lantionpohjan lihaskourut tai vatsalihasten merkittävä erkauma. Vuoden 2019 aikana lisäämme ryhmiä, jotta niihin voivat osallistua kaikki halukkaat synnyttäneet äidit. Näistä ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta informoidaan aktiivisesti äitejä mm. neuvolakäyntien yhteydessä, jotta tieto saavuttaa mahdollisimmat monet. Myös kyseiseen aiheeseen liittyvien perheentuki-internetsivujen päivittäminen ja niiltä löytyvä linkki Terveyskylän Naistaloon tukevat synnyttäneitä äitiä kuntoutumaan synnytyksen jälkeen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kuten valtuustoaloitteen tekijät toteavat, synnytyksen jälkeinen lantionpohjan lihasten kunto vaikuttaa äitien henkiseen hyvinvointiin ja arjessa jaksamiseen estäen myös haitallisten terveydellisten ongelmien syntymistä. Valtuustoaloite kannustaa sosiaali- ja terveystoimialaa kehittämään palvelua edelleen."

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään siten, että lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia kolmannen virkkeen jälkeen lisätään virke: "Näistä ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta informoidaan aktiivisesti äitejä mm. neuvolakäyntien yhteydessä, jotta tieto saavuttaa mahdollisimmat monet."

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Antti Vainionpää: Lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään lauseet: "Kaupunki ohjeistaa synnytyssairaaloiden, neuvoloiden ja vastaavien henkilöstöä tiedottamaan kaikille synnyttäneille ja synnyttävälle äideille mahdollisuudesta osallistua ryhmiin. Jotta kaikkien kiinnostuneiden mahdolli-

06.05.2019

suudet osallistua ryhmiin paranisivat, kaupunki laatii myös jaettavaksi tarkoitettavan tiedotteen ryhmistä sekä kaksikielisenä että kaupungin suurimmille kieliryhmille suunnattuina."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tuija Arvo, ylihoitaja, fysioterapiapalvelut, puhelin: 09-310 50223
tuija.arvo(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 313

V 22.5.2019, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite huume yliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamisesta

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Petrus Pennasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petrus Pennanen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan huume yliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamista.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveystieteiden tutkimusten lausuntoon ja toteaa, että Suomessa opioidi- ja psykotrooppisten lääkkeiden yhteiskäytöstä. Opioidi- ja psykotrooppisten lääkkeiden erityispiirre suomalaisessa aineistossa tehdyn tutkimuksen mukaan on se, että kuolema tapahtuu usein nukkuessa useiden tuntien viiveellä aineen käytöstä. Välittömät buprenorfiini- ja psykotrooppisten lääkkeiden käytöstä johtuvat kuolemantapaukset tai minkään muunkaan opioidin aiheuttamat pelkät opioidi- ja psykotrooppisten lääkkeiden käytökset ilman muita aineita ovat Suomessa hyvin harvinaisia.

Helsingissä ensihoito toimii tehokkaasti ja noin 80 prosenttia korkeimman kiireellisyysluokan potilaista tavoitetaan alle kahdeksassa minuutissa. Opioidiyliaannostustilanteissa potilas tarvitsee aina naloksonin lisäksi myös muita elintoimintoja ylläpitäviä hoitotoimenpiteitä.

Naloksonin laaja jakelu opioidien käyttäjille ei ole perusteltua. Sosiaali- ja terveystoimiala seuraa omalta osaltaan huumausainemarkkinoita ja niiden mahdollista muuttumista ja on varautunut arvioimaan ja muuttamaan hoitokäytäntöjä tilanteen mukaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 29.01.2019 § 16

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petrus Pennasen ym. valtuustoaloitteesta koskien huumeylliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamista:

”Suomessa opioidimyrkytykset johtuvat pääosin buprenorfiinin ja muiden keskushermostoa lamaavien aineiden yhteiskäytöstä. Opioidimyrkytysten erityispiirre suomalaisessa aineistossa tehdyn tutkimuksen mukaan on se, että kuolema tapahtuu usein nukkuessa useiden tuntien viiveellä aineen käytöstä. Välittömät buprenorfiinimyrkytyksestä johtuvat kuolemantapaukset tai minkään muunkaan opioidin aiheuttamat pelkät opioidimyrkytykset ilman muita aineita ovat Suomessa hyvin

harvinaisia. Suomalaisten päihteidenkäyttäjien myrkytyskuolemien ehkäisemiseksi laajemmin saatavilla oleva naloksoni ei olisi näin ollen erityisen tehokas keino, koska Suomen tilanne poikkeaa merkittävästi niiden maiden huumetilanteesta, joissa käyttötilanteessa tapahtuvan opioidiyliaannostuksen riski on suuri.

Helsingissä ensihoito toimii tehokkaasti ja noin 80 prosenttia korkeimman kiireellisyysluokan potilaista tavoitetaan alle kahdeksassa minuutissa. Opioidiyliaannostustilanteissa potilas tarvitsee aina naloksonin lisäksi myös muita elintoimintoja ylläpitäviä hoitotoimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveystoimiala seuraa omalta osaltaan huumausainemarkkinoita ja niiden mahdollista muuttumista, ja on varautunut arvioimaan ja muuttamaan hoitokäytäntöjä tilanteen mukaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei pidä perusteltuna naloksonin laajaa jakelua opioidien käyttäjille.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päätös liittyy haavoittuvassa asemassa olevien ja erityistä tukea tarvitsevien terveyteen ja hyvinvointiin. Käyttäjien tietoisuudesta yliannostusriskeistä ja osaamisesta yliannostustilanteissa huolehditaan antamalla neuvontaa, ohjausta ja koulutusta haittoja vähentävissä palveluissa."

Käsittely

29.01.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Korvataan lausunnon viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavalla virkkeellä: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että huumeyliannostusten estämiseksi tarvitaan joustavia käytäntöjä, jotka ottavat huomioon huumeiden ongelmakäyttäjien erityistarpeet."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Vastaehdotus 2:

Jäsen Ahto Apajalahti: Lisätään lausunnon ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava virke: "Joissakin tapauksissa voisi kuitenkin olla hyötyä vasta-aineiden saatavuuden helpottamisesta esimerkiksi myöntämällä reseptejä niitä hakeville huumeriippuvaisille."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 9

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Karita Toijonen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 3 (poissa 1).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 1

Kati Juva

Poissa: 1

Karita Toijonen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjää 1, poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

06.05.2019

Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mari Aalto, päihdepalvelujen päällikkö, puhelin: 310 44650
mari.aalto(a)hel.fi

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

§ 314

V 22.5.2019, Valtuutettu Abdirahim Husseinin aloite palvelujen järjestämisestä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Abdirahim Hussein (ent. Mohamed) ja 33 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan palvelujen järjestämistä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkistrategia 2017–2021 nostaa keskeiseksi tavoitteeksi helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisyn. Päämääränä on tavoittaa aikaisin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia sekä panostaa etsivään työhön ja yksinäisyyden ehkäisyyn.

Kaupunkitason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiahankkeella vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja

laaditaan kaupungin toimialojen yhteiset toimenpiteet yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Lisäksi kaikilla toimialoilla toteutetaan kaupungin yhteistä osallisuusmallia.

Kaupunginhallitus on 11.2.2019 § 119 hyväksynyt lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn strategiahankkeen 2017-2021 (Mukana-ohjelma) ja viestintäsuunnitelman kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelmalla pyritään muovaamaan järjestelmää, prosesseja ja toimintamalleja syrjäytymisen syitä poistaviksi ja lieventäviksi toimintatavoiksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy kuuluvat vuoden 2019 sitoviin tavoitteisiin. Keskeinen kaupunkiyhteinen hanke on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, jota edistetään vuonna 2019 lisäämällä ja kehittämällä nuorten päihde- ja mielen-terveyspalveluja. Palvelujen saavutettavuutta kehitetään siten, että asiakkaiden yhteydenaanti ja palvelujen piiriin pääsy turvataan entistä paremmin.

Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Pitkäaikainen yksinäisyys on merkittävä terveyttä ja hyvinvointia alentava tekijä. Yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä voidaan vähentää edistämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämällä asukkaiden yhdenvertaisuutta. Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on tärkeää, että siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan koko kaupungin yhteistyönä.

Kaupungilla on noin 60 nuorisotaloa ja -tilaa. Toimialoilla palveluihin kuuluvia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esimerkiksi eri puolilla kaupunkia sijaitsevat asukastalot ja palvelukeskukset, joissa järjestetään monenlaista toimintaa eri-ikäisille helsinkiläisille. Tilat toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina ja asukkaat voivat järjestää niissä erilaisia tapahtumia. Asukastaloilla ja palvelukeskuksissa tarjotaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen käyttöön sekä esimerkiksi digineuvontaa, jonka avulla lisätään asukkaiden osallisuutta. Matalan kynnyksen toimintaa järjestetään myös kohdennetusti eri asiakasryhmille, esimerkiksi päihdekuntoutujille. Tarjolla on lisäksi monipuolisia vapaaehtoistehtäviä, joissa toimiminen edistää sekä vapaaehtoisten että asiakkaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä.

Kaupungin myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluja, kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä erilaisia puhelin- ja neuvontapalveluja. Kohtaamispaikkoja ja yksinäisyyttä vähentäviä toimintamalleja arvioidaan myös osana Helsingin kaupungin osallistuvaa budjetointia.

Kaupunginhallituksen asukasosallisuuden avustuksilla tuetaan yhteisöjen ylläpitämiä asukastiloja. Asukasosallisuuden avustusta myönnetään asukastiloille, jotka ovat pääsääntöisesti helsinkiläisten avoimesti ja maksutta käytettävissä ja joita käytetään monipuolisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Asukasosallisuuden avustuksissa pyritään alueelliseen tasapainoon, yhdenvertaisuuteen ja tarveperustaiseen harkintaan. Vuoden 2019 avustusmäärärahoilla tuetaan 19 yhteisön ylläpitämää asukastaloa vuokratuen muodossa. Palkka-avustusta myönnettiin 18 työntekijän pakkaukseen. Asukastilojen vuokra-, palkka- ja ylläpito-kustannuksiin myönnettiin avustuksia yhteensä 730 718 euroa vuodeksi 2019.

Palveluihin pääsyn helpottaminen

Palvelujen uudistamisen yhteydessä kehitetään uudenlaisia tapoja helpottaa palveluihin hakeutumista ja lisätään matalan kynnyksen kohtaamisia. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimialalla uusissa palvelukeskuksissa on tarjolla sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi järjestöjen toimintaa, esimerkiksi perhekahviloita.

Toimialoilla on otettu käyttöön useita sähköisen asioinnin kanavia, mm. chat-palveluja. Sosiaali- ja terveystoimialalla on lapsiperheille suunnattu sähköisen yhteydenoton kanava Tarvitsen apua -nappi. Neuvontaa ja ohjausta saa myös puhelimitse sekä useissa palveluissa paikan päällä ilman ajanvarausta. Palveluihin hakeutumista helpotetaan lisäksi keskittämällä neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin palveluja. Sosiaali- ja terveystoimialan ikääntyneiden keskitetty neuvonta Seniori Info on otettu käyttöön vuonna 2018 ja lapsiperheiden vastaavaa palvelua kehitetään vuoden 2019 aikana. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen -ydinprosessin avulla asiakkaiden tuen tarpeet kyetään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa ja kokoamaan asiakkaan ympärille tarvittavat palvelut tai ohjaamaan heidät esimerkiksi järjestöjen palveluihin.

Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti asiakkaiden kohtaamisen koulutusta. Koulutusten teemoina ovat muun muassa vuorovaikutustaidot ja kohtaaminen ohjaus- ja neuvontatyössä, asiakkaan dialoginen kohtaaminen sekä vuorovaikutus puhelimesta tehtävässä asiakaspalvelutyössä. Yhteisten koulutusten lisäksi järjestetään eri ammattiryhmille ja palveluihin kohdennettuja koulutuksia.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että syrjäytymisen ja yksinäisyyden vähentämistä jatketaan kaupungin toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteisenä työnä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 19.03.2019 § 148

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Syrjäytyminen ja yksinäisyys ovat merkittäviä haasteita, joiden ratkaisemiseen tarvitaan kaupunkiyhteisiä toimia. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii monipuolisen ja tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksestä. Tähän liittyy koko ketju aina pitkän aikavälin strategisesta maankäytön suunnittelusta rakentamiseen ja tilapalveluihin asti.

Kaavoituksessa pyritään varmistamaan riittävät tilavaraukset sekä yksityisten että julkisten palvelujen tarpeisiin. Suunnittelu on vuorovaikutteista ja huomioi muuttuvat tarpeet.

Vaikka kaupunkiympäristön toimialan mahdollisuus vaikuttaa syrjäytymisen ja yksinäisyyden purkupalveluihin on rajallinen, voidaan kaupunkisuunnittelulla vaikuttaa kaupungin käytettävyyteen ja palvelujen toimintaedellytyksiin. Tiivistyvä ja sekoittunut kaupunkirakenne mahdollistaa kohtaamisiin tukeutuvan kaupunkielämän sekä monipuolisen harrastustarjonnan. Kasvun tuoma taloudellisen toiminnallisuuden lisääntyminen parantaa työmarkkinatilannetta. Työ ja vapaa-ajan harrastukset ovat tärkeä keino syrjäytymisen ja yksinäisyyden torjumiseksi.

Kaupunkirakenteen sisällä olevien palvelujen lisäksi myös kaupungin monipuoliset viher- ja virkistysalueet ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja, joita kehitetään pitkäjänteisesti asukkaiden tarpeista lähtien. Kaupun-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

kiympäristön toimiala varmistaa toimivat puitteet, joiden varaan voidaan rakentaa syrjäytymistä ja yksinäisyyttä torjuva palveluverkko.

12.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 41

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Abdirahimin ym. aloitteesta koskien palvelujen järjestämistä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi:

"Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021 nostaa keskeiseksi tavoitteeksi helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisyn. Päämääränä on tavoittaa aikaisemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia sekä panostaa etsivään työhön ja yksinäisyyden ehkäisyyn.

Kaupunkitason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiahankkeella vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja laaditaan kaupungin toimialojen yhteiset toimenpiteet yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Lisäksi kaikilla toimialoilla toteutetaan kaupungin yhteistä osallisuusmallia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy kuuluvat vuoden 2019 sitoviin tavoitteisiin kaikissa sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Keskeinen kaupunkiyhteinen hanke on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, jota edistetään vuonna 2019 lisäämällä ja kehittämällä nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluja. Toimialatason sitova tavoite on kehittää palvelujen saavutettavuutta siten, että asiakkaiden yhteydensaanti ja palvelujen piiriin pääsy turvataan entistä paremmin.

Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluihin kuuluvia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esimerkiksi eri puolilla kaupunkia sijaitsevat asukastalot ja palvelukeskukset, joissa järjestetään monenlaista toimintaa eri-ikäisille helsinkiläisille. Tilat toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina ja asukkaat voivat järjestää niissä erilaisia tapahtumia ja toimintaa. Asukastaloilla ja palvelukeskuksissa tarjotaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen käyttöön sekä esimerkiksi digineuvontaa, jonka avulla lisätään asukkaiden osallisuutta digiarjessa. Matalan kynnyksen toimintaa järjestetään myös kohdennetusti eri asiakasryhmille, kuten päihdekuntoutujille. Toimialan palveluissa on tarjolla myös monipuolisia vapaaehtoistehtäviä, joissa toimiminen edistää sekä vapaaehtoisten että asiakkaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämillä järjestöavustuksilla tuetaan yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluja, kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä erilaisia puhelin- ja neuvontapalveluja. Kohtaamispaikkoja ja yksinäisyyttä vähentäviä toimintamalleja kehitetään myös osana Helsingin kaupungin osallistuvaa budjetointia.

Palveluihin pääsyn helpottaminen

Palvelujen uudistamisen yhteydessä sosiaali- ja terveystoimialalla kehitetään uudenlaisia tapoja helpottaa palveluihin hakeutumista ja lisätä matalan kynnyksen kohtaamisia. Uusissa palvelukeskuksissa on tarjolla sosiaali- ja terveystoimien lisäksi järjestöjen toimintaa, kuten perhekeskusten perhekahvilat, ja järjestöjen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä palvelujen kehittämiseksi.

Toimialalla on otettu käyttöön useita sähköisen asiointin kanavia kuten chat-palveluja ja lapsiperheille suunnattu sähköisen yhteydenoton kanava Tarvitsen apua -nappi. Neuvontaa ja ohjausta saa myös puhelimitse sekä useissa palveluissa paikan päällä ilman ajanvarausta. Palveluihin hakeutumista helpotetaan lisäksi keskittämällä neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin palveluja. Ikääntyneiden keskitetty neuvonta Seniori Info on otettu käyttöön vuonna 2018 ja lapsiperheiden vastaavaa palvelua kehitetään vuoden 2019 aikana. Toimialan palveluissa otetaan parhaillaan käyttöön ydinprosessia "riskiryhmien etsiminen ja tunnistaminen". Tämän avulla asiakkaiden tuen tarpeet kyetään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa ja kokoamaan asiakkaan ympärille tarvittavat palvelut tai ohjaamaan heidät esimerkiksi järjestöjen palveluihin.

Sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle järjestetään säännöllisesti koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen liittyen. Koulutusten teemoina ovat muun muassa vuorovaikutustaidot ja kohtaaminen ohjaus- ja neuvontatyössä, asiakkaan dialoginen kohtaaminen sekä vuorovaikutus

puhelimessa tehtävässä asiakaspalvelutyössä. Toimialan yhteisten koulutusten lisäksi järjestetään eri ammattiryhmille ja palveluihin kohdennettuja koulutuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että syrjäytymisen ja yksinäisyyden vähentämistä jatketaan kaupungin toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteisenä työnä. Sosiaali- ja terveystieteiden saavutettavuutta vahvistetaan edelleen palvelujen uudistamisen yhteydessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Pitkäaikainen yksinäisyys on merkittävä koettua terveyttä ja hyvinvointia alentava tekijä. Yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä voidaan vähentää edistämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämällä asukkaiden yhdenvertaisuutta. Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on tärkeää, että siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan koko kaupungin yhteistyönä."

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.02.2019 § 40

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Helsingissä on tarjolla runsaasti erilaisia matalan kynnyksen neuvonta- ja kohtaamispalveluita, joita myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on mukana tuottamassa. Haaste on, että palvelut ovat tällä hetkellä melko hajallaan. Lautakunta katsoo, että vaikuttavuuden kannalta hedelmällistä olisi kaupunkitasoisesti luoda yhtenäistä viestintää tarjolla olevista matalan kynnyksen neuvonta- ja ohjauspalveluista, jolloin tieto ja tavoitettavuus palveluista paranisivat entisestään.

Vapaaehtois- ja ystävöiminta

Kaupunki sekä erilaiset järjestöt tarjoavat Helsingissä vapaaehtoistoimintana muun muassa saattamisapua ja ystävöimintaa. Esimerkiksi vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät seuraksi niille, joille kulttuurita-

pahtumaan lähtemisen kynnys on korkea, ja joita yksin lähteminen ei houkuttele tai joille se on vaikeaa. Kaverit lähtevät mukaan kulttuuritahtumaan, varaavat liput ja tarvittaessa avustavat tai opastavat tapahtumapaikalle. Kulttuurikaveritoiminta on tarkoitettu yli 18-vuotiaille, ja sen organisoimisesta vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Monipuolisten palvelukeskusten toiminnassa on runsaasti matalan kynnyksen vapaaehtois-, liikunta- ja kulttuuritoimintaa. Helsingin kaupungin omana toimintana järjestetään myös matalan kynnyksen Naapuruuspiiri-ryhmiä, joiden on tarkoitus palvella perinteisten palveluiden katvealueilla. Myös stadin asukastalot ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja olohuoneita kaikille alueen asukkaille.

Erilaisia neuvonta- ja puhelinpalveluja järjestetään valtakunnallisesti ja paikallisesti erityisesti järjestöjen ja seurakuntien toimesta, usein vapaaehtoistoimintana (esim. HelsinkiMissio, Suomen mielenterveysseura). Myös kaupunki tarjoaa omina palveluinaan puhelimitse, kasvokkain tai internetissä neuvontaa kaikille suunnatuilla palveluilla (esim. terveysneuvonta, Helsinki-info) tai kohdennetusti (esim. seniori-info, digineuvonta).

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuuden näkökulmasta yksinäisyys on yksi keskeisiä syitä syrjäytymisen taustalla, ja sen ehkäisemiseksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla tehdään paljon työtä. Nuorisopalvelukokonaisuudella on Helsingissä noin 60 nuorisotaloa ja -tilaa, runsaasti harrastusmahdollisuuksia, tapahtumia, viikonloppu- ja lomatoimintaa, kursseja, leirejä jne. Nuorisotilat tarjoavat nuorille mahdollisuuden paikkaan, jossa nuori voi matalalla kynnyksellä tavata muita nuoria ja kokea osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Toiminnan sisällöt vaihtelevat nuorten paikallisten tarpeiden ja toiveiden, tilojen ja ohjaajien osaamisen mukaan. Toimipaikoissa nuoriso-ohjaajat toimivat nuorten keskustelukumppaneina niin kasvokkain kuin somessakin.

Enemmän tukea tarvitseville ja syrjäytymisen riskissä oleville nuorille nuorisopalvelukokonaisuus tarjoavaa kohdennettua nuorisotyötä. Kohdennettu nuorisotyö auttaa ja tukee nuorta silloin, kuin tarvitaan yksilöllistä ja henkilökohtaista ohjausta ja toimenpiteitä. Kohdennetun nuorisotyön palveluja ovat mm. etsivä nuorisotyö sekä Luotsi-toiminta. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Palvelu on tarkoitettu 16–28-vuotiaille.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Luotsi-toiminta on tarkoitettu helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille. Luotsin tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä tarjoamalla nuorelle myönteisiä kokemuksia sekä mahdollisuuksia löytää sopivaa tekemistä ja harrasteita, lisätä nuoren valmiuksia, mahdollisuuksia ja toimintakykyä erilaisissa ympäristöissä ja porukoissa sekä auttaa huoltajia vanhemmuudessa ja tukea kouluun tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvissä tarpeissa. Luotsin yksi keskeinen kohderyhmä ovat yksinäiset ja syrjäänvetäytyvät nuoret.

Nuorisopalvelukokomaisuus on mukana myös Helsingin Ohjaamossa, jossa nuoret saavat tietoa, tukea ja apua erilaisiin elämäntilanteisiinsa yhdestä paikasta. Ohjaamon nuorisotyön yhtenä tavoitteena on ehkäistä nuorten yksinäisyyttä ja tarjota nuorelle mahdollisuuksia löytää kavereita, itselle sopivaa tekemistä, harrastuksia ja ryhmätoimintaa.

Helsingin kaupunki on käynnistänyt laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen, Mukana-ohjelman vuosille 2017–2021, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja nuorten syrjäytymisen haasteisiin. Hankkeen toimenpidekokonaisuuksia ovat:

1. Jokaisella lapsella ja nuorella on sosiaalisia suhteista ja tunnekuulumisesta
2. Jokaisella lapsella ja nuorella on vähintään yksi turvallinen aikuinen
3. Jokaisella nuorelle turvataan peruskoulun jälkeinen koulutus
4. Lapsuuden köyhyys ei määritä liaksi tulevaisuutta ja mahdollisuuksia.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelukokonaisuus tarjoavaa eri-ikäisille kohdennettuja matalan kynnyksen liikuntapalveluita mm. terveydenhuollon riskiryhmissä oleville. Easy Sport tarjoaa helppoa, monipuolista ja mielekästä liikuntaa alakoululaisille. Palvelu on edullista tai kokonaan maksutonta toimintaa, jota toteutetaan yhteistyössä helsinkiläisten urheiluseurojen kanssa. EasySport-liikuntakalenteri sisältää keväällä 2019 yli 140 matalankynnyksen liikuntaryhmää ympäri kaupunkia koulujen sekä liikuntapalvelujen tiloissa pääosin iltapäivisin koulupäivän jälkeen.

FunAction tarjoaa harrasteliikuntaa 13–17-vuotiaille nuorille. Toiminta on helppoa, hauskaa, monipuolista ja laadukasta matalankynnyksen liikuntaa, johon ei tarvitse ennakoilmoittautua ja se käsittää noin 60 liikuntaryhmää. Toimintaan pääsee mukaan ostamalla 25 euroa maksavan FunAction-liikuntakortin sekä neljä euroa ladattavan asiakaskortin. Lisäksi nuorilla on mahdollisuus hakeutua maksuttomaan, yksilölliseen

FunAction-liikuntaneuvontaan, jonka tavoitteena on liikuntaharrastuksen aloittaminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

NYT-liikunnan päätoimina on viikoittainen liikuntatarjonta, joka kattaa noin 60 matalankynnyksen liikuntaryhmää ja nuorten liikuntaneuvontaa. Toimien toivotaan tavoittavan etenkin ennestään liikuntaa harrastamattomia helsinkiläisnuoria, sekä niitä joilla ei ole tällä hetkellä koulutus- tai työpaikkaa. Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina toiminnan järjestämisessä ovat helsinkiläiset liikuntaseurat. Tavoittaakseen kohderyhmäänsä NYT-liikunta toimii läheisessä yhteistyössä kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa. Lisäksi hankkeen kohderyhmää tavoitellaan mm. TE-toimistoista, Ohjaamosta, Puolustusvoimien kutsunnoista, etsivästä nuorisotyön piiristä mm. Vamos-ryhmistä, Stadin ammattiopiston työpaikoilta, Treenaamosta ja Osaamiskeskuksesta.

Nuorille suunnatun liikuntaneuvonnan tavoitteena on tukea nuoren yksilöllisiä voimavaroja henkilökohtaisen- ja ryhmäneuvonnan keinoin. Kyseessä kolmen kuukauden prosessi, joka tähtää nuoren arkiaktiivisuuden lisäämiseen liikunnan keinoin.

Liikuntaneuvonnan tukitoimina ovat mm. vertaisliikuntaryhmät. Matalan kynnyksen alueellisia liikuntapalveluja tarjotaan alueilla, joissa tarvitaan erityistä tukea. Valintaan on vaikuttanut alueen mm. sosioekonominen tausta. Alueet ovat: Jakomäki-Tapulikaupunki, Kaarela, Mellunkylä ja Vuosaari. Lisäksi liikuntapalvelut ovat kehittäneet vuodesta 2010 lähtien kohdennettuja liikuntaneuvonnan palveluketjurakenteita yhteistyössä terveystalveluiden kanssa mm. tyyppin 2 diabetesriskissä oleville tai siihen jo sairastuneille, BMI yli 30 omaaville työkäisille sekä maahanmuuttajataustaisille helsinkiläisille.

Kirjastopalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjaston osalta ihmisiä yhteen tuovia palveluja ovat ennen kaikkea kielikahvilat, joihin ovat suomea vasta opettelevien lisäksi tervetulleita myös äidinkielenään suomea puhuvat henkilöt. Ne toimivat kahdella tasolla, toisaalta puhutun suomen kielen treenauspaikkoina niille, jotka opettelevat suomen kieltä, että sosiaalisina foorumeina niin ”kantasuomalaisille” kuin muualta tänne muuttaneille. Kielikahvilat ovat siis paitsi kielikahviloita, myös kohtaamiskahviloita. Myös kirjastojen lukupiirit, esim. Novellikoukut, ovat matalan kynnyksen toimintaa, joka saattaa ihmisiä yhteen.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Reetta Sariola, kehittämissyksikön päällikkö, puhelin: 310 32987

06.05.2019

reetta.sariola(a)hel.fi
Päivi Kuusela, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 18

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Syrjäytyminen ja yksinäisyys on merkittävä ongelma. Kaupunki on käynnistänyt tai käynnistämässä toimenpideohjelmiä, joissa huomioidaan syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisy sekä kaupunkilaisten kohtaamisen ja osallisuuden mahdollistaminen. Uusien kohtaamispaikkojen tai puhelinpalvelun perustamista nykyisten ja suunnitteilla olevien lisäksi ei kannateta. Olemassa olevista palveluista ja toimenpideohjelmissä on tarpeellista viestiä tehokkaammin.

Riskiryhmien tehokkaampi huomioiminen palveluissa, palvelunsaannin helpottaminen, palveluohjaus ja arvostava asiakaspalvelu ovat keskeisiä asioita kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa sekä kaupungin toimenpideohjelmissä.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja puhelinpalvelu

Kaikki päiväkodit, koulut ja oppilaitokset toimivat lähtökohtaisesti matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina. Päiväkodeissa ja kouluissa perheet tavataan säännöllisesti muun muassa kasvatus- ja arviointikeskusteluissa sekä vanhempainilloissa. Lisäksi kouluissa on luokka- ja/tai vanhempainoimikuntatoimintaa. Oppilaitoksissa järjestetään esimerkiksi avoimia ovia ja vanhempainiloja.

Tämän lisäksi kaupungissa on lukuisia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja eri-ikäisille helsinkiläisille, kuten esimerkiksi leikkipuistot, liikuntapaikat, nuorisotalot, kirjastot, kulttuuritalot, perhekeskukset ja asukastalot Helsingin Ohjaamo tarjoaa nuorille matalan kynnyksen palveluja ja toimii alustana muulle nuorten osallisuutta edistävälle toiminnalle. Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja tarjoavat myös monet kolmannen sektorin toimijat esimerkiksi Tyttöjen ja Poikien talot. Helsingin kaupungin osallisuusmallin mukaisesti kaupungin tiloja avataan asukas- ja yhteisötoiminnalle entistä laajemmin ja niiden varaamisesta tehdään helpompaa.

Kaupungin tarjoamassa puhelinpalvelussa huomioidaan myös tarvittava palveluohjaus. Asiantuntevaa puhelinpalvelua tarjoavat myös lukuisat kolmannen sektorin toimijat.

Toiminta ja toimenpideohjelmat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa tukea tarvitsevat lapset, nuoret ja perheet pyritään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa sekä järjestämään heille oikea-aikaisesti tarvittavat palvelut yhteistyössä lasten, nuorten, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Opiskelu- huolto toimii kouluissa ja oppilaitoksissa matalan kynnyksen syrjäytymistä ja yksinäisyyttä ennaltaehkäisevänä palveluna. Opiskelu- huolto tarjoaa myös verkossa matalan kynnyksen palvelua ja palveluohjausta Jelppii- ja Toisen asteen yhteys -sivustojen kautta. Jelppii-sivustolle on tulossa chat, ja toiselle asteelle suunnitellaan mobiilisovellusta, jonka kautta nuori voi ottaa suoraan yhteyttä opiskelu- huollon henkilöstöön. Toimialan palveluissa asiakkaat kohdataan lähtökohtaisesti yhdenvertaisesti, arvostavasti ja empaattisesti. Syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisyyn kiinnitetään huomiota myös kaupungin toimenpideohjelmis- sa.

Mukana-ohjelma, Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahanke 2017–2021, pyrkii saamaan aikaan systemisen muutoksen, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvi- sen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Ohjelma kattaa kaikki kaupungin toimialat. Ohjelmassa pyritään myös tunnistamaan riskiryhmiin kuuluvat ja kohdentamaan palveluja heille. Yksi ohjelman toimenpiteistä on Me-talon perustaminen Mellunmäkeen alueen eri-ikäisten asukkaiden asukaslähtöiseksi kohtaamispaikaksi. Mukana-ohjelmassa kehitetään myös kaupungin nuoril- le tarkoitettuja nettisivuja vastaamaan paremmin sirpaloituneen tiedon haasteeseen. Mukana-ohjelma on ollut kaupunginhallituksen käsitte- lyssä 28.1.2019.

Kaikkien toimialojen yhteistyönä tehtävä kaupunkitasoinen Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 sisältä kaupunkistrategian pääpai- nopisteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunni- telman rakentamisessa ja tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnittelussa huomioidaan laajasti syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen se- kä riskiryhmiin kuuluvien palvelut. Esimerkiksi opiskelu- huollon yhdeksi painopisteeksi on hyvinvointisuunnitelmassa nostettu sosiaalisen kiin- nittymisen edistäminen ja siten yksinäisyyden ja koulupudokkuuden ehkäiseminen yhdessä koko koulun tai oppilaitoksen kanssa. Hyvin- vointisuunnitelma valmistuu kevään 2019 aikana.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on toteuttajana myös esimerkiksi Liikkumishjelmassa ja Stadin Ikäohjelmassa, joissa osallisuuden sekä palvelujen kehittämisen ja niiden saavutettavuuden teemat ovat esillä. Toimialan osallisuussuunnitelma vuosille 2019–2021 on esitelty joulukuussa 2018.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä riskiryhmät ja heidän palvelunsa huomioidaan kaupungin toimenpideohjelmien suunnittelussa ja toteutuksessa. Lautakunta pitää nykyisiä ja toimenpideohjelmissa kehitteillä olevia kohtaamispaikkoja ja puhelinpalvelua riittävinä sekä viestinnän tehostamista kaupungin tarjoamista kohtaamispaikoista ja palveluista kannatettavana. Lautakunta korostaa, että Helsingin kaupungin asiakaspalvelun on oltava yhdenvertaista, arvostavaa ja empaattista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, Pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi
Heidi Roponen, Eryityssuunnittelija: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

§ 315

V 22.5.2019, Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkihanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Otto Meri ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy tehokkaiisiin toimenpiteisiin valkuposkihanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Kaupunginvaltuusto palautti asian valmisteluun 30.5.2018 § 150 siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkuposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa ELY -keskukselta poikkeuslupaa valkuposkihanhien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että valkuposkihanhien aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntapalveluiden ylläpitämiin uimarantoihin, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Valkuposkihanhet pesivät mantereen lähe-

syydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Poikueet jäävät oleilemaan laidunalueiden tuntumaan, kuitenkin siten, että yöpyminen tapahtuu veden ympäröimillä alueilla. Syksyllä valkoposkihanhet kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien määrä on ollut lievässä laskussa jo neljättä vuotta. Vuonna 2015 oli huippuvuosi, jolloin valkoposkihanhia havaittiin pääkaupunkiseudulla 5980 ja Helsingissä 4490. Vuoden 2017 laskennoista kokonaismäärä on laskenut 557 yksilöllä ja poikueiden määrä on laskenut neljänneksellä viime vuodesta. Vuoden 2018 laskennoissa Helsingissä havaittiin 4104 valkoposkihanhea ja naapurikaupungissa Espoossa 617 kpl. Poikueita pääkaupunkiseudulla havaittiin 220 kpl.

Pesivien yksilöiden lisäksi valkoposkihanhipopulaatioon kuuluu pesimättömiä nuoria sekä pesinnässä epäonnistuneita vanhempia yksilöitä. Vuoden 2018 laskennassa pääkaupunkiseudun pesimättömien valkoposkihanhien määrä oli 3220 kpl. Pesien ja jälkikasvun aggressiivisen puolustamisen lisäksi ongelmaksi koetaan se, että valkoposkihanhet tuottavat laidunalueiden nurmille runsaasti ulostetta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulailta rauhoitettu laji. Valkoposkihanhi on EU:n erityisesti suojeluma laji eli se kuuluu lintudirektiivi I liitteeseen. Valkoposkihanhi ei kuulu lintudirektiivin liitteen II lajeihin, joten valkoposkihanhea ei voida määritellä kansallisella lainsäädännöllä riistalajiksi EU:n jäsenmaassa. Valkoposkihanhen hätyytäminen, pesinnän häiritseminen, pyydystäminen tai tappaminen on kiellettyä luonnonsuojelulain (39 §) nojalla ja tästä poikkeaminen vaatii ELY-keskuksen lupaharkinnan ja luvan.

Alueellinen ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhiin haittojen torjumiseksi muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien valkoposkihanhiin pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikaan. Harakan saareissa on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien valkoposkihanhiin viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saareissa pesivien valkoposkihanhiin ja saareissa asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhiin haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan

(11/2013) ”Valkoposkihanhista aiheutuvien haittojen lieventäminen”. Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien kannan kehittymistä ja hanhien aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäänet ja muut pelotteet sekä laidunnummille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti. Raporteissa suositellaan kokeiltavaksi hanhien liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantanurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaukset hanhien kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhien laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhien aiheuttamia haittoja kesällä.

Valkoposkihanhi kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin. Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Valkoposkihanhikannan seuranta jatketaan ja samalla suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta sekä selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuuston palauttaessa aloitteen uudel-

leen valmisteltavaksi, on aloite esitettävä uudelleen valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä. Asian valmistelu on viivästynyt valmistelun siirryttyä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluista katu- ja puistoalueiden sekä kaupunkiluonnon ylläpidosta vastaavan yksikön valmisteltavaksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkoposkihanhien kannan vähentämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2019 § 190

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valkoposkihanhien aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntapalveluiden ylläpitämiin uimarantoihin, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Valkoposkihanhet pesivät mantereen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Poikueet jäävät oleilemaan laidunalueiden tuntumaan, kuitenkin siten, että yöpyminen tapahtuu veden ympäröimillä alueilla. Syksyllä valkoposkihanhet kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien määrä on ollut lievässä laskussa jo neljättä vuotta. Vuonna 2015 oli huippuvuosi, jolloin valkoposkihanhi yksilöitä oli pääkaupunkiseudulla 5980 kpl ja siitä Helsingin osuus oli 4490 kpl. Vuoden 2017 laskennoista kokonaismäärä on las-

kenut 557 yksilöllä ja poikueiden määrä on laskenut neljänneksellä viime vuodesta. Vuoden 2018 laskennoissa Helsingissä havaittiin 4104 valkoposkihanhea ja naapurikaupungissa Espoossa 617 kpl. Poikueita pääkaupunkiseudulla havaittiin 220 kpl.

Pesivien yksilöiden lisäksi valkoposkihanhipopulaatioon kuuluu pesimättömiä nuoria sekä pesinnässä epäonnistuneita vanhempia yksilöitä. Vuoden 2018 laskennassa pääkaupunkiseudun pesimättömien valkoposkihanhiin määrä oli 3220 kpl. Pesien ja jälkikasvun aggressiivisen puolustamisen lisäksi ongelmaksi koetaan se, että valkoposkihanhet tuottavat laidunalueiden nurmille runsaasti ulostetta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulain rauhoitettu laji. Valkoposkihanhi on EU:n erityisesti suojelama laji eli se kuuluu lintudirektiivi I liitteeseen. Valkoposkihanhi ei kuulu lintudirektiivin liitteen II lajeihin, joten valkoposkihanhea ei voida määritellä kansallisella lainsäädännöllä riistalajiksi EU:n jäsenmaassa. Valkoposkihanhen häytyttäminen, pesinnän häiritseminen, pyydystäminen tai tappaminen on kiellettyä luonnonsuojelulain (39§) nojalla ja tästä poikkeaminen vaatii ELY-keskuksen lupaharkinnan ja luvan.

Alueellinen ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhiin haittojen torjumiseksi on haettu muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien valkoposkihanhiin pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikaan. Harakan saareen on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien valkoposkihanhiin viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saareen pesivien valkoposkihanhiin ja saareen asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhiin haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) ”Valkoposkihanhiin aiheutuvien haittojen lieventäminen”. Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhiin kannan kehittymistä ja hanhiin aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäännet ja muut pelotteet sekä laidunnurmille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti. Raporteissa suositellaan kehitettäväksi hanhiin liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä

06.05.2019

mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantanurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaukset hanhien kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteen rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhien laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhien aiheuttamia haittoja kesällä.

Loppupäätelmä

Valkoposkihanhi kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin. Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Valkoposkihanhikannan seuranta jatketaan ja samalla suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta sekä selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Vesa Koskikallio, metsävastaava: 310 38452
vesa.koskikallio(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 30.05.2018 § 150

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

30.05.2018 Palautettiin

Valtuutettu Otto Meri ehdotti valtuutettu Marcus Rantalan kannattamana, että asia palautetaan uuteen valmisteluun siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkuposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkuposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

8 äänestys

Asian käsittely jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Jatko

EI-ehdotus: Esitän asian palauttamista valmisteluun siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkuposkihanhien määrän kehitystä ja hakee

tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkuposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Jaa-äännet: 30

Zahra Abdulla, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Fatim Diarra, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Petra Malin, Silvia Modig, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Pia Pakarinen, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Mikko Särelä, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 44

Toni Ahva, Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Jape Lovén, Otto Meri, Björn Månsson, Dani Niskanen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Pekka Puska, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Heidi Ruhala, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

06.05.2019

Tyhjä: 7

Alviina Alametsä, Jasmin Hamid, Tuuli Kousa, Alekski Niskanen, Petrus Pennanen, Johanna Sydänmaa, Juhana Vartiainen

Poissa: 4

Juha Hakola, Atte Kaleva, Abdirahim Mohamed, Ilkka Taipale

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 16.05.2018 § 117

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 07.05.2018 § 287

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

23.04.2018 Pöydälle

05.02.2018 Palautettiin

29.01.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö

06.05.2019

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 23.03.2018 § 48

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunkiympäristön toimialalla on hyvin tiedossa, että valkoposkihanhien ulosteet ärsyttävät monia kaupunkilaisia. Valtuustoaloitteita hanhien torjumiseksi tai vähentämiseksi on tehty aiemmin eri perusteilla vuosina 2006 ja 2015.

Valkoposkihanhien asema luonnonsuojelulaissa, lintudirektiivissä tai hallintokäytännössä ei ole muuttunut. Valkoposkihanhen kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin.

Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa, mahdollisesti Suomen maaseudullakin, soveltuu lintudirektiivissä mainittu kohta torjunnasta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vahvan vahingon estämiseksi”, mutta tämä ei ole sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylitä.

Aloitteessa arvioidaan kevään 2017 hanhikuolemia populaation hallitsemattomasta kannankasvusta johtuvaksi. Tällaista syy-yhteyttä ei voida vahvistaa. Aikuisten valkoposkihanhien ja harmaalokkien viimekevään joukkokuoleman aiheuttajaakaan ei voitu määrittää Eviran tutkimuksissa, ainoastaan lintuinfluenssa voitiin sulkea pois. Joukkokuolemia ja tautiepidemioita on saaristolinnuistamme todettu myös harvalukuisilla lajeilla, kuten merikotkalla (lintuinfluenssatapaukset 2017) ja ruokilla.

Aloitteen mukaan hanhien jätökset aiheuttavat mahdollisesti terveyshaittoja muille eläimille ja lapsille. Tästä ei myöskään ole näyttöä.

Kannan vähentämiseen tähtääviin torjuntakeinoihin ei ole mielekästä hakea lupia, koska ELY-keskuksen ei ole mahdollista niitä nykyisen lainsäädännön ja sen vakiintuneen tulkinnan mukaan myöntää.

Hanhenulosteiden aiheuttaman viihtyvyyshaitan vähentäminen muilla keinoin kuin kantaa rajoittamalla on edelleen aiheellista. Näitä keinoja ovat puhtaanapito, ruohonleikkuun vähentäminen, aitaaminen ja mahdollisesti karkottaminen ihmisen tai koiran avulla (joka vaatii ELY-keskuksen luvan). On selvää, että ne aiheuttavat kuluja siinä missä muutkin tarpeelliseksi katsotut hoitotoimet. Rantakaistojen ruohonleikkuuta vähentämällä voidaan luoda niittymäistä korkeaa heinikkoa, jota hanhet eivät pidä houkuttelevana. Myös nurmi voidaan näillä kaistoilla korvata muilla maanpeitekasveilla. Nämä toimenpiteet eivät lisää kuluja, vaan vähentävät niitä.

Ruotsissa käytettyjä rajoituskeinoja

Kaupunginhallituksen valmisteluun palauttamispäätöksessä kehoitetaan selvittämään Ruotsissa, esimerkiksi Malmössä, käytettyjä keinoja kannan rajoittamiseen.

Malmön puistot eivät sovellu suoraan vertailuun Helsingin tilanteen kanssa, koska niihin on istutettu meri- ja valkoposkianhia jo 1970-luvulta alkaen, eikä istutuskantojen hoitoon ole myöhemminkään EU-jäsenyyssä aikana sovellettu luontodirektiiviä tai (Ruotsin) luonnonsuojelulakia. Laiduntamisen tuottaman ulostehaitan lisäksi hanhet puolustavat pesiään ja poikasiaan keskustan puistoissa, kun Helsingissä aggressio-ongelma keskittyy muutamiin pesimäsaariin (Korkeasaari, Harakka, Lonna). Helsingissä hanhet eivät pesi mantereella, eivätkä koirien ja kaupunkikettujen vuoksi todennäköisesti omaksukaan tätä tapaa. Malmössä aloitettiin munien poisto vuonna 2010, jolloin parimäärä oli n. 300, ja vuoteen 2016 mennessä kanta oli pudonnut noin 50 pariin. Munien poisto on Malmössä katsottu humaniksi ratkaisuksi verrattuna lintujen ampumiseen, jota on tehty pienimuotoisesti.

Ruotsissa ammutaan vuosittain arviolta tuhansia valkoposkianhia sadon suojelemiseksi. Skyddsjakt-termiä käytetään myös silloin, kun ampumalla tehostetaan karkotusta nurmikkoalueilta. Lintudirektiivin tulkinta Ruotsissa näyttää tässä kohden olevan löysempi kuin Suomessa. Eläinsuojeluperusteilla lentokyvyttömien hanhipoikueiden karkottaminen alkukesällä ampumalla ei kuitenkaan olisi mahdollista. Tärkeät laidunalueet esimerkiksi Kaivopuistossa tai Arabianrannassa eivät myöskään loppukesällä sovellu turvallisesti ampumalla tehostettuun karkotukseen.

Valkoposkianhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee

tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Asian esittelyn aikana paikalla ollut ympäristötarkastaja Raimo Pakarinen poistui asian käsittelyn jälkeen.

Käsittely

23.03.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tapio Klemetti: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12:

"Valkoposkihanhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12: "Valkoposkihanhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Jaa-äännet: 2

Silvia Modig, Leo Stranius

Ei-äännet: 5

Tapio Klemetti, Anna Mäenpää, Lea Saukkonen, Lilja Tamminen, Pertti Villo

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Mukhtar Abib, Vafa Järnefelt

19.01.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. yksikön päällikkö
Eeva Pitkänen

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 316

V 22.5.2019, Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite itsemurhien ehkäisy-ohjelmasta

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Anna Vuorjoen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Anna Vuorjoki ja 25 muun valtuutettua esittävät aloitteesaan itsemurhien ehkäisyohjelman käynnistämisen selvittämistä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että terveydenhuoltolain (1326/2010) ja sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisella mielenterveystyöllä tavoitellaan yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavien tekijöiden vahvistamista sekä mielenterveyttä vaarantavien tekijöiden vähentämistä ja poistamista. Näiden lisäksi mielenterveyslaissa (1116/1990) on tarkemmin säädetty muun muassa mielenterveystyöstä ja palvelujen järjestämisestä.

Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti kaupunki edistää asukkaidensa mielenterveyttä, toimijuutta ja päihteettömyyttä. Sosiaali- ja terveys-toimialan vuoden 2019 käyttösuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä

päihde- ja mielenterveystyön kehittämiseksi. Yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa vuonna 2019 sovitaan yhteisestä palveluketjusta lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Osana nuorten syrjäytymisen ehkäisyä kehitetään yli 12-vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveystyön palveluja ja toimintamalleja sekä vahvistetaan kynnyksettömiä sosiaali- ja terveyspalveluja kuten liikkuvaa mielenterveystyötä.

Mielenterveyden edistäminen ja hoito on keskeinen osa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä ja sisältyy sosiaali- terveysalan henkilöstön ammatilliseen peruskoulutukseen. Henkilöstön valmiuksia tunnistaa itsemurhariskejä ja edistää niiden ennaltaehkäisyä tuetaan lisäksi täydennyskoulutuksen avulla.

Itsemurha on hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Valtakunnallisesti ja paikallisesti on tarpeen kehittää erityisiä miesten kohtaamisia, palveluja ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi.

Tilasto- ja tutkimustietoa itsemurhien taustatekijöistä

Itsemurha-ajatukset ja -yritys ovat usein mielialahäiriöön liittyvä oire. Vuonna 2018 mielialahäiriön vuoksi oli hoidossa noin 16 600 helsinkiläistä potilasta sosiaali- ja terveystoimen ja HUSin palveluissa. Itsemurhayritysten määrästä ei ole saatavilla kattavaa tilastotietoa. Kansallisesti itsemurhayritysten tarkkaa määrää on vaikea arvioida, sillä kaikkia yrityksiä ei ilmoiteta terveydenhuoltoon tai muille viranomaisille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö ei mahdollista eri rekistereihin kertyvien terveydenhuollon asiakkaiden diagnoositiedon ja sosiaalihuollon järjestelmiin kirjattavien sosioekonomista tilannetta kuvaavien tietojen yhdistämistä. Itsemurhien taustatekijöiden tutkiminen edellyttää erillistä tutkimusta ja tutkimuslupaa.

Itsemurha on monimutkainen ilmiö, johon ei ole olemassa mitään yksittäistä syytä. Itsemurha on lähes aina pitkän kehityksen lopputulos. Hoitojärjestelmässä olevan potilaan itsemurhariskiä voidaan arvioida, mutta aina ei voida ennustaa yksittäisen potilaan käyttäytymistä.

Vuonna 2017 itsemurhan teki 92 helsinkiläistä, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Kymmenessä vuodessa itsemurhakuolleisuus on Suomessa pienentynyt naisilla 16 prosenttia ja miehillä 22 prosenttia. Nuorten itsemurhakuolleisuus on Suomessa korkealla tasolla verrattuna muihin Euroopan maihin. Vuonna 2017 itsemurhan teki Suomessa 102 nuorta 15-24-vuotiasta.

Itsemurhakuolleisuus ei jakaudu tasaisesti väestöryhmien välille. Sosioekonominen asema ja pääasiallinen toiminta määrittävät sitä voimakkaasti: suurin itsemurhan riski on vähän koulutetuilla, työntekijä- asemassa olevilla, pienituloisilla sekä työttömillä.

Itsemurhat liittyvät vahvasti mielenterveyshäiriöihin. Valtaosalla itsemurhan tehneistä ja itsemurhaa yrittäneistä on psykiatrinen sairaus. Itsemurhan tehneistä 90 %:lla on psykiatrinen sairaus ja noin 60 %:lla mielialahäiriö, kuten masennussairaus tai kaksisuuntainen mielialahäiriö. Myös itsemurhaa yrittäneistä yli 90 %:lla on psykiatrinen sairaus. Itsemurhayrityksen vuoksi sairaalahoidossa olleiden itsemurhariski on suurentunut erityisesti ensimmäisenä vuonna.

Alkoholiriippuvuuteen liittyvä itsemurhariski on 5–10 %. Arviolta 25–55 %:iin itsemurhista liittyy päihteiden käyttö. Aikaisempi itsemurhayritys merkitsee liki 38-kertaistaa itsemurhariskiä diagnoosista riippumatta. Lisäksi suvussa esiintyvä itsetuhoinen käyttäytyminen on itsemurhan riskitekijä.

Psykososiaalisia itsemurhien riskitekijöitä ovat muun muassa kielteiset elämäntapahtumat, kuten ero- ja menetyskokemukset, työelämän ongelmat ja taloudelliset vaikeudet. Samoin sosiaalisen tuen puute altistaa itsetuhokäyttäytymiselle.

Mielenterveyttä tukevat sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaali- ja terveystoimialan mielenterveyttä edistävät palvelut sisältävät ehkäiseviä palveluja, kynnyksettömiä ja matalan kynnyksen palveluja sekä korjaavia ja kuntoutumista edistäviä palveluja. Mielenterveys-työ on kiinteä osa muuta palvelua esimerkiksi neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, terveysasemilla ja sosiaalityössä. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa käsitellään lapsen, vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia, mukaan lukien mielenterveys. Kaikille tarjottavien ennaltaehkäisevien palvelujen lisäksi lapsiperheiden palvelut tukevat ja auttavat kuormittavissa elämäntilanteissa ja kriiseissä.

Nuorille on olemassa matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja, joilla helpotetaan nuorten hoitoon pääsyä ja ehkäistään itsemurhia. Opiskelijoille tehtävien terveystarkastusten ja -kyselyjen yhteydessä voidaan seuloa ja löytää varhain ongelmia tai häiriöitä. Opiskeluterveydenhuollossa työskentelee myös psykiatrisia sairaanhoitajia. Jatkohoito toteutuu muissa sosiaali- ja terveyspalveluissa. Opiskelijan mielenterveyden edistäminen toisella asteella on koko opiskeluyhteisön asia, jossa mielenterveyden edistämisestä vastaa myös muu opiskeluhuolto terveydenhuollon palvelujen lisäksi. Lisäksi nuorisoasema tarjoaa matalan

kynnyksen palveluja lievistä mielenterveyden häiriöistä oireileville 13–23-vuotiaille nuorille ja heidän omaisilleen.

Terveysasemilla hoidon tarpeen arvioinnissa pyritään heti ensimmäisellä yhteydenottokerralla selvittämään ja ratkaisemaan asiakkaan hoidon tarve mahdollisimman pitkälle. Jokaisella terveysasemalla on mahdollisuus päästä helposti mielenterveys- ja päihdetyöhön suuntautuneen sairaanhoitajan vastaanotolle. Neuvonnan tukena toimii ympärivuorokautinen terveysterveyspalvelujen neuvontapuhelinpalvelu.

Asiakas, jolla on itsemurha-ajatuksia, voi arkisin hakeutua hoitoon suoraan terveysasemalle. Itsetuhoinen asiakas ohjataan HUSin järjestämään päivystykseen Haartmanin tai Malmin sairaalaan, joissa on saatavilla myös erikoissairaanhoitotasoista psykiatrista palvelua. Haartmanin ja Malmin päivystyksissä pääsee tarvittaessa suoraan psykiatriselle sairaanhoitajalle ja tarvittaessa edelleen psykiatrilta. Alle 16-vuotiaat lapset ohjataan uuteen lastensairaalaan. Terveysaseman ollessa kiinni asiakas voi itse hakeutua päivystykseen. Käytävissä on myös päivystysapu-puhelinpalvelu ympäri vuorokauden.

Kaupungissa toimii psykiatria- ja päihdekeskuksen neljä alueellista palvelupistettä. Psykiatrian poliklinikat ovat psykiatriseen tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen erikoistuneita avohoitopaikkoja. Vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa asiakas voi ottaa yhteyttä suoraan psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Päihdepoliklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja, joiden palvelut on tarkoitettu sekä päihteiden käyttäjille että heidän läheisilleen.

Sosiaali- ja kriisipäivystys antaa akuuttia kriisiapua ja ohjaa tarvittaessa asiakkaita eteenpäin muun muassa itsemurhien ehkäisykeskukseen, psykiatrian päivystykseen sekä psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Itsemurhan tehneen läheisille tarjotaan aina mahdollisuus kriisiapuun ja ohjataan heidät tarpeen mukaisesti palveluihin.

Terveysasemat ja terveys- ja hyvinvointikeskukset, päivystys, Auroran sairaala ja psykiatrian poliklinikat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta itsemurhaa yrittäneen hoitopolku on sujuva. Palveluja uudistettaessa kiinnitetään erityisesti huomiota matalan kynnyksen palveluihin ja nopeaan hoitoon pääsyyn.

Palvelujen uudistaminen

Osana toimialan palvelujen uudistamista kehitetään palvelujen yhteensovittamista ja monialaista yhteistyötä. Terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallin monialaiseen yhteistyöhön osallistuu psykiatria- ja päihdepalvelujen asiantuntija ja asiakkaan palvelukokonaisuutta koordinoivaksi yhteyshenkilöksi voidaan tarvittaessa nimetä psykiatrinen sai-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

raanhoitaja. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen toimintamalleja kehitetään varhaisen tuen vahvistamiseksi ja oikean palvelun piiriin ohjaamiseksi. Lisäksi otetaan käyttöön uusia sähköisiä yhteydenottokanavia kuten chat-palveluja. Psykoterapian saatavuutta arvioidaan osana palvelujen uudistamista.

Osana Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja alueiden välisen eriytymisen torjuminen -hanketta on mallinnettu 16–29-vuotiaille nuorille suunnattua liikkuvaa mielenterveystyötä. Kokeilussa moniammatillinen tiimi on tehnyt hoidon tarpeen arviointia ja tarjonnut lyhytinterventioita nuorille, joilla ei ole olemassa olevaa psykiatrista hoitokontaktia. Tavoitteena on jatkaa kokeilua vuoden 2019 loppuun. Vuoden 2018 lopulla järjestettiin myös nuorille kohdennettu Mielen viikko. Tapahtumaviikon yhteydessä jaettiin laajasti infograafia, johon on koottu yhteys- ja muut tiedot keskeisiin kaupungin ja järjestöjen tarjoamiin mielenterveyttä tukeviin palveluihin, myös puhelimitse ja verkossa toimiviin.

Nuorisoasematoimintaan on kohdennettu lisärahoitus, jolla saadaan merkittävä henkilöstölisäys nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Samalla kehitetään palvelun tavoitettavuutta ja erilaisia nuoren kohtaamiseen soveltuvia menetelmiä.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa valmistellaan 2019 aikana uusi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdekontaktipiste, jonka kautta helsinkiläisille luodaan helppo fyysinen ja digitaalinen väylä tiedonsaantiin, arviointiin ja edelleen sopiviin palveluihin ja vertaistoimintaan ohjaamiseen. Valmistelua tehdään yhteistyössä mielenterveys- ja päihdejärjestöjen kanssa. Samassa yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia lieviin mielenterveyshäiriöihin kohdistuvien lyhytpsykoterapioiden lisäämiseksi.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut on useamman vuoden ajan tehnyt tiivistä yhteistyötä Suomen mielenterveysseuran ja Helsingin yliopiston kanssa itsetuhoisten asiakkaiden hyvän hoidon edistämiseksi. Psykiatrian poliklinikoiden akuuttityöryhmät ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Suomen mielenterveysseuran kanssa, jossa on käytössä Linity-interventio itsemurhaa yrittäneille. Interventiolla pyritään vahvistamaan itsemurhaa yrittäneen selviytymiskeinoja itsetuhoisen käyttäytymisen ja itsemurhayritysten ehkäisemiseksi. Lisäksi on käynnissä tutkimushanke yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Suomen mielenterveysseuran kanssa Linity-intervention vaikuttavuudesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tukee järjestöavustuksilla useita matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyötä tuottavia järjestöjä. Järjestöavustuksen jakamisperusteissa edellytetään toiminnan kohdentamista haavoittuvien väestöryhmien, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluja

tarvitsevien, auttamiseen. Järjestöjen palvelut suuntautuvat esimerkiksi kriisiapuun ja vertaistukeen.

Sosiaali- ja terveystoimiala on syksyllä 2018 osallistunut Suomen mielenterveysseuran Mitä kuuluu? -viestintäkampanjaan itsemurhien ehkäisemiseksi.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Koko psykiatrian henkilökunnalle on järjestetty toistuvaa koulutusta itsetuhoisuuden arvioinnista ja hoidosta, josta on olemassa myös kirjallinen ohjeistus. Koulutukset perustuvat Käypä hoito -suositusten mukaisiin hoitosuosituksiin sekä tuoreimpaan tutkimusnäyttöön. Henkilökunnalle tarjotaan säännöllistä täydennyskoulutusta itsemurhan riskitekijöistä ja tutkimusnäyttöön perustuvista hoitomuodoista.

Vuonna 2018 sosiaali- ja terveystoimessa järjestettiin yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran kanssa kaikille palvelukokonaisuuksille koulutusta itsemurhien ennaltaehkäisystä ja puheeksi ottamisesta. Vuonna 2019 järjestetään koulutusta itsemurhan riskiryhmien tunnistamisesta sekä itsemurhien puheeksi ottamisesta ja ennaltaehkäisystä. Koulutus on suunnattu kaikille asiakas- ja potilastyötä tekeville. Lisäksi vuonna 2019 oppilashuollon henkilöstö on tarkoitus kouluttaa mielen-terveyttä tukevien lyhytinterventiomenetelmien käyttöön.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevan kansallisen mielen-terveysstrategian yhteydessä laaditaan itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Parhaillaan valmistellaan myös kansallista Käypä hoito-suositusta ”Itsemurhien ehkäisy ja itsemurhaa yrittäneen henkilön hoito”, joka on tarkoitus julkaista vuodenvaihteessa 2019–2020. Viestinnän tarve kaupunkilaisten tietoisuuden lisäämiseksi arvioidaan Käypä hoito -suosituksen julkaisun jälkeen.

Mielenterveystyö osana kaupunkitasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä

Tärkeitä tekijöitä itsemurhien ja yleisemmin mielenterveyshäiriöiden ehkäisyssä ovat ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja vahva monialainen yhteistyö. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee yhteistyötä muiden toimialojen kanssa, erilaisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) verkostoissa sekä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Erityisesti lasten ja nuorten HYTE-verkostot, kuten oppilashuollon ohjausryhmä sekä yksi kaupunkistrategian tärkeimmistä kärkihankkeista Mukana-ohjelma edistävät osana toimintaansa mielen-terveyttä koko kaupungissa.

Osana kaupunkistrategian 2017–2021 HYTE-kärkihanketta parannetaan kaupunkitasoista yhdessä tekemistä hyvinvoinnin ja terveyden

edistämisessä. HYTE-ohjausryhmä toimeenpanee, seuraa ja arvioi kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä osana kaupungin toiminnan, henkilöstön ja talouden johtamista. Keskeiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja niiden seuranta muodostavat kaupungin hyvinvointisuunnitelman. Mielenterveyden ja päihitteettömyyden edistäminen on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä.

Kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan on tärkeää sisällyttää yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen ja tavoitetta tukevat toimenpiteet. Kaupunginhallitus ei katso tarpeelliseksi käynnistää erillistä itsemurhien ehkäisyohjelmaa koskevaa selvitystä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 99

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettujen aloitteessa ehdotetaan selvitettäväksi mahdollisuutta käynnistää itsemurhien ehkäisyohjelma Helsingissä kaupungin koordinoimana. Onnistuessaan ohjelma voisi toimia pilottina, jonka kokemuksia olisi mahdollista hyödyntää myös valtakunnallisessa itsemurhien ehkäisytyössä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää erittäin tärkeänä panostamista itsemurhien ehkäisytyöhön. Erillisen itsemurhien ehkäisyohjelman sijasta ohjelma kannattaisi kuitenkin kytkeä osaksi Helsingin hyvinvointisuunnitelmassa olevaa mielenterveystyötä. Suunnitelmassa on jo lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyen painopisteenä mielenterveystyön palvelujen ja toimintamallien kehittäminen sekä riskiryhmässä olevien nuorten kiinnittäminen hoitopolkuihin. Hyvinvointisuunnitelmaa toteutetaan yhdessä muiden toimialojen kanssa. Olennaista on toimialojen ja hoitokontaktien välinen hyvä yhteistyö, jotta esim. masennuksesta kärsivät saavuttavat nopeasti avun. Kytkemällä itsemurhien ehkäisytyö laajempaan kokonaisuuteen, kuten syrjäytymisen ehkäisyyn otetaan paremmin huomioon esimerkiksi koulukiusaamisen ja yksinäisyyden teemat.

Vuonna 1986 aloitetun itsemurhien ehkäisyprojektin onnistumisen eli itsemurhien määrän voimakkaan laskun on katsottu mitä ilmeisimmin johtuneen masennuksen hoidon kehittymisestä (Kansanterveyslaitoksen tutkimukset). Projektissa havaittiin, että depressio kytkeytyi riskitekijänä useimpiin itsemurhiin. Depressio oli useimmiten sekä alidiagno-soitu että alihoidettu terveydenhuollossa. Näistä syistä itsemurhien ehkäisyyn toimissa kannattaa edelleen panostaa hyvään masennuksen hoitoon, ongelmien varhaiseen havaitsemiseen ja ennaltaehkäiseviin toimiin.

Itsemurhiin kuolleiden määrä on viimeisen kahden vuoden aikana kasvanut. Itsemurhakuolleisuus on kuitenkin kymmenessä vuodessa pienentynyt yli 20 prosenttia, miehillä 22 prosenttia ja naisilla 16 prosenttia. Alle 25-vuotiaiden kohdalla laskua ei ole kuitenkaan juurikaan tapahtunut.

Kaikenikäisten helsinkiläisten mielen hyvinvoinnin parantaminen on tärkeä tavoite. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tärkeä merkitys nuorten mielen hyvinvoinnin edistäjänä. Itsemurhien ehkäisy on hyvä kytkeä yleiseen mielenterveyden palvelujen parantamiseen sekä mielen hyvinvoinnin lisäämiseen koulu- ja oppilaitostasolla sekä kaikissa muissakin kaupungin palveluissa. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia ja ne kuuluvat nykyisiinkin toimintatapoihin. Niiden edelleen kehittäminen on kuitenkin tarpeen. Kehitystyö sopii hyvin yhteen mielen hyvinvoinnin parantamiseen liittyviin tavoitteisiin, joita kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jo on. Itsemurhien ehkäisyyn näkökulma mielenterveystyötä suunniteltaessa on tärkeä, sillä siten saadaan kartoitettua paremmin ennaltaehkäiseviä toimia. Mielenhyvinvoinnin lisääminen yhteisötasolla ja esimerkiksi mielenterveyden ensiapu – taitojen levittäminen opettajille ovat vaikuttavia ennaltaehkäiseviä toimia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on menossa erityinen panostus mielenterveyteen liittyviin asioihin. Helsingin kaupungin lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä vahvistava Mukana-ohjelma sisältää lukuisia toimia lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Ohjelma kattaa kaikki toimialat ja vetovastuu on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Opiskeluhuollossa on koulutettu psykologeja ja kuraattoreja perusmielenterveystyöhön, ja myös koulu- ja opiskeluterveydenhoitajilla on samanlainen tavoite. Lisäksi sekä suomen- että ruotsinkielisellä puolella panostetaan jo esikoulun oppilashuollon palveluihin. Näin edistetään varhaista puuttumista. Opiskeluhuollossa kehitetään uusia toimintatapoja yhdessä muiden toimialojen, erikoissairaanhoidon ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa eli Lape-hankkeessa kehitettiin sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen toimijoiden yhteistyöhön uusia toimintamalleja, jotka viedään tänä vuonna käytäntöön. Tarkoituksena on oireiden tunnistamisen lisäksi varmistaa rikkoutumaton hoitopolku. Toimivia ratkaisuja levitetään kaikkiin Helsingin kaupungin oppilaitoksiin sekä yksityisten koulutuksenjärjestäjien oppilaitoksiin. Esimerkiksi kiusaamiseen ja yksinäisyyteen puuttumiseksi on yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa yhteisiä toimintamalleja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että itsemurhien ehkäisyä kannattaa lähestyä hyvän masennuksen hoidon lisäksi ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen näkökulmasta, jolloin kouluissa ja oppilaitoksissa korostuvat yleinen hyvinvointi, elämänhallinnan taidot ja empatiataidot. Mielenterveystyöhön kannattaa panostaa ja se edellyttää toimialojen välistä yhteistyötä, minkä vuoksi se tulee olla osana Helsingin hyvinvointisuunnitelmaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan kansallista mielenterveysstrategiaa, joka sisältää itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että mielenterveysstrategian valmistuttua tarkastellaan kaupungin toimintaa näitä linjauksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon.

Käsittely

05.03.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan, siten että lausuntoon lisätään seuraava kappale: Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan kansallista mielenterveysstrategiaa, joka sisältää itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että mielenterveysstrategian valmistuttua tarkastellaan kaupungin toimintaa

näitä linjauksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet
valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.02.2019 § 30

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu
Anna Vuorjoen ym. valtuustoaloitteeseen koskien itsemurhien ehkäisy-
ohjelman käynnistämisen mahdollisuuksien selvittämistä:

”Terveystieteiden ja sosiaalihuollon mukaisella mielenterveystyöl-
lä tavoitellaan yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavien tekijöiden
vahvistamista sekä mielenterveyttä vaarantavien tekijöiden vähentä-
mistä ja poistamista. Näiden lisäksi mielenterveyslaissa on tarkemmin
säädetty muun muassa mielenterveystyöstä ja palvelujen järjestämi-
sestä.

Helsingin kaupunkistrategiassa todetaan, että kaupunki edistää asuk-
kaidensa mielenterveyttä, toimijuutta ja päihdeettömyyttä. Sosiaali- ja
terveystoimialan käyttösuunnitelma vuodelle 2019 sisältää useita toi-
menpiteitä päihde- ja mielenterveystyön kehittämiseksi. Yhdessä kas-
vatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa tullaan vuonna 2019 sopi-
maan yhteisestä palveluketjusta lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä
nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Osana nuor-
ten syrjäytymisen ehkäisyä tullaan kehittämään yli 12-vuotiaiden nuor-
ten päihde- ja mielenterveystyön palveluja ja toimintamalleja sekä vah-
vistamaan kynnyksettömiä sosiaali- ja terveystoimintamalleja, kuten liikkuvaa
mielenterveystyötä.

Mielenterveyden edistäminen ja hoito on keskeinen osa sosiaali- ja ter-
veydenhuollon tehtäviä ja sisältyy sosiaali- terveysalan henkilöstön
ammattilliseen peruskoulutukseen. Henkilöstön valmiuksia tunnistaa it-
semurhariskejä ja edistää niiden ennaltaehkäisyä tuetaan lisäksi täy-
dennyskoulutuksen avulla.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Itsemurhat ovat hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Olisi kehitettävä valtakunnallisesti ja paikallisesti mieserityisiä kohtaamisia, palveluita ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi.

Tilasto- ja tutkimustietoa itsemurhien taustatekijöistä

Itsemurha-ajatukset ja -yritys ovat usein mielialahäiriöön liittyvä oire. Mielialahäiriön vuoksi oli hoidossa oli noin 16 600 helsinkiläistä potilasta sosiaali- ja terveystoimen ja HUSin palveluissa vuonna 2018. Itsemurhayritysten määrästä ei ole saatavilla kattavaa tilastotietoa. Myöskään kansallisesti itsemurhayritysten tarkkaa määrää on vaikea arvioida, sillä kaikkia yrityksiä ei ilmoiteta terveydenhuoltoon tai muille viranomaisille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö ei mahdollista terveydenhuollon asiakkaiden diagnoosiedon ja sosiaalihuollon järjestelmiin kirjattavien sosioekonomista tilannetta kuvaavien tietojen yhdistämistä. Nämä tiedot kertyvät eri rekistereihin ja ovat eri lainsäädännön alla, ja tämän vuoksi niitä ei ole mahdollista yhdistää. Haasteena on myös tiedon kattavuus ja laatu. Mikäli tietoa itsemurhien taustatekijöistä halutaan sosiaali- ja terveystoimesta, se edellyttää erillistä tutkimusta ja tutkimuslupaa. Myöskään Apotti ei muuta tätä tilannetta, vaan se edellyttäisi lainsäädännön muutoksia.

Itsemurha on monimutkainen ilmiö, johon ei ole olemassa mitään yksittäistä syytä, vaan siihen liittyy monia toisiinsa yhteydessä olevia tekijöitä. Itsemurha on lähes aina pitkän kehityksen lopputulos. Hoitojärjestelmässä olevan potilaan itsemurhariskiä voidaan arvioida, mutta aina ei voida ennustaa yksittäisen potilaan käyttäytymistä.

Itsemurhien määrä on pienentynyt Helsingissä pitkällä aikavälillä. Vuonna 2017 itsemurhan teki 92 helsinkiläistä, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Itsemurhakuolleisuus on miehillä naisia yleisempää.

Suomessa itsemurhan teki 787 henkilöä vuonna 2016. Viimeisen kymmenen vuoden aikana itsemurhien määrä on vähentynyt naisilla kolmanneksella ja miehillä lähes neljänneksellä. Nuorten itsemurhakuolleisuus on Suomessa kuitenkin edelleen korkealla tasolla verrattuna muihin Euroopan maihin. Vuonna 2017 itsemurhan oli tehnyt 102 15–24-vuotiasta nuorta Suomessa.

Itsemurhia ja niiden taustoja on tutkittu. Itsemurhakuolleisuus ei jakaudu tasaisesti väestöryhmien välille, vaan sosioekonominen asema ja pääasiallinen toiminta määrittävät sitä edelleen voimakkaasti: suurin itsemurhan riski on vähän koulutetuilla, työntekijäasemassa olevilla, pienituloisilla sekä työttömällä.

Itsemurhat liittyvät vahvasti mielenterveyshäiriöihin. Valtaosalla itsemurhan tehneistä ja itsemurhaa yrittäneistä on psykiatrinen sairaus. Itsemurhan tehneistä 90 %:lla on psykiatrinen sairaus ja noin 60 %:lla mielialahäiriö, kuten masennussairaus tai kaksisuuntainen mielialahäiriö. Myös itsemurhaa yrittäneistä yli 90 %:lla on psykiatrinen sairaus.

Tutkimuksista tiedetään, että itsemurhayrityksen vuoksi sairaalahoitossa olleiden itsemurhariski on suurentunut erityisesti ensimmäisen vuonna itsemurhayrityksen jälkeen.

Alkoholiriippuvuuteen liittyvä elämänaikainen itsemurhariski on 5–10 %. Arviolta 25–55 %:iin itsemurhasta liittyy päihteiden käyttö. Aikaisempi itsemurhayritys merkitsee liki 38-kertaistaa itsemurhariskiä diagnoosista riippumatta. Lisäksi suvussa esiintyvä itsetuhoinen käyttäytyminen on itsemurhan riskitekijä.

Psykososiaalisia itsemurhien riskitekijöitä ovat muun muassa kielteiset elämäntapahtumat, kuten ero- ja menetyskokemukset, työelämän ongelmat ja taloudelliset vaikeudet. Samoin sosiaalisen tuen puute altistaa itsetuhokäyttäytymiselle.

Mielenterveyttä tukevat sosiaali- ja terveystoimintat

Sosiaali- ja terveystoimintat tukevat mielenterveyttä edistävät palvelut sisältävät ehkäiseviä palveluja, kynnyksettömiä ja matalan kynnyksen palveluja sekä korjaavia ja kuntoutumista edistäviä palveluja. Mielenterveys-työ on kiinteä osa muuta palvelua esimerkiksi neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, terveysasemilla ja sosiaalityössä. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa käsitellään lapsen, vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia, mukaan lukien mielenterveys. Kaikille tarjottavien ennaltaehkäisevien palvelujen lisäksi lapsiperheiden palvelut tukevat ja auttavat kuormittavissa elämäntilanteissa ja kriiseissä.

Nuorille on olemassa matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja, joilla helpotetaan nuorten hoitoon pääsyä ja ehkäistään itsemurhia. Opiskelijoille tehtävien terveystarkastusten ja -kyselyjen yhteydessä voidaan seuloa ja löytää varhain ongelmia tai häiriöitä. Opiskeluterveydenhuollossa työskentelee myös psykiatrisia sairaanhoitajia. Jatkohoito toteutuu muissa sosiaali- ja terveystoimintatissa. Opiskelijan mielenterveyden edistäminen toisella asteella on koko opiskeluyhteisön asia, jossa mielenterveyden edistämisestä vastaa myös muu opiskeluhuolto terveydenhuollon palvelujen lisäksi. Lisäksi nuorisosaama tarjoaa matalan kynnyksen palveluja lievillä mielenterveyden häiriöillä oireileville 13–23-vuotiaille nuorille ja heidän omaisilleen.

Terveysasemilla hoidon tarpeen arvioinnissa pyritään heti ensimmäisellä yhteydenottokerralla selvittämään ja ratkaisemaan asiakkaan hoidon tarve mahdollisimman pitkälle. Jokaisella terveysasemalla on mahdollisuus päästä helposti mielenterveys- ja päihdetyöhön suuntautuneen sairaanhoitajan vastaanotolle. Neuvonnan tukena toimii ympärivuorokautinen terveystalvelujen neuvontapuhelinpalvelu.

Asiakas, jolla on itsemurha-ajatuksia, voi arkisin hakeutua hoitoon suoraan terveysasemalle. Itsetuhoisen asiakas ohjataan HUSin järjestämään päivystykseen Haartmanin tai Malmin sairaalaan, joissa on saatavilla myös erikoissairaanhoitotasosta psykiatrista palvelua. Haartmanin ja Malmin päivystyksissä pääsee tarvittaessa suoraan psykiatriselle sairaanhoitajalle ja tarvittaessa edelleen psykiatrilie. Alle 16-vuotiaat lapset ohjataan uuteen lastensairaalaan. Terveysaseman ollessa kiinni asiakas voi itse hakeutua päivystykseen. Käytettävissä on myös päivystysapu-puhelinpalvelu ympäri vuorokauden.

Kaupungissa toimii psykiatria- ja päihdekeskuksen neljä alueellista palvelupistettä. Psykiatrian poliklinikat ovat psykiatriseen tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen erikoistuneita avohoitopaikkoja. Vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa asiakas voi ottaa yhteyttä suoraan psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Päihdepoliklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja, joiden palvelut on tarkoitettu sekä päihteiden käyttäjille että heidän läheisilleen.

Sosiaali- ja kriisipäivystys antaa akuuttia kriisiapua ja ohjaa tarvittaessa asiakkaita eteenpäin muun muassa itsemurhien ehkäisykeskukseen, psykiatrian päivystykseen sekä psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Itsemurhan tehneen läheisille tarjotaan aina mahdollisuus kriisiapuun ja ohjataan heidät tarpeen mukaisesti palveluihin.

Terveysasemat ja terveys- ja hyvinvointikeskukset, päivystys, Auroran sairaala ja psykiatrian poliklinikat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta itsemurhaa yrittäneen hoitopolku on sujuva. Palveluja uudistettaessa kiinnitetään erityisesti huomiota matalan kynnyksen palveluihin ja nopeaan hoitoon pääsyyn.

Palvelujen uudistaminen

Osana toimialan palvelujen uudistamista kehitetään palvelujen yhteensovittamista ja monialaista yhteistyötä. Terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallin monialaiseen yhteistyöhön osallistuu psykiatria- ja päihdepalvelujen asiantuntija, ja asiakkaan palvelukokonaisuutta koordinoivaksi yhteyshenkilöksi voidaan tarvittaessa nimetä psykiatrisen sairaanhoitaja. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen toimintamalleja kehitetään varhaisen tuen vahvistamiseksi ja oikean palvelun piiriin ohjaamiseksi. Lisäksi otetaan käyttöön uusia sähköisiä yhteydenotto-

navia, kuten chat-palveluja. Psykoterapian saatavuutta arvioidaan osana palvelujen uudistamista.

Osana Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja alueiden välisen eriytymisen torjuminen -hanketta on mallinnettu 16–29-vuotiaille nuorille suunnattua liikkuvaa mielenterveystyötä. Kokeilussa moniammatillinen tiimi on tehnyt hoidon tarpeen arviointia ja tarjonnut lyhytinterventioita nuorille, joilla ei ole olemassa olevaa psykiatrista hoitokontaktia. Tavoitteena on jatkaa kokeilua vuoden 2019 loppuun. Vuoden 2018 lopussa järjestettiin myös nuorille kohdennettu Mielen viikko. Tapahtumaviikon yhteydessä jaettiin laajasti infograafia, johon on koottu yhteys- ja muut tiedot keskeisiin kaupungin ja järjestöjen tarjoamiin mielenterveyttä tukeviin palveluihin, myös puhelimitse ja verkossa toimiviin.

Nuorisoasematoimintaan on kohdennettu lisärahoitus, jolla saadaan merkittävä henkilöstölisäys nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Samalla kehitetään palvelun tavoitettavuutta ja erilaisia nuoren kohtaamiseen soveltuvia menetelmiä.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa valmistellaan 2019 aikana uusi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdekontaktipiste, jonka kautta helsinkiläisille luodaan helppo fyysinen ja digitaalinen väylä tiedonsaantiin, arviointiin ja edelleen sopiviin palveluihin ja vertaistoimintaan ohjaamiseen. Valmistelua tehdään yhteistyössä mielenterveys- ja päihdejärjestöjen kanssa. Samassa yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia lieviin mielenterveyshäiriöihin kohdistuvien lyhytpsykoterapioiden lisäämiseksi.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut on useamman vuoden ajan tehnyt tiivistä yhteistyötä myös Suomen mielenterveysseuran ja Helsingin yliopiston kanssa itsetuhoisten asiakkaiden hyvän hoidon edistämiseksi. Psykiatrian poliklinikoiden akuuttityöryhmät ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Suomen mielenterveysseuran kanssa, jossa on käytössä Linity-interventio itsemurhaa yrittäneille. Interventiolla pyritään vahvistamaan itsemurhaa yrittäneen selviytymiskeinoja itsetuhoisen käyttäytymisen ja itsemurhayritysten ehkäisemiseksi. Lisäksi on käynnissä tutkimushanke yhteistyössä Helsingin kaupungin, Helsingin yliopiston ja Suomen mielenterveysseuran kanssa Linity-intervention vaikuttavuudesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tukee järjestöavustuksilla useita matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyötä tuottavia järjestöjä. Järjestöavustuksen jakamisperusteissa edellytetään toiminnan kohdentamista haavoittuvien väestöryhmien, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluja tarvitsevien, auttamiseen. Järjestöjen palvelut suuntautuvat esimerkiksi kriisiapuun ja vertaistukeen.

Sosiaali- ja terveystoimiala on syksyllä 2018 osallistunut kaupungin pysäköinninvalvonnan ja Suomen mielenterveysseuran yhteistyönä toteutettuun viestintäkampanjaan itsemurhien ehkäisemiseksi.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Koko psykiatrian henkilökunnalle on järjestetty toistuvaa koulutusta itsetuhoisuuden arvioinnista ja hoidosta, josta on olemassa myös kirjallinen ohjeistus. Koulutukset perustuvat Käypä hoito -suositusten mukaisiin hoitosuosituksiin sekä tuoreimpaan tutkimusnäyttöön. Henkilökunnalle tarjotaan säännöllistä täydennyskoulutusta itsemurhan riskitekijöistä ja tutkimusnäyttöön perustuvista hoitomuodoista.

Vuonna 2018 sosiaali- ja terveystoimessa järjestettiin kaikille palvelukokonaisuuksille koulutusta itsemurhien ennaltaehkäisystä ja puheeksiotosta yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran kanssa. Myös vuonna 2019 tullaan järjestämään koulutusta itsemurhan riskiryhmien tunnistamisesta sekä itsemurhien puheeksi otosta ja niiden ennaltaehkäisystä. Koulutus on suunnattu kaikille asiakas- ja potilastyötä tekeville. Lisäksi vuonna 2019 oppilashuollon henkilöstö on tarkoitus kouluttaa mielenterveyttä tukevien lyhytinterventiomenetelmien käyttöön.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevan kansallisen mielenterveysstrategian yhteydessä tullaan laatimaan itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Parhaillaan valmistellaan myös kansallista Käypä hoito- suositusta ”Itsemurhien ehkäisy ja itsemurhaa yrittäneen henkilön hoito”, joka on tarkoitus julkaista vuodenvaihteessa 2019–2020. Viestinnän tarve kaupunkilaisten tietoisuuden lisäämiseksi arvioidaan Käypä hoito -suosituksen julkaisun jälkeen.

Mielenterveystyö osana kaupunkitasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä

Tärkeitä tekijöitä itsemurhien ja yleisemmin mielenterveyshäiriöiden ehkäisyssä ovat ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja vahva monialainen yhteistyö. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee tätä yhteistyötä muiden toimialojen kanssa, erilaisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) verkostoissa sekä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Erityisesti lasten ja nuorten HYTE-verkostot, kuten oppilashuollon ohjausryhmä sekä yksi kaupunkistrategian tärkeimmistä kärkihankkeista, Mukana-ohjelma, edistävät osana toimintaansa mielenterveyttä koko kaupungissa.

Osana kaupunkistrategian 2017–2021 HYTE-kärkihanketta parannetaan kaupunkitasoista yhdessä tekemistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. HYTE-ohjausryhmä toimeenpanee, seuraa ja arvioi kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä osana kaupungin toiminnan, henkilöstön ja talouden johtamista. Keskeiset hyvinvoinnin ja

terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja niiden seuranta muodostavat kaupungin hyvinvointisuunnitelman. Mielen terveyden ja päihitteettömyyden edistäminen on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei katso tarkoituksenmukaiseksi käynnistää erillistä itsemurhien ehkäisyohjelmaa koskevaa selvitystä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kestävä yhteiskunta rakentuu väestön psyykkiselle hyvinvoinnille, jota tuetaan kaikissa ympäristöissä ja kaikilla toimialoilla. Edistämällä väestön mielen terveyttä ehkäistään mielen terveyden häiriöiden kehittymistä ja itsemurhia.

Itsemurhan taustalla on usein kyse kasautuvista, pitkäaikaisista elämä ongelmista ja riskitekijöiden yhteisvaikutuksesta. Itsemurhien ennaltaehkäisemiseksi on tärkeää tukea väestön mielen terveyttä kaikissa ikäryhmissä, tarjota apua ja tukea varhaisessa vaiheessa sekä ehkäistä päihdeongelmia. Edelleen tärkeitä on tunnistaa erityisessä itsemurhavaarassa olevat ja ohjata heidät hoitoon. Tutkimuksen mukaan erityinen riski on itsemurhaa aiemmin jo yrittäneillä.

Itsemurhien ehkäisy on osa laajempaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, jota toteutetaan monitoimijaisena yhteistyönä. Itsemurhien ennaltaehkäisyllä kavennetaan myös sukupuolten välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen sekä siihen tähtäviä toimenpiteitä."

Käsittely

26.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Tapio Bergholm: Tehdään lausunnon kolmannen kappaleen jälkeen seuraava lisäys: "Itsemurhat ovat hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Olisi kehitettävä valtakunnallisesti ja paikallisesti mieserityisiä kohtaamisia, palveluita ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi."

Kannattaja: puheenjohtaja Karita Toijonen

Vastaehdotus 2:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään seuraava lisäys lausunnon loppuun: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen sekä siihen tähtäviä toimenpiteitä."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Antti Vainionpään vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään seuraava lisäys lausunnon loppuun: "Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että itsemurhan ehkäisemisen Käypä hoito -suositusten ja kansallisen mielenterveysstrategian valmistuttua arvioidaan kaupungin oma toiminta näitä suosituksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon. Arviosta ja tarvittavista toimenpiteistä esitetään selvitys sosiaali- ja terveyslautakunnalle."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten pohjalta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Tapio Bergholm)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Mukhtar Abib, Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Meri Kielo Tuulikki Haahtela, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Kati Juva, Sakari Männikkö, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Tapio Bergholmin vastaehdotuksen äänin 13 - 0.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Antti Vainionpää)

Jaa-äännet: 11

Mukhtar Abib, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Meri Kielo Tuulikki Haahtela, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Kati Juva, Sakari Männikkö, Karita Toijonen, Tuomas Tuure

Ei-äännet: 2

Heidi Ahola, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Henno Ligi, mielialahäiriöpalvelujen päällikkö, puhelin: 310 65040
henno.ligi(a)hel.fi

, Nuorten palvelujen osalta:

Anne Röppänen, osastonhoitaja, puhelin: 310 69212
anne.roppanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 31

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että aloitteessa esitetty asia on kannatettava. Kuten aloitteessa todetaan, Suomen itsemurhaluvut ovat korkeat, eivätkä nuorten ja sosioekonomisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten itsemurhat ole vähentyneet 2000-luvulla.

Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia ja erityisesti nuorten matalankynnyksen mielenterveyspalveluiden järjestämiseksi ja niihin pääsyn helpottamiseksi toivotaan toimenpiteitä ja resursointia. Kau-

pungin työntekijöiden ja erityisesti nuorten parissa työskentelevien valmiuksiin tunnistaa itsemurhavaarassa olevat henkilöt, tarvitaan myös vahvistusta. Itsemurhien ehkäisy tulisi nähdä kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä, joka edellyttää osaamista tunnistaa itsemurhavaarassa olevia henkilöitä ja toimia itsemurhien ehkäisemiseksi.

Hyvinvointia tulisi voida tukea jo ennen vakavien ongelmien ilmaantumisesta. Pahoinvoinnin taustalla oleviin syihin, kuten yksinäisyyteen, kiusaamiseen, päihteiden käyttöön tai yhteiskunnan syrjäyttäviin mekanismeihin, tulisi vaikuttaa ja keskittyä niissä tehokkaasiin käytännön toimenpiteisiin. Monitoimijaiset toimenpideohjelmat voivat osoittautua melko raskaiksi hallinnollisiksi rakenteiksi, ja syytä olisikin pohtia voidaanko tehokkaita toimenpiteitä edistää kevyemmällä rakenteilla ja panostamalla konkreettisiin asiakkaita kohtaaviin toimenpiteisiin.

Liikkuminen ja liikunta merkitsevät monelle helsinkiläiselle ystäviä, kavereita ja sosiaalisia verkostoja. Liikkuminen mielekkäässä sosiaalisessa ympäristössä vähentää syrjäytymistä ja yksinäisyyttä. Liikkuminen vaikuttaa positiivisesti mielialaan ja vähentää masentuneisuutta ja ahdistusta. Kohtalainen määrä liikuntaa voi edistää mielenterveyttä ja vähentää masennustilan kehittymisen riskiä. Vähän liikkuvat myös sairastuvat useammin depressioniin kuin paljon liikkuvat. Helsinkiläisistä aikuisista 29 prosentilla oli ollut masennusoireilua viimeisen vuoden aikana.

Kulttuurin positiivisesta vaikutuksesta ihmisten mielenterveyteen ja sen myötä itsemurha-alttiuden vähenemiseen on tuoretta tutkimustietoa: kulttuuri rakentaa, ylläpitää ja edistää mielen hyvinvointia. Avatessaan omaa lähiympäristöä laajempaa maailmaa monine vaihtoehtoineen ja elämänmuotoineen kulttuuri antaa yksilölle esimerkkejä ja verrokkitarinoita selviytymisestä vaikeistakin tilanteista. Siksi on erittäin tärkeää sisällyttää itsemurhien ehkäisyohjelmaan koko kaupungin kattava helppo pääsy kulttuurin äärelle. Ohjelmassa tulee huomioida sekä kaupungin omien kulttuurilaitosten ja kirjastojen että muiden toimijoiden tarjonta. Myös monet mahdollisuudet tehdä ja tuottaa kulttuuria itse tulee sisällyttää ohjelmaan.

Helsingin palveluita on tavoitteena kehittää niin, ettei kukaan pääse tipumaan ja tavoitella juurisyihin perustuvaa muutosta, jossa vaikutetaan myös rakenteisiin ja ajattelutapoihin.

Tiedotuskampanjoiden avulla voidaan lisätä kaupunkilaisten tietoisuutta itsemurhien ehkäisystä ja valmiuksia vaikeiden asioiden puheeksi ottamiseen ja avun hakemiseen. Sekä voidaan tuoda esille kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden merkitystä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Kansainvälisen tutkimuksen perusteella on näyttöä taiteen ja taiteelli-

sen toiminnan merkityksestä fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä osana hoitoa ja paranemista.

Itsemurhien ehkäisyohjelman valmistelussa on tarkoitus käyttää laajasti sekä kaupungin työntekijöiden että kaupungin ulkopuolisten asiantuntijoiden ja järjestöjen osaamista toimenpidesuunnitelman laatimiseksi. Interventiomallien kehittämisessä voi huomioida kulttuurin, liikkumisen ja liikunnan harrastamisella on positiivinen vaikutus kaiken ikäisten ihmisten hyvinvointiin ja eriarvoisuuden tunteen vähenemiseen ja eriarvoisuuden vähentäminen vähentää itsemurhariskiä.

Käsittely

12.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mika Ebeling: Ehdotan, että kappaleesta (7) poistetaan sanat "juurisyihin perustuvaa".

Mika Ebelingin vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Mika Ebeling jätti päätöksestä eriävän mielipiteen seuraavilla perusteilla:

Olisin halunnut poistaa lausunnosta sanat "juurisyihin perustuvaa", koska siitä voi jäädä liian pinnallinen kuva juurisyistä. Pidän selvänä, että heikomman sosioekonomisen aseman henkinen painolasti korostuu, jos ihmisellä on materialistinen maailmankatsomus, jolloin oma heikompi sosioekonominen asema osoittaa perustuvanlaatuista epäonnistumista elämässä. Samoin jos ihmiseltä puuttuu ymmärrys oman onnen tavoittelua korkeammasta elämän tarkoituksesta, se korostaa sosioekonomisen aseman epätyytyttävyyden merkitystä. Myös elämän ja ihmissuhteiden hajanaisuus on omiaan heikentämään ihmisen jakamista.

29.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Päivi Kuusela, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi

§ 317

V 22.5.2019, Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen 3.12.2018 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 15 400 000 euroa syyskuun 2018 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma 3.12.2018
- 2 Tehtaankadun ala-asteen hankesuunnitelman liitteet 1 - 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Tehtaankadun ala-asteen rakennukseen on suunniteltu laaja toiminnallinen ja tekninen perusparannus, jonka yhteydessä rakennuksen oppilaskapasiteettia lisätään ja tiloja ajanmukaistetaan toiminnan vaatimusten mukaisesti. Terveellinen sisäilma varmistetaan korjaamalla kosteusteknisesti puutteelliset rakenteet, rakentamalla salaojitusjärjestelmä, poistamalla alapohjan haitta-aineet ja välipohjarakenteiden täytöt sekä uusimalla talotekniset asennukset. Julkisivurappaus uusitaan, ik-

kunat kunnostetaan, vesikatto uusitaan ja rakennuksen energiatehokkuutta parannetaan.

Hankkeen kustannusarvio on 15 400 000 euroa. Perusparannuksen on tarkoitus alkaa kesäkuussa 2020 ja valmistua joulukuussa 2021.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1. Se on laadittu kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on puoltanut hankesuunnitelman hyväksymistä.

Esittelijän perustelut

Tehtaankadun ala-asteen rakennus

Helsingin vanhimpiin kouluihin kuuluva jugendtyylinen Tehtaankadun kansakoulu on valmistunut vuonna 1908. Albert Nybergin suunnittelema rakennus sijaitsee Ullanlinnassa osoitteessa Tehtaankatu 15–17. Rakennus on kaupungin omistuksessa ja siinä toimii nykyisin Tehtaankadun ala-aste.

Rakennus on asemakaavassa suojeltu merkinnällä So (kaupunkikuvalisestisesti arvokkaiden rakennusten rakennusala). Helsingin koulurakennusten suojelutarvetta selvittävässä Opintillä-julkaisussa Tehtaankadun ala-aste on luokiteltu arvokkaimpaan luokkaan. Rakennuksessa on vuosien varrella tehty lukuisia korjaustoimenpiteitä, mutta ei kattavaa perusparannusta.

Perusparannuksen tarpeellisuus

Kuntotutkimusten perusteella rakennus on laajan teknisen perusparannuksen tarpeessa. Puutteellinen ilmanvaihto, epätiiveiden rakenteiden ilmapuodot, välipohjarakenteiden epäpuhtauslähteet, maanvastaisten rakenteiden kosteustekniset puutteet sekä alapohjan sisältämät haitta-aineet aiheuttavat sisäilmariskejä. Talotekninen varustus on käyttökänsä päässä. Ikkunat ovat kunnostuksen tarpeessa. Rakennuksen paloturvallisuutta ja energiataloutta tulee parantaa.

Koulun nykyinen oppilasmäärä on liian suuri rakennuksen ilmanvaihdon sekä ruokahuolto- ja wc-tilojen kapasiteettiin nähden. Uuden opetussuunnitelman mukainen opetustoiminta edellyttää tilojen päivittämistä. Rakennuksen esteettömyyttä ja pihan toiminnallisuutta tulee parantaa.

Tehtaankadun ala-asteen oman oppilaaksiottoalueen väestöennuste ei kasva kymmenen vuoden aikana vaan on lievästi laskeva, mutta Ullanlinnan, Eiran ja Kaivopuiston alueella on tällä hetkellä yhteensä noin 200 lisäoppilaspaikan tarve. Tehtaankadun ala-aste on jatkossakin tärkeä osa alueen kouluverkkoa ja rakennuksen oppilaskapasiteettia on

tarkoituksenmukaista lisätä. Perusparannuksen jälkeen koulussa on 378 oppilaspaikkaa.

Perusparannuksen hankesuunnitelma

Perusparannus käsittää koko rakennuksen ja pihan. Rakennuksen laajuus on 4 329 brm² (3 238 htm²) ja piha-alueen laajuus 2 957 m².

Hankkeessa varmistetaan terveellinen sisäilma korjaamalla kosteusteknisesti puutteelliset rakenteet, rakentamalla uusi salaojitusjärjestelmä, poistamalla alapohjan haitta-aineet ja välipohjarakenteiden täytöt sekä rakentamalla uusi koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä. Vanhat ikkunat kunnostetaan tai uusitaan, julkisivurappaus ja vesikatto uusitaan ja rakennuksen energiatehokkuutta parannetaan.

Kellarikerroksessa sijaitsevia ruokahuollon tiloja laajennetaan ja järjestellään uudelleen. Aulatiloihin muutetaan opetuskäyttöön soveltuviksi ja luokkahuoneita yhdistetään toisiinsa uusilla oviaukoilla. Kädentaitojen tilakokonaisuutta, hallintotiloja sekä oppilashuollon tiloja uudistetaan. Wc-tiloja lisätään ja ajanmukaistetaan vastaamaan nykyvaatimuksia. Rakennuksen esteettömyyttä ja tilojen akustiikkaa parannetaan. Uudet rakenteet, materiaalit, kalusteet ja varustukset suunnitellaan kulutusta kestäviksi, kunnostettaviksi ja helposti puhdistettaviksi. Piha-alueet kunnostetaan ja niiden toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä parannetaan.

Rakennuksen paloturvallisuutta ja energiataloutta parannetaan ja lähes kaikki lämmitys-, vesi- ja viemärijärjestelmät uusitaan. Rakennusautomaatio- ja sähköjärjestelmät uusitaan. Tilojen ja pihan valaistustehokkuutta parannetaan. Viestintä-, tietoverkko- ja turvajärjestelmät uusitaan. Rakennus varustetaan hätäkeskukseen kytkettävällä automaattisella paloilmoitinlaitteistolla. Lukitus-, kulunvalvonta- ja turvajärjestelmät uusitaan siten, että myös kouluajan ulkopuolinen käyttö on helposti mahdollista.

Hankkeen toteutusvastuu ja aikataulu

Hankkeen toteutusvastuu on kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuudella. Rakennuksen ylläpidosta vastaa kaupunkiympäristön toimialan ylläpitopalvelut.

Perusparannuksen on tarkoitus alkaa kesäkuussa 2020 ja valmistua joulukuussa 2021. Tilojen käyttöönotto on viimeistään lukuvuoden alussa 2022.

Rakentamiskustannukset ja rahoitus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä 15 400 000 euroa (3 557 euroa/brm²) lokakuun 2018 kustannustasossa.

Vuoden 2019 talousarvion liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2019–2028 perusparannukselle on varattu 10 miljoonaa euroa vuosille 2020–2021. Alustava arvio on perustunut koulujen perusparannushankkeiden keskimääräisiin toteutuneisiin kustannuksiin.

Tehtaankadun ala-asteen kohdalla rakentamiskustannuksia korottaa:

- Turvallisuuden ja terveellisuuden parantamisen edellyttämät korjaukset (mm. ala- ja välipohjien haitta-aineiden poisto, julkisivurapauksen uusiminen, ikkunoiden kunnostus/uusiminen, vesikaton uusiminen ja uuden ilmanvaihtojärjestelmän rakentaminen)
- Suojellun rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttäminen
- Perusparannushankkeen suhteellisen pienen koko ja hankala sijainti keskusta-alueella
- Perusparannuksen myötä saavutettava erittäin tehokas tilankäyttö eli rakennuksen kokoon nähden suuri oppilasmäärä

Merkittävä osa kustannusten noususta (n. 3,6 milj. euroa) johtuu rakennuksen turvallisuuden ja terveellisuuden parantamiseen liittyvistä korjauksista. Muuttunut rahoitustarve otetaan huomioon rakentamishjelmaa tarkistettaessa.

Vuokrakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Perusparannuksen jälkeen arvioitu tilakustannus on 90 180 euroa kuukaudessa eli 1 082 000 euroa vuodessa. Kuukausivuokra on noin 27,85 euroa/htm², josta pääomavuokran osuus on 24,13 euroa/htm² ja ylläpitovuokran osuus 3,72 euroa/htm². Neliövuokran perusteena on 3 238 htm². Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan toteutuneiden kustannusten mukaan ja ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Investoinnin tuottovaade on 1,5 prosenttia ja poistoaika 30 vuotta. Tuottovaade on tavallisesti kolme prosenttia, mutta tilahankkeiden käsittelyohjeiden mukaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kohdalla se voi poikkeustapauksissa olla alempi. Jos tuottovaade olisi kolme prosenttia, tilakustannus olisi noin 37,05 euroa/htm²/kk, yhteensä 120 000 euroa kuukaudessa eli 1 440 000 euroa vuodessa. Pääomavuokran osuus olisi 33,33 euroa/htm²/kk.

Nykyinen vuokra on 16,90 euroa/htm²/kk, yhteensä 58 911 euroa kuukaudessa eli 706 929 euroa vuodessa, josta pääomavuokran osuus on

13,06 euroa/htm²/kk ja ylläpitovuokran osuus 3,84 euroa/htm²/kk. Vuokranmaksun perusteena on 3 485 htm². Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuosittaiset vuokratkustannukset nousevat perusparannuksen myötä n. 375 000 eurolla.

Kiinteistöstrategian valmistuttua tilakustannusten kohdentamisperiaate määritellään uudelleen siten, että arvorakennusten kalliimmat tilakustannukset eivät nykyisellä tavalla enää kohdistu yksittäisiin rakennuksiin. Uusia tilakustannusten kohdentamisen periaatteita tullaan myöhemmin soveltamaan myös Tehtaankadun ala-asteen kohdalla.

Tarvittavat väistötilat

Koulun koko toiminta siirretään väistötiloihin perusparannuksen toteutuksen ajaksi kesästä 2020 vuoden 2021 loppuun.

Väistötilaratkaisuksi on tutkittu useita erilaisia vaihtoehtoja, koska keskustan alueelta on ollut vaikea löytää sijoituspaikkaa väistötilapaviljongeille. Toteutuskelpoisimpana ratkaisuna selvitetään Merikadun ja Eiranrannan väliselle LP-1-alueelle sijoitettavia tilapäisiä paviljonkirakennuksia. Alueella nykyisin talvisäilytettäville veneille tulisi siinä tapauksessa osoittaa tilapäinen säilytyspaikka muualta. Yhtenä vaihtoehtona tutkittiin paviljonkien sijoittamista Hernesaaren tulevan koulun tontille, mutta se todettiin tulevien työmaiden vuoksi liian vaaralliseksi lapsille.

Väistötilan kustannukset 16 kuukauden ajalle ovat yhteensä noin 1 700 000 euroa (alv. 0 %). Ne eivät sisälly hankesuunnitelmassa esitettyihin rakentamiskustannuksiin. Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen valmistumisen jälkeen samoja paviljonkeja voidaan hyödyntää Grundsolan Norsenin Cygnaeus-toimipaikan perusparannuksen väistötilana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 12.2.2019 § 16 antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että se vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita.

Perusparannus mahdollistaa turvalliset, terveelliset, viihtyisät ja riittävät tilat Tehtaankadun ala-asteen toiminnalle. Perusparannuksen yhteydessä tehtävillä muutoksilla rakennuksesta saadaan hyvin toimiva ja tilankäytöltään entistä tehokkaampi koulu. Talotekniset järjestelmät uusitaan, energiatehokkuutta parannetaan ja kosteusvaurioituneet rakenteet korjataan. Rakennuksessa tehdään lisäksi joitakin tilamuutoksia, jotka mahdollistavat opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen ja tilojen monipuolisemman käytön koulupäivän jälkeen.

Koulun tiloissa on mahdollista järjestää iltapäiväkerhotoimintaa perusparannuksen jälkeen. Liikuntatilat ovat asukaskäytössä arki-iltaisin, viikonloppuisin ja loma-aikoina. Kulunvalvonnan suunnittelussa varaudutaan siihen, että liikuntasali, ruokala ja käsityötilat sekä musiikkiluokka ja kuvataideluokka ovat asukaskäytössä kouluajan ulkopuolella. Lisäksi koulu toimii majoituskouluna isojen tapahtumien yhteydessä.

Hankesuunnitelman valmistelu, toimivalta ja kustannusten seuranta

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Perusparannuksen suunnittelun yhteydessä on kuultu kaupunginmuseon, rakennusvalvonnan, ympäristökeskuksen ja pelastuslaitoksen asiantuntijoita, esteettömyssasiamiestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstöä. Koulun opettajat ja oppilaskunta ovat osallistuneet pihan suunnitteluun.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Perusparannus on toteutettava kaupunginvaltuuston hyväksymän enimmäishinnan puitteissa. Kaupunginhallitus tulee valtuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kehottamaan kaupunkiympäristön toimialaa laatimaan hankkeesta erillisen kustannusseurantaraportin, jossa arvioidaan kustannusarvion toteutumista hankkeen kaikissa eri vaiheissa ja mahdollisiin poikkeamiin johtaneita syitä. Raportti luovutetaan pormestarille perusparannuksen valmistuttua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma 3.12.2018
- 2 Tehtaankadun ala-asteen hankesuunnitelman liitteet 1 - 6

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 266

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

29.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 16

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 3.12.2018 päivätystä Tehtaankadun ala-asteen laajennusta ja perusparannusta koskevasta hankesuunnitelmasta ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Oppimistilojen suunnittelussa tulee kuitenkin edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Erityisesti ääneneristyksen ja -vaimennuksen huolellinen toteutus tulee varmistaa. Myös valaistukseen tulee kiinnittää huomiota, sillä toimivalla valaistuksella tuetaan monipuolisia työskentelyasentoja. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

06.05.2019

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstö on antanut 10.10.2018 hankesuunnitelmasta lausunnon, joka on liitteenä. Lausunto tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää perusparannuksen vuokrankorotusta korkeana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa pitää edelleen huomioida opettajien ja opiskelijoiden näkemykset tilojen kehittämisessä.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään päätösehdotukseen:

“Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa pitää edelleen huomioida opettajien ja opiskelijoiden näkemykset tilojen kehittämisessä.”

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Vesa Korkkulan tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124
sari.k.lehtonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 10.01.2019 § 3

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen 3.12.2018 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 15 400 000 euroa syyskuun 2018 kustannustasossa ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

B

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden jatkamaan hankkeen suunnittelua odottamatta hankepäättöä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Päivi Etelämäki, projektinjohtaja, puhelin: 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi

§ 318

**V 22.5.2019, Valtuutettu Atte Harjanteen aloite Vanhankaupungin-
kosken padon purkamisen kannattavuudesta ja suunnittelusta**

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Atte Harjanteen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuutettu Atte Harjanne ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tekee Vanhankaupunginkosken padon osittaista tai kokonaista purkamista koskevan yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin ja valmistelee suunnitelman padon purkamisesta, mikäli se on arvioinnin pohjalta perusteltua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että kaupunginvaltuusto katsoi 25.11.2015 loppuun käsitellyksi länsihaaran padon purkamisesta vuonna 2014 tehdyn aloitteen. Vastauksessaan valtuustolle kaupunginhallitus totesi, että padon suojelemisen edellytyksistä on käynnistetty selvitys, ja selvityksen tulokset jatkotoimenpiteineen tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Kaupunginhallitus merkitsi 9.1.2017 § 27 tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen oikeudellisia edellytyksiä ja vaihtoehtoisia

toimenpiteitä koskevat selvitykset sekä Uudenmaan Ely-keskuksen lausunnon. Samalla kaupunginhallitus totesi, että saatuihin lausuntoihin ja selvityksiin pohjautuen tulee valmistella esitys, jossa kalojen nousuedellytyksiä itähaarassa parannetaan vaihtoehdon "Nyky+" mukaisesti.

Nyky+ vaihtoehdossa pato ja kosken itähaara säilytetään ja kunnostetaan. Lisäksi pidennetään kalatietä pituusprofiilin loiventamiseksi, muokataan pohjarakenteita ja rakennetaan pohjapato eli koskenniska kosken yläosaan sekä rajoitetaan voimalaitoksen käyttöä lohikalojen ja ankeriaan vaellusaikoina.

Vuonna 2017 kaupunginjohtaja asetti työryhmän selvittämään itähaaran kunnostuksen toteutusvaihtoehtoja. Kansliapäällikkö merkitsi 18.12.2018 tiedoksi työryhmän toimenpide-ehdotukset ja laaditun hankesuunnitelman. Samalla kansliapäällikkö päätti todeta, että kaupunkiympäristön toimiala jatkaa hankkeen edistämistä osana normaalia toimintaa yhteistyössä asianomaisten muiden kaupungin ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Kaupunkiympäristön toimiala teetti vuodenvaihteessa 2018–2019 aikaisempien vaikutusten arviointien täydentämiseksi padon purkamisen yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin. Vaikutusarviointia täydennettiin tarkastelulla matkailuun, virkistyskäyttöön, luontoon, kalakantaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi laadittiin laadullinen kannattavuusarvio.

Yhteiskunnallisen kannattavuuden arvion mukaan padon purkamiseen ja kosken ennallistamiseen liittyvien arviointien ja suunnitelmien teettämiskustannukset ovat suuret. Pienemmillä kustannuksilla pystyttäisiin toteuttamaan kohtuullisen hyvä kompromissiratkaisu eli kosken itähaaran kunnostaminen vuonna 2018 valmistuneen suunnitelman mukaisesti. Selvityksen mukaan padon purkamisen myönteiset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat pienemmät kuin padon säilyttämisen. Padon purkamisen ei ole yhteiskunnallisesti kannattavaa. Purkamisen edistäminen edellyttäisi myös laajaa ja kallista jatkosuunnittelua.

Selvityksessä suositellaan, että padon purkamiseen ei ryhdytä, vaan Vanhankaupunginkosken alueen kehittämisessä edetään vuonna 2018 valmistuneen Vanhankaupunginkosken itähaaran kunnostamisen hankesuunnitelman mukaan.

Vanhankaupunginkosken länsihaarassa sijaitsevan vesivoimalan käyttöaikoja ohjaa vedenpinnan korkeus. Museolaitoksen käyttö ajoittuu pääasiassa kevään sulamisvesien ja syksyn sateiden aikaan. Itähaaran kunnostussuunnitelmassa suositellaan käyttöaikojen rajaamista huhtikesäkuuhun. Jos voimalan käyttöaikoja vähennetään tai vettä ei enää

juoksuteta länsihaaran kautta, voi Helen Oy:n olla tarkoituksenmukaista lopettaa voimalan käyttö kokonaan. Helen Oy arvioi voimalan toiminnan jatkamisen edellytyksiä itähaaran kunnostustyön myötä.

Kaupunginhallitus toteaa, että padon purkamista on tähän mennessä tehdyissä selvityksissä käsitelty monipuolisesti niin tekniseltä, taloudelliselta kuin oikeudelliseltakin kannalta sekä täydennetty tarkasteluja yhteiskunnallisilla ja erilaisilla ympäristöllisillä tarkasteluilla. Lisäksi on arvioitu toimenpiteiden vaikutuksia ja seurauksia. Oikeudellinen tarkastelu vuodelta 2016 on edelleen ajantasainen, joten kaupunkiympäristölautakunnan lausunnossa esitetyjä uusia selvityksiä oikeudellisista edellytyksistä ja vesiluvasta ei ole tarpeen tehdä.

Kaupunginhallitus katsoo edellä sanotun perusteella, että padon purkaminen kokonaan tai osittain ei edelleenkään ole realistinen vaihtoehto eikä uusien lisäselvitysten tekeminen siten ole tarpeen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 270

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

29.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.03.2019 § 126

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen yhteiskunnallinen arviointi -raportin ja antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Taustaa

Kaupunginvaltuusto katsoi 25.11.2015 loppuun käsitellyksi länsihaaran padon purkamisesta vuonna 2014 tehdyn aloitteen. Vastauksessaan valtuustolle kaupunginhallitus totesi, että padon suojelemisen edellytyksistä on käynnistetty selvitys, ja selvityksen tulokset jatkotoimenpiteineen tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi. Sitä ennen asiaa käsiteltiin 14.9.2015 kaupunginhallituksessa, joka päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että käynnistetään tarvittavat selvitykset, jotta kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle voidaan myöhemmin tuoda esitys padon purkamisesta tai säilyttämisestä.

Kaupunginhallitus merkitsi 9.1.2017 tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen oikeudellisia edellytyksiä ja vaihtoehtoisia toimenpiteitä koskevat selvitykset sekä Uudenmaan ELY -keskuksen lausunnon. Samalla kaupunginhallitus totesi, että saatuihin lausuntoihin ja selvityksiin pohjautuen tulee valmistella esitys, jossa pato säilytetään ja kalojen nousuedellytyksiä parannetaan kunnostamalla kosken itähaaraa.

Vuonna 2017 kaupunginjohtaja asetti työryhmän selvittämään itähaaran kunnostuksen toteutusvaihtoehtoja. Poikkihallintokunnallinen työryhmä selvitti vaihtoehtoja ja valmisteli itähaaran kunnostuksesta hankesuunnitelman kustannusarvioineen. Kansliapäällikkö merkitsi tiedoksi 18.12.2018 työryhmän toimenpide-ehdotukset ja laaditun hankesuunni-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

telman. Samalla kansliapäällikkö päätti todeta, että kaupunkiympäristön toimiala jatkaa hankkeen edistämistä osana normaalia toimintaa yhteistyössä asianomaisten muiden kaupungin ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Aikaisemmin tehtyjen arviointien riittävydestä

Kysymykseen Vanhankaupunginkosken padon purkamisesta liittyy luonto- ja kulttuuriarvojen edistämisen tai turvaamisen osalta keskenään osittain ristiriitaisia tavoitteita. Aikaisemmissa vaiheissa on padon purkamista käsitelty monipuolisesti ja arvioitu toimenpiteiden vaikutuksia ja seurauksia. Vaikutusten tarkka arviointi edellyttäisi monella osalla mittavia selvityksiä sekä purkamis- ja ennallistamistoimenpiteiden suunnittelua pidemmälle. Saatujen selvitysten ja lausuntojen perusteella on muodostunut kuva siitä, että padon purkaminen kokonaan tai edes osittain ei olisi realistinen vaihtoehto olemassa olevassa oikeustilassa. Uudenmaan ELY-keskus on myös lausunnossaan vuonna 2016 todennut, että käytettävissä olleen tiedon perusteella sellaisen asemakaavamuutoksen laatiminen, jossa kivipadolle ei osoiteta suojelumerkintää, olisi kulttuuriympäristöä koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden sekä maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimusten vastainen.

Eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointia tehtäessä on lähdetty siitä, että suunnittelu- ja selvitysresursseja ei kohdenneta epätarkoituksenmukaisen paljon sellaisiin vaihtoehtoihin, jotka on painavista syistä arvioitu toteuttamiskelvottomiksi. Juridiset ja kulttuuriympäristön suojeluun liittyvät tekijät tulkittiin aikaisemmissa vaiheissa niin merkittäviksi, että aloitteessa mainittujen asioiden laajaa selvittämistä ei pidetty tarkoituksenmukaisena.

Yhteiskunnallisen kannattavuuden arviointi

Kaupunkiympäristön toimiala teetti vuodenvaihteessa 2018–2019 FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:llä aikaisempien vaikutusten arviointien täydentämiseksi padon purkamisen yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin. Työssä koottiin yhteen olennainen arviointitieto padon purkamisen vaikutuksista ja tuotettiin monialainen asiantuntija-arvio. Vaikutusarviointia täydennettiin tarkastelulla matkailuun, virkistyskäyttöön, luontoon, kalakantaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi laadittiin laadullinen kannattavuusarvio.

Aineistona käytettiin hanketta koskevia aiempia selvityksiä, aihealueen tutkimuksia ja tilastoja, viranomaisten ja muiden sidosryhmien lausuntoja, muistioita, kannanottoja ja sidosryhmätilaisuuksien muistioita. Työn yhteydessä toteutettiin joulutammikuun aikana 11 asiantuntija-haastattelua, joihin osallistui yhteensä 18 henkilöä Helsingin kaupungin

eri toimialoilta, Helsingin Energiasta, Helsingin kaupunginmuseosta, Museovirastosta, Uudenmaan ELY-keskuksesta, Luonnonvarakeskuksesta, Tekniikan museosta ja Arabianranta-Toukola-Vanhakaupunki kulttuuri- ja kaupunginosayhdistyksestä.

Olemassa olevan aineiston ja selvityksessä tehtyjen haastattelujen perusteella selvityksessä päädyttiin pitämään selvänä, että padon purkaminen jakaa eri sidosryhmien näkemykset kahtia eikä täydellisen konsensuksen löytyminen ole todennäköistä. Vaikka usean vuoden aikana on toteutettu monia tutkimuksia, ei olemassa olevan tiedon pohjalta pystytä luotettavasti arvioimaan padon purkamisen todellisia vaikutuksia erityisesti luontoon. Tarkemmat suunnitelmat pohjapatorakenteista ja teknisistä ratkaisuista puuttuvat.

Kokonaisvaltaisen taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden varmistaminen on kasvavan Helsingin tärkeimpiä tavoitteita. Vanhankaupunginkosken alue patoineen, kalastus- ja muine virkistysmahdollisuuksineen, teollisuuden ja asutuksen historiasta kertovana miljöönä, tukee nykyisellään jo hyvin tätä tavoitetta. Tehdyn arvion perusteella vaikutti selvältä, että alueen kehittämiseen olisi kuitenkin jatkossa syytä panostaa huomattavasti tähänastista enemmän.

Matkailuun liittyviä kysymyksiä ei pidetty merkittävänä tekijänä padon purkamisesta päätettäessä. Haastatteluissa vahvistui se näkemys, että vastakkaisistakin näkökulmista tarkasteltuna Vanhankaupunginkoski on kiistämättä huippukohde juuri luonnon ja kulttuurihistorian kohtaamispaikkana. Siellä olisi mahdollista yhdistää sekä historiallisen ympäristön vaaliminen, että luonnon ja kalojen hyvinvoinnin näkökohdat huomioon ottava vaihtoehto. Arvion johtopäätöksissä pidettiin padon purkamiseen ja kosken ennallistamiseen liittyvien arviointien ja suunnitelmien teettämiskustannuksia suurina. Sen sijaan pienemmällä kustannuksilla pystyttäisiin toteuttamaan kohtuullisen hyvä kompromissiratkaisu eli kosken itähaaran kunnostaminen vuonna 2018 valmistuneen suunnitelman mukaisesti.

Selvityksestä käy ilmi, että purkamisen myönteiset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat pienemmät kuin sen säilyttämisen. Näin ollen voidaan todeta, että padon purkaminen ei olisi yhteiskunnallisesti kannattavaa. Purkamisen edistäminen edellyttäisi myös laajaa jatkosuunnittelua. Selvityksen aikana tunnistettiin lisäksi uusia selvitystarpeita. Mahdollisiin suunnitelmiin ja selvityksiin käytettävä aika vaikuttaa prosessin pituuteen ja vaikuttaisi suoraan myös hankkeen kokonaiskustannuksiin.

Selvityksen lopputulemana suositellaan, että padon purkamiseen ei ryhdytä, vaan että Vanhankaupunginkosken alueen kehittämisessä edetään vuonna 2018 valmistuneen Vanhankaupunginkosken itähaa-

ran kunnostamisen hankesuunnitelman mukaan kohti toteutussuunnittelua ottaen huomioon jatkosuunnitteluvaiheeseen kuuluvat selvitystarpeet ja vaikutusten arvioinnit. Itähaaran padon purkamisen edellyttämien kaavaprosessien, lupaprosessien, selvitysten ja suunnittelun käynnistäminen ei ole hankkeesta aikaisemmin saatujen lausuntojen, aiemmin tehtyjen selvitysten ja nyt täydentyneen arvioinnin sekä kaupunginhallituksen päätösten valossa perusteltua.

Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupa ja muihin juridisiin ennakkoehdointiin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta.

Lisäksi lautakunta katsoo, että jo tehtyjen kunnostussuunnitelmien toteuttamisen rinnalla tulee tutkia voiko voimalan käyttöaikojen sääntelyllä vaikuttaa luontaisten kalakantojen selviytymiseen myönteisellä tavalla.

Käsittely

12.03.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: "Lautakunta katsoo, että jo tehtyjen kunnostussuunnitelmien toteuttamisen rinnalla tulee tutkia voiko voimalan käyttöaikojen sääntelyllä vaikuttaa luontaisten kalakantojen selviytymiseen myönteisellä tavalla."

Kannattaja: Silvia Modig

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Rantasen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: "Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupa ja muihin juridisiin ennakkoehdointiin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta."

Kannattaja: Silvia Modig

1 äänestys

06.05.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: "Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupaun ja muihin juridisiin ennakkoehtoihin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta."

Jaa-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Antti Koskela, Jape Lovén, Laura Rissanen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Silvia Modig, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Ada Rosa Johanna Saarinen, Osmo Soininvaara, Mika Väli-pirtti

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Tuomas Rantasen vastaehdotuksen äänin 8-5.

05.03.2019 Pöydälle

26.02.2019 Pöydälle

05.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Heikki Takainen, insinööri, puhelin: 310 38448
heikki.takainen(a)hel.fi
Jouni Heinänen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37257
jouni.heinanan(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi

§ 319

V 22.5.2019, Valtuutettu Pia Kopran aloite Hietaniemen rannan rauhoittamisesta festivaaleilta

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen:

Perusteluosan kappaleesta 9 poistetaan viimeinen lause: ”Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtumat voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.”

Korvataan lauseilla: ”Laadittavat tiekartat ja toimenpidekortit tulee laatia alan ammattilaisten yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa. Tiekarttojen ja toimenpidekorttien tulee olla niin laadittuja, että virkamiehet, pelastusala, poliisi, järjestyshenkilöstö sekä vastuullinen järjestäjä pystyvät suunnittelemaan, toteuttamaan sekä johtamaan vastuualuettaan myös silloin, kun alueella tapahtuu järjestyshäiriöitä. Alueen hautarauhan turvaaminen on pyrittävä toteuttamaan ennalta siten, että Rikoslain 17 luvun 12. pykälää ei rikota.”

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Mika Raatikaisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Kopra ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki rauhoittaa Hietaniemen rannan ja sen lähialueet niin, ettei alueella järjestetä festivaaleja tai vastaavia tapahtumia. Samalla kaupunki selvittää tapahtumien järjestämiselle paremmin soveltuvia paikkoja.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsinki haluaa olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Vuosittain toistuvat tapahtumat ovat erityisen tärkeitä kaupungin vetovoiman, tapahtumallisuuden, viihtyvyyden ja alue-talouden kannalta.

Ulkotapahtumien ja festivaalien sesonkiaika on lyhyt, käytännössä kesä–elokuu sääolosuhteista johtuen. Kysyntä tapahtuma-alueista, jotka soveltuvat isoimmille tapahtumille ja festivaaleille, on paikoin ruuhkautunut. Tapahtuma-alueen luonteesta ja sen ympäristöstä on tullut olennainen osa konserttien ja festivaalien kokonaisuutta.

Kaupunki on jatkuvassa muutoksessa ja käytössä olevien tapahtumapaikkojen tilanne elää. Olympiastadionin remontti on väliaikaisesti rajoittanut Helsingin tapahtumapaikkatarjontaa. Kaupunki pyrkii yhteistyössä tapahtumajärjestäjien kanssa löytämään erilaisia alueita tapahtumien profiiliin mukaan ja samalla jakamaan tapahtumakuormittavuutta eri alueille.

Hietaniemen rannan alue on kaupungin liikuntapalvelujen hallinnassa, ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut sen olevan ensisijaisesti yleinen uimaranta. Rantakausi kesäkuulta elokuun puoliväliin on pääosin tapahtumavapaata aikaa. Poikkeuksen muodostavat pienimuotoiset tapahtumat, jotka eivät vahingoita aluetta tai aiheuta merkittävää haittaa uimarannan normaaliin käyttöön. Rantakauden ulkopuolella uimarantaa voidaan ajoittain käyttää tapahtumatoimintaan.

Helsingin pelastuslaitoksen mukaan Hietaniemen ranta ja sen lähialueet ovat sopineet hyvin siellä järjestettyjen tapahtumien yleisömäärälle ja toiminnot on voitu sijoittaa alueelle turvallisesti. Alueen pinta-ala on ollut riittävän suuri suhteessa yleisömäärään ja yleisö on mahtunut hyvin olemaan ja liikkumaan. Hätätilanteessa alueen sisällä voitaisiin tarvittaessa siirtyä turvallisempaan paikkaan.

Pelastuslaitoksen näkökulmasta haasteita tuo alueen sijoittuminen niemenkärkeen. Onnettomuustilanteessa alueen saavutettavuus huono, sillä sisäänkäynti, poistumisreitit ja pelastustiet ovat samoja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että poistuvat ihmiset hankaloittavat pelastuslaitoksen kulkua alueelle. Alueen matkapuhelinverkot eivät aina riitä kaikille käyttäjille ja avun hälyttäminen voi viivästyä.

Osa haasteista on kuitenkin sellaisia, joita voidaan ennakkosuunnittelun avulla pienentää (mm. kulkuteiden ja rakentamisen suunnittelu). Pelastuslaitos ei näe jatkossakaan estettä alueen käyttämiseen suurissa tapahtumissa, kun pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintamahdollisuuksien varmistamiseen, rakentamisen suunnitteluun ja matkapuhelinverkkojen riittävyteen kiinnitetään huomiota.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että alueen käyttöä pitää täsmentää osana kaupunginkanslian johdolla valmisteltavaa tapahtumien tiekarttaa. Tapahtumien vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon tapahtumien aiheuttamat häiriöt joukkoliikenteelle, alueen asukkaille, ulkoilulle, veneilylle sekä alueella toimiville hautausmaille. Mikäli aluetta käytetään tapahtumiin, se on suunniteltava riittävän ajoissa ja yhteistyössä alueen muiden käyttäjien kanssa. Tiekartassa tulee edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtumat voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Keväällä 2019 valmistuvan tapahtumien tiekartan avulla pyritään Helsingin tapahtumallisuuden kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Kehittämistyön tarkoituksena on, että tapahtumat tukevat ja toteuttavat parhaalla mahdollisella tavalla uuden kaupunkistrategian tavoitteita kansainvälisestä, elävästä ja kiehtovasta tapahtumien kaupungista. Tapahtumallisuuden myötä Helsinki kansainvälistyy ja tapahtumia näkyy laajalla alueella koko kaupungissa.

Kaupungin vetovoimaisuuden kehittämisen lisäksi tapahtumien tiekartan tavoitteena on, että tapahtumallisuus on vastuullista ja toimivaa. Kaupunki on sitoutunut kaikessa toiminnassaan vastuullisuuteen ja se on keskiössä myös tapahtumallisuuden kehittämisessä. Kaupungin tavoitteena on olla toimiva alusta tapahtumille ja parempi kumppani ta-

06.05.2019

pahtumatoimijoille. Tapahtumia tuotetaan ja hyödynnetään siten, että kaupungin organisaation koko osaaminen on käytössä ja kehittyä.

Tavoitteiden onnistumiseksi on määritelty vuosille 2018–2021 laaja kokonaisuus toimenpiteitä, jotka edistävät tapahtumallisuuden kehittymistä monesta eri näkökulmasta. Konkreettisia toimenpiteitä on mm. tapahtumatuottajien rohkaiseminen järjestämään tapahtumia mahdollisimman laajalla alueella.

Kaupunki edellyttää kaikilta sen kanssa yhteistyötä tekeville tapahtumajärjestäjiltä sitoutumista vastuulliseen toimintatapaan. Vuoropuhelua tapahtumajärjestäjien ja kaupungin välillä lisätään ja tapahtumatuottajille suunnattua tukimateriaalia kehitetään yhteistyössä. Tukimateriaaleista tärkeimpiä ovat tapahtuma-aluekortit, joissa nykyisille ja uusille tapahtumapaikoille määritellään yhä selvemmat käyttöehdot. Myös Hietaniemen rannasta tullaan tekemään oma tapahtuma-aluekortti.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 271

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

Käsittely

29.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.01.2019 § 7

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että Hietaniemen ranta on ensisijaisesti yleinen uimaranta. Rantakauden tulee olla pääosin tapahtumavapaata aikaa (kesäkuu–elokuun puoliväli). Poikkeuksen muodostavat pienimuotoiset tapahtumat, jotka eivät vahingoita aluetta tai aiheuta merkittävää haittaa uimarannan normaaliin käyttöön mm. Beach volley.

Lautakunta katsoo, että rantakauden ulkopuolella uimarantaa voidaan ajoittain käyttää tapahtumatoimintaan. Vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että suur tapahtumien rakentaminen ja purku usein jopa yli viikon poikkeusjärjestelyitä liikenteessä. Alue on suosittu ulkoilu- maasto ja useiden uskontokuntien hautausmaa. Alueen käytön arvioinnissa on otettava huomioon häiriöt joukkoliikenteelle, alueen asukkaille, ulkoilulle, veneilylle sekä alueella toimiville hautausmaille. Lautakunta näkee, että mikäli aluetta käytetään tapahtumiin, käyttö on suunniteltava riittävän ajoissa yhteistyössä alueen muiden käyttäjien kanssa.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsinki haluaa olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Vuosittain toistuvat tapahtumat ovat erityisen tärkeitä kaupungin vetovoiman, tapahtumallisuuden, viihtyvyyden ja alue- talouden kannalta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Ulkotapahtumien ja festivaalien sesonkiaika on lyhyt, käytännössä kesä–elokuu sääolosuhteista johtuen. Tästä syystä kysyntä tapahtuma-alueista, jotka soveltuvat isoimmille tapahtumille ja festivaaleille, on paikoin ruuhkautunut. Konserteista ja festivaaleista on tullut kokonaisuksia, joissa artistit haluavat luoda unohtumattoman elämyksen erityisefekteineen. Tapahtuma-alueen luonne ja sen välitön ympäristö ovat olennainen osa tätä kokonaisuutta. Edellä mainituista syistä johtuen mm. hiekkakentät eivät enää ”myytävissä” isoille kansainvälisille tapahtumille. Lisäksi kilpailu kansainvälisistä artisteista on kireää.

Kaupunki on jatkuvassa muutoksessa ja sitä myöten myös käytössä olevien tapahtumapaikkojen tilanne elää. Helsingin tapahtumapaikkatarjontaa on rajoittanut Olympiastadionin remontti.

Helsinki pyrkii, yhteistyössä tapahtumajärjestäjän kanssa, löytämään erilaisia tapahtuma-alueita paitsi tapahtuman profiiliin mukaan, mutta myös jakamaan tapahtumakuormittavuutta eri alueille kuitenkin hyvien ja sujuvien joukkoliikennepalveluiden lähettyville.

Helsingin pelastuslaitokselta saadun näkemyksen mukaan Hietanien ranta ja sen lähialueiden käyttäminen suurissa tapahtumissa on sopinut hyvin siellä järjestettyjen tapahtumien yleisömäärälle ja tapahtuman sisäiset toiminnot on voitu sijoittaa alueelle turvallisesti. Alueen pinta-ala on ollut riittävän suuri suhteessa yleisömäärään ja alueen sisällä oleva yleisö on mahtunut hyvin olemaan ja liikkumaan, ja tarvittaessa hätätilanteessa voitaisiin siirtyä myös alueen sisällä turvallisempaan paikkaan.

Alueeseen liittyviä haasteita pelastuslaitoksen näkökulmasta on alueen sijoittuminen nimenkärkeen. Onnettomuustilanteessa alueen saavutettavuus pelastuslaitoksen toimesta on huono, sillä sisäänkäynti ja poistumisreitit sekä pelastustiet ovat samoja. Käytännössä nämä tarkoittavat esimerkiksi sitä, että poistuvat ihmiset hankaloittavat pelastuslaitoksen kulkua alueelle. Toisaalta tapahtuman rakentamisen ja alueen normaalikäytön yhdistäminen, samanaikainen käyttö, on haasteellista. Lisäksi tapahtuma-aikaan matkapuhelinverkot eivät aina riitä kaikille käyttäjille ja tätä myöten esimerkiksi avun hälyttäminen voi viivästyä.

Kuitenkin osa näistä tapahtuma-alueen erityispiirteiden luomista haasteista on sellaisia, joita ennakkosuunnittelun avulla voidaan myös jatkossa pienentää (mm. kulkuteiden ja rakentamisen suunnittelu). Pelastuslaitos ei näe jatkossakaan estettä alueen käyttämisessä suurissa tapahtumissa, kun alueen erityispiirteet huomioidaan tapahtuman suunnittelussa kiinnittäen huomiota erityisesti pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintamahdollisuuksien varmistamiseen, rakentamisen suunnitteluun sekä matkapuhelinverkkojen riittävyteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää saatujen kommenttien perusteella, että kaupunginkanslian johdolla valmistelussa oleva tapahtumien tiekartta kuvaa tapahtumallisuuden nykytilan ja kehittämistarpeet sekä toimenpiteinä mm. tapahtuma-alueet ja niiden soveltuvuudet sekä reunaehdot tapahtumakäyttöön.

Lisäksi lautakunta toteaa, että Hietaniemen rannan alueen käyttöä pitää täsmentää osana kaupunginkanslian johdolla valmisteltavaa tapahtumien tiekarttaa. Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Käsittely

15.01.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mika Ebeling: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun:

Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Kannattaja: Heimo Laaksonen

1. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun: Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Jaa-äännet: 3

Jussi Chydenius, Päivi Meros, Sami Muttilainen

Ei-äännet: 8

Silja Borgarsdóttir Sandelin, Mika Ebeling, Arja Karhuvaara, Otto Königs, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Terhi Peltokorpi, Niilo Toivonen

Tyhjä: 2

Mari Holopainen, Raine Luomanen

Poissa: 0

06.05.2019

Lautakunta hyväksyi Mika Ebelingin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 3-8 (2 tyhjää, 0 poissa).

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Saila Machere, johtava asiantuntija, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

§ 320

V 22.5.2019, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite koulujen seksuaalikasvatuksen kehittämisestä

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Asia palautetaan valmisteluun siten, että toimiala selvittää, kuinka Helsingin kouluihin varmistetaan seksuaalikasvatukseen koulutetun henkilöstön toteuttamat opetussisällöt joissa perehdytään kattavasti eri seksuaalikasvatuksen teemoihin, kuten seksuaaliseen hyvinvointiin, erilaisiin seksuaalisuuden muotoihin, emotionaalisiin taitoihin, koskemattomuuden rajoihin, seksuaaliseen häirintään puuttumiseen ja sen ehkäisyyn, ja seksuaalikasvatus on kaikissa kouluissa suunnitelmallista ja inklusiivista sekä huomioi myös sateenkaarinuorten tarpeen parempan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saa laadukasta ja monipuolista seksuaalikasvatusta. Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa kouluja laatimaan perheille vinkkilistan seksuaalioppaista, joita vanhemmat voivat hankkia koteihin ja antaa nuorille luettavaksi.

Käsittely

Palautusehdotus:

Kaisa Hernberg:

Asia palautetaan valmisteluun siten, että toimiala selvittää, kuinka Helsingin kouluihin varmistetaan seksuaalikasvatukseen koulutetun henkilöstön toteuttamat opetussisällöt joissa perehdytään kattavasti eri seksuaalikasvatuksen teemoihin, kuten seksuaaliseen hyvinvointiin, erilaisiin seksuaalisuuden muotoihin, emotionaalisiin taitoihin, koskemattomuuden rajoihin, seksuaaliseen häirintään puuttumiseen ja sen ehkäisyyn, ja seksuaalikasvatus on kaikissa kouluissa suunnitelmallista ja inklusiivista sekä huomioi myös sateenkaarinuorten tarpeen parempan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saa laadukasta ja monipuolista seksuaalikasvatusta. Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa kouluja laatimaan perheille vinkkilistan seksuaalioppaista, joita vanhemmat voivat hankkia koteihin ja antaa nuorille luettavaksi.

Kannattaja: Terhi Koulumies

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Asia palautetaan valmisteluun Kaisa Hernbergin palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 6

Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Kaarin Taipale, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 7

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Terhi Koulumies, Maria Ohisalo, Anni Sinnemäki, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Pia Pakarinen, Marcus Rantala

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian valmisteluun äänin 6 - 7 (2 tyhjää).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että koulujen seksuaalikasvatusta kehitetään mm. opettajien täydennyskoulutuksella. Aloitteessa ehdotetaan pilottihanketta, johon valittavissa peruskouluissa varmistetaan koulutettu seksuaalikasvattaja esim. palkkaamalla tai kouluttamalla olemassa olevaa henkilöstöä.

Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimettynä aiheena asia on opetus-

suunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1–6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4–6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painotuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetussuunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle, vaan teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä, kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta ja osa on koulutautunut tätäkin pidemmälle. Koulutusta on järjestetty myös opettajille. Koulujen sijaismäärärahat on siirretty koulujen budjettiin, mikä on helpottanut koulutukseen hakeutumisen prosessia. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on ohjeistuksessa laajennettu.

Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osaajia ja teemoja käsitellään kattavasti. Yhteistyöllä kaupungin toimialojen kesken sekä kolmannen sektorin kanssa varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemaansa seksuaalikasvatusta. Kaupunkitasoinen opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Hyvin järjestetty seksuaalikasvatus vähentää seksuaalisuuteen liittyviä pelkoja, epävarmuutta ja paineita lapsilla ja nuorilla. Tämä parantaa

06.05.2019

lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee väkivaltaista seksuaalista käyttäytymistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan todennut, että seksuaalikasvatuksen kehittäminen aloitetaan kouluttamalla olemassa olevaa henkilöstöä. Koulutusta järjestetään tarpeen mukaan myös yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Keskeisiä aiheita koulutuksen alkuvaiheessa ovat seksuaalinen häirintä, ja varsinkin sosiaalisen median kautta tapahtuva häirintä. Seksuaalikasvatusta kehitettäessä huomioidaan myös sateenkaarinuorten tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 272

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

29.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 21

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon aloitteesta koulujen ja oppilaitosten seksuaalikasvatuksen kehittämiseksi:

Seksuaalinen häirintä varsinkin sosiaalisen median kautta on esimerkiksi kouluterveyskyselyn mukaan yleistä. Kouluissa ja oppilaitoksissa annettava seksuaalikasvatus täydentää kotien kasvatustyötä asiassa.

Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimettynä aiheena asia on opetussuunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1-6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4-6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämäntapojen sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painotuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetussuunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle. Teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta. Yksittäinen koulu on halutessaan voinut määrittellä tämän osion jollekin tietylle vuosiluokalle kuuluvaksi.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä, kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta, ja osa on koulutautunut tätäkin pidemmälle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on järjestänyt koulutusta myös opettajille. Koulujen si-

jaismäärärahat on siirretty koulujen budjettiin, mikä on helpottanut kouluksiin hakeutumisen prosessia. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on laajennettu tässä ohjeistuksessa.

Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osaajia ja teemoja käsitellään kattavasti.

Yhteistyö kaupungin toimialojen kesken sekä kolmannen sektorin kanssa on tärkeää. Yhteistyön avulla varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saavat tarvitsemaansa seksuaalikasvatusta. Kaupunkitasoinen opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Hyvin järjestetty koulun seksuaalikasvatus vähentää seksuaalisuuteen liittyviä pelkoja, epävarmuutta ja paineita lapsilla ja nuorilla. Tämä parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee väkivaltaista seksuaalista käyttäytymistä.

Seksuaalikasvatuksen kehittäminen on tärkeää, ja aloitamme koulutamalla olemassa olevaa henkilöstöä tähän aihealueeseen. Koulutusta järjestetään tarpeen mukaan myös yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Keskeisiä aiheita koulutuksen alkuvaiheessa ovat seksuaalinen häirintä, ja varsinkin sosiaalisen median kautta tapahtuva häirintä.

Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä tämän Fatim Diarran tekemän ja Vesa Korkkulan kannattaman vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo

Ei-äännet: 3

Markku Hannula, Vesa Korkkula, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Fatim Diarra, Ville Jalovaara

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6 - 3 (2 tyhjää, 2 poissa).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Seksuaalikasvatusta kehittäessä tukee huomioida erityi-

sesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Jaa-äännet: 2
Pia Kopra, Dani Niskanen

Ei-äännet: 9
Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Vesa Korkkula, Tiina Larsson, Pia Pakarinen, Laura Vanamo, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 2
Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä Fatim Diarran vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 9–2 (2 poissa).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

§ 321

Luottamushenkilöiden virkamatkojen periaatteet

HEL 2019-002416 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi luottamushenkilöiden virkamatkoja koskevat periaatteet liitteen 1 mukaisesti.

Samalla kaupunginhallitus kumosi päätöksellä 29.1.2018, 50 § hyväksytyt luottamushenkilöiden virkamatkojen periaatteet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Luottamushenkilöiden virkamatkojen periaatteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on 29.1.2018, 50 § päättänyt luottamushenkilöiden virkamatkojen periaatteista. Matkustamiskäytäntöjen yhteensovittamiseksi tarvitaan kaupunkiyhteiset linjaukset virkamatkoista päättävistä viranomaisista.

Virkamatkoista päättävän viranomaisen tulee varmistaa, että virkamatkaa varten on käytettävissä tarvittavat määrärahat. Vain poikkeustapauksissa muiden kuin keskushallinnon toimielinten virkamatkat tulevat kaupunginhallituksen päätettäväksi. Näin ollen voimassa olevia luottamushenkilöiden virkamatkojen periaatteita on tarpeen päivittää aluerausten sekä virkamatkojen määrien osalta.

Lisäksi matkustamisen yleisiä periaatteita täydennetään siten, että virkamatka tulisi tehdä ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalla

tavalla ottaen huomioon matkan tavoitteen tarkoituksenmukainen saavuttaminen.

Hallintosäännön 31 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää matkakustannusten korvaamisen ja päivärahojen maksamisen periaatteista. Näin ollen on tarkoituksenmukaista, että luottamushenkilön oikeus virkamatkoista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen sisällytetään luottamushenkilöiden virkamatkojen periaatteisiin.

Virkamatkan tekemisen periaatteet

Kaupunginhallituksen jaosto, toimialalautakunta, pelastuslautakunta, toimialalautakunnan jaosto ja liikelaitoksen johtokunta voivat tehdä virkamatkoja tarpeen mukaan. Valtuustokauden aikana tehtävien virkamatkojen määrä on kunkin toimielimen harkittavissa. Toimielin vastaa siitä, että virkamatkan tekeminen on perusteltua.

Virkamatkan tulee liittyä läheisesti toimielimen toimialaan ja tehtävien hoitamiseen. Virkamatkan ensisijaisena tarkoituksena on hankkia tietoa päätöksenteon tueksi ja tutustua Helsingissä sovellettavissa oleviin käytäntöihin. Virkamatkan tekeminen edellyttää perusteltua syytä.

Virkamatkojen osalta tulee noudattaa edullisuusperiaatetta. Virkamatka tulee näin ollen tehdä mahdollisimman tehokkaasti ja pienin kokonaiskustannuksin kuitenkin siten, että virkamatkan tavoitteet voidaan virkamatkan aikana saavuttaa. Kokonaiskustannuksia arvioitaessa otetaan huomioon paitsi matkakustannusten korvaus ja päiväraha myös virkamatkaan käytettävissä oleva aika sekä ympäristövaikutukset. Virkamatkalla tulee toteuttaa Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennysohjelman mm. lentomatrustamisessa.

Virkamatkoihin liittyvä päätöksenteko

Päätöksen virkamatkasta tekee kaupunginhallituksen hyväksymien rajausten pohjalta lähtökohtaisesti se toimielin, joka vastaa toimielimen määrärahojen käytöstä. Näin ollen omasta matkustamisestaan päättävät lautakunnat ja liikelaitoksen johtokunnat. Toimialalautakunnat päättävät jaostojensa matkustamisesta.

Toimielimen tai toimielimen hallintotehtäviä hoitava organisaatio vastaa talousarvion puitteissa toimielimen virkamatkan liittyvistä kustannuksista. Luottamushenkilölle virkamatkasta aiheutuvat välttämättömät kustannukset korvataan enintään kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen ja luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien mukaisina.

Yksittäisten luottamushenkilöiden ja tilapäisten toimielinten edunvalvontaan ja edustamiseen liittyvistä virkamatkoista päättävät pormestari

06.05.2019

ja apulaispormestarit. Toimikuntien ja neuvottelukuntien sekä vaikuttamistoimielinten Eurooppaan suuntautuvista virkamatkoista päättää pormestari.

Toimielinten ja yksittäisten viranhaltijoiden matkustamisesta päätetään tapauskohtaisesti erikseen toimielimen tai viranhaltijan pöytäkirjapäätöksellä. Toimielimen virkamatkoista raportoidaan kaupunginkansliaan virkamatkojen kokonaiskustannusten, matkakohteiden ja virkamatkojen tavoitteiden seuraamiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Luottamushenkilöiden virkamatkojen periaatteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Pormestari ja apulaispormestarit
Toimielimet
Toimialat, virastot ja liikelaitokset

§ 322

Kutsu kuutoskaupunkien luottamushenkilöjohdon tapaamiseen 6.-7.6.2019, Oulun kaupunki

HEL 2019-001930 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Kaisa Hernbergin ehdotuksesta nimetä edustajiksi Anni Sinnemäen ja Fatim Diarran.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta nimetä edustajaksi Pia Pakarisen.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Marcus Rantalan ehdotuksesta nimetä edustajaksi Björn Månssonin.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 040 760 5524
inga.nyholm(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää nimetä Oulussa 6.-7.6.2019 pidettävään kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen seuraavat edustajat:

Esittelijän perustelut

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen järjestetään Oulussa 6.-7.6.2019. Tapaamisen tarkoituksena on keskustella kuutoskaupunkien ajankohtaisista asioista ja kaupunkien välisestä yhteistyöstä. Tilaisuus kestää lounaasta lounaaseen.

Kaupunginhallitusten toivotaan nimeävän tapaamiseen ensisijaisesti kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajistot, halutessaan myös muita edustajia, yhteensä noin kuusi edustajaa jokaisesta kaupungista. Myös viranhaltijan osallistumista toivotaan kokouksen asioiden valmistelun vuoksi.

Tapaamiseen osallistuville luottamushenkilöille maksetaan mahdolliset korvaukset luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista tehdyn päätöksen mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 040 760 5524
inga.nyholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kuutoskaupungeille kutsu Ouluun
- 2 Ohjelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Päätöksessä nimetyt
Kanslian taloushallinto

§ 323

Kaupunkiympäristön toimialan maankäyttö ja kaupunkirakenne - palvelukokonaisuuden maankäyttöjohtajan virkaan ottaminen

HEL 2019-004226 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus otti valtiotieteiden maisteri Rikhard Mannisen maankäyttöjohtajan virkaan 1.6.2019 lukien 10 023 euron kokonaiskuukausipalkan mukaan määräytyvin palkkaeduin. Virassa on kuuden kuukauden koeaika.

Mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, päätös on ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Virkaan valittavan on esitettävä hyväksyttävä arvio edellytyksistään hoitaa virkaan kuuluvia tehtäviä 30 päivän kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mikko Aho, toimialajohtaja, kaupunkiympäristö, puhelin: 310 31064
mikko.aho(a)hel.fi

Anne Lappalainen, henkilöstöpäällikkö, kaupunkiympäristö, puhelin: 310 64928
anne.k.lappalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakijaluettelo

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Virkaan valittu

Viran muut hakijat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Maankäyttöjohtajan virka

Kaupunginhallitus on 28.1.2019, 86 § merkinnyt tiedoksi edellisen viranhaltijan irtisanoutumisen kaupunkiympäristön toimialan maankäyttöjohtajan virasta ja kehottanut kaupunkiympäristön toimialaa käynnistämään viran täyttöön liittyvän julkisen hakumenettelyn.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää palvelukokonaisuuden johtajan virkaan ottamisesta. Kaupunkiympäristölautakunta on tehnyt asiasta esityksen kaupunginhallitukselle.

Virka oli julkisesti haettavana 13.–27.2.2019. Hakuilmoitus julkaistiin kaupungin sähköisessä rekryointipalvelussa osoitteessa helsinkirekry.fi, Helsingin Sanomissa, TE-palveluissa, Tekniikkatalous.fi-, Oikotie.fi- ja LinkedIn -verkkopalveluissa sekä Alma Median verkostossa.

Hallintosäännön 5 luvun 7 §:n mukaan maankäyttöjohtajan tehtävä on johtaa maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuutta. Hallintosäännön 4 luvun 6 §:n mukaan maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus vastaa toimintaedellytysten luomisesta ja järjestämisestä kaupunkiympäristön kehittämiseksi, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Maankäyttöjohtaja vastaa palvelukokonaisuuden strategisesta ohjauksesta sekä suorituskyvyn ja toiminnan tuloksellisuuden kehittämiseksi ja ylläpidosta.

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan palvelukokonaisuuden johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Hakuilmoituksen mukaan viran menestyksellinen hoitaminen edellyttää lisäksi vahvaa kokemusta palvelukokonaisuuden tehtäväkentästä ja elinkeino- ja asuntopolitiikasta sekä hyviä yhteistyö- ja verkostoitumisen taitoja, toimialakokemusta ja asuntomarkkinoiden tuntemusta, kokemusta organisaation johtamisesta ja esimiehenä toimimisesta sekä hyviä edunvalvonta- ja verkostoitumistaitoja. Eduksi luetaan kokemus muutosten läpiviemisestä ja organisaation kehittämisestä, julkishallinnon kokemus sekä näyttöä suurehkon tai laaja-alaisen asiantuntijaorganisaation onnistuneesta johtamisesta.

Virkoja täytettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain 125 §:ssä säädettyt yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin eli taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Hakijat ja rekrytointiprosessi

Maankäyttöjohtajan virkaa haki hakuajan kuluessa 16 henkilöä. Hakijaluettelo on liitteenä 1.

Hakemusten perusteella ensimmäiseen haastatteluun kutsuttiin viisi hakijaa. Hakijoita haastattelivat 11.–22.3.2019 välisenä aikana toimialajohtaja Mikko Aho, hallintojohtaja Silja Hyvärinen ja henkilöstöpäällikkö Anne Lappalainen kaupunkiympäristön toimialalta sekä strategiapäällikkö Marko Karvinen kaupunginkansliasta.

Hakija 6, *****

Hakija 8, Rikhard Manninen on valmistunut valtiotieteiden maisteriksi Helsingin yliopistosta vuonna 2001 pääaineenaan sosiologia ja erikoisalana kaupunkitutkimus. Lisäksi hän on suorittanut executive MBA-tutkinnon Aalto yliopistossa vuonna 2015. Hän on toiminut Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalla yleiskaavapäällikkönä sekä maankäyttöjohtajan ensimmäisenä sijaisena vuodesta 2017 lähtien, 1.2.2019 lähtien maankäyttöjohtajan vuosiloman sijaisena ja 1.4. lukien avoimen viran hoitajana. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvierastossa hän on toiminut yleiskaavapäällikkönä vuosina 2011–2017, toimistopäällikkönä vuosina 2008 – 2011 ja yleiskaavasuunnittelijana vuosina 2005–2008. Teknisessä korkeakoulussa hän toimi projektitutkijana vuosina 2000–2005.

Hakijalla on pitkä kokemus Helsingin kaupungin maankäytöstä, kaavoituksesta sekä maapolitiikasta ja asunto- sekä elinkeinopolitiikasta. Hänellä on kattavat verkostot yhteistyö- ja sidosryhmiin niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Hänellä on myös kokemusta kunnallishallinnon päätöksentekoprosessista sekä seudullisesta yhteistyöstä. Organisaation johtamiskokemusta hänellä on noin 10 vuoden ajalta.

Hakija 10, *****

Hakija 13, *****

Hakija 14, *****

Henkilöarviointiin kutsuttiin haastatelluista kaksi, hakijat 8 ja 10. Henkilöarvioinnit suoritti Psycon Oy. Henkilöarviointiin osallistuneet kutsuttiin toiseen haastatteluun 3.4.2019, jolloin hakijoita haastattelivat toimialajohtaja Mikko Aho, hallintojohtaja Silja Hyvärinen, henkilöstöpäällikkö Anne Lappalainen ja strategiapäällikkö Marko Karvinen sekä kansliapäällikkö Sami Sarvilinna.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys

Kaupunkiympäristölautakunta on tehnyt kaupunginhallitukselle esityksen viran täyttämisestä 16.4.2019, 200 §. Esitys on kokonaisuudessaan päätöshistoriassa. Lautakunta katsoo, että valtiotieteiden maisteri Rikhard Manninen täyttää parhaiten maankäyttöjohtajan viran menestykselliseen hoitamiseen asetetut vaatimukset ja esittää häntä valittavaksi virkaan.

Arviointi

Hakuasiakirjoihin, haastatteluihin, henkilöarviointiin ja aiempaan tietoon sekä lautakunnan esitykseen perustuen on katsottava, että Rikhard Mannisella on parhaat edellytykset maankäyttöjohtajan virkaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen.

Rikhard Mannisen vahvuutena ovat laaja ja kattava perehtyneisyys maankäyttö- ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuuden toimintaan sekä toiminnan merkitykseen osana Helsingin kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista ja elinkeino- ja asuntopolitiikkaa. Lisäksi hänellä on näkemystä ja monipuolista näyttöä palvelunsa tuloksellisesta kehittämistyöstä. Hänellä on vankka kokemus strategisesta johtamisesta, mistä osoituksena hänellä on ollut keskeinen rooli muun muassa yhteiskunnallisesti merkittävien yleiskaavojen valmistelussa ja saattamisessa luottamushenkilökäsittelyyn.

Muutosjohtamisen näkökulmasta hänen vahvuutenaan ovat hyvät vuorovaikutustaidot sekä kehittämisorientoitunut asenne, mikä näkyy myös systemaattisena ja ratkaisukeskeisenä johtamisotteena. Hänellä on laajat verkostot sekä kaupungin organisaation, maankäytön ja liikenteen seudullisten organisaatioiden, valtionhallinnon, erilaisten yhteiskunnallisten sidosryhmien ja luottamushenkilöorganisaatioiden keskeisiin toimijoihin. Hänellä on myös laajat kansainväliset verkostot ja hän on ollut organisoimassa kansainvälistä maankäytön suunnitteluyhteistyötä Helsingin hankkeiden ja strategisen suunnittelun ja alan sisällön kehittämisen tueksi.

Hänellä on yli 10 vuoden kokemus johtamistyöstä ja näyttöä myös organisaatiomuutoksen johtamisesta suurehkoissa ja laaja-alaisessa asiantuntijaorganisaatioissa. Tämä luo hyvät edellytykset hoitaa tehtävää menestyksekkäästi myös toimintaympäristön muuttuessa.

Muuta

Kaupunginhallituksen jäsenillä on mahdollisuus tutustua esitykseen liittyviin hakemuksiin ja niistä laadittuun yhteenvetoon sekä henkilöarviointiraportteihin ennen kokousta ja kokouksen aikana. Tutustumista varten voi ottaa yhteyttä kirjaamoon kokouspäivän aamuun saakka ja kokouspäivän aamusta alkaen toimielimien sihteeriin. Aineistoon liittyviin sisällöllisiin kysymyksiin vastaa lisätiedonantaja.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mikko Aho, toimialajohtaja, kaupunkiympäristö, puhelin: 310 31064
mikko.aho(a)hel.fi
Anne Lappalainen, henkilöstöpäällikkö, kaupunkiympäristö, puhelin: 310 64928
anne.k.lappalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakijaluettelo

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Virkaan valittu

Viran muut hakijat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 324

Tertiääri- ja primäärilainojen myöntäminen eräille asuntotuotannon hankkeille

HEL 2019-004961 T 02 05 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää asuntotuotantorahaston varoista tertiääri- ja primäärilainoja kaupunkiympäristön toimialan asuntotuotantopäällikön hakemuksen mukaisille hankkeille seuraavasti:

	Tertiäärilaina €	Primäärilaina €
Heka Myllypuro/ Ryynimyllynkatu 2	62 734	
Heka Kannelmäki/ Pelimannintie 15 1-vaihe		426 000
Heka Maunula/ Metsäpurontie 12		92 466
Yhteensä	62 734	518 466

Lisäksi kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan asuntotuotannon laatimaan kaupungin puolesta tertiääri ja primäärilainojen velkakirjat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen vahvistamien ehtojen mukaisesti.

Käsittely

Esteelliset: Anni Sinnemäki, Tuula Saxholm

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 ATP päätös eräiden rakennuskohteiden rahoittaminen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Kymp, Asuntotuotanto

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Rakennushankkeet rahoitetaan pääosin Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) myöntämällä korkotukilainalla ja hankkeen edellyttämä omarahoitusosuus katetaan Helsingin kaupungin myöntämällä tertiäärilainalla, jonka ARA rinnastaa yhtiön omiin varoihin. Tertiäärilainana lyhennetään viidessä vuodessa sen jälkeen kun aravalaina tai siihen rinnastettava yhtiön laina on kokonaan maksettu. Tertiäärilainalla rahoitetaan vuokratilojen korkotukilainan ja käynnistysavustuksen jälkeinen, noin 5 %:n suuruinen omarahoitusosuus. Lainan korko on tällä hetkellä 4 % (khs 28.11.2016, § 1067).

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kohde Myllypurossa hakee yhteensä 62 734 euron tertiäärilainaa.

Primäärilaina on Helsingin kaupungin myöntämä laina, jonka korko on tällä hetkellä 2 % (kvsto 12.10.2005, § 219) ja jota lyhennetään 36 vuoden annuiteettitaulukon mukaisesti. Korkotukilainaa myönnetään vain asumiskäyttöön sekä asumista välittömästi palvelevien tilojen rakentamiseen (esim. varastot, saunatilat ja pyykkituvat). Primäärilainalla rahoitetaan kohteisiin sisältyviä tiloja, joita ei lueta asumista välittömästi palveleviksi tiloiksi. Vaativissa erityisryhmien kohteissa primäärilainalla voidaan rahoittaa valtion tuen ulkopuolelle jääviä tiloja.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kohteet Kannelmäessä ja Maunulassa hakevat yhteensä 518 466 euron primäärilainoja.

Esitys on asuntotuotantopäällikön päätöksen mukainen. Asuntotuotantorahastossa on tällä hetkellä varoja lainojen myöntämiseen noin 88,8 miljoonaa euroa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liitteet

1 ATP päätös eräiden rakennuskohteiden rahoittaminen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Kymp, Asuntotuotanto

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

§ 325

Maankäyttösopimuksen ja kiinteistönkaupan esisopimuksen tekeminen Asunto Oy Helsingin Orapihlajantie 24 kanssa liittyen asemakaavanmuutokseen nro 12501 (Etelä-Haaga, Orapihlajatie ja Paatsamatien alue)

HEL 2016-013346 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi kiinteistön 91-420-1-1239-M601 omistajan Asunto Oy Helsingin Orapihlajantie 24 (y-tunnus 21806112-7) kanssa solmittavan liitteen 3 mukaisen maankäyttösopimuksen ja kiinteistönkaupan esisopimuksen.

Kaupunginhallitus oikeutti tonttipäällikön tekemään sopimukseen vähäisiä muutoksia.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kylk 30.10.2018, 527 §
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12501 kartta
- 3 Maankäyttösopimus ja kiinteistönkaupan esisopimus
- 4 Kartta aluejärjestelyistä

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Asunto Oy Helsingin Orapihlajantie 24

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Etelä-Haagassa Orapihlajantien ja rantaradan väliselle alueelle on viireillä asemakaavan muutos, jossa alueelle on kaavoitettu uutta kerrostaloasumista yhteensä 14 000 k-m².

Kaavamuutoksesta seuraa kaava-alueen yksityiselle maanomistajalle merkittävää hyötyä, joten maanomistajan kanssa on neuvoteltu maankäyttösopimus. Sopimuksessa maanomistaja sitoutuu suorittamaan kaupungille 2 600 000 euron rahakorvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin ja luovuttamaan kaupungille korvuksetta kaavamuutosalueen yleiset alueet liitettäväksi puisto- ja katualueisiin.

Lisäksi maanomistaja sitoutuu toteuttamaan noin 2 800 k-m² välimuodon asuntotuotantoon asumisen ja siihen liittyvän maankäytön (AM-ohjelma) mukaisten hallinta- ja rahoitusmuototavoitteiden saavuttamiseksi.

Asemakaavan toteuttaminen edellyttää kaupungin ja maanomistajan välillä aluejärjestelyjä, joista on samalla neuvoteltu kiinteistökaupan esisopimus, jonka mukaan maanomistaja ostaa kaupungilta tontinosia yhteensä 1 040 000 euron kauppahinnalla.

Esittelijän perustelut

Voimassa oleva asemakaava

Alue on vanhaa ratapohjaa, joka on voimassa olevissa asemakaavoissa nro 4480 (vahvistettu 19.1.1960) ja nro 7174 (vahvistettu 15.9.1975) merkitty varastorakennusten ja varastojen korttelialueeksi (Tv) sekä puisto- ja katualueeksi. Korttelin 29082 tontin 1 rautatiealueen puoleisella reunalla sijaitsee luonnonvaraisena säilytettävä korttelinosa (n).

Pääosa kaava-alueesta on Asunto Oy Helsingin Orapihlajatie 24 omistuksessa.

YIT Suomi Oy omistaa Asunto Oy Orapihlajantien 24 osakekannan kokonaisuudessaan. Helsingin kaupunki omistaa alueen nykyiset katualueet sekä pääosan puistoalueista.

Asemakaavan muutosehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta on 30.10.2018, 527 § esittänyt kaupunginhallitukselle asemakaavan muutosehdotuksen nro 12501 hyväksymistä. Kaavartkaisussa nykyisestä varastorakennusten ja varastojen korttelialueen tontista 29082/1 (Tv) sekä puisto- ja katualueen osista muodostetaan uusi asuinkerrostalojen tontti 29082/2 (AK), jolle on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 14 000 k-m².

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys on liitteenä 1. Asemakaavan muutosehdotus on liitteenä 2.

Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus

Asemakaavan muutos korottaa alueen arvoa merkittävästi, joten maanomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014, 658 § tekemän päätöksen mukaiset maapoliittiset neuvottelut. Samalla on neuvoteltu asemakaavan muutokseen liittyvät aluejärjestelyt.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 3 oleva maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus. Sopimus on kaupunginhallituksen päätöksen sekä noudatetun käytännön mukainen.

Maankäyttökorvaus

Sopimuksen mukaan maanomistaja suorittaa osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksin kaupungille korvausta 2 600 000 euroa sekä luovuttaa korvauksetta kaupungille noin 397 m²:n suuruiset yleisen alueen osat.

Korvaus tulee maksaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Vaihtoehtoisesti korvaus on mahdollista maksaa kahdessa erässä liitteenä olevan sopimusluonnoksen mukaisesti.

Rahakorvausta tai sen eriä korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä maksupäivään saakka kahdella (2) prosentilla vuodessa. Korotus pyöristetään lähimpään tuhanteen euroon.

Hallinta- ja rahoitusmuoto

Kaupunginvaltuuston 22.6.2016 hyväksymän asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaan yksityisen maanomistuksen hallinta- ja rahoitusmuotojen toteutumista ohjataan maankäyttösopimuksilla.

Maanomistaja täyttää AM-ohjelman hallinta- ja rahoitusmuototavoitteen sitoutumalla toteuttamaan tai luovuttamaan toteutettavaksi yhteensä noin 2 800 k-m² toteutusohjelman mukaiseen välimuodon asuntotuotantoon, johon kuuluvat muun muassa osaomistusasunnot ja asumisoikeusasunnot. Hallintamuotojakauma on määritelty yhteistyössä kaupunginkanslian aluerakentaminen, asuminen ja investoinnit yksikön kanssa.

Esisopimus alueluovutuksista

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaavan toteuttamiseksi kaupunki ja maanomistaja ovat sopineet seuraavista aluejärjestelyistä:

Kaupunki luovuttaa maanomistajalle yhteensä 1 267 m²:n (1 379 k-m²:n) suuruiset alueet kiinteistöstä 91-29-9903-4 (1 009 m²), 91-29-9901-0 (111 m²) ja 91-420-1-1172 (147 m²) asemakaavan muutoksen mukaiseen asuinkerrostalojen tonttiin 29082/2 (AK).

Tontinosien kauppahinta on 1 040 000 euroa, mikä vastaa yksikköhintaa noin 755 euroa/k-m² (vapaarahoitteinen asuntotuotanto 780 euroa/k-m² ja välimuodon asuntotuotanto 650 euroa/k-m²). Hinnoittelussa on hyödynnetty alueen vyöhykehintaa sekä toteutuneita kiinteistökauppoja.

Maanomistaja luovuttaa kaupungille kiinteistöstä 91-420-1-1239-M601 rasitteista vapaana noin 397 m² suuruisen, asemakaavan muutoksessa katu- ja puistoalueiksi osoitetut liitekartan mukaiset määräalat korvaukselta.

Kartta aluejärjestelyistä on liitteenä 4.

Toimivalta

Hallintosäännön 16 luvun 1 § 2 momentin 9 kohdan sekä kaupunginhallituksen päätöksen 18.9.2017, 865 § perusteella kaupunginhallitus päättää kokonaisarvoltaan 2 miljoonaa euroa suuremmista maankäyttö Sopimuksista. Kokonaisarvo kattaa sekä maankäyttökorvauksen että aluejärjestelyt. Sopimus allekirjoitetaan ennen kaupunginhallituksen päätöksentekoon saattamista. Sopimus tulee voimaan, kun kaupunginhallituksen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kylk 30.10.2018, 527 §
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12501 kartta
- 3 Maankäyttö Sopimus ja kiinteistönkaupan esisopimus
- 4 Kartta aluejärjestelyistä

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Asunto Oy Helsingin Orapihlajantie 24

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 12.03.2019 § 130

HEL 2016-013346 T 10 03 03

Orapihlajatie 24

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) kiinteistön 91-420-1-1239-M601 omistajan Asunto Oy Helsingin Orapihlajatie 24:n (Y-tunnus 1806112-7) kanssa solmittavan liitteen nro 2 mukaisen sopimuksen hyväksymistä.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti oikeuttaa tonttipäällikön tai hänen valtuuttamansa allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä tarkistuksia. Sopimus tulee voimaan, kun kaupunginhallituksen sopimuksen hyväksymistä koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että tonttipäällikkö oikeutetaan tekemään päätöksellään sopimukseen tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

(MA129-4)

30.10.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

13.03.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

06.03.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 11.12.2017 § 58

HEL 2016-013346 T 10 03 03

Hankennumero 5244_1

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12501 pohjakartan kaupunginosassa 29 Etelä-Haaga. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12501
Kaupunginosa: 29 Etelä-Haaga
Kartoituksen työnumero: 49/2017
Pohjakartta valmistunut: 29.11.2017
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 03.05.2017 § 36

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

06.05.2019

HEL 2016-013346 T 10 03 03

Arkkitehti Nina Välkepinta-Lehtinen esitteli Etelä-Haagassa Orapihlajatie-
tien ja Paatsamatien ympäristössä vireillä olevaa kaavamuutosta, johon
liittyy yksi nimeämistarve.

Nimistötoimikunta päätti esittää alueella sijaitsevalle puistolle nimeä

Orapihlajapuisto–Hagtornsparken
(puisto)

Perustelu: Ryhmänimi (puutarhanhoito paikkakunnalla); liitynnäinen,
Orapihlajatie mukaan.

Rakennusvirasto on käyttänyt esitettyä nimeä inventoinneissaan, ja ni-
mi on ollut myös asukkaiden keskuudessa epävirallisessa käytössä.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 22.3.2017

HEL 2016-013346 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa osal-
listumis- ja arviointisuunnitelmasta 1281-00/17, koskien Etelä-Haagan,
Orapihlajatie ja Paatsamatien aluetta, asemakaavan muutosta. Mää-
räaika on 24.3.2017 mennessä.

Orapihlajatie ja Paatsamatien ympäristöön Etelä-Haagaan suunnitel-
laan asuinkerrostaloja noin 600 asukkaalle.

Rakennusvirastolla ei ole huomauttamista osallistumis- ja arviointi-
suunnitelmaan.

Rakennusviraston yhteyshenkilöinä kaavahankkeessa ovat lisätiedo-
nantajat.

Lisätiedot

Jere Saarikko, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39857
jere.saarikko(a)hel.fi

Olli Haanperä, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 326

Valtuutettu Petra Malinin toivomusponsi koulu- ja päiväkotitilojen riittävydestä merkittävien asuntokaavojen yhteydessä

HEL 2018-006244 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen valtuuston 16.5.2018 hyväksymän toivomusponnen (Petra Malin) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä muille valtuuteuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 16.5.2018 Kulosaaren ostoskeskuksen asemakaavan muuttamista kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Hyväksyessään kaupunginhallituksen esityksen valtuusto edellyttää, että jatkossa kaikkien merkittävien asuntokaavojen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota alueen koulu- ja päiväkotitilojen riittävyteen." (Petra Malin)

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, että kaupunkiympäristön toimiala seuraa yhdessä kasvatus- ja koulutustoimialan kanssa palveluiden riittävyttä ja kehittää palvelutilaverkkoa jatkuvana prosessina, johon kuuluvat palveluhankkeiden kaavoittaminen sekä palvelutilahankkeiden ohjelmoiminen kaupungin vuosikellon mukaisesti yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Palvelutilaverkon kehittämisessä alueelliset tarkastelut ja selvitykset ovat tärkeä työkalu väestöennusteisiin pohjautuvan mitoittamisen lisäksi. Laajemmat tarkastelut tehdään yhteistyössä asukkaiden kanssa. Kaarelan, Puistolän ja Mellunkylän tarkastelut ovat esimerkkejä viimeaikaisista osallistamalla tehdyistä tarkasteluista. Myös keskeisten asemakaavojen yhteydessä on nykyisin teetetty erillisiä palveluverkkoselvityksiä.

Esimerkiksi Pasilan alueelle laadittiin alueen palveluverkon tarpeiden selvittämiseksi Pasilan palveluverkko -skenaariotarkastelu vuosille 2025–2040. Arabian tehdaskorttelin asemakaavaehdotuksen (nro 12470) valmistelun yhteydessä on laadittu vuonna 2018 valmistunut Arabianrannan ja Kalasataman palvelutilaverkkoselvitys. Meneillään olevista tarkasteluista voidaan mainita kesäksi 2019 valmistuva koillisen Helsingin suuria kaupunkirakenteellisia muutoksia tukeva Malmin palveluverkkoselvitys, joka kattaa Malmin ja Malmin lentokentän alueen lisäksi Tapaninvainion, Tapanilan ja Pukinmäen.

Tavoitteena on, että ennalta sovittujen asemakaavahankkeiden yhteydessä jatketaan palvelutilaverkkoselvitysten laatimista siten, että selvitykset kattaisivat vähitellen koko kaupungin alueen. Aiemmin tehtyjä palveluverkkoselvityksiä voidaan päivittää uusia kaavahankkeita laadittaessa. Tällöin kaavoituksessa pystytään huomioimaan yhteistyössä palveluita tuottavien toimialojen kanssa palveluiden riittävyys sekä varmistamaan lakisääteisten palveluiden, kuten koulu- ja päiväkotitilojen riittävyys.

Kaupunkiympäristölautakunta korostaa lausunnossaan systemaattisen ja koko kaupungin kattavan yhteistyön ja toimintatavan muodostumista, jossa palveluverkon kehittämistarpeet heijastuvat riittävästi 10 vuoden investointisuunnitelmaan ja jossa myös pidempi aikaväli on tarkastelussa.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n 4 momentin mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, virkaehtosopimus

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 26.03.2019 § 160

HEL 2018-006244 T 00 00 03

Hankennumero 5264_176

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialat seuraavat yhteistyössä palveluiden riittävyyttä sekä kehittävät palveluverkkoa jatkuvana prosessina. Prosessiin kuuluvat palveluhankkeiden kaavoittaminen sekä palvelutilahankkeiden ohjelmoiminen kaupungin vuosikellon mukaisesti yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Palvelutilaverkon kehittämisessä alueelliset tarkastelut ja selvitykset ovat tärkeä työkalu väestöennusteisiin pohjautuvan mitoittamisen lisäksi. Laajemmat tarkastelut tehdään yhteistyössä asukkaiden kanssa. Kaarelan, Puistolan ja Mellunkylän tarkastelut ovat esimerkkejä viimeaikaisista osallistamalla tehdyistä tarkasteluista. Myös keskeisten asemakaavojen yhteydessä on nykyisin teetetty erillisiä palveluverkkoselvityksiä.

Esimerkiksi Pasilan alueelle laadittiin alueen palveluverkon tarpeiden selvittämiseksi Pasilan palveluverkko -skenaariotarkastelu vuosille 2025 - 2040. Arabian tehdaskorttelin asemakaavaehdotuksen nro 12470 valmistelun yhteydessä on laadittu vuonna 2018 valmistunut Arabianrannan ja Kalasataman palvelutilaverkkoselvitys.

Esimerkkinä meneillään olevista tarkasteluista voidaan mainita kesäksi 2019 valmistuva koillisen Helsingin suuria kaupunkirakenteellisia muutoksia tukeva Malmin palveluverkkoselvitys, joka kattaa Malmin ja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Malmin lentokentän alueen lisäksi Tapaninvainion, Tapanilan ja Pukinmäen.

Tavoitteena on, että ennalta sovittujen asemakaavahankkeiden yhteydessä jatketaan palvelutilaverkkoselvitysten laatimista siten, että selvitykset kattaisivat vähitellen koko kaupungin alueen. Aiemmin tehtyjä palveluverkkoselvityksiä voidaan päivittää uusia kaavahankkeita laadittaessa. Tällöin kaavoituksessa pystytään huomioimaan yhteistyössä palveluita tuottavien toimialojen kanssa palveluiden riittävyys sekä varmistamaan lakisääteisten palveluiden, kuten koulu- ja päiväkotitilojen riittävyys.

Kaupunkiympäristölautakunta korostaa systemaattisen ja koko kaupungin kattavan yhteistyön ja toimintatavan muodostumista, jossa palveluverkon kehittämistarpeet heijastuvat riittävästi 10 vuoden investointisuunnitelmaan ja jossa myös pidempi aikaväli on tarkastelussa.

Käsittely

26.03.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kaupunkiympäristölautakunta korostaa systemaattisen ja koko kaupungin kattavan yhteistyön ja toimintatavan muodostumista, jossa palveluverkon kehittämistarpeet heijastuvat riittävästi 10 vuoden investointisuunnitelmaan ja jossa myös pidempi aikaväli on tarkastelussa.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

19.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi
Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 102

HEL 2018-006244 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä lähtökohtana, että kaikkien merkittävien asuntokaavojen valmistelun yhteydessä varaudutaan riittäviin päiväkotij- ja koulutiloihin. Vuonna 2018 voimaan tullut uusi yleiskaava mahdollistaa Helsingin merkittävän kasvun. Yleiskaavan tavoitteet lisäävät kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden tarvetta eri puolilla kaupunkia. Helsingin uudesta asuntorakentamisesta runsas puolet toteutuu ns. uusilla alueilla, mutta jopa 40 prosenttia toteutetaan täydennysrakentamisalueilla. Yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa on tiivistetty, jotta voidaan varmistaa riittävät mahdollisuudet palvelujen järjestämiselle kasvavassa kaupungissa.

Uusien alueiden palvelutarpeiden arviointia tehdään säännöllisesti kaupunginkanslian aluerakentamisprojekteissa. Tässä työskentelyssä seurataan alueiden kehittymistä, asuntorakentamisen etenemistä, tarvittavia tonttivarauksia sekä arvioidaan palvelutilahankkeiden ajoittamista talonrakentamisohjelmaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu alueprojektien työskentelyyn.

Täydennysrakentamisen vaikutuksia palvelutilatarpeiden ajoittamiseen on vaikeampi ennakoida, koska täydennysrakentamisen toteutumisen aikatauluun vaikuttavat monet eri tekijät kuten esimerkiksi maanomistus. Lisäksi palvelutilatarpeiden arvioinnissa tukeudutaan olemassa olevaan palvelutilaverkkoon, sen mahdollisuuksiin ja riskeihin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta palvelu on lisännyt yhteistyötä kaavoituksen, kaupunginkanslian täydennysrakentamisalueidenprojektin sekä tietokeskuksen kanssa palvelutarpeiden arviointiin. Täydennysrakentamisen vaikutuksia tarkastellaan muun muassa toteuttamalla alueellisia palvelutilaverkkotarkasteluja. Tarkasteluja tehdään sekä asukkaita laajasti osallistaen että suppeampina kartoituksina. Pitkän aikavälin tontti- ja tilatarpeiden arviointi painottuu laajempiin alueellisiin kokonaisuuksiin, ja tarkentuu yksittäisten asemakaavojen valmistelun yhteydessä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on meneillään palveluverkko-työhön liittyvä selvitys, jossa tavoitteena on kuvata palveluverkkoprosessia toimialalla. Tavoitteena on selkeyttää palveluverkon suunnittelun periaatteita, linjauksia ja palvelutarpeiden ennakoinnin prosesseja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala työstää parhaillaan kaupunkiympäristötoimialan kanssa palvelutilaverkon kehittämiseen liittyviä prosesseja, joissa selkeytetään toimialojen rooleja, vastuita sekä toiminta-

tapoja. Lisäksi käytössä on työväline, jolla voidaan arvioida uuden kaavavaranannon aiheuttama koulu- ja päiväkotitilojen tarve lapsi- ja oppilasmäärinä sekä tarvittavina uusina palvelutontteina tai nykyisten tonttien kehittämistarpeina.

Kiinteistöstrategian toteuttamishjelmaan tullaan sisällyttämään toimenpiteitä, joilla halutaan varmistaa palvelutilatarpeiden ennakointia ja nopeampaa reagoitua muuttuviin tarpeisiin. Tavoitteena on rakentaa palveluverkkotarkastelua varten digitaalinen työväline, kehittää alueellisia tilatarkasteluja ja palveluverkkoselvityksiä, hakea välineitä tilojen toimivuuden arviointiin ja kartoittaa pysyvien väistötilojen järjestämistä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu aktiivisesti tähän kehittämistyöhön.

Lähtökohta on, että kasvatuksen ja koulutuksen kunnalliset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelut ovat pääosin lähipalveluita ja niiden tulee sijoittua asumisen lähelle, siten että ne ovat helposti ja turvallisesti kävellen tai sujuvasti julkisella liikenteellä saavutettavissa. Palveluiden suunnittelussa hyödynnetään väestötietojen lisäksi tietoja palvelujen käyttöön liittyvistä muutoksista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala esittää vuosittain uudet tilatarpeet talonrakentamishjelmaan ta-
lousarviovalmistelun yhteydessä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

§ 327

Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020–2022 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet

HEL 2019-003761 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2020–2022 laatimisohteet ja niihin sisältyvät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille, investointiraamin talousarviokohdittain sekä alustavan investointiohjelman 2020–2029. Lisäksi kaupunginhallitus päätti lähettää laatimisohteet lauta- ja johtokunnille noudatettaviksi talousarvioehdotusten valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus päätti, että vuoden 2020 käyttötalouden toimintamenojen kokonaistaso tarkistetaan vastaamaan tuoreimpia ennusteita väestönkasvusta ja kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) kaupunkistrategiassa sovitulla tavalla talousarviovalmistelun edetessä.

Hyväksyessään talousarvioehdotuksen vuoden 2020 kokonaisraamin kaupunginhallitus kehotti lauta- ja johtokuntia valmistelevaan talousarvioehdotuksensa seuraavin periaattein:

- vuoden 2020 talousarvion lähtökohtana on kaupunkistrategiasta johdettu kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami, jota ei voida ylittää
- lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa.
- talousarvioehdotuksien tulee perustua strategian taloustavoitteisiin sekä laskelmiin väestönkasvun ja toimintaympäristön muutoksien vaikutuksista asiakas- ja suoritämääriin strategiatavoitteen mukaisesti erityisesti palveluissa joiden kustannuksiin väestönkasvu suorimmin vaikuttaa
- talousarvioehdotuksissa tulee huomioida kaupunkistrategian 0,5 % tuottavuustavoite

Lisäksi kaupunginhallitus kehotti lauta- ja johtokuntia sisällyttämään talousarvioehdotuksiin:

- kaupunkistrategian toteuttamisen toimenpiteet vuosina 2020–2022
- asiakas- ja suoritämäärien kehitys eriteltyinä väestönkasvuun ja muihin tekijöihin vuosina 2018–2022

- palveluiden yksikkökustannukset 2018 ja niiden kehitys 2019–2022 sekä niihin perustuva tuottavuuskehitys

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Matti Malinen, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio_ ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2020_2022 laatimisohteet
- 2 Kaupunkitason strategiamittareiden toteuma 2019 1. kvartaali
- 3 Henkilöstötoimikunnan lausunto 29.4.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupungin vuoden 2020 talousarvion raami ja taloussuunnitelma 2020–2022 perustuu kaupunkistrategian taloustavoitteisiin ja 28.11.2018 hyväksytyyn vuoden 2019 talousarvioon sekä ohjeellisena hyväksytyyn taloussuunnitelmaan 2020–2021. Käyttömenojen kaupunkitasoinen kokonaisraami on johdettu strategian laskukaavalla, joka ottaa huomioon väestökasvun ja kustannustason muutoksen sekä 0,5 prosentin tuottavuustavoitteen. Väestönkasvu perustuu kaupungin laatimaan väestöennusteeseen ja kustannustason nousu peruspalvelujen hintaindeksiin.

Tuoreimpiin väestönkasvun ja kustannustason ennusteisiin perustuen strategiatavoitteen mukaiset käyttötalouden menot voivat vuonna 2020 kasvaa 3,47 % verrattuna vuoden 2019 talousarvioon. Vuodelle 2020 ehdotettu kaupunkitasoinen käyttötalouden raami on vuoden 2019 talousarvio lisättynä 3,47 prosentilla. Vuoden 2019 talousarvion yhteydessä ohjeellisena hyväksytyssä taloussuunnitelmassa sen hetkisillä ennusteilla väestönkasvusta ja indeksin muutoksesta arvioitu kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 on 3,28 %, joka on siten jokseenkin nyt

ehdotetun raamin mukainen. Tämän vuoksi lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotusten lähtökohtana on syytä pitää vuoden 2019 talousarvion yhteydessä ohjeellisena hyväksyttyä taloussuunnitelmaa vuosille 2020–2021.

Tuoreimpien väestönkasvuarvioiden mukaan kaupunkistrategian tavoitteen laskennassa käytettävä väestönkasvuprosentti vuodelle 2019 on 0,74 prosenttia (2019 talousarviossa 1,19 prosenttia), vuodelle 2020 on 0,97 prosenttia (2020 taloussuunnitelmassa 1,18 prosenttia), vuodelle 2021 on 1,07 (2020 taloussuunnitelmassa 1,18) ja vuodelle 2022 on 1,07 prosenttia.

Valtiovarainministeriön ennusteen 4.4.2019 mukaan toimintamenojen kustannustason muutoksen määrittävä peruspalvelujen hintaindeksi olisi 2,40 % vuonna 2019, 3,00 % vuonna 2020 sekä 2,70 % vuosina 2021 ja 2022. Edelliseen ennusteeseen verrattuna vuoden 2019 peruspalvelujen hintaindeksi on noussut 2,10 prosentista 2,40 prosenttiin sekä vuoden 2020 indeksi noussut 2,60 prosentista 3,00 prosenttiin.

Kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin määrittää väestönkasvuun, kustannustason nousuun ja tuottavuuden parantamiseen perustuva laskelma. Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotusten lähtökohtina ovat kaupunkistrategian taloustavoitteet sekä ohjeellisena hyväksytty taloussuunnitelma 2020–2021. Kaupunkistrategian mukaisesti toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia. Lauta- ja johtokuntien tulee perustaa talousarvioehdotuksensa laskelmiin, joista ilmenee väestönkasvun ja toimintaympäristön muutosten vaikutukset asiakas- ja suoritemääriin strategiatavoitteen mukaisesti erityisesti palveluissa joihin väestönkasvu suorimmin vaikuttaa. Laskelmista tulee ilmetä myös kustannustason muutoksien vaikutus. Laskelmissa tulee huomioida kaupunkistrategian 0,5 % tuottavuustavoite. Toimialojen laskelmien perusteella mahdollistetaan kaupunkistrategian mukainen toimintamenojen kohdentaminen. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksissaan kiinnittää huomiota tulojen kerryttämiseen suhteessa menojen kasvuun.

Lisäksi lauta- ja johtokuntien tulee huomioida, että kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki tavoittelee yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa palveluissa, joissa yksikkökustannukset ovat muita suuria kaupunkeja korkeammat. Talousarvioehdotuksiin tulee sisällyttää palveluiden yksikkökustannukset tilinpäätöksen 2018 mukaisena sekä niiden kehitys 2019–2022 sekä niihin perustuen tuottavuuskehitys.

Kaupunginhallitus hyväksyi 12.3.2018 kaupunkistrategian kaupunkitason mittarit ja 18.3.2019 kehitettävät mittarit osaksi kaupunkistrategian kaupunkitason mittareita. Kaupunginhallitus kehotti toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia ottamaan kaupunkistrategian mittarit huomioon strategiakauden talousarvioiden tavoitteissa, toimenpiteissä ja toiminnan mittauksessa sekä huolehtimaan mittareiden toteuttamisesta. Toimialojen ja talousarvion mittareiden tulee osoittaa, kuinka toimiala edistää tai tukee kaupunkitason mittareiden tavoitetason toteutumista. Strategiamittarit kuvaavat strategiatavoitteissa onnistumista ja niiden tulisi ohjata myös resurssien suuntaamista.

Talousarvioehdotuksista tulee ilmetä kaupunkistrategian toteuttamisen toimenpiteet toimialalla sekä kaupunkiyhteisten hankkeiden ja toimialojen yhteissuunnittelun teemojen toteuttamisen toimenpiteet 2020–2022.

Vuoden 2020 talousarvion menojen kokonaistaso tarkistetaan talousarviovalmistelun edetessä vastaamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) ja väestönkasvusta. Lisäksi talousarviovalmistelun edetessä tullaan ottamaan huomioon hallitusohjelman, valtion kuntatalousohjelman sekä valtion vuoden 2020 talousarvioehdotuksen vaikutukset määrärahojen mitoituksessa.

Verotuloarviot perustuvat valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton veronesteisiin. Kokonaisverorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) ennakoitaan vuodelle 2020 kasvavan noin 3,0 % vuoden 2019 ennustetusta tasosta. Verrattuna vuoden 2018 verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) toteumaan ennakoitaan kahden vuoden (2018–2020) kasvuksi 7,8 %.

Kunnallisverotulojen ennakoitaan vuonna 2020 kasvavan noin 3,4 % vuoden 2019 ennustetusta tasosta ja vastaavasti yhteisöveron ennustetaan toteutuvan vuoden 2019 tasolla. Kiinteistöveron osalta ennakoitaan 1,8 % kasvua perustuen verotusarvojen kasvuun. Hallituksen huhtikuun kehysriihessä päätettiin teknisestä kehyksestä eikä tehty linjauksia koskien esimerkiksi vuoden 2020 verotusta, vaan kaikki linjaukset jätettiin tehtäväksi hallitusohjelmassa ja syksyn budjettiriihessä.

Valtionosuuksia ennakoitaan vuonna 2020 kertyvän 222 miljoonaa euroa eli 20 miljoonaa euroa vuotta 2019 ja noin 25 miljoonaa euroa vuotta 2018 vähemmän. Varsinainen peruspalveluiden valtionosuus kasvaa tämänhetkisten päätösten ja olemassa olevan lainsäädännön mukaan (Kuntatalousohjelma 2020, kevät) koko maan tasolla 12 % eli noin miljardi euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Kuntien peruspalveluiden valtionosuuden kasvu johtuu kilpailukykysovimuksen päättymisestä (mm. lomarahojen leikkaukseen liittyvän valtionosuuden vähennyksen päätyminen vuoteen 2020), määrärahaisten indeksijäädysten päät-

tymisestä, valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta sekä verotulomenetysten kompensatioiden kasvusta. Tämänhetkisten valtion päätösten mukaan Helsingin saama peruspalveluiden valtionosuus kasvaa vuodelle 2020 merkittävästi, mutta tilitysten kasvua pienentää olennaisesti Helsingin maksaman valtionosuuksiin sisältyvän verotulopohjan tasauksen kasvu.

Helsingin valtionosuuksiin sisältyvä verotulopohjan taseus on vuoden 2020 osalta ennakkotietojen mukaan -373 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 vastaava luku on -340,6 miljoonaa euroa. Vielä vuonna 2017 verotulopohjan taseus oli 289 miljoonaa euroa, joten kasvu viime vuosina on ollut todella merkittävää, jopa yli 100 euroa/asukas. Verotulotaseuksen merkittävä nousu muutaman viime vuoden aikana on seurausta Helsingin hyvästä verotulokasvusta, erityisesti edeltävien vuosien hyvästä yhteisöverotulokasvusta. Helsingin maan keskimääräistä paremmasta verotulokehityksestä laskennallisesti hieman yli 37 % (Helsingin taseusvähennysprosentti valtionosuusjärjestelmässä) siirtyy verotulotaseusta saavien kuntien valtionosuuksia lisääväksi tekijäksi.

Kuntien vuonna 2020 saamiin valtionosuuksien liittyen ja koko kuntatalouden kestävän tasapainon kannalta on erittäin tärkeää, että valtio ei kohdista uusia leikkaavia päätöksiä kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen vuodelle 2020.

Kunta-alan työehtosopimusten osalta nykyinen sopimuskausi päättyy vuoden 2020 maaliskuun lopussa. Eri alojen työehtosopimusneuvottelut alkavat ensi syksynä mm. vientiteollisuuden aloilla. Neuvottelut ovat yleensä toimineet suuntaa antavina muille sektoreille. Kuntien vuoden 2020 talousarviovalmistelun kannalta päätökset nykyisen sopimuskauden jälkeisten sopimusten sisällöstä (ml. palkkaratkaisut) tulevat luultavasti myöhään. Vuodelle 2019 sijoittuvat korotukset ovat 1.1.2019 järjestelyvaraerä 1,2 % palkkasummasta ja 1.4.2019 yleiskorotus 1,0 %. Lisäksi kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkaukset päättyvät ja lomarahat nousevat normaalille tasolle vuonna 2020 (noin 30 % nousu) nostaten kuntien palkkakuluja vuonna 2020.

Investointien kokonaistaso mitoitetaan tulos- ja rahoituslaskelmiin pohjautuen strategian taloustavoitteen mukaisesti siten, ettei lainakanta asukasta kohti kasva. Investointiraamissa kaupungin 10-vuotisen investointiohjelman vuotuinen kokonaisinvestointitaso on keskimäärin noin 758 miljoonaa euroa sisältäen liikenneliikelaikoksen sekä muiden liikelaikosten investoinnit.

Investointiraamissa kokonaisinvestointitaso on 988 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja 864 miljoonaa euroa vuonna 2021. Vuosien 2020–2021 keskimääräistä tasoa korkeammat investointitasot johtuvat

eräistä kaupungin kautta maksettavista rahoitusosuuksista, jotka näkyvät vastaavina tuloina kohdassa rahoitusosuudet investointimenoihin. Vuoden 2020 investointituloihin ja -menoihin on arvioitu Kiinteistö Oy Kalasataman Kympin osakkeiden myyntitulot ja myyntitulojen sijoittaminen ko. kiinteistöosakeyhtiöön noin 130 miljoonan euron suuruisena.

Raamin mukainen kaupungin vuosien 2020–2022 investointitaso olisi merkittävästi korkeampi verrattuna vuosien 2017 ja 2018 toteutuneeseen investointitasoon nähden. Vuosina 2017 ja 2018 investointien toteuma on jäänyt selvästi käytettävissä olevia määrärahoja alhaisemmaksi. Investointien ohjelmoinnissa keskeisenä periaatteena tulee olla vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus.

Vuoden 2020 raamin tulos- ja rahoituslaskelman ohessa on esitetty tulos- ja rahoituslaskelma-arviot myös vuosille 2021 ja 2022.

Toimialojen tulee vuoden 2020 talousarvioehdotuksen laadinnan yhteydessä kehittää ja kokeilla malleja tunnistaa ja huomioida talousarvion vaikutukset lapsiin (Khs 30.8.2017 §308). Lisäksi talousarvion vaikutusarviointia tulee tehdä esimerkiksi sukupuolivaikutusten, terveys- ja hyvinvointivaikutusten, sosiaalisten vaikutusten, yritysvaikutusten ja ympäristövaikutusten näkökulmasta.

Asia on käsitelty yhteistoiminnassa henkilöstön ja työnantajan kanssa.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Matti Malinen, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio_ ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2020_2022 laatimisohteet
- 2 Kaupunkitason strategiamittareiden toteuma 2019 1. kvartaali
- 3 Henkilöstötoimikunnan lausunto 29.4.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

06.05.2019

Asia/35

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Kaupunkiympäristön toimiala
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Sosiaali- ja terveystoimiala
Tarkastuslautakunta
Liikenneliikelaitos
Palvelukeskusliikelaitos
Pelastuslaitos
Rakentamispalveluliikelaitos
Taloushallintopalveluliikelaitos
Työterveysliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.04.2019 § 259

HEL 2019-003761 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 6.5.2019 saakka.

Käsittely

25.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 6.5.2019 saakka Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Matti Malinen, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

§ 328 Henkilöstöraportti 2018

HEL 2019-004594 T 01 00 02 01

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi kaupungin henkilöstöraportin vuodelta 2018.

Seuraavassa henkilöstöraportissa kiinnitetään erityistä huomiota ratkaisuihin, joilla helpotetaan kaupungin työvoimapulaa ja rekrytointia.

Käsittely

Vastaehdotus:

Pia Pakarinen: Päätösehdotukseen lisätään seuraavaa:

"Seuraavassa henkilöstöraportissa kiinnitetään erityistä huomiota ratkaisuihin, joilla helpotetaan kaupungin työvoimapulaa ja rekrytointia."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Pia Pakarisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Asta Enroos, va. henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 36420
asta.enroos(a)hel.fi
Outi Anttila, hr-asiantuntija, puhelin: 310 37962
outi.anttila(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kaupungin henkilöstöraportti 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi kaupungin henkilöstöraportin vuodelta 2018.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vuoden 2018 henkilöstöraportti antaa kokonaiskuvan kaupungin henkilöstöstä ja niistä henkilöstöpoliittisista toimenpiteistä, joilla edistetään hyvää henkilöstökokemusta ja siten kaupunkistrategian toteutumista.

Raportin teksteihin sisältyy vain keskeisimmät tilastotiedot. Pääosa tilastotiedoista ilmestyy kaupungin www.hel.fi – sivuilla erillisenä raporttina toukokuussa.

Vuosi 2018 oli organisaatiolle vakiintumisen aikaa. Vuoden 2017 johtamisjärjestelmäuudistuksen vakiintuminen ja uuden kaupunkistrategian saaminen ovat siivittäneet kaupungin kehittymistä.

Henkilöstömäärä oli vuoden vaihteessa 37 656. Henkilöstömäärä on kasvanut 567 henkilöllä, 1,5 prosentilla. Kasvu selittyy pääasiassa väestönkasvun myötä kasvaneista palveluista kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

Toimintakulttuurin muutoksen vaatimiin osaamisen kehittämishaasteisiin vastattiin useilla uraohjelmilla ja valmennuksilla, joiden tarkoituksena on ollut osaamisen laajentaminen ja syventäminen. Johtamiskoulutukset vastasivat eri vaiheessa urallaan olevien esimiesten tarpeisiin.

Henkilöstön osallistumisen edellytyksiä oman työn kehittämiseen parannettiin hankkeella, jossa etsittiin toimivia käytäntöjä osallistumisen lisäämiseen. Yli 3000 kaupungin työntekijää vastasi kyselyyn ja toi esiin näkemyksiään henkilöstön osallistumisesta muun muassa sähköisten alustojen hyödyntämisestä vuoropuheluun.

Kaupungille haettiin henkilöstöä yli 10 600 tehtävään. Kilpailu osaavasta henkilöstöstä kiihtyy. Kaupungille valmisteltiin pidemmän aikavälin palkkakehitysohjelmaa, joka pyrkii varmistamaan palkkakilpailukykyä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Muun muassa lastentarhanopettajien, päiväkodinjohtajien, lastenhoitajien ja sosiaalityöntekijöiden palkat nousevat. Lisäksi kuntapuolelle neuvoteltiin valtakunnallisesti sovitut palkkorotukset ja niiden kohdentamiset.

Työnantajakuvaa kehitettiin muun muassa Helsinki-lähettiläiden kautta. Kaupungilla oli yli 4000 kesätyöntekijää, joista alle 20-vuotiaita oli noin puolet.

Henkilöstön työhyvinvointi

Sairaus- ja työtapaturmapoissaolojen osuus kokonaistyöajasta on pysynyt 4,8 prosentissa. Myös työtapaturmien kokonaismäärä on pysynyt samalla tasolla. Vuoden alusta käyttöön otettu Työhyvinvointiohjelma 2018-2021 ohjaa henkilöstön työhyvinvoinnin, työturvallisuuden ja ennakoinnin työkykyjohtamisen kehittämistä. Liikkumisohjelman kautta lii-

kuntaa integroitiin arjen käytäntöihin. Korvaavan työn toimintamallin käyttöönotto edistää henkilöstön työkykyä ja vähentää sairaspoissaoloja tulevina vuosina.

Kaupunki osallistui kolmannen kerran Työterveyslaitoksen Kunta10–tutkimukseen, jonka muuttujista osa toimii strategian henkilöstökokemuksen mittarina. Lähes kolme neljästä suosittelisi kaupunkia työnantajana ystävilleen, vaikka työnantajan suosittelu on laskenut aikaisemmasta kyselystä koko kunta-alalla.

Päätöksenteon oikeudenmukaisuuden kokemukset ovat kasvaneet. Työelämän paineet ja erityisesti työmäärä haastavat työhyvinvointia. Kuitenkin mielekäs työ, toimivat työyhteisöt ja hyvä lähiesimiestyö tukevat jaksamista työn muutoksissa.

Työyhteisöissä on koettu aiempaa enemmän kiusaamista ja syrjintää (11 prosenttia). Syrjintää koettiin pääasiassa mielipiteiden johdosta. Sukupuoleen kohdistuvan syrjinnän osuus on noussut lähes kahteen prosenttiin.

Seksuaalista häirintää asiakastilanteissa on kokenut 5,8 prosenttia henkilöstöstä. Työpaikalla häirintää on kokenut prosentti henkilöstöstä. Seksuaalista häirintää kokeneista 14,7 prosenttia on alle 30-vuotiaita, hieman useammin naisia ja töissä hoitoalalla, lääkäreinä, sosiaalityöntekijöinä tai erityisopettajina.

Tasa-arvosuunnitelmaan valmisteltiin koko kaupunkia koskevat periaatteet ja toimenpiteet. Syrjintää tai häirintää ei hyväksytä missään muodossa. Sopuisasti stadissa – toimintaohjelma epäasialliseen kohtelun ja häirinnän ehkäisyyn ja käsittelyyn uudistettiin ja se käydään läpi jokaisella työpaikalla vuonna 2019.

Yhdenvertaisuustyötä jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Työntekijät perustivat Queer Stadi-verkoston seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvalla kaupungin henkilöstölle.

Henkilöstöraporttia on käsitelty henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa henkilöstöpoliittisessa työryhmässä ja henkilöstötoimikunnassa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Asta Enroos, va. henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 36420
asta.enroos(a)hel.fi
Outi Anttila, hr-asiantuntija, puhelin: 310 37962
outi.anttila(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kaupungin henkilöstöraportti 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 280

HEL 2019-004594 T 01 00 02 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

29.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Asta Enroos, va. henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 36420
asta.enroos(a)hel.fi
Outi Anttila, hr-asiantuntija, puhelin: 310 37962
outi.anttila(a)hel.fi

§ 329

Valtuutettu Leo Straniuksen toivomusponsi olennaisista ilmasto- ja ympäristömittareista AM-ohjelman seurantaraportissa

HEL 2018-006281 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 16.5.2018 hyväksymän toivomusponnen (Leo Stranius) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anu Turunen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25712
anu.turunen(a)hel.fi

Liitteet

1 Stranius Leo, toivomusponsi, Kvsto 16.5.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) seurantaraportin 2018 käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Selvitetään mahdollisuus lisätä Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelman (AM-ohjelman) seurantaraporttiin olennaiset ilmasto- ja ympäristömittarit." (Leo Stranius)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Ilmasto- ja ympäristömittarit AM-ohjelman seurannassa

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelma) on ilmasto- ja ympäristötavoitteita, joiden kehittymistä seurataan AM-ohjelman seurantaraporteissa ohjelman voimassaolokaudella. AM-ohjelman lisäksi kaupungilla on muita eritasoisia ohjelmia, joihin sisältyy ilmasto- ja ympäristömittareita. Näiden kehittymisestä raportoidaan asianosaisissa ohjelmissa ja kaikkien mittarien tuontia AM-ohjelman seurantaan ei nähdä tarkoituksenmukaisena. Olennaisimmat mittarit sisällytetään kaupunkistrategian ja sen kärkihankkeiden seurantaan.

Voimassa olevassa AM-ohjelmassa ilmasto- ja ympäristötavoitteita on sisällytetty kolmeen tavoitekokonaisuuteen, joiden toteutumisesta on kerrottu kevään 2019 seurantaraportissa

Tavoitteen kaksi mukaan kaupunki edellyttää luovuttamiensa kerrostalotonttien osalta, että rakennusluvan edellytyksenä oleva C-luokan energiatehokkuusvaatimus täyttyy selkeästi ja alittaa E-luvun 120 kWh/m²/vuosi. Tontinluovutusehtoja on kuitenkin tältä osin tiukennettu, ja nykyisin ehdoissa vaaditaan energialuokkaa B.

Tavoitteen 10 mukaan kaupungissa edistetään uusiutuvien ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavien rakennusmateriaalien ja tuotantotapojen käyttöä sekä mahdollistetaan kiinteistökohtaisten energialähteiden käyttöönotto.

Tavoite 11 koskee kaupungin omaa asuntokantaa ja linjaa, että asuntokannan peruskorjaustoiminnassa pyritään tavoitteellisesti D-energialuokkaan. Energian ominaiskulutusta vähennetään kaksi prosenttia vuodessa.

Kaupunginvaltuustolle raportoitavat muut ilmasto- ja ympäristötavoitteita sisältävät ohjelmat

Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti kaupunkistrategiasta vuosille 2017–2021 27.9.2017. Sen seurannassa seurataan kolmen ympäristö- ja ilmastotavoitteen toteumaa:

- Helsingin kasvihuonekaasupäästöt,
- pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä ja
- ilmanlaatu valituissa mittauspisteissä.

Kaupunkistrategian tavoitteiden toteutuminen raportoidaan kaupunginvaltuustolle neljännesvuosittain Talouden ja toiminnan seurantaraportin yhteydessä. Tämän vuoksi strategiaohjelman ympäristö- ja ilmastomittareiden tuomista AM-ohjelman seurantaraporttiin ei nähdä tarkoituksenmukaisena.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma, sopeutumislinjaukset ja ympäristöpolitiikka – raportointi osana ympäristöraportointia

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmasta kaupunginvaltuusto päätti 10.12.2018. Sen keskeinen seurantanavana on ympäristöraportointi. Ympäristöraportoinnin yhteydessä kaupunginvaltuustolle annetaan vuosittain kokonaiskuva toimenpideohjelman etenemisestä: miten Helsingin päästöt kehittyvät ja kuinka hyvin toimenpiteet ovat toteutuneet. Ympäristöraportointia varten kerätään tiedot kaupungin toimialoilta, liikelaitoksilta, tytäryhteisöiltä sekä osalta kuntayhtymistä, ja niiden pohjalta muodostetaan käsitys kaupungin ympäristötyön kokonaisuudesta. HSY tuottaa vuosittaisen päästövähennystiedon.

Vuosittaisen ympäristöraportoinnin lisäksi Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toimenpiteitä tullaan seuraamaan jatkuvasti toimenpidetyökalun avulla. Toimenpideohjelman seurannan lähtökohtana tulee olemaan kaiken tarpeellisen tiedon tuottaminen osana toimintaa, jalostaminen avoimeksi dataksi ja jakaminen toimenpidetyökalun kautta vapaaseen käyttöön.

Ympäristöraportti seuraa päästövähennysohjelman lisäksi myös kaupungin ympäristöpolitiikan ja sopeutumislinjausten toteutumista niille luotujen ympäristöindikaattoreiden avulla. Lisäksi raportissa on useita muita ympäristön tilasta kertovia indikaattoreita ja ympäristötilastosta löytyy yhteensä yli 200 ympäristöindikaattoria.

Kaupunginhallitukselle raportoivat ilmasto- ja ympäristötavoitteita sisältävät ohjelmat

Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kaupungin talousarvioon sisältyy kaupunkia koskevia toiminnallisia tavoitteita, joihin kuuluu myös keskeisinä pidettäviä ympäristötavoitteita, kuten energiansäästötavoitteet. Vuoden 2019 talousarviosta kaupunginvaltuusto päätti 28.11.2018. Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle neljä kertaa vuodessa ja tilinpäätöksen yhteydessä valtuustolle.

Helen Oy:n kehitysohjelma

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 2.12.2015, että Helenin kehitysohjelma toteutetaan mallilla, jossa investoidaan vaihteittain biopolttoainelien lisäämiseen lämmöntuotannossa. Samalla huomioidaan uusien teknologioiden mahdollisuudet sekä mahdolliset muutokset asiakkaiden energiankäytössä. Esimerkiksi aurinkolämmön, geotermisen lämmön ja lämpöpumppujen laajamittaista hyödyntämistä selvitetään.

Helen Oy:n kehitysohjelma sisältää toimenpiteet, joilla Helsingin energiantuotanto saatetaan sellaiseen tilaan, että hiilineutraalisuustavoitteisiin päästään. Kehitysohjelman tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan muun toiminnan ohessa kaupunginhallituksen konsernijaostolle neljännesvuosittain.

Viherkattolinjaus

Helsingin kaupunginhallitus päätti 19.12.2016 Helsingin kaupungin viherkattolinjauksesta. Linjauksen tavoitteena on kaupunkiympäristön mukautumiskyky eli yleistyvien ääriolosuhteiden vaikutusten lieventäminen, joustavuus ja nopea palautuminen. Linjauksella pyritään hulevesien parempaan hallintaan rankkasateiden aikana, kaupunkirakenteen lämpösaarekeilmiön hillitsemiseen, kaupunkiluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja edistämiseen sekä kattojen aktiiviseen hyödyntämiseen toiminnallisena, taloudellisena ja esteettisenä voimavarana.

Viherkattolinjaus sisältää 14 toimenpidettä. Linjauksen mukaan viherkattoryhmä raportoi toimenpiteiden toteutumisesta kaupunginhallitukselle vuonna 2020.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle raportoitavat ilmasto- ja ympäristötavoitteita sisältävät ohjelmat

Ilmansuojelusuunnitelma 2017–2024

Helsingin ympäristölautakunta hyväksyi 1.11.2016 kaupungin ilmansuojelusuunnitelman 2017–2024. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä liikenteen päästöjen vähentämiseksi niin, että ilmanlaatuasetuksen ja EU:n ilmanlaatudirektiivin raja-arvojen alle päästään. Lisäksi suunnitelman tavoitteena on parantaa yleisesti ilmanlaatua Helsingissä ja vähentää ilman epäpuhtauksille altistumista sekä terveyshaittoja.

Toimenpiteitä suunnitelmassa on yhteensä 48 kappaletta, joista 24 koskee liikennettä, 18 katupölyä ja 6 pienpolttoja. Tiedot ilmansuojelusuunnitelman toimenpiteiden toteutumisesta kootaan vuosittain seurantaraporttiin, jonka kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyy ja lähettää Uudenmaan ELY-keskukseen sekä ympäristöministeriöön.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2018–2022

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti 18.5.2018 hyväksyä Helsingin meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2018–2022. Meluntorjunnan toimenpiteet suunnitelmakaudella jakautuvat kolmeen teemakokonaisuuteen: suunnitteluun ja ohjaukseen, melu-

lähteeseen vaikuttamiseen sekä rakenteelliseen meluntorjuntaan. Näiden alla on 14 toimenpidekorttia eri teemoista, joihin on kirjattu yhteensä 53 konkreettista toimenpidettä vastuutahoineen ja toteutusaikatauluineen. Toimenpiteistä 15 on merkitty meluntorjunnan kärkitoimenpiteiksi. Näiden vaikuttavuus on katsottu merkittäväksi ja toteutettavuus hyväksi. Kärkitoimenpiteiden edistämiseen ja seurantaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Toimenpiteistä kootaan seurantaraportti, joka toimitetaan tiedoksi kaupungin ilmansuojelu- ja meluntorjuntatyöryhmän jäsenille sekä kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle.

Muille tahoille raportoitavat ilmasto- ja ympäristötavoitteita sisältävät ohjelmat

Ekologisen rakentamisen toimenpideohjelma

Kaupunkiympäristötoimialan asuntotuotantopalvelut-yksiköllä (Att) on käytössään Ekologisen rakentamisen toimenpideohjelma 2017-2021, joka on kehitetty yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa. Ohjelmaa toteutetaan Att:n sisäisissä prosesseissa ja sen toteutumisesta raportoidaan Att:n ja Hekan johdolle.

Toimenpideohjelman kehityshankkeet ovat kestävän kehityksen vaatimustason asettaminen – RTS-ympäristöluokituksenkäyttöönotto, taloteknisen toiminnanvarmistuksenkehittäminen, energiatehokkuusvaatimusten ja toteutusratkaisujenkehitys, työmaan kosteudenhallinnan ohjeistuksen kehittäminen ja riskikohteidenhallintamalli, käytön aikaisen energiaojohtamisen kehitys ja energiatehokkuusprojektien edistäminen sekä innovatiivisten hankintojen kilpailutusmalli.

Helsingin ja Turun kaupunkien yhteinen Itämeri-toimenpideohjelma 2019–2023

Kaupunginhallitus hyväksyi 22.11.2018 Helsingin ja Turun kaupunkien kolmannen yhteisen Itämeri-toimenpideohjelman Helsingin kaupungin osalta vuosiksi 2019–2023. Itämerihaasteeseen liittyvien toimien seuraamista ja kehittämistä varten on perustettu kaupungin sisäinen työryhmä.

Toimenpideohjelman 2019–2023 päämäärät – viisi toiminnan aaltoa Itämeren hyväksi ovat kirkkaat rannikkovedet, hyvinvoiva meriluonto, puhdas ja turvallinen vesiliikenne, suunnitelmallinen vesialueiden käyttö ja aktiivinen Itämeri-kansalaisuus.

Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 ja metsäverkostoselvitys

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Helsingin luonnonsuojeluohjelma sisältää 47 uutta luonnonsuojelua-
luetta, jotka on tarkoitettu perustaa kymmenvuotiskaudella 2015–2024.
Niiden yhteispinta-ala on noin 650 hehtaaria. Luonnonsuojeluohjelma
2015–2024 ja metsäverkostaselvitys laadittiin samanaikaisesti Helsin-
gin yleiskaavan kanssa. Suojelualueiden rauhoitusesitysten ja niiden
hoito- ja käyttösuunnitelmien määrät ovat olleet sitovina talousarvion
tavoitteina ja niitä seurataan sitä kautta. Metsäverkosto on yleiskaa-
vaan skemaattisesti viivoina kuvailtu järjestelmä, jota toteutetaan ase-
makaavoituksessa.

Energiatehokkuussopimus (KETS) 2017–2025

Kiinteistöalalla työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Energia-
virasto ja RAKLI ovat sopineet energiankäytön tehostamisesta koskien
vuokra-asuinkiinteistöjä ja toimitilakiinteistöjä. Helsinki on mukana
vuokra-asuntoyhteisöjen toimenpideohjelmassa (VAETS).

Kaupunginhallitus hyväksyi uuden energiatehokkuussopimuksen kau-
delle 2017–2025 syyskuussa 2016. Tavoitteena on 7,5 prosentin ener-
giansäästö vuoteen 2015 verrattuna vuoteen 2025 mennessä. Toteu-
masta raportoidaan vuosittain kaupungin energiansäästöryhmälle ja
Motivalle.

Helsingin ympäristötietoisuuden yhteistyösuunnitelma

Helsingissä toimii myös poikkihallinnollinen virallisesti nimeämätön ym-
päristötietoisuuden yhteistyöryhmä, joka on vuosina 2014–2015 laati-
nut ympäristötietoisuuden yhteistyösuunnitelman. Sen tavoitteena on
yhteistyön kehittämisen kautta luoda edellytyksiä kokonaistaloudellisies-
ti viisaalle, yhteisiä resursseja tehokkaammin hyödyntävälle ja yhä vai-
kuttavammalle ympäristötietoisuustyölle Helsingissä. Tavoitteena on
myös, että ympäristötietoisuustyö vastaisi kaupunkilaisten odotuksia ja
tarpeita.

Yhteistyötä ohjaa ympäristöpolitiikan ympäristötietoisuutta ja -vastuulli-
suutta koskevat keskipitkän aikavälin tavoitteet, jotka tähtäävät noin
vuoteen 2020. Seuranta tapahtuu ympäristöraportoinnin kautta. Myös
poikkihallinnollinen ympäristötietoisuuden yhteistyöryhmä seuraa
suunnitelman toteutusta, tosin epäsäännöllisesti.

Hulevesiohjelma

Kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin kaupungin hulevesiohjelman
21.5.2018. Hulevesiohjelmalla edistetään pitkällä aikavälillä suunnitel-
mallista ja kestävästä hulevesien kokonaishallintaa Helsingissä. Valmis-
telussa on huomioitu kaupungin tiivistämistavoitteet ja ilmastonmuutok-
seen sopeutuminen sekä uudistuneet lainsäädäntö ja kaupunkiorгани-

saatio. Hulevesiohjelman keskeisimmät tavoitteet ovat huleveden hyödyntäminen kaupungin suunnittelussa ja rakentamisessa, kuivatuksen varmistaminen ilmastomuutos huomioiden, hulevesivirtaamien ja huleveden laadun hallinta, huleveden vähentäminen sekaviemärijärjestelmässä sekä sisäisen yhteistyön ja toimintatapamallien kehittäminen ja osaamisen ja resurssien turvaaminen kaupunkiorganisaatiossa. Hulevesiohjelmassa on 38 toimenpidettä, joiden toteutumisen seurannasta vastaa ohjelman seurantaan nimetty hulevesiryhmä, joka raportoi vuosittain kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmälle.

Yhteenveto

Helsingin kaupungilla on yli kymmenen erillistä ohjelmaa, sopimusta ja suunnitelmaa, joihin on sisällytetty ilmasto- ja ympäristötavoitteita. Ohjelmien ja vastaavien muiden asiakirjojen päätöksenteko on viety tarkoituksenmukaiselle tasolle tavoiteasetannan ja tarvittavien toimenpiteiden laajuudesta riippuen. Kaikkien ympäristö- ja ilmastomittareiden tuomista AM-ohjelman seurantaraporttiin ei nähdä tarkoituksenmukaisena, mutta olennaisesti asumiseen ja asuntorakentamiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet on ohjelmassa huomioitu ja tullaan huomioimaan seuraavan kauden ohjelman valmistelussa kuluvan vuoden aikana.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anu Turunen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25712
anu.turunen(a)hel.fi

Liitteet

1 Stranius Leo, toivomusponsi, Kvsto 16.5.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 286

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

06.05.2019

HEL 2018-006281 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

29.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anu Turunen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25712
anu.turunen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 330

Valtuutettu Silvia Modigin toivomusponsi peruskorjauksiin varautumisesta kaupungin omassa ARA-kannassa

HEL 2018-006256 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen valtuuston 16.5.2018 hyväksymän toivomusponnen (Silvia Modig) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä muille valtuutetuille.

Käsittely

Esteelliset: Anni Sinnemäki, Tuula Saxholm

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 16.5.2018 Kotikaupunkina Helsinki 2016 -ohjelman seurantaraporttia 2018 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus seurata ja varmistaa, että kaupungin omassa ARA-kannassa varaudutaan perusparannuksiin siten, että tasapainoinen vuokrakehitys varmistetaan." (Silvia Modig)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n 4 momentin mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomus-

ponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua
ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille
valtuutetuille.

Lakimuutoksen vaikutukset peruskorjauksiin kaupungin ARA-kannassa

Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta
(604/2001) uudistui 1.7.2018. Lain mahdollistaman valtion ns. pitkän
40 vuoden korkotuen turvin rakennetaan ja peruskorjataan Helsingissä
Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (jatkossa Heka) ja Helsingin Asumi-
soikeus Oy:n (jatkossa Haso) asuntokantaa. Keskeiset muutokset vuo-
den 2018 heinäkuun alusta alkaen koskevat uusien rakennettavien
kohteiden lainojen takaisinmaksun etupainotteisuutta ja peruskorjauk-
siin varautumista.

Eryteisesti peruskorjauksiin varautumista koskevien muutosten on nähty
uhkaavan tasapainoista vuokra- ja vastikekehitystä. Valtion tukemien
vuokra- ja asumisoikeusasuntojen omistajatahot eivät voi enää jatkos-
sa varautua peruskorjauksiin keräämällä vuokrissa ja vastikkeissa etu-
painotteisesti pääomaa tulevia peruskorjauksia varten. Muutos koskee
1.7.2018 jälkeen rakennettua ja lainoitettua asuntokantaa. Asuntokan-
nassa, joka on lainoitettu ennen muutosta, voidaan peruskorjauksiin
varautua kuten aikaisemmin.

Toisaalta lakimuutos mahdollistaa jatkossa aiempaa suuremman lai-
naosuuden peruskorjattaessa, 95 % aiemman 80 % sijaan. Myös ra-
kentamislainan takaisinmaksun etupainotteisuutta on lisätty. Lainan-
maksukyvyyn voidaan siten ajatella olevan peruskorjausvaiheessa ai-
kaisempaa parempi.

Peruskorjaukset Hekan asuntokannassa

Hekan asuntokanta sisältää noin 49 000 valtion pitkän korkotuen turvin
rakennettua vuokra-asuntoa. Vanhimmat kohteet on rakennettu 1900-
luvun alussa, joten Hekalla on pitkä historia peruskorjaustoiminnassa.
Peruskorjausten, kuten Hekan uusien asuntojen rakennuttamisestakin
vastaa kaupunkiympäristön toimialan Asuntotuotanto.

Vuosittain Hekan asuntokantaan tehdään 5-8 laajaa peruskorjausta,
mikä tarkoittaa noin 1 000 asuntoa. Peruskorjauksiin on käytetty ja käy-
tetään noin 100 milj. euroa vuosittain. Jatkossa peruskorjauksista 95%
rahoitetaan korkotukilainalla ja 5 % kerätään hankkeen käynnistysvuo-
den vuokrissa.

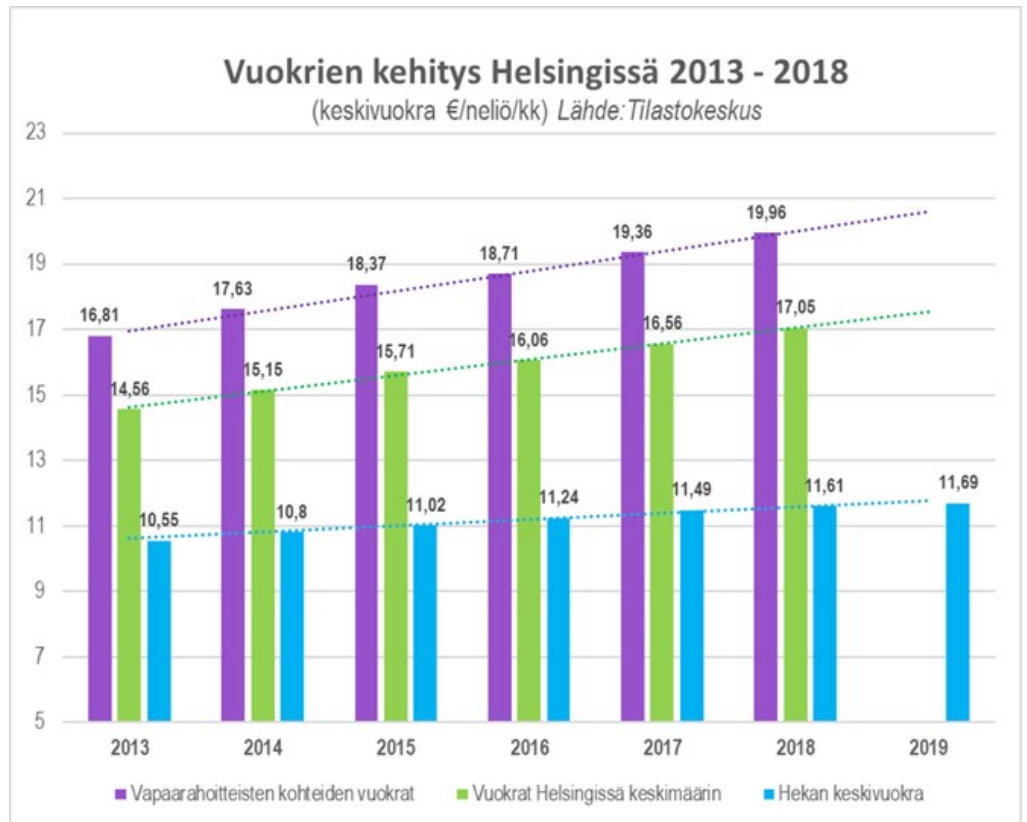
Hekan asuntokanta on suuri ja peruskorjauskustannukset voidaan ta-
sata koko asuntokannassa. Peruskorjaustoiminta on suunnitelmallista
ja tasaista ja vuokrataso perustuu aina omakustanteisuuteen. Nämä

kaikki yhdessä vaikuttavat siihen, että peruskorjausten kustannukset ovat kuukausitasolla maltillisia. Vuokrataso kehittyi siten tasaisesti, vaikka kantaa peruskorjataan.

Hekan vuokrien tasaus toteutetaan vuonna 2019 ensi kertaa omakustanteista kokonaisvuokraa tasaamalla. Aiemmin vuokrat ovat määräytyneet omakustanteisista pääoma- ja hoitovuokrasta, joita on tasattu erikseen ja alueittain hieman erilaisista lähtökohdista käsin. Vuokrat perustuvat aiempaa tarkemmin asuntojen käyttöarvoon eli asuntojen sijainti, varustetaso ja kunto vaikuttavat vuokraan nykyistä enemmän. Uuden mallin tavoitteena on, että Hekan vuokrat jakautuvat tasapuolisemmin alueille ja vuokra on suhteessa saman verran edullisempi verrattuna yleiseen vuokratason riippumatta siitä, missä päin Helsinkiä asuu. Hekan keskivuokra vuonna 2019 on 11,69 €/m²/kk.

Koska Heka ei ole aiemminkaan varautunut peruskorjauksiin keräämällä etupainotteisesti vuokrissa pääomaa peruskorjauksia varten, vaan on kerännyt tulo-rahoituksena aina vuositasolla tarpeen mukaan, 1.7.2018 voimaan astunut lakimuutos ei muuta Hekan asuntojen vuokratasoa merkittävästi.

Kuva. Hekan keskivuokran kehitys vuosina 2013-2018. Lähde: Heka/Tilastokeskus.

Peruskorjaukset Hason asuntokannassa

Hason asuntokanta sisältää noin 4 700 valtion pitkän korkotuen turvin rakennettua asumisoikeusasuntoa. Vanhimmat Hason kohteet on rakennettu vuonna 1994, joten ensimmäiset peruskorjaukset ajoittuvat 2020-luvulle. Kuten Hekassa, myös Hasossa uusien kohteiden rakentamisesta ja peruskorjauksista vastaa kaupunkiympäristön toimialan Asuntotuotanto.

Haso on varautunut ennen 1.7.2018 lainoitettujen talojensa peruskorjauksiin käyttövastikkeeseen sisältyvällä peruskorjauskeräyksellä. Peruskorjauskeräys on vuonna 2019 keskimäärin 4 % käyttövastikkeesta (0,38€/m²/kk). Käyttövastike on Hasolla vuonna 2019 keskimäärin 10,07 €/m²/kk, mitä voidaan pitää maltillisena. Käyttövastike perustuu Hekan tapaan omakustanteisuuteen.

Peruskorjausrahaa on kertynyt tähän mennessä yhteensä 6 milj. euroa. Kertyneen pääoman käyttö ennen 1.7.2018 lainoitettujen kohteiden peruskorjauksissa vähentää lainan tarvetta ja edelleen mahdollistaa osaltaan tasaisen vastikekehityksen. Tätä uudemmista kohteissa peruskorjauksiin ei voida samalla tavalla varautua. Näiden kohteiden lainojen lyhennykset ovat puolestaan vanhempien lainojen maksuohjelmia etupainoisempia ja ylimääräiset lyhennykset ovat mahdollisia. Myös lainojen etupainoisempi lyhentäminen pienentää lainapääomaa peruskorjausvaiheessa ja edesauttaa siten tasaista vastikekehitystä. Peruskorjauksiin saatava valtion lainaosuus on aiempaa suurempi eli 95 %.

Hason käyttövastikkeella katetaan asumisoikeustalojen pääoma- ja hoitokuluja. Pääomakustannusten tasausjärjestelmä on tärkeä väline aikanaan tehtävien peruskorjausten ja muiden tasattavien pääomakustannusten tasoittamisessa kohteille. Peruskorjattavien kohteiden ominaisuuksien parantuessa kohteen pistemäärä ja suhteellinen osuus pääomakustannuksista kasvaa. Muita kohteen ominaisuuksia ovat rakennuksen ikä, talotyyppi, varustelutaso ja sijainti. Perittävään pääomavastikkeeseen sisältyy myös yhtenä osana peruskorjauskeräys (ei koske uusia 1.7.2018 jälkeen lainoitettuja kohteita). Peruskorjauskeräys on kaikille em. kohteille pinta-alaa kohden saman suuruinen eikä sitä siten jaeta kohteille tasausjärjestelmän mukaisten pisteiden mukaisesti. Hoitovastikkeella on mahdollista jatkossakin kattaa vain kohteen omia hoitokustannuksia.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

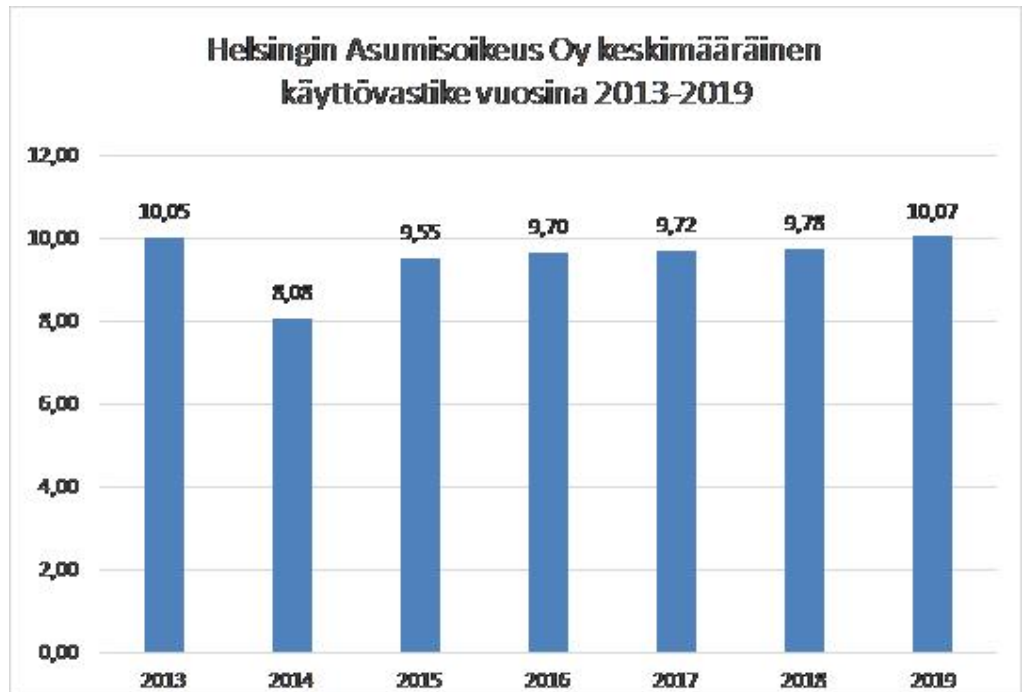
0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kuva. Hason keskivastikkeen kehitys vuosina 2013-2019. Lähde: Haso

Yhteenveto

Sekä Hekan että Hason peruskorjaustoiminta ja siihen varautuminen on suunnitelmallista ja hallittua ja kustannusten tasaaminen mittavassa asuntokannassa on pääosin mahdollista. Siten 1.7.2018 voimaan astunut lakimuutos ei merkittävästi vaaranna peruskorjauksiin varautumista ja niiden kustannusten hallintaa. Molempien yhtiöiden lähtökohtana on omakustannusperusteinen vuokra- ja vastiketaso ja tavoitteena on pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen kiinteistönpito. Viime kädessä yhtiöiden hallitukset seuraavat vuokra- ja vastiketason kehitystä, jotta hyvä ja hallittu kehitys jatkuisi myös tulevaisuudessa.

Asia on valmisteltu yhteistyössä Hekan ja Hason kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 292

HEL 2018-006256 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

29.04.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti käsitellä esityslistan 27. asian kokouksen viimeisenä asiana.

Esteelliset: Anni Sinnemäki

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

§ 331

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 18

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto
- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölautakunta

- ympäristö- ja lupajaosto 3.5.2019
- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 2.5.2019

pelastuslautakunta

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- kulttuuri- ja kirjastojaosto
- liikuntajaosto
- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta

- sosiaali- ja terveysjaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos
- taloushallintopalveluliikelaitos
- työterveysliikelaitos
- rakentamispalveluliikelaitos
- liikenneliikelaitos 2.5.2019

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

apulaispormestarit

06.05.2019

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.05.2019

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 326, 327, 328, 329, 330 ja 331 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 323, 324 ja 325 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

06.05.2019

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

06.05.2019

Kaupunginhallitus

Jan Vapaavuori
puheenjohtaja

Jenni Björksten
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Kaarin Taipale

Jasmin Hamid

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 15.05.2019.